

BUYING/SELLING In Michigan

Homes, Gas Stations, Liquor
Stores, Plazas, Hotels

RAJ SHERGILL
Associate Broker
Landmark Realty

40600 Ann Arbor Rd. Ste. 150
Plymouth, MI 48170

Cell 734-751-4455, rajsshergill@yahoo.com

Truck Insurance Specialist

• Preferred Carriers (A++)
• Bobtail Insurance
• Cargo and Primary Liability

TRI COUNTY INSURANCE

734 655 9090

10 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ

AMANTEL.COM

\$25 'ਚ 2600 ਮਿੰਟ (43.5 ਘੰਟੇ)
ਘਰ ਦੇ ਫੋਨ ਅਤੇ ਸੈਲ ਫੋਨ ਲਈ ਇਕੋ ਰੇਟ

24/7 Customer Service ਟੌਲ ਫਰੀ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਕਾਲ ਕਰੋ

ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਗੱਲਾਂ ਕਰੋਗੇ ਉਨੇ ਹੀ ਮਿੰਟ ਕੱਟੇ ਜਾਣਗੇ

1-888-652-6268, 732-983-4332/4333

Eighteenth Year of Publication ਮਿਡਵੇਸਟ ਐਡੀਸ਼ਨ Price 50¢

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 18, Issue 20, May 20, 2017 20451 N Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074 Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

Email:punjabtimes1@gmail.com
www.punjabtimesusa.com

‘ਆਪ’ ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇਗੀ ਅਗਲੀ ਪਾਰੀ

ਇਟਲੀ ‘ਚ ਕਿਰਪਾਨ ਪਹਿਨਣ ‘ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ

ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹੀ ਚੱਲੇਗੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ): ਚਾਰ-ਚੁਫੇਰਿਓਂ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਦੇ ਵਾਰ ਸਹਿ ਰਹੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਇਕਾਈ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪਲੇਨੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮੂਹ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਇਕ ਛੱਤ ਬੋਲੇ ਲਿਆਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਹੇ। ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਆਗੂ ਸਿਰ ਜੋੜ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਲੀਡ ਉਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇਕਜੁਟ ਨਜ਼ਰ ਆਏ। ਪਾਰਟੀ ਆਗੂ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁਭ ਸੰਕੇਤ ਮੰਨ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਕਨਵੀਨਰਾਂ ਸ਼ੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਛੋਟੇਪੁਰ ਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵਡੇਚ ਸਮੇਂ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹਰ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਛੋਟਾ-ਮੋਟਾ ਹੰਗਾਮਾ ਹੁੰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ।

ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਅੰਗੂਠਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ‘ਆਪ’ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਇਕਾਈ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੇ ਦਮ ‘ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਮੂਹ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਜੁਲੇ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਜਥੇਬੰਦਕ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਤਜਰਬਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿਸੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਆਪਣਾ ਭਵਿੱਖ ਤੈਅ ਕਰੇਗੀ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਇਕਾਈ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਦੇ ਆਏ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਾਰ ਲਈ ਵੀ ਦਿੱਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਮੰਗ ਉਠੀ ਸੀ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਜਥੇਬੰਦਕ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਮਿਲੇ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਮਾਨ ਬਾਹਰੀ ਆਗੂਆਂ ਹੱਥ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਇਕਾਈ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸੰਜੇ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਜਥੇਬੰਦਕ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੁਰਗੇਸ਼ ਪਾਠਕ ਹੀ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਚਲਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਰੋਮ: ਇਟਲੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਿਰਪਾਨ ਪਹਿਨਣ ‘ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਸਿੱਖ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਪਹਿਨਣ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਇਟਲੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਕ ਸਿੱਖ ਨੂੰ 20 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਪਾਉਣ ‘ਤੇ 2000 ਯੂਰੋ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਪਹਿਨਣਾ ਆਪਣਾ ਜਮਹੂਰੀ ਹੱਕ ਦੱਸਿਆ। ਹੁਣ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸੀ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸਿੱਖ ਦੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮੁੱਢੋਂ ਹੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਆ ਕੇ ਇਟਲੀ ਵਿਚ ਵਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਲਈ ਵੀ ਸਖਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੀ ਧਰਤੀ ‘ਤੇ ਰਹਿਣਾ ਹੈ; ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ- “ਇਟਲੀ ਵਿਚ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਹੋਏ ਇਮੀਗ੍ਰਾਂਟ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਹੀ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਆ ਕੇ ਥੋਪਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰ ਨੰਬਰ-2 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਭਾਵੇਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਹੁ-ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਵਾਸੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕੀਤੀਆਂ ਬੜੀਆਂ ਸਖਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ

ਤੱਕ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।” ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਥੇ ਉਸ ਦੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਕਿਰਪਾਨ (ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ) ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਉਥੇ ਇਟਲੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤਹਿਤ ਸਾਡਾ ਵੀ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਵਾਸਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੀਏ। ਇਸ ਲਈ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਹਰ ਪਾਸੇ ਚਰਚਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

Best Fare Guarantee

AMRITSAR \$915

DELHI \$875

Mumbai \$865

866 66 INDIA

WorldWide Travel
www.fly2world.com

Detroit 734 838 9998 Chicago 312 224 8800

Fares shown above are from Chicago and may change without notice, please call our office for more details. Other conditions apply.

Restaurant For Sale or Lease

Restaurant For Lease 4500 SF. building. Great location next to New Holiday Inn Express off US Route 24 and also in city. Awesome for Indian Restaurant. No real competition in the vicinity. Very high volume busy area. Long term lease opportunity.

Napoleon, Ohio

1270 Independence Dr, Napoleon, OH 43545

Turn Key Operation with all the restaurant equipment.

Contact: Jazz Sohi
Ph: 248-931-7694
Jas@sohirealty.com

SOHI REALTY PROFESSIONALS

ਵਾਦੀ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਹਿੰਦ-ਪਾਕਿ ਟਕਰਾਅ ਦਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ 'ਚ ਰੋਜ਼ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ 3000 ਜਾਨਾਂ

ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ: ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਟਕਰਾਅ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਵਿਚ ਪੰਜ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਮਾਰੇ ਗਏ।

ਉਧਰ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲ ਭਾਰਤ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਵਿਚ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ। ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਪਿੱਛੋਂ ਸਰਹੱਦੀ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ-ਬਾਰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਨੌਸ਼ਹਿਰਾ ਸੈਕਟਰ ਦੇ 51 ਸਕੂਲ ਅਣਮਿਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਰਾਜੌਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ ਨੇੜੇ ਪੈਂਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਬਾਸ਼ਿੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਂਵਾਂ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ

ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਮੀਡੀਆ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਫੌਜੀਆਂ ਸਮੇਤ ਅੱਠ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਮਾਰੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਰਜਨਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰੋਜ਼ਨਾਮਾ 'ਡਾਅਨ' ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤੀ ਪਾਸਿਉਂ ਹੋਈ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਵਿਚ ਅੱਠ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਇਕ ਨਿੱਕੇ ਬੱਚੇ ਸਮੇਤ 13 ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੌਰਾਨ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋ-ਦੋ ਵਾਰ ਤਲਬ ਕਰ ਕੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਖਿਲਾਫ਼ ਰੋਸ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪੇ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨਾਂ ਕੋਲ ਵੀ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਠਾਇਆ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਤੇ ਬਡਗਮ 'ਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈਆਂ ਝੜਪਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ

ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅੱਥਰੂ ਗੈਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਪਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਝੜਪਾਂ 'ਚ ਦਰਜਨਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। 17 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚਾਲੇ ਤਕਰਾਰ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹਿੰਸਕ ਝੜਪਾਂ 'ਚ 50 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਸਮੇਤ ਸਮੁੱਚੀ ਵਾਦੀ ਵਿਚ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਰੋਸ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਨੌਸ਼ਹਿਰਾ, ਪੁਣਛ ਅਤੇ ਰਾਜੌਰੀ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਬੇਹੱਦ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ 26 ਨਵੰਬਰ, 2003 ਵਿਚ ਆਪਸ ਵਿਚ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਸਰਹੱਦਾਂ 'ਤੇ ਫੌਜੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵੱਧ ਹੋਣ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ।

ਜੈਨੇਵਾ: ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ 3 ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਡਬਲਿਊ.ਐਚ.ਓ. ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਡਬਲਿਊ.ਐਚ.ਓ. ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਸਾਲ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਕਾਰਨ 1.2 ਮਿਲੀਅਨ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਤੋਂ ਹੱਥ ਧੋਂਦੇ ਹਨ। 2015 ਦਰਮਿਆਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਤਿਹਾਈ ਮੌਤਾਂ ਘੱਟ ਆਮਦਨੀ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਅਫਰੀਕਾ ਤੇ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਹਾਦਸਿਆਂ ਕਾਰਨ ਮਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨਫੇਕਸ਼ਨ ਤੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਾਰਨ ਮਰਦੇ ਹਨ। 10-19 ਸਾਲ ਦੇ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ

ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਤੋਂ ਹੱਥ ਧੋਂਦੇ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦਾ ਅੰਕੜਾ 115,000 ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੈਦਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ, ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਚਾਲਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹਰ ਚਾਰ ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਨ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਅਨੁਮਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ ਡੇਢ ਲੱਖ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਤੇ ਜੰਗ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ।

Michigan Truck Driving School

6405 Middlebelt Road, Romulus, MI 48174

ਸਭ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾਲ
ਲੈਸ ਨਵਾਂ ਟਰੱਕ
ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

*ਸਕੂਲ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ

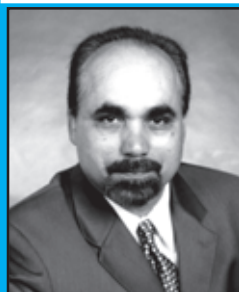
*3-4 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਬਣੋ

Raj Jamarai Cell:734-644-1010 Office:734-747-4298

Sistar Mortgage

Minimizing Cost, Maximizing Investment
www.SistarMortgage.com

Balbir (Bill) Grewal, Loan Officer (NMLS 353442)
Residential & Commercial Loans

(734) 330-8859 Mobile
(586) 802-7385 Fax

Balbir.Grewal@SistarMortgage.com

Loans
Available
In Most
States!

*Refinance up to 125% value of the house.

•Residential Loans (Purchase, Refinance & Cash Out Refinance). •Self Employed and H1 Visa •Jumbo loans •Commercial Property With Business or Business Only. •Business Equity Line of Credit. •Multi Unit Investment Property.

Anu Attorney Professional Law Group, PLLC.

*More than 25 years of experience *Internationally Awarded-Extraordinary ability *Served as Legal Advisor to Govt. of India, Embassy of India, Washington, DC

Anu Peshawaria
Attorney at Law

Licensed to practice
Immigration in all 50 states.
More than 20 year experience in
US immigration & Indian law

US IMMIGRATION

*Green Cards (Investor, Employment)
*E-2 investor Visa, L1 (Intra Company)
*Family Green Card, Fiancee Visa
*Deportation Defense, VAWA, U Visa
*Asylum, Appeals, Ninth Circuit Court
*H1B, Computer Engineers, Cooks, Teachers, Students, Doctors, Nurses, Physical Therapist

ਪੰਜਾਬੀ,
ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ,
ਹਿੰਦੀ ਤੇ
ਉਰਦੂ ਵਿਚ
ਗੱਲ ਕਰੋ

ਹੁਣ ਸਿਆਟਲ ਵਿਚ ਵੀ
ਦਫਤਰ ਖੁਲ੍ਹ ਚੁਕਾ ਹੈ

Contact numbers:

Seattle, WA

Ph: 206-774-0907

Fremont, California

Ph: 510-353-0102

Cell Phone 510-299-1907

Toll free: 1-866-586-6297

anu@anuattorney.com

www.anuattorney.com

FAMILY LAW (Only In WA)

*Divorce *Annulment
*International Custody

INCORPORATIONS

(Only In WA)

*International Contracts, Mergers
*Attorney Supreme Court of India

46560 Fremont Blvd., STE#205, Fremont, CA 94538

801 Pine Street, Suite 7H, Seattle, WA 98101

Offices: Seattle, WA *Fremont, CA *UK *Canada *India

Evening
Appointments
Available

ਕੀ ਤੁਹਾਡੀ ਟਰੱਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕੈਸ਼ ਫਲੋ ਦੀ ਤੰਗੀ ਹੈ? ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਫਰੇਟ ਬਿਲ ਖਰੀਦ
ਕੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕੈਸ਼ ਫਲੋ ਵਧਾ ਸਕਦੇ
ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਲੋਡ
ਪਹੁੰਚਦਾ ਕਰੋ ਤਾਂ ਫਰੇਟ ਬਿਲ ਸਾਨੂੰ
ਭੇਜੋ, ਤੁਰੰਤ ਅਦਾਇਗੀ ਪਾਓ।

*ਸਸਤੀਆਂ ਦਰਾਂ
*ਇਕ ਵਾਰ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ
*ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ

Rates as low as 2.0%

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਪਾਲ ਫੋਨ 1-800-705-3863

Trucking Companies-Improve Your Cash Flow

*Low Rates *One-Time Discounts *No Minimums

Call Paul at 1-800-705-3863

www.Transportationfunding.com

Transportation Funding Group, Inc.

Minneapolis, MN 55426

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦਾ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਡੇਅ ਸਮਾਗਮਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਬਿਊਰੋ): ਸਥਾਨਕ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਹੁਮਾ ਹੁਮਾ ਕੇ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਡੇਅ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦਾ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀਆਂ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਨੂੰ ਉਭਾਰਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਫੌਜੀ ਜਰਨੈਲਾਂ ਤੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਲਿਖੇ ਲਫਜ਼ ਹਨ। ਯਾਦ ਰਹੇ, ਦੋਵੇਂ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ 83000 ਸਿੱਖ ਸ਼ਹੀਦ ਅਤੇ 109,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ 21 ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਸਨਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 14 ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਫੌਜੀ ਜਰਨੈਲਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਾਸਤੇ ਸਿੱਖ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਜੰਗਾਂ ਜਿੱਤਣੀਆਂ ਅਸੰਭਵ ਸਨ।

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਸਿੱਖ 2012 ਤੋਂ ਇਹ ਸਮੂਲੀਅਤ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਸ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਬੰਧੀ ਵੀ ਪੋਸਟਰ ਬਣਵਾਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਸਿੱਖ ਮਹਾਨ ਹਸਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਿਖੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੋਸਟਰਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕੀਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਖਿੱਚਦੇ ਹਨ ਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਮੀਡੀਏ ਰਾਹੀਂ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਚੇਤਨਤਾ ਵਧਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਵਾਰ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਸਿੱਖ ਆਉਂਦੀ 27 ਮਈ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਡਾਊਨ ਟਾਊਨ

ਵਿੱਚ ਸਟੇਟ ਸਟਰੀਟ ਤੇ ਲੋਕ ਸਟਰੀਟ ਵਿਖੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਗੇ। ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਲੋਂ ਇਕ ਬੱਸ ਦਾ ਵੀ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ (1280 ਵਿਨੇਟਿਕਾ ਸਟਰੀਟ, ਪੈਲਾਟਾਈਨ) ਤੋਂ ਸਵੇਰੇ 9:30 ਵਜੇ ਚੱਲੇਗੀ। ਪਰੋਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੁਕਿੰਗਮ ਫੁਰਾਰੇ 'ਤੇ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ 29 ਮਈ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਬਰਗ ਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਸੇਂਟ ਪੀਟਰ ਚਰਚ (202 ਈਸਟ ਸ਼ਾਮਬਰਗ ਰੋਡ) ਵਿੱਚ ਸਮੂਲੀਅਤ ਕਰੇਗਾ। ਉਥੇ ਪੋਸਟਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਲਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਕੇ.ਕੇ. ਪੰਮਾ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਸਨੈਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਇਤਾਸਕਾ ਸਿਟੀ ਵਿੱਚ 29 ਮਈ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 9:30 ਵਜੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 11:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਪਰੋਡ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਪਾਸੋਂ ਫੋਨ: 847-843-2518 ਰਾਹੀਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਡੇਅ ਸਮਾਗਮਾਂ ਸਬੰਧੀ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਪਾਸੋਂ ਫੋਨ: 224-658-5522 ਜਾਂ ਅਮਰੀਕਨ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ www.americansikhcommunity.com ਰਾਹੀਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਲਾਲੂ ਤੇ ਚਿੰਦਬਰਮ ਨੂੰ ਘੇਰਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ ਮੁਖੀ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਦੇ ਟਿਕਾਣਿਆਂ 'ਤੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਪੀ. ਚਿੰਦਬਰਮ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਕਾਰਤੀ ਚਿੰਦਬਰਮ ਦੇ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਛਾਪੇ ਮਾਰੇ। ਆਮਦਨ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਯਾਦਵ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ 1000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਬੇਨਾਮੀ ਸੋਦਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਲਾਗਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 22 ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਚਾਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿੰਦਬਰਮ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਘਰਾਂ ਤੇ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਛਾਪੇ ਮਾਰੇ। ਸੀ.ਪੀ. ਚਿੰਦਬਰਮ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਛਾਪਿਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸ੍ਰੀ ਯਾਦਵ ਨੇ ਦਲੇਰੀ ਦਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ 'ਇਸ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਡਰਦੇ' ਤੇ 'ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਤਾਕਤ' ਖਿਲਾਫ ਆਪਣੀ ਲੜਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ।

ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ ਪੁਲਿਸ 'ਚ ਸਿੱਖ ਅਫਸਰ ਭਰਤੀ

ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ, ਇੰਡੀਆਨਾ: ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ ਮੈਟਰੋਪਾਲੀਟਨ ਪੁਲਿਸ

ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਨਿਭਾਵਾਂਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੋਰ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ

ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੇ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 26 ਸਾਲਾ ਮਿੱਤਨ ਸਿੰਘ ਕਟੋਚ ਨੂੰ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਹੈ। ਮਿੱਤਨ ਸਿੰਘ ਆਈ.ਐਮ.ਪੀ.ਡੀ. ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਸਿੱਖ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਿੱਤਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮੌਕਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸੁਪਨੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਪੂਰੀ

ਇੰਡੀਆਨਾ ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅਫਸਰ ਹਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਵੱਖ-

ਵੱਖ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸਾਂਝ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਪੁਲ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਂਗਾ। ਆਈ.ਐਮ.ਪੀ.ਡੀ. ਮੁਤਾਬਕ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ 18 ਫੀਸਦੀ ਕੋਟਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਨਵੀਂ ਭਰਤੀ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਕਾਫੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਅਤੇ ਉਤਸੁਕ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਹਾਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਿੱਤਨ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਿੱਤਨ ਪਾਈਲਟ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਕਲਾਸਾਂ ਵੀ ਲਾਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਕ ਸਾਲ ਲਈ ਮਰੀਨ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਮਿੱਤਨ ਦੀ 2 ਸਾਲਾ ਕਰਿਮਿਨਲ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਹੋਣ 'ਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਈ ਪੜਾਅ ਪਾਰ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਿੱਤਨ 1000 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁਣੇ ਗਏ 40 ਅਫਸਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਹੈ।

Singh Tax & Accounting Services LLC.

Individual & Business Taxes, Accounting, Payroll & Financial Consulting Services.

File your taxes on time, Tax planning, start new business, to resolve tax related matters with IRS. Free consultation for tax matters. Translation from Punjabi to English and Notary Services.

ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ 'ਚ ਟਰਾਂਸਲੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

Ph:248-982-2036

Fax:616-855-5575

Office Locations

38969 Cheshire Dr., Northville, MI 48167
38565 Joy Rd., Westland, MI 48185

Mohan Singh M.COM,
MBA (Finance), ACA
Master in Taxation.
IRS Enrolled agent,
Notary Public

Email : jhand_mohan@yahoo.com; or info@SinghTaxServices.com
For More Detail check our web site at :www.SinghTaxServices.com

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼
ਦੀ ਨਵੀਂ ਈ-ਮੇਲ
Punjabtimes1@gmail.com

For Sale In Michigan

***Commercial * Residential *Buying *Selling
*Home loans * Commercial Loans**

- **LIQUOR Store:** Ford Road, CANTON. \$288,000 (Business only)
- **SHELL Station:** With LIQUOR, PLYMOUTH \$1.25 million
- Land Contract available with \$450,000 down payment
- **CITGO Station:** With Tubby's, Beer & Wine, Oil Change (leased @ \$6500/pm) Check Cashing (leased @ \$1500/pm) in YPSILANTI \$1,975,000. PLUS 0.50 acre vacant lot.LC with \$500K down payment.
- **MOBIL Station:** With 8000 Sq.Ft. Plaza in Dearborn Heights \$1,675,000.
- **SUNOCO Station** in Farmington Hills \$800,000. NO supply contract. 3000 Sq.Ft. Store, full basement and office space upstairs. Free to SELLANY BRAND.
- **CITGO & VALERO in Southfield.** \$1.00 Million each OR BUY BOTH for \$1.60 million LC with \$600K down payment. Only Gas stations in the Intersection.
- **CITGO** with Coney Island, LIQUOR and Car Wash in Southgate \$1.50 million
- Over 30,000 Sq.Ft. Plaza In CANTON, \$4.50 million. Re-modeled in 2016-2017.
- **Commercial land** 4.21 Acres on Telegraph Road, BROWNSTOWN. \$275,000.
- **Commercial Land** on Van Born, Westland, 2.75 Acres. \$180,000.
- **27 VACANT** single family residential lots (55X150) in Westland \$11,000 each.

Please CONTACT:

RAJ SHERGILL

(Associate Broker)

Cell:734-751-4455

rajsshergill@yahoo.com

Landmark Realty 40600 Ann Arbor Rd. Ste. 150, Plymouth, MI 48170

India Palace

Restaurant - Fine Indian Cuisine

4213 Lafayette Rd., Indianapolis, IN 46254
Ph: 317-298-0773

UNDER NEW MANAGEMENT

Open Daily Lunch Buffett 11 am to 3 pm

Dinner

Monday-Friday 4:30 pm to 10 pm

Saturday Dinner 2:30 pm to 10 pm

Sunday Dinner 2:30 pm to 9:30 pm

**Banquet Hall Available
Up to 650 People**

We do private party's & catering at your home or business.

Call, Lakhvir S. Johal

Ph: 317-709-7800

www.indianpalaceindy.com

ਘੁੰਗੀ ਦੀ ਉਡਾਰੀ ਪਿੱਛੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਹਿਲਜੁਲ ਤੇਜ਼

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਇਕਾਈ ਵਿਚ ਹਿਲਜੁਲ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਆਪ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕਨਵੀਨਰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਘੁੰਗੀ ਵੱਲੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਇਸ ਨਵੀਂ ਉਡਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਘੁੰਗੀ ਨੇ ਸ਼ੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਛੋਟੇਪੁਰ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਸਬੰਧੀ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ ਵੀ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਤਾਂ ਕੀ ਸੀ ਸਗੋਂ ਦੱਸਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ।

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵਤੈਚ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਰਾਬ ਨਾ ਪੀਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਉਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਏ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਹੇਠ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਵਤੈਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸ਼ੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਛੋਟੇਪੁਰ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਮੌਕੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਖਲਾਅ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ 'ਆਪ' ਦੇ ਸੁਪਰੀਮੋ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ (ਵਤੈਚ) ਨੂੰ ਕਨਵੀਨਰ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਜਦੋਂਕਿ ਉਦੋਂ ਵੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਫਿਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਮਾਨ ਨੂੰ ਕਨਵੀਨਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ ਲਾਇਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਜਿਥੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲੱਗੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪੋਸਟਰ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਪਾੜ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਉਥੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਵੀ ਖੂਬ ਝਾੜ-ਝੰਡ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰਨ ਦਾ ਦਾਬਾ ਮਾਰਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਦੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਬਣ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਉਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਸਰਾਬ ਨਹੀਂ ਪੀਣਗੇ ਤੇ ਖੁਦ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਨੇ ਵੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਸਰਾਬ ਪੀਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਧਰਮਵੀਰ ਗਾਂਧੀ, ਵਿਧਾਇਕ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਜਾਂ

ਘੁੰਗੀ ਨੂੰ ਸਵਾਲ

ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੀਗਲ ਸੈੱਲ ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ੋਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਕਨਵੀਨਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਗੁਰਲਾਭ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਛੋਟੇਪੁਰ ਦਾ 'ਸਟਿੰਗ ਓਪਰੇਸ਼ਨ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਘੁੰਗੀ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਕਨਵੀਨਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਹਾਲੀ 'ਚ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਦੇ ਘਰ ਵਿਖਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀਡੀਓ ਵਿਖਾਉਣ ਸਮੇਂ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸੰਜੇ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਹਿ ਇੰਚਾਰਜ ਦੁਰਗੇਸ਼ ਪਾਠਕ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਉਧਰ, ਘੁੰਗੀ ਨੇ 'ਸਟਿੰਗ ਓਪਰੇਸ਼ਨ' ਨਾ ਵੇਖਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ।

ਘੁੰਗੀ ਤੋਂ ਇਹ ਆਸ ਨਹੀਂ ਸੀ: ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵਤੈਚ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਆਸ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਨਵੀਨਰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਵਤੈਚ ਹੁਣ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਲੀਡਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ 'ਸੰਗੀਨ' ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਹ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਰਹੇ?

ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਬਾਗੀਆਂ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਈ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕਮਾਨ ਸੰਭਾਲਦਿਆਂ ਹੀ ਬਾਗੀਆਂ ਦੇ ਖੰਭ ਕੁਤਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਲੀਡਰ ਉਪਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਵਿਰੋਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਾਰਨ ਉਪਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਲੰਟੀਅਰ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹਨ, ਪਰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਗੀਣਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਕਾਬਲੇਗੌਰ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮਨੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਉਪਕਾਰ ਸੰਧੂ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬੀ ਕਿਹਾ ਸੀ।

ਐਚ.ਐਸ. ਫੂਲਕਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਭਲਾ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਵਤੈਚ ਨੇ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ 20 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ 20 ਦੇ ਕਰੀਬ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿੰਗਾਂ ਦੇ ਆਗੂ ਤੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਸੱਦੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਮੋਹਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਈ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਚੋਣ ਲੜੇ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਨਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਵਤੈਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਸ੍ਰੀ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ

ਮਜਬੂਰੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਸੱਦ ਕੇ ਅਸਤੀਫਾ ਲੈ ਲੈਂਦੇ। ਸ੍ਰੀ ਵਤੈਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਿਕਟਾਂ ਵੰਡਣ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਆਗੂਆਂ ਖਿਲਾਫ ਪੈਸੇ ਲੈਣ ਸਣੇ ਹੋਰ 'ਸੰਗੀਨ' ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਉਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਇਕਾਈ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਇੰਚਾਰਜ ਸੰਜੇ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਛੋਟੇਪੁਰ ਵੱਲੋਂ ਪੈਸੇ ਲੈਣ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ। ਮੌਜੂਦਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਭਟਕ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਲਾਂਭੇ

ਜਲੰਧਰ: ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸੂਬਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ 'ਤੇ ਡੇਢ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਕਾਬਜ ਸਾਬਕਾ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਸੁਪਰੀਮੋ ਕੁਮਾਰੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਤਕਰੀਬਨ ਹਫ਼ਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਲਖਨਊ ਵਿਚ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਗੱਲ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸੀ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਬਸਪਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁੰਗਤਿਆ ਹੈ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਧੜੇਬੰਦੀ ਵਧੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਸੁਪਰੀਮੋ ਕੁਮਾਰੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਰਹੀ।

ਸ੍ਰੀ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਨਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਸਪਾ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਧੜਾ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਹੈ। ਬਸਪਾ ਦੀ ਸੂਬਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਇਥੇ ਹੋਈ

ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਧੜੇ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਰਤਕਦੀ ਰਹੀ। ਵਿਰੋਧੀ ਧੜੇ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਬਸਪਾ ਕੋਲ ਪੰਜਾਬ ਦਾ 16 ਫੀਸਦੀ ਵੋਟ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜੋ ਹੁਣ ਘਟ ਕੇ ਸਿਰਫ ਡੇਢ ਫੀਸਦੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਗਿਰਾਵਟ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ।

ਸਾਲਾਨਾ ਅਖੰਡ ਕੀਰਤਨ ਸਮਾਗਮ ਅਤੇ ਰੈਣ ਸਬਾਈ ਕੀਰਤਨ

24 ਤੋਂ 28 ਮਈ 2017 ਤੱਕ

24 ਮਈ, ਬੁੱਧਵਾਰ

ਸ਼ਾਮ 6:30 ਤੋਂ 9 ਵਜੇ ਤੱਕ ਕੀਰਤਨ
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵ੍ਹੀਟਨ
2131 Creekside Dr, Wheaton, IL

25 ਮਈ, ਵੀਰਵਾਰ

ਸਵੇਰੇ 6 ਤੋਂ 10 ਵਜੇ ਤੱਕ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ
ਭਾਈ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ
ਫੋਨ: 224-619-5344

25 ਮਈ, ਵੀਰਵਾਰ

ਸ਼ਾਮ 7:30 ਤੋਂ 9:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਕੀਰਤਨ
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਪੈਲਾਟਾਈਨ
1280 Winnetka St, Palatine, IL

26 ਮਈ, ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ

ਸਵੇਰੇ 5 ਤੋਂ 6 ਵਜੇ ਤੱਕ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ
6 ਤੋਂ 10 ਵਜੇ ਤੱਕ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ
ਸ਼ਾਮ 7:30 ਤੋਂ 9:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਕੀਰਤਨ
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਪੈਲਾਟਾਈਨ
1280 Winnetka St, Palatine, IL

27 ਮਈ, ਸਨਿਚਰਵਾਰ

ਸਵੇਰੇ 5 ਤੋਂ 6 ਵਜੇ ਤੱਕ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ
6 ਤੋਂ 2 ਵਜੇ ਤੱਕ ਕੀਰਤਨ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ
ਸ਼ਾਮ 7 ਵਜੇ ਤੋਂ ਐਤਵਾਰ ਸਵੇਰੇ 6 ਵਜੇ ਤੱਕ
ਰੈਣ ਸਬਾਈ ਕੀਰਤਨ
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਪੈਲਾਟਾਈਨ

ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਆਸਟਰੇਲੀਆ,
ਭਾਈ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਫਰੀਮਾਂਟ,
ਭਾਈ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ
ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਥੇ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ
ਨੰਬਰਾਂ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ ਜੀ:
ਫੋਨ: 847-571-8193
847-756-0531

ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਚੁੱਕਿਆ ਔਲਖ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦਾ ਖਰਚ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੈਂਸਰ ਰੋਗ ਨਾਲ ਜੁੜ ਰਹੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਅਜਮੇਰ ਔਲਖ ਨੂੰ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਾਹਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਰਾਸ਼ੀ ਤੁਰੰਤ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਿਆ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਰੰਗਮੰਚ ਦੀ ਉਘੀ ਹਸਤੀ ਅਜਮੇਰ ਔਲਖ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਮੁੱਚਾ ਜੀਵਨ ਸਮਾਜ ਦੇ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੇ ਔਕੜਾਂ ਭਰੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਨਾਟਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਭਾਰਦਿਆਂ ਸਮਰਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ 'ਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੀਰਤਨ ਸਮਾਗਮ 22 ਤੋਂ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਬਿਊਰੋ): ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਖੇ 22 ਤੋਂ 28 ਮਈ ਤੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੀਰਤਨ ਸਮਾਗਮ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਭਾਈ ਮਹਿਲ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਜਥਾ ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਰਾਹੀਂ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਿਆਉਣਗੇ।

22 ਤੋਂ 23 ਮਈ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 6:30 ਤੋਂ 7:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ

ਕੀਰਤਨ ਸਰਵਣ ਕਰਵਾਉਣਗੇ ਅਤੇ 7:30 ਤੋਂ 8:45 ਵਜੇ ਤੱਕ ਭਾਈ ਮਹਿਲ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਾਲੇ ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੇ। ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ ਬੁੱਧਵਾਰ, 24 ਮਈ ਸ਼ਾਮ 7:00 ਤੋਂ 8:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਅਤੇ 25 ਤੋਂ 26 ਮਈ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 6:30 ਤੋਂ 7:45 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨਗੇ। ਦੋਵੇਂ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ 7:45 ਤੋਂ 9:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਰੈਣਸਬਾਈ ਕੀਰਤਨ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 27 ਮਈ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 5 ਵਜੇ ਤੋਂ ਦੁਪਹਿਰ 12 ਵਜੇ ਤੱਕ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਅਤੇ ਅਖੰਡ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਿਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਰਤਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼ਾਮ 7 ਵਜੇ ਤੋਂ ਐਤਵਾਰ 28 ਮਈ ਸਵੇਰ 6 ਵਜੇ ਤੱਕ ਰੈਣਸਬਾਈ ਕੀਰਤਨ ਹੋਵੇਗਾ।

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਫੋਨ: 847-358-1117 ਰਾਹੀਂ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰਿਚਮੰਡ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਕਤਲ

ਵੈਨਕੂਵਰ: ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਰਿਚਮੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਚੱਲਦੀ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜਸਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ ਵਿਰੁੱਧ ਡਰੱਗ ਤਸਕਰੀ/ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਕੇਸ ਦਰਜ ਸੀ। ਚਸ਼ਮਦੀਦਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਚਮੰਡ ਵਿੱਚ ਗਰੈਨਵਿਲੇ ਰੋਡ 'ਤੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਾਰ ਲਿਜਾ ਕੇ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਖਮੀ ਕਲੇਰ ਦੀ ਕਾਰ ਦਰਖਤ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਗਈ। ਹੰਗਾਮੀ ਅਮਲੇ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਯੂ.ਕੇ ਸੰਸਦੀ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬੱਲੇ-ਬੱਲੇ

ਲੰਡਨ: ਯੂ.ਕੇ. ਦੀਆਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਿੱਖ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਉਤਾਰਿਆ ਹੈ। ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕੁੱਲ 6 ਸਿੱਖ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਯੂ.ਕੇ. ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਉਤਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਲੋਅ ਤੋਂ ਤਨਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਟੈਲਫਾਰਡ ਤੋਂ ਕੁਲਦੀਪ

ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ, ਹਾਰਨਚਰਚ ਐਂਡ ਅਪਮਿਸਟਰ ਤੋਂ ਰੋਕੀ ਗਿੱਲ, ਬਰਮਿੰਘਮ ਐਜਬਾਸਟਨ ਤੋਂ ਪਰੀਤ ਕੌਰ ਗਿੱਲ, ਕੈਨਿਲਬਾਰਥ ਐਂਡ ਸਾਉਥਮ ਤੋਂ ਬੈਲੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਿਊਕਸਬਰੀ ਤੋਂ ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਹਨ।

ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਪਛਾਣ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਇਹ ਸਦਾ ਕਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਯੂ.ਕੇ. ਵਿੱਚ 8 ਜੂਨ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਵੋਟਾਂ ਪੈਣਗੀਆਂ।

ਹੈਲਪਰ, ਤੰਦੂਰੀਏ ਅਤੇ ਕੁੱਕ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਕੈਨਸਸ ਸਿਟੀ, ਮਿਜ਼ੋਰੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਭਵੀ ਕੁੱਕ, ਹੈਲਪਰ ਤੇ ਤੰਦੂਰੀਏ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ, ਰਿਹਾਇਸ਼ ਮੁਫਤ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ: 816-806-6065

ਵੇਟਰ ਅਤੇ ਤੰਦੂਰੀਏ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਮੈਡੀਸਨ, ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਵੇਟਰ ਅਤੇ ਤੰਦੂਰੀਏ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਰਿਹਾਇਸ਼ ਫਰੀ, ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਸੰਨੀ, ਫੋਨ: 608-630-0287

Freeway Travel Inc

ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ, ਖਰਾ ਸੌਦਾ, ਬਿਹਤਰ ਸਰਵਿਸ

Call Raju

Tel: 773-973-0200

Fax: 773-973-0557

2542 W Devon Ave. Chicago IL 60659

ਲੋੜ ਹੈ ਲੋੜ ਹੈ ਲੋੜ ਹੈ

ਕੁੱਕ, ਤੰਦੂਰੀਏ ਅਤੇ ਵੇਟਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ
ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਲਈ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ
ਵਧੀਆ ਤਨਖਾਹ, ਖਾਣਾ ਮੁਫਤ

SWAD
INDIAN RESTAURANT
1810 W. GALBRAITH RD
CINCINNATI OH 45239

GRILL OF INDIA RESTAURANT

354 LUDLOW AVE.
CINCINNATI OH. 45220

CHARANJIT BRAR
Ph. 317-903-7400

ਹਲਵਾਈ, ਡੋਸਾ ਮੇਕਰ ਅਤੇ ਕਿਚਨ ਹੈਲਪਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਹਿਊਸਟਨ (ਟੈਕਸਸ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਮਿਠਾਈਆਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਲਵਾਈ ਤੇ ਡੋਸਾ ਮੇਕਰ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਕਿਚਨ ਹੈਲਪਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ
ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਇਕੱਲੇ ਬੰਦੇ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ, ਫੋਨ: 713-884-9547

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਫੋਨ: 832-724-1635

Desi Bazar

916 E. Main Street #118, Greenwood, IN, 46143
Tel: 317-888-2040, Fax: 317-887-6116

We specialize in all kind of Indian Groceries and Sweets

- FRESH VEGETABLES EVERY THURSDAY
- FRESH GOAT MEAT

10% off on all Gurudwara supplies and Religious programs!!

We Are Open 7 Days a Week

ਖੁਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਸਟੋਰ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮਾਣ ਦੇਸੀ ਬਾਜ਼ਾਰ

Punjab TimesEstablished in 2000
18th Year in PublicationPublished every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018
Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388Email:punjabtimes1@gmail.com
www.punjabtimesusa.com**Editor:**

Amolak Singh Jammu

Astt. Editors:

Jaspreet Kaur

Kuljeet Singh

Photographer

Kamaljit Singh Virdi

Ph. 847-502-2703

Our Columnists

Ashok Bhaura

Tarlochan Singh Dupalpur

Baljit Basi

Major Kular

Correspondents**Detroit, MI**

Rajinder Syan

734-261-0936

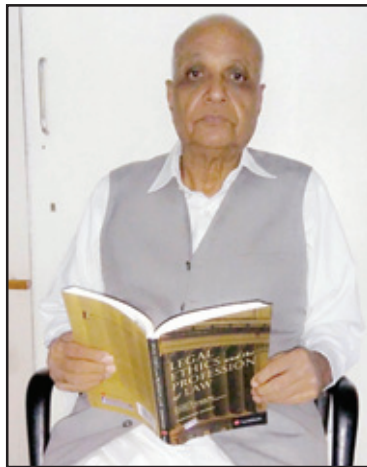
New York

Iqbal S. Jabowalia

917-375-6395

Postmaster: Please send
address changes to Punjab Times,
20451 N. Plum Grove Rd., Palatine,
IL 60074**Distributed in:**California, Illinois, Indiana, Ohio,
Michigan, Wisconsin, Mississippi,
Iowa, Arkansas, Texas, Virginia, Ne-
vada, Washington, Oregon, Arizona,
Georgia, Florida, New York, New
Jersey, Connecticut, Oklahoma, Penn-
sylvania, Missouri, Kentucky**ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ**
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 100 ਡਾਲਰ
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 450 ਡਾਲਰ**ਨੋਟ:** ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ
ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ
ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਛਾਪੇ
ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋਣ
ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ
ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ
ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਇਦ ਕਰਦਾ
ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ
ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ ਕਰ ਲੈਣ।**Disclaimer**The views expressed in the
articles published in the columns
of Punjab Times are that of
their writers, and it is not
implied that Punjab Times
endorses them.Sameway Punjab Times
does not necessarily endorses
the claims made in the
advertisements published in
Punjab Times.**All disputes subject to**
Chicago jurisdiction.

ਡਾ. ਕਰਮ ਚੰਦ ਨੇ ਹੱਥੀਂ ਲਿਖੇ ਆਪਣੇ ਕਰਮ

ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਬਜ਼ੁਰਗ ਬਣਿਆ ਵਕੀਲ**ਬਠਿੰਡਾ:** ਸ਼ਹਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਜ਼ੁਰਗ
ਡਾ. ਕਰਮ ਚੰਦ ਗਰਗ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ
ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ 75 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ
'ਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਕੇ ਵੱਖਰੀ
ਮਿਸਾਲ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਹੈ।ਡਾਕਟਰ ਕਰਮ ਚੰਦ ਮੁਤਾਬਕ, ਉਸ ਦੀ
ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਤੇ
ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਸੂਚੀ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰ ਕੇ ਉਸ
ਦੇ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਮਈ 2013 ਵਿਚ ਰਿਲੀਫ ਕਰ
ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਹੋਈ
ਇਸ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ
ਲੜਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਖੁਦ
ਐਲ.ਐਲ.ਬੀ. ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ।
ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ
ਰੈਗੂਲਰ ਵਕਾਲਤ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ
ਖੁਦ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਕੇਸ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ
ਲੜਿਆ। ਹੁਣ ਉਸ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਈ
ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਡਾ.ਕਰਮ ਚੰਦ ਗਰਗ ਨੇ ਰਹਿੰਦੀ ਉਮਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ
ਮੁਫਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਅਹਿਦ ਲਿਆ
ਹੈ। ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਗਰੀਨ ਐਵੇਨਿਊ ਕਲੋਨੀ ਦਾਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਇਹ ਡਾਕਟਰ ਡਿਗਰੀ ਕਰਨ ਵੇਲੇ
ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਤੋਂ ਦੁੱਗਣੀ
ਉਮਰ ਦਾ ਸੀ।ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ 58 ਫੀਸਦ ਨੰਬਰਾਂ ਨਾਲ
ਵਕਾਲਤ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਸੰਨ
2001 ਵਿਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨਿਯੋਜਨ ਅਫਸਰ
ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ
ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ
ਐਸ.ਐਮ.ਓ. ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਵੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ
ਹਨ, ਜਦਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਡਾ. ਰਾਜੇਸ਼ ਰਾਣੀ
ਗੁਪਤਾ ਬਤੌਰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋਈ ਹੈ।
ਉਹ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਮੈਡੀਕਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ
ਚਮੜੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਮੁਖੀ ਵੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।ਬਜ਼ੁਰਗ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਣ ਦੀ
ਕੋਈ ਉਮਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਸਾਨੂੰ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ
ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਸਿੱਖਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ,
ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆਨ ਕਦੇ ਵਿਅਰਥ
ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ।

ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਮੋਢੀ ਡਾ. ਅਠਵਾਲ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ

ਨਿਊ ਜਰਸੀ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਰੇ
ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਮੋਢੀ ਡਾ. ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ
ਅਠਵਾਲ ਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਵਿਖੇ
ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ
ਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਣਕ
ਦੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਮੋਢੀ ਡਾ. ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ
ਅਠਵਾਲ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇਣ ਲਈ
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਸੋਗ ਸਭਾ ਕੀਤੀ।
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਡਾ. ਬਲਦੇਵ
ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ
ਕਿ ਉਹ ਮਹਾਨ ਵਿਗਿਆਨੀ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ
ਖੇਤੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ।ਸਾਲ 1928 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਲਿਆਣਪੁਰ
ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਜਨਮੇ ਡਾ. ਅਠਵਾਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ
ਵਿਚ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਜੈਨੇਟਿਕਸ ਅਤੇ ਪਲਾਂਟ
ਬਰੀਡਿੰਗ ਵਿਗਿਆਨੀ ਸਨ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੇ ਖੇਤੀ
ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਰੀ
ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੂੰ ਕਣਕ ਦੀ 'ਪੀ ਵੀ 18' ਅਤੇ
'ਕਲਿਆਣ' ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਕੇ ਮਹਾਨ ਯੋਗਦਾਨ
ਪਾਇਆ। 'ਕਲਿਆਣ ਸੋਨਾ' ਜੋ ਆਪਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇਦੀ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਿਸਮ ਰਹੀ, ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ
ਡਾ. ਅਠਵਾਲ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕਲਿਆਣਪੁਰ (ਪੰਜਾਬ)
ਦੇ ਨਾਮ ਉਪਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ
ਵੱਡੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਵਾਜਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ
ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ
ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਗੈਸਟ ਹਾਊਸ ਦਾ ਨਾਮ ਡਾ. ਐਸ.
ਅਠਵਾਲ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

‘ਆਪ’ ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇਗੀ ਅਗਲੀ ਪਾਰੀ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)ਆਪ ਨੂੰ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਮਿਥਿਆ ਹੈ
ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਾਰ ਦਾ ਆਤਮ-
ਮੰਥਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ
ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਤ 2019 ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲੋਕ
ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਨਿਤਰਨ ਦਾ
ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ
ਹਾਰ ਦਾ ਠੀਕਰ ਵੇਟਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ 'ਆਪ' ਆਗੂਆਂ
ਸਿਰਫ ਭੰਨਿਆ ਗਿਆ।ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ
ਦੇ 13 ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ੋਨਾਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ
ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ, ਵਿਧਾਇਕਾਂ, ਚੋਣ ਹਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ
ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ
ਉਪਰੰਤ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਮੁੜ 'ਝਾਤੂ' ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ
ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੀ
ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇਸ. ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਵੀ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕੇਂਦਰੀ
ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਉਣ
ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ, ਪਰ
ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਭੇਦ
ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਵੀ
ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਅਗਲਾ ਮਿਸ਼ਨ ਹੁਣ
ਰੁੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਹੈ।ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦਾ ਵਿਵਾਦਾਂ
ਨਾਲ ਚੋਖਾ ਵਾਹ-ਵਾਸਤਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸੇ 'ਤੇ
ਜਨਤਕ ਥਾਂਵਾਂ ਉੱਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਜਾਣ ਦੇ ਦੋਸ਼
ਲੱਗਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਾਰ
ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀਆਂ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਬਾਰੇ
ਬਾਗੀ ਸੂਚਾਂ ਵੀ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਹੀਆਂ। ਉਸ
ਦਾ ਕੋਈ ਲੰਮਾ ਸਿਆਸੀ ਤਜਰਬਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।
'ਆਪ' ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਸਿੱਧੇ ਸੰਸਦ
ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ

ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਫਲਸਤੀਨ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ
ਮੋਦੀ ਨੇ ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਮਹਿਮੂਦ
ਅੱਬਾਸ ਨੂੰ ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ
ਹਮਾਇਤ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ
ਕਿ ਭਾਰਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਕਮੁੱਠ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ
ਫਲਸਤੀਨ ਦੇਖਣ ਦਾ ਚਾਹਵਾਨ ਹੈ।ਜੁਲਾਈ ਵਿਚ ਇਸਰਾਈਲ ਦੇ ਦੌਰਾ ਉੱਤੇ
ਜਾ ਰਹੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਫਲਸਤੀਨ ਅਤੇ ਇਸਰਾਈਲ
ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਵੀ ਛੇਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ
ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਸਲਿਆਂ
ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢ ਸਕਣ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਦੋਵਾਂ ਆਗੂਆਂ
ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਤੇ
ਫਲਸਤੀਨ ਦਰਮਿਆਨ ਪੰਜ ਸਮਝੌਤੇ ਸਹੀਬੰਦ
ਹੋਏ। ਸ਼੍ਰੀ ਅੱਬਾਸ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ
ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਫਲਸਤੀਨੀ ਕਾਜ
ਲਈ ਅਟੱਲ ਹਮਾਇਤ ਹੈ। ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ
ਇਸਰਾਈਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਤੋਂ ਐਨ ਪਹਿਲਾਂ ਆਈਆਂ
ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਰਾਈਲ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ
ਨੇੜਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਹਿਮੀਅਤ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ।
ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਇਸਰਾਈਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਉੱਤੇ ਜਾਣ
ਵਾਲੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਪਹਿਲੇ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ
ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅੱਬਾਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ
ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹਮਾਇਤ ਦੀ
ਫਲਸਤੀਨ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਚਾਰ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਫਾਹੇ ਟੰਗਿਆ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਚਾਰ
ਖਤਰਨਾਕ ਤਾਲਿਬਾਨੀ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ
ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ
ਦੀ ਵਿਵਾਦਤ ਮਿਲਟਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ
ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ
ਵਿਚ 2014 ਦੇ ਪਿਸ਼ਾਵਰ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ
ਤੱਕ ਤਕਰੀਬਨ 160 ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਫਾਹੇ
ਲਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪੰਜ ਨੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਉਡਾਇਆ

ਢਾਕਾ: ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਦੋਂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ
ਦੇ ਇਕ ਟਿਕਾਣੇ 'ਤੇ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼
ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ
ਆਪ ਨੂੰ ਧਮਾਕੇ ਨਾਲ ਉਡਾ ਲਿਆ। ਇਸਲਾਮੀ
ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਖਿਲਾਫ ਮੁਲਕ 'ਚ ਕਾਰਵਾਈ
ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਤਾਜ਼ਾ ਵਾਰਦਾਤ ਹੈ। ਇਹ ਘਟਨਾ
ਰਾਜਸ਼ਾਹੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਗੋਦਗਾਰੀ ਇਲਾਕੇ 'ਚ
ਵਾਪਰੀ।

ਦਲਾਈ ਲਾਮਾ ਮੁਲਾਕਾਤ: ਚੀਨ ਵੱਲੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਕੋਲ ਰੋਸ

ਪੇਈਚਿੰਗ: ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦੇ
ਇਕ ਵਫਦ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਤਿੱਬਤੀ ਆਗੂ
ਦਲਾਈ ਲਾਮਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਖਿਲਾਫ
ਚੀਨ ਨੇ ਸਫਾਰਤੀ ਰੋਸ ਜਤਾਇਆ ਹੈ। ਚੀਨ ਨੇ
ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਦਮੀ ਨਾਲ
ਨਾ ਸਿਰਫ ਕੁਲ ਆਲਮ ਨੂੰ 'ਗਲਤ ਸੁਨੇਹਾ'
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਤਿੱਬਤ ਦੀ
ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਹਮਾਇਤ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ
ਦਾ ਵੀ ਉਲੰਘਣ ਹੈ।(ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ
ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ
ਵਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਗਿੱਲ
ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ
ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ
ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ
ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ
ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਅਯੁਧਿਆ ਸਲਵਾਨ
ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ
ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਨ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ
ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ

ਬਾਰੂਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿਚ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਮੁੜ ਬਾਜ਼ੀ ਮਾਰੀ

ਮੁਹਾਲੀ: ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਬਾਰੂਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਐਲਾਨੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਵਾਰ ਫਿਰ ਲੜਕੀਆਂ ਨੇ ਵੱਧ ਪ੍ਰਜ਼ੀਸ਼ਨ ਹਾਸਲ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਝੰਡੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ। ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਪਾਸ ਫੀਸਦੀ 72.59 ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਲੜਕਿਆਂ ਦੀ 54.42 ਫੀਸਦੀ ਹੈ। ਐਤਕੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਗਰੇਸ ਅੰਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਪਾਸ ਫੀਸਦੀ ਘਟੀ ਹੈ।

36 ਹਜ਼ਾਰ 376 ਬੱਚੇ ਫੇਲ੍ਹ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ 252 ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਲੇਟ ਹੈ ਅਤੇ 62 ਹਜ਼ਾਰ 916 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਕੰਪਾਰਟਮੈਂਟ ਆਈ ਹੈ। ਮੈਰਿਟ ਸੂਚੀ ਮੁਤਾਬਕ ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਰਗ ਵਿਚ ਆਰ.ਐਸ. ਮਾਡਲ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਨਗਰ (ਲੁਧਿਆਣਾ) ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਅਮੀਸ਼ਾ ਅਰੋੜਾ (ਕਾਮਰਸ ਗਰੁੱਪ) ਨੇ 450 ਵਿਚੋਂ 443 ਅੰਕ (98.44 ਫੀਸਦੀ) ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵੀ ਇਸੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਮਹਿਮਾ ਨਾਗਪਾਲ ਸੂਬੇ ਵਿਚੋਂ ਅੰਵਲ ਰਹੀ ਸੀ।

ਬੀ.ਸੀ.ਐਮ. ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਐਚ.ਐਮ. 150, ਜਮਾਲਪੁਰ ਕਾਲੋਨੀ, ਫੱਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਜੋਸ਼ੀ

(ਹਿਊਮੈਨਟੀਜ਼ ਗਰੁੱਪ) ਨੇ 442 ਅੰਕ (98.22 ਫੀਸਦੀ) ਲੈ ਕੇ ਦੂਜਾ ਅਤੇ ਟੈਗੋਰ ਸੈਂਟਨਰੀ ਪਬਲਿਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਬਹਿਰਾਮਪੁਰ ਰੋਡ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਰੀਆ (ਸਾਇੰਸ ਗਰੁੱਪ) ਨੇ 441 ਅੰਕਾਂ (98 ਫੀਸਦੀ) ਨਾਲ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਖੇਡ ਕੋਟੇ ਦੀ ਮੈਰਿਟ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾਸ ਪਬਲਿਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਫੱਗਵਾਲਾ, ਸੰਗਰੂਰ ਦੀ ਹੁਸਨਦੀਪ ਕੌਰ (ਸਾਇੰਸ ਗਰੁੱਪ) ਨੇ ਪਹਿਲਾ, ਬੀ.ਸੀ.ਐਮ. ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ (ਲੁਧਿਆਣਾ) ਦੀ

ਨੈਨਸੀ ਗੋਇਲ (ਹਿਊਮੈਨਟੀਜ਼ ਗਰੁੱਪ) ਨੇ ਦੂਜਾ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ. ਮਾਡਲ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਨਗਰ (ਲੁਧਿਆਣਾ) ਦੇ ਸ਼ਿਵਮ ਕੁਮਾਰ (ਸਾਇੰਸ ਗਰੁੱਪ) ਨੇ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ 100 ਫੀਸਦੀ ਅੰਕ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਪਹਿਲਾ, ਦੂਜਾ ਤੇ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸ਼ਿਵਮ ਨੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਝੁਲਾਇਆ

ਮੁਹਾਲੀ: ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਅਮੀਸ਼ਾ ਅਰੋੜਾ ਨੇ 98.44 ਫੀਸਦੀ ਅੰਕਾਂ ਨਾਲ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਹੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਸ਼ਿਵਮ ਨੇ ਸਪੋਰਟਸ ਕੋਟੇ ਵਿਚ 100 ਫੀਸਦੀ ਅੰਕਾਂ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕਰ ਕੇ ਨਾਂ ਚਮਕਾਇਆ ਹੈ। ਸ਼ਿਵਮ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਲੈਬ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ ਰਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ। ਰਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਉਤੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਭਰ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਕਮ ਦਿਮਾਗ ਦੱਸਿਆ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਵਮ ਡਾਕਟਰ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੇ ਲੱਭ ਲਿਆ ਐਚ-1ਬੀ ਵੀਜ਼ੇ ਦਾ ਤੋੜ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਵਲੋਂ ਐਚ-1ਬੀ ਵੀਜ਼ਾ ਨਿਯਮ ਸਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਪਿਛੋਂ ਭਾਰਤੀਆਂ 'ਚ ਐਚ-1ਬੀ ਵੀਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਿਚ ਕਮੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਮੀਰ ਭਾਰਤੀ ਈ.ਬੀ.-5 ਵੀਜ਼ੇ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਜੁਟ ਗਏ ਹਨ। ਐਚ-1ਬੀ ਵੀਜ਼ਾ ਨਿਯਮ ਸਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮੀਰ ਭਾਰਤੀ ਈ.ਬੀ.-5 ਵੀਜ਼ਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੋਲਡਨ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਗੋਲਡਨ ਵੀਜ਼ਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਖਸ ਨੂੰ 500,000 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਈ.ਬੀ.-5 ਵੀਜ਼ਾ ਨਿਯਮ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਲਈ 500,000 ਡਾਲਰ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ 10 ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਣ ਹੀ ਈ.ਬੀ.-5 ਵੀਜ਼ੇ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਮੀਰਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਇਜ਼ਾਫਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਐਸਤਨ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਤਿੰਨ ਭਾਰਤੀ ਇਸ ਵੀਜ਼ੇ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਅੱਧਾ ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਖਰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਈਨ-ਅਪ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵੀਜ਼ੇ ਜਰੀਏ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਮੀਰ ਭਾਰਤੀ ਯੂ.ਐਸ. ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਈ.ਬੀ.-5 ਵੀਜ਼ਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਚੀਨ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਵੀਜ਼ਿਆਂ ਦਾ 85 ਫੀਸਦੀ ਚੀਨ ਕੋਲ ਹੈ। ਐਚ-1ਬੀ ਵੀਜ਼ੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਰੌਲ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਲੋਕ ਈ.ਬੀ.-5 ਵੀਜ਼ੇ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਪਏ ਹਨ।

Matrimonial

ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ

US citizen or Green Card holder well settled educated match wanted for Amritdhari Saini Sikh girl, 28 yrs, 5'-3", B.Com, MBA, from an educated family. The girl is in India. Caste no bar. Contact, Ph: 216-513-5887 (USA) or +91-98786-21898 (India)

11-18

Wanted suitable US citizen, green card or H1-B visa holder handsome match for Jatt Sikh B.Sc Nursing citizen girl 27, 5'-5". Please e-mail details & photo at: gsingh9113@gmail.com or call, Ph: 224-410-5658

15-

ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ

Well settled Kamboj Sikh family looking for a suitable US citizen or Green Card holder match for their son 31, 5'-7", architect on work visa. Pl. E-mail details & photo: nyrbik26@gmail.com

19-22

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਉਮਰ 25 ਸਾਲ ਕੱਦ 5'-10" ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਯੂ.ਐਸ.-ਕੈਨੇਡਾ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਜਾਂ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਲੜਕੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਕੋਈ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਫੋਨ: 612-481-4662

16-19

Ramgariah family looking for a suitable Ramgariah match for their Sr. Financial Analyst 33 years, U.S. born son. Please contact: jsnov1973@aol.com

14/-4

ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਇੰਡੀਆ ਰਹਿੰਦੇ ਸੋਹਣੇ ਸੁਨੱਖੇ ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਵੈਸ਼ਨੂੰ ਬੀ.ਟੈਕ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕਸ, ਉਮਰ 32 ਸਾਲ, 6' ਲੜਕੇ ਲਈ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਜਾਂ ਅਮਰੀਕਨ ਸਿਟੀਜ਼ਨ, ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕੇ ਦਾ ਦਾਦਕਾ ਪਰਿਵਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਵੈਲ ਸੈਟਲਡ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਫੋਨ: 416-898-7144 ਅਤੇ ਬਾਇਓਡਾਟਾ ਤੇ ਤਸਵੀਰ ਈਮੇਲ ਕਰੋ: hbbhangu@hotmail.com

17-20

28 year old Dentist from India clean shaven Arora Sikh, finishing health management course in Australia by the end of April 2017, looking for a suitable educated US citizen girl to marry and settle in US. Contact: Jaytg@aol.com, Ph: 847-830-5361

15-18

30 year old handsome Gursikh priest from Jammu and Kashmir looking to marry US citizen Gursikh girl to settle down in US, presently in the Midwest (USA). Also has a 28 year old priest brother in Australia interested in marrying Gursikh US citizen girl to settle in US. Both fluent in English. Contact: jaytg@aol.com, Ph: 847-830-5361

15-18

To Advertise with Punjab Times

Call: 847-359-0746
punjabtimes1@gmail.com

ਕਿਚਨ ਹੈਲਪਰ ਅਤੇ ਡਿਸ਼ਵਾਸ਼ਰ ਦੀ ਫੌਰੀ ਲੋੜ ਹੈ
ਇੰਡੀਆਨਾ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਚਲਦੇ ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਕਿਚਨ ਹੈਲਪਰ ਤੇ ਡਿਸ਼ਵਾਸ਼ਰ ਦੀ ਫੌਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋੜ ਹੈ
***ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਮੁਫਤ ਰਿਹਾਇਸ਼**

Restaurant Help
Immediately hiring Kitchen Helper & Dish Washer for Indian restaurant in Indiana.
***Good salary and free accommodation.**

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਟੋਨੀ
ਫੋਨ: 317-340-1470

20

ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਲੋੜ ਹੈ

ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ ਵਿਚ ਇੰਡੀਅਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ 'ਹਵੇਲੀ' ਲਈ ਅਨੁਭਵੀ ਤੰਦੂਰੀਏ ਤੇ ਕਿਚਨ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਫੋਨ: 262-391-7666

18-20

INDIAN BAZAAR

334 S. Emerson Ave., GREENWOOD, IN 46143

ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਗਰੋਸਰੀ ਤੇ ਮਿਠਾਈਆਂ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ

- ਖਾਣਾ ਸੁੱਧ ਵੈਸ਼ਨੋ, ਤਾਜ਼ਾ ਸਮੋਸੇ, ਚਾਟ, ਥਾਲੀ
- ਕੈਟਰਿੰਗ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ
- ਵੱਡੇ ਆਰਡਰ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਰੇਟ
- ਤਾਜ਼ਾ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਹਰ ਵੀਰਵਾਰ

ਤੁਹਾਡਾ ਆਪਣਾ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਗਰੋਸਰੀ ਸਟੋਰ

ਇਕ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਓ, ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਹੀ ਆਓਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਧੀਆ ਕੁਆਲਿਟੀ 'ਚ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਰੇਟ 'ਤੇ ਮਿਲੇਗੀ।

ਸੱਤੇ ਦਿਨ ਖੁੱਲ੍ਹਾ-ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਤੋਂ ਰਾਤ 9 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਈ 10% ਛੋਟ

Ph: 317-534-5151, 916-524-0045

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਛਾ ਗਏ ਪੰਜਾਬੀ

ਵੈਨਕੂਵਰ: ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਮੁੜ ਝੰਡੇ ਗੱਡੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕੁੱਲ 18 ਪੰਜਾਬੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਖੜੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸੱਤ ਨੂੰ ਫਤਿਹ ਨਸੀਬ ਹੋਈ। 87 ਮੈਂਬਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਧਿਰੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਬਹੁਮਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਪਰ ਸੱਤਾ ਦਾ ਤਵਾਜ਼ਨ ਤਿੰਨ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀ ਗਰੀਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਥ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਕਿੰਗਮੇਕਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਏਗੀ। ਉੱਜ ਤਿੰਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਲਈ ਮੁੜ ਤੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਏ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਮੁੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਲ ਭਿਤਾਉਣ ਦਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਰਾਸ ਆਇਆ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਸਰੀ ਤੋਂ ਨਿਉ ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਜਿੱਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਹਲਕਾ ਵਾਰ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿਚ ਸਰੀ ਪੈਨੋਰਮਾ 'ਚੋਂ ਜਿੰਨੀ ਸਿਮਜ਼ (ਜੁਗਿੰਦਰ ਕੌਰ ਹੋਨੀ) ਨੇ ਵਕੀਲ ਪੁਨੀਤ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ। ਨਿਊਟਨ ਤੋਂ ਹੈਰੀ ਬੈਸ, ਲਿਬਰਲ ਦੇ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਰਹਾਰ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਚੌਥੀ ਵਾਰ ਜਿੱਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ। ਗਰੀਨ ਟਿੱਬਰ ਸਰੀ ਤੋਂ ਰਚਨਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੋਰੀ ਬਰੈਡਾ ਲੋਕ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ। ਜਗਰੂਪ ਬਰਾਤ ਨੇ ਸਰੀ ਤੋਂ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਆਗੂ ਪੀਟਰ ਫਾਸਬੈਂਡਰ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਮਾਤ ਦਿੱਤੀ। ਗੋਰੇ ਗੈਰੀ ਬੈਗ ਨੇ ਮੰਤਰੀ ਅਮਰੀਕ ਵਿਰਕ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ। ਫੀਲਡ ਹਾਕੀ ਓਲੰਪੀਅਨ ਰਵੀ ਕਾਹਲੋਂ ਨੇ ਨਾਰਥ ਡੈਲਟਾ ਤੋਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਇਹ ਸੀਟ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ. ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਈ। ਰਾਜ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਬਰਨਬੀ ਹਲਕੇ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੀ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਤਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ। ਰਿਚਮੰਡ ਕੁਈਨਜ਼ਬਰੋ ਤੋਂ ਜੈਸ ਜੌਹਲ ਨੇ ਅਮਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ। ਗਰੀਨ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਐਤਕੀ ਵੇਟ

ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੇ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਕ੍ਰਿਸਟੀ ਕਲਾਰਕ ਨੇ ਕਲੇਨਾ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਗਰੀਨ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਂਡਰਿਊ ਵੀਵਰ ਨੇ ਵੱਡੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ।

ਪੰਜਾਬੀ ਵਜੋਂ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸਰੀ ਦੀਆਂ ਨੌਂ ਸੀਟਾਂ 'ਚੋਂ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਸੀਟਾਂ ਹੀ ਜਿੱਤ ਸਕੀ। ਛੇ ਸੀਟਾਂ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ. ਜਿੱਤੀ। ਇਥੋਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 24 ਮਈ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ 9 ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ. ਦੇ ਖਾਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੀ ਸੀਟ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਬਦਲ ਕੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬਹੁਮਤ ਵਿਚ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਰੀ ਗਰੀਨ ਟਿੱਬਰ ਤੋਂ ਜੇਤੂ ਰਹੀ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ. ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਰਚਨਾ ਸਿੰਘ

ਯੋਜਨਾਬੰਦ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਈ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਕਾਰਨ ਸਫਲ ਰਹੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਛਪਦੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਸਿਰਜਣਾ' ਦੇ ਬਾਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਧੀ ਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਗੁਰਪਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਰਚਨਾ ਸੋਲਾਂ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਆਈ ਤੇ ਹੁਣ ਉਸ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲ ਵਹਿਰਾਂ ਘੱਤ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਸਰੀ ਪੈਨੋਰਮਾ ਤੋਂ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ. ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀ ਤੇ ਵਕੀਲ ਪੁਨੀਤ ਸੰਧਰ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਵਾਲੀ ਜੁਗਿੰਦਰ ਕੌਰ ਹੋਨੀ, ਇਕ ਗੋਰੇ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਬਣਾ ਕੇ ਜਿੰਨੀ ਸਿਮਜ਼ ਬਣ ਗਈ। ਉਹ 2011 ਤੋਂ 2015 ਤੱਕ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਰਹੀ, ਪਰ ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਵਿਚ ਸੁਖ ਧਾਲੀਵਾਲ ਤੋਂ ਹਾਰ ਗਈ ਸੀ। ਰਵੀ ਕਾਹਲੋਂ ਫੀਲਡ ਹਾਕੀ ਵਿਚ ਓਲੰਪੀਅਨ ਹੈ ਤੇ ਡੈਲਟਾ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਚੰਗੇ ਰਸੂਖ ਕਾਰਨ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਬਰਲ ਦੇ ਸਕਾਟ ਹਮਿਲਟਨ ਮੁਕਾਬਲੇ ਖੜ੍ਹਾਇਆ ਸੀ। ਚੌਥੀ ਵਾਰ ਜਿੱਤੇ ਹੈਰੀ

ਬਹੁਮਤ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨਾ ਮਿਲਿਆ

ਵੈਨਕੂਵਰ: 1953 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਬਹੁਮਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ 43 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਬਹੁਮਤ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਰਹਿ ਗਈ। ਵਿਰੋਧੀ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ. ਨੂੰ 41 ਜਦਕਿ ਗਰੀਨ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ 3 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਹੋਈ। ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ 41 ਫੀਸਦੀ, ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ. ਨੂੰ 40 ਫੀਸਦੀ, ਗਰੀਨ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ 15 ਫੀਸਦੀ ਜਦਕਿ ਚਾਰ ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਈਆਂ।

ਬੈਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਰਹਾਰ ਨਾਲ ਸੀ। ਮੁਕਾਬਲਾ ਸਖਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਵੱਡੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਜੇਤੂ ਰਿਹਾ। ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਲਪਰੀਤ ਤਿੰਨ ਕੁ ਸੌ ਵੋਟਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਸਿਮਟ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਜਗਰੂਪ ਬਰਾਤ, ਜੋ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਕ੍ਰਿਸਟੀ ਕਲਾਰਕ ਦੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਤੇ ਕਦਾਵਰ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਪੀਟਰ ਫਾਸਬੈਂਡਰ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸੌ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਹਾਰ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਐਤਕੀ ਗੋਰੇ ਨਾਲ ਸਿੰਗ ਫਸਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਜਿੱਤ ਕੀਤਾ। ਰਿਚਮੰਡ ਦੀਆਂ ਚਾਰੇ ਸੀਟਾਂ ਹਾਲਾਂਕਿ ਲਿਬਰਲਾਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਕੁਈਨਜ਼ਬਰੋ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਰੋਡੀਓ ਬਰੋਡਕਾਸਟਰ ਤੇ ਟੀ.ਵੀ. ਹੋਸਟ ਜੈਸ ਜੌਹਲ ਨੇ ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਦੇ ਜੰਮਪਲ ਨੌਜਵਾਨ ਅਮਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਫਸਵੇਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਕੁ ਸੌ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਸੀਟ ਕੱਢੀ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਰਚਨਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਰਚਿਆ ਇਤਿਹਾਸ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਜੰਮ-ਪਲ ਰਚਨਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਰੀ ਦੀ ਗਰੀਨ ਟਿੱਬਰ ਸੀਟ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਨਾਂ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਿਉ ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ ਪਾਰਟੀ (ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.) ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਰਚਨਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੀ ਚੋਣ ਲੜੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ

ਹੀ ਹੱਲੇ ਆਪਣੀ ਵਿਰੋਧੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਹਰਾਇਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਉਘੇ ਆਲੋਚਕ ਅਤੇ ਤ੍ਰੈ-ਮਾਸਿਕ 'ਸਿਰਜਣਾ' ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਡਾ. ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਸੁਲੇਖਾ ਦੀ ਧੀ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਰਚਨਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਸਕੂਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵੀ ਇਥੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਰਚਨਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਹੋਇਆ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਰਚਨਾ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਮਰਹੂਮ ਲੇਖਕ ਤੇਰਾ ਸਿੰਘ ਚੰਨ ਦੀ ਦੋਹਤੀ ਹੈ।

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਸਰੀ ਦੇ ਗਰੀਨ ਟਿੱਬਰ ਸੀਟ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਰੇਡਾ ਜੇਏ ਵੱਡੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਹਰਾਇਆ। ਇਸ ਸੀਟ 'ਤੇ ਕੁੱਲ ਪਈਆਂ ਵੋਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 59.6 ਫੀਸਦੀ ਦੇ ਲਗਭਗ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਦਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਨੂੰ 33 ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ।

ਢਾਬੇ ਵਾਲੇ ਨੇ ਇਕ ਕਰੋੜ ਦਾ ਇਨਾਮ ਜਿੱਤਿਆ

ਉਨਾ: ਇਥੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਨੇੜੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਸਾਹਮਣੇ ਢਾਬਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗੁਰਦਾਸ ਰਾਮ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਲਾਟਰੀ ਵਿਸਾਖੀ ਬੰਪਰ ਵਿਚ ਇਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ।

ਗੁਰਦਾਸ ਰਾਮ ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਲਾਟਰੀ ਬੰਪਰ ਦੀ ਟਿਕਟ ਲੈਂਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਗੁਰਦਾਸ ਰਾਮ ਨੂੰ ਇਕ ਲੱਕੀ ਡਰਾ ਵਿਚ ਨੈਨੋ ਕਾਰ ਮਿਲੀ ਸੀ।

ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਨੂੰ ਲੀਹ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਬਾਰੇ ਅਹਿਮ ਰਣਨੀਤੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤੀ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ) ਐਕਟ 2016 (ਰੇਰਾ) ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਸਬੰਧੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੈਰ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਉਸਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਉਨਾ ਚਿਰ ਲਈ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ ਜਾਮ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਲੋਨੀਆਂ ਦੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਜਾਇਜ਼ੇ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।

ਮਕਾਨ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਾ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਕਾਨਾਂ ਲਈ ਬਾਵਾਂ/ਫਲੈਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿਚ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਾਂ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ,

ਨਿਵੇਸ਼ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੱਡਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਜਦੋਂ ਆਈ.ਟੀ/ ਆਈ.ਟੀ.ਈ.ਐਸ. ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਹਾਲੀ ਵਿਚ ਥਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਇਸ ਨਾਲ 750 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਤਕਰੀਬਨ 1500 ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿਚੋਂ 14 ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਆਈ.ਟੀ ਹੱਥ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਨਾਲ ਐਸ.ਏ.ਐਸ ਨਗਰ ਮੁਹਾਲੀ ਦੀ ਆਈ.ਟੀ ਸਿਟੀ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 46 ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸਰਕਾਰੀ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ 0.5 ਏਕੜ ਤੋਂ 25 ਏਕੜ ਤੱਕ ਪਲਾਟ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਿਖਾਈ। 1672 ਏਕੜ ਕੁੱਲ ਰਕਬੇ ਵਿਚੋਂ ਆਈ.ਟੀ/ ਆਈ.ਟੀ.ਈ.ਐਸ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ 278 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਰਾਖਵੀਂ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 248 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਰਹਾਇਸ਼ੀ ਕਾਲੋਨੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਹੋ ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ ਵਪਾਰਕ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਜਨਤਕ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਮਿਸ਼ਰਤ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ, ਰਾਖਵੀਂ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਸੜਕੀ ਨੈਟਵਰਕ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਦਿਹਾਤੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਅਗਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ

ਹੇਠ ਕਰਨਗੇ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸੂਬੇ ਦੇ ਬੇਘਰੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਮਕਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁੱਖ

ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰ ਅਮੀਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਦੋ ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾ

ਲੰਡਨ: ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤੀ ਸੁਭਾ ਨੂੰ ਹਰ ਕੋਈ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਨਿਕਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਪੱਖੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਜਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਉਹ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁਰਖੇ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਣ ਗਏ ਸਨ, ਅੱਜ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕਪੂਰਥਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਤਹਿਸੀਲ ਫਗਵਾੜਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਮਾਣਕਾਂ ਦੇ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਹਰਭਜਨ ਕੌਰ ਮਾਣਕ ਯੂ.ਕੇ. ਵਿਚ ਆਮ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਾਂਗ ਕਿਰਤ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਆਏ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਟੇ ਰਾਜਵੀਰ ਸਿੰਘ ਮਾਣਕ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਣਕ ਵੱਲੋਂ ਉਚੇਰੀ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਬਾਅਦ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ

ਕਿ ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ 1000 ਅਮੀਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਰੀ ਹੋਈ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 929ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। 50 ਸਾਲਾ ਰਾਜਵੀਰ ਸਿੰਘ ਮਾਣਕ ਦੀ ਕੈਂਟ ਦੇ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਸਟੇਨਮੋਰ ਕੰਟਰੈਕਟਰਜ਼ ਲਿਮਿਟਡ ਕੰਪਨੀ, ਜੋ ਇਮਾਰਤਸਾਜ਼ੀ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਾਲ 2015-2016 ਵਿਚ ਅਕਾਲ ਗਰੁੱਪ ਪੀ.ਐਲ.ਸੀ.

ਪੇਰਿੰਟ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ 165 ਲੱਖ ਪੌਂਡ ਦਾ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਕ ਸਾਲ ਵਿਚ 1080 ਲੱਖ ਪੌਂਡ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਾਣਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ 1170 ਲੱਖ ਪੌਂਡ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜਗਮੀਤ ਬਰਾੜ ਵੱਲੋਂ ਅਫੀਮ ਦੀ ਖੇਤੀ ਦੀ ਸਲਾਹ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਇਕ ਪਾਸੇ ਜਿਥੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਸੂਬੇ ਵਿਚੋਂ ਨਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹੋਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਸਾਬਕਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਗਮੀਤ ਬਰਾੜ ਨੇ ਸੂਬੇ 'ਚ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ ਹੈ। ਜਗਮੀਤ ਬਰਾੜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 5 ਕਿੱਲਿਆਂ ਵਿਚ ਅਫੀਮ ਦੀ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮੈਡੀਕਲ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋ ਸਕੀ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਫਾਇਦਾ ਮਿਲ ਸਕੇਗਾ। ਬਰਾੜ ਮੁਤਾਬਕ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀ ਨਿਗਰਾਨੀ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਫੀਮ ਦੀ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇ। ਜਗਮੀਤ ਬਰਾੜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਧਰਮਵੀਰ ਗਾਂਧੀ ਵੀ ਅਫੀਮ ਤੇ ਭੁੱਕੀ ਦੇ ਠੋਕੇ ਪੰਜਾਬ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ

ਬਿਆਨ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਬਰਾੜ ਨੇ ਡਾਕਟਰ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਡਾਕਟਰ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਰਿਸ਼ਰਚ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਡਾਕਟਰ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸਿੱਧੂ ਦਾ ਜਵਾਬ...

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨਵਜੋਤ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਜਗਮੀਤ ਬਰਾੜ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਾ ਕਰਾਰਾ ਜੁਆਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਿੱਧੂ ਮੁਤਾਬਕ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਮੁਤਾਬਕ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ ਜੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਪਾਲਿਸੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁਦ ਜਿੱਤ ਕੇ ਸੱਤਾ 'ਚ ਆਵੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਸੈੱਲ ਮੋਗਾ ਨੇ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਤੇ ਜਵਾਨੀ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਾਂਗ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਅਫੀਮ ਦੀ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ: ਹਰਿਆਣੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੇ ਬਣਦੀ ਗੱਲ ਵਿਗਾੜੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਖਲ ਪਿੱਛੋਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਤਲੁਜ-ਜਮਨਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਨਿਬੇੜਨ ਵਾਸਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਏ, ਪਰ ਕੁਝ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਉਤਰੀ ਜ਼ੋਨ ਕੌਂਸਲ ਦੀ 28ਵੀਂ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਤਲੁਜ-ਜਮਨਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਦੇ ਲੰਮੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਰਾਹੀਂ ਮਸਲਾ ਨਿਬੇੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਅਜੇ ਵੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ 'ਸੇਵਾਦਾਰ'

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਫੀਲਡ 'ਚ ਤਾਇਨਾਤ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਅਫਸਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਹੀ 'ਸੇਵਾਦਾਰ' ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਸਿਵਲ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਇਨਾਤੀਆਂ ਦਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚ ਬੇਚੈਨੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਰਿਹਾ। ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸੂਬਾਈ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲ ਵੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਫਤਰ ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਦੱਸਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਨਾਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮਸ਼ਵਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸੱਤਾ ਸੰਭਾਲਿਆਂ ਹੁਣ ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਰਮਿਆਨ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਮਾਹੌਲ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਇਕ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਾਕਮ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਖਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਧਿਆਨ 'ਚ ਲਿਆਂਦਾ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਮੁਹਾਲੀ 'ਚ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਇਕ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਬਿਠਾਉਣ ਲਈ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੱਕ ਗਏ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਵੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਵਾਇਰਲ ਕਰ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਦਾ ਮਜ਼ਾਹਰਾ ਕੀਤਾ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕੁਝ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿ ਬਾਣਿਆਂ ਆਦਿ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਇਕ ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਇਕ ਘੰਟਾ ਦਫਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਬੈਠ ਕੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਅਖੀਰ ਬਿਨਾਂ ਮਿਲੇ ਹੀ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਇਕ ਦਹਾਕਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਰਾਜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਰੱਖਿਆ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹੇ ਅਫਸਰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਬਚੇ ਹਨ ਜੋ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਸਮੇਂ ਬਿਲਕੁਲ ਖੁੱਡੇ ਲਾਈਨ ਲੱਗੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਮਾਫੀਏ ਦਾ ਸੱਚ...

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਕਈ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਤੱਥ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜਲੰਧਰ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਤੋਂ ਸਿਰਫ 34 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਮਾਈ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਨੂੰ 1.5 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਐਡ ਮਾਫੀਆ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਟੈਕਸ ਦੇ ਖੁਦ ਦੇ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਫੀਆ ਦੀ ਧੋਕੇਸ਼ਾਹੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ 300 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੋਵੇਗੀ।

ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਓ.ਪੀ. ਧਨਖਤ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਜੁਲਾਈ ਵਿਚ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਤ ਰਿਪੋਰੀਅਨ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੱਲ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ।

ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦਾ ਆਪਸੀ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਹੱਲ ਲੱਭਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮਸਲਾ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਰਾਵੀ, ਬਿਆਸ ਅਤੇ ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਮੁਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਹੇਠਾਂ ਜਾਣ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਸੰਕਟ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਹਾਅ ਦਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਸ਼ਾਹਪੁਰ

ਕੰਢੀ ਡੈਮ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕੰਮ ਅੱਗੇ ਤੁਰ ਸਕੇ।

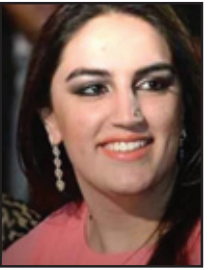
ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਗੁਆਂਢੀ ਸੂਬਿਆਂ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਤਰਾਖੰਡ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸਨਅਤੀ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵੀ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਪਏ ਆਰਥਿਕ ਘਾਟੇ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਅਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਮੌਕੇ 60:40 ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਭੁੱਟੋ ਦੀ ਧੀ ਨੇ ਰਮਜ਼ਾਨ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਉਠਾਏ ਸਵਾਲ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਭੁੱਟੋ ਦੀ ਬੇਟੀ ਬਖਤਾਵਰ ਜਰਦਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਅਹਿਤਰਾਮ-ਏ-ਰਮਜ਼ਾਨ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ।

ਦਰਅਸਲ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਰਮਜ਼ਾਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਰੋਜ਼ਾ ਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਬਖਤਾਵਰ ਨੇ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਇਸਲਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਖਤਾਵਰ ਜਰਦਾਰੀ ਨੇ ਇਕ ਟਵੀਟ ਕਰ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਥੇ ਇੰਨੀ ਗਰਮੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਲੋਕ ਗਰਮੀ ਨਾਲ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿ ਰੋਜ਼ਾ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਹ ਇਸਲਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸਲਾਮ 'ਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰੋਜ਼ਾ ਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ।

American Sikh Community a partner in memorial day celebrations

WWW.AmericanSikhCommunity.Com

Request to all religious, cultural and sport organizations to join in the following events to show support for "Sikh Identity" in the main stream.

American Sikh Community participating in Memorial Day parade in Chicago for the 6th year. Sikhs contribution in World Wars will be displayed on a float.

Location: State St & Lake Street Chicago, IL.

Date: Saturday, May 27, 2017 Time 12:00PM

The American Sikh Community has formed a partnership with the village of Schaumburg for the 6th year in remembering the Sikh Soldiers of World Wars.

**Location: Saint Peter Church
202 E. Schaumburg Rd, Schaumburg, IL. 60193**

Date: Monday, May 29, 2017 Time 10:00AM

After the Memorial Day observance, you are cordially invited for refreshments. Volunteers are most welcome.

Itasca, IL Special Events

Memorial Day Parade:

Monday May 29, 2017

Time 9:30AM to 11:30AM

Parade starts at intersection on Bryn Meyer & Catalpa St.

For more info, contact: Kuldip Singh Makker

"In the last two world wars, 83,005 turban-wearing Sikh soldiers died and 109,045 were wounded for the freedom of Britain and the world during shell fire, with no other protection but the turban, the symbol of their faith."

-General Sir Frank Messervy

For further info. contact:

**Dr. Jasbir Kaur Singh
Ph: 224-545-0542
S. Thakar Singh Basati
Ph: 847-736-6092
S. Rajinderbir Singh Mago
Ph: 630-440-7730
Dr. Pardeep Singh Gill
Ph: 847-989-5723
S. Iqbal Singh Chopra
Ph: 224-338-8070
S. Kuldeep Singh Makker
Ph: 847-843-2518
S. Sarwan Singh
Ph: 224-628-5522**

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 20 ਮਈ 2017

ਪੰਜਾਬ, ਆਪ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ

ਕਈ ਪਾਸਿਓਂ ਤੋਂ ਖੀ ਆਲੋਚਨਾ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੂੰ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਇਕਾਈ ਦੀ ਕਮਾਨ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕਾਈ ਦੀ ਪਲੇਨੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰ ਕੇ ਧਰਵਾਸ ਵਾਲੀ ਹੀ ਆਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਵੰਗ ਨਾਲ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਖਿਲਾਫ ਬਿਆਨ ਦਾਗੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਜਾਪ ਇਹ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਕਾਈ ਅੰਦਰ ਸਭ ਅੱਛਾ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ। ਮੀਟਿੰਗ ਅੰਦਰ ਸਭ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਤਹੱਸਲ ਦਿਖਾਇਆ। ਇਸ ਪੱਖ ਤੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਇਕਾਈ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾ ਐਚ.ਐਸ. ਫੂਲਕਾ ਨੇ ਸੁਘੜ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਵਾਲੀ ਰੱਖ ਦਿਖਾਈ। ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਬਤ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੀਟਿੰਗ ਅੰਦਰ ਅਗਲੀ ਸਿਆਸਤ ਲਈ ਕੋਈ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਫਿਲਹਾਲ ਇਕਾਈ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਢਾਂਚਾ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਹੁਣ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਜਥੇਬੰਦ ਹੋਣ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕਾਈ ਦੇ ਮੁਖੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਚੈਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਪਿਛੋਕੜ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਭੀੜਾਂ ਵੀ ਬਥੇਰੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਉਸ ਦੌਰ ਦੀ ਗੱਲਾਂ-ਬਾਤਾਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਦਿੱਲੀ ਅੰਦਰ ਵੀ ਚੜ੍ਹਤ ਕਾਇਮ ਸੀ। ਹੁਣ ਹਾਲਾਤ ਐਨ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਸਿਰਫ 20 ਸੀਟਾਂ ਉਤੇ ਸਿਮਟ ਗਈ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਨਿਗਮ ਅੰਦਰ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਤਾਂ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਾਰਟੀ ਨਗਰ ਨਗਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪੈਰਾਂ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਹਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਲਗਾਤਾਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਗੈਰ-ਜਮਹੂਰੀ ਰੁਝਾਨ ਨੇ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਉਤੇ ਹੀ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲੀਆਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾ ਦਿੱਤਾ।

ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਇਸ ਚਰਚਾ ਨਾਲ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਲਈ ਇਕ ਤੱਥ ਤਾਂ ਹੁਣ ਚਿੱਟੇ ਦਿਨ ਵਾਂਗ ਸਾਫ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਇੰਨਾ ਸਰਲ ਨਹੀਂ, ਜਿੰਨਾ ਇਸ ਦੇ ਆਗੂ ਸਮਝ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਗੁੰਝਲਾਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਗਲ ਲਾ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣਾ ਕਿੰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਅੰਦਰ ਹੋਈ ਹਾਰ ਨੇ ਭਲੀ-ਭਾਂਤ ਦਰਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਰਤਾ ਕੁ ਪਿਛੋਕੜ ਫਰੇਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਮਾਰੇ ਗਏ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਤੋਂ ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਅੰਦਰ ਆਮ ਆਦਮੀ ਤੜਫ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਸਿਆਸਤ ਵਾਲੇ ਪਿੜ ਵਿਚ ਕੱਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਆਸਾਂ ਬੱਝੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਆਸਾਂ ਨਿਰਮੂਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਅੱਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਹੁੰਗਾਰਾ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸੀ। ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਅੱਜ ਵੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲ ਚੁਕਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ, ਬਦਲਵੀਂ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੱਝਦਾ ਜਾਪਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਸੂਬੇ ਅੰਦਰ ਤਕੜੀ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਆਮਦ ਨੇ ਐਨ ਵੱਖਰਾ ਸਿਆਸੀ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰਲੀ ਲਗਾਤਾਰ ਟੁੱਟ-ਭੱਜ ਅਤੇ ਵਿਸਾਹਘਾਤ ਨੇ 'ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦਾ ਇਕ ਸਰਕਾਰ ਬਾਝੋ', ਫੌਜਾਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਹਾਰੀਆਂ ਨੀ' ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਪਾਰਟੀ ਕੋਲ ਪੂਰੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਜਥੇਬੰਦਕ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਕਾਇਮ ਕਰ ਕੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਅੰਦਰ ਸੰਨ੍ਹ ਲਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਉਕ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਆਪੋ-ਧਾਪ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਝੱਲਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਹਰ ਕੋਈ ਇਹ ਸਵਾਲ ਜ਼ਿਹਨ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਘੁੰਮ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਸਿਆਸੀ ਪਿੜ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਕਰ ਵੀ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਦਰਅਸਲ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਅੱਕੇ-ਥੱਕੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦਾ ਕੋਈ ਭਰੋਸਾ ਬਹਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ। ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਾਂਗ ਜਾਪ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸੱਤਾ ਹੀ ਬਦਲੀ ਹੈ; ਸਿਫਤੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਕਨਸੇਅ ਕਿਸੇ ਪਾਸਿਓਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੈ ਰਹੀ। ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਜੇ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਵੀ ਨਿੱਤਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣਾ ਕਿੰਨਾ ਘਾਟੇ ਵਾਲਾ ਸੌਂਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਰ ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਲੀਡਰ ਨੇ ਇਹ ਤੱਥ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕਾਈ ਦੀ ਕਮਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਚ ਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਵਾਲਾ ਕਲਚਰ ਮੁੱਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿਤਮਜ਼ਰੀਫੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਵਾਂ ਮੁਖੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਸਿਆਸਤ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੁੰਝਲ ਨਾਲ ਹੁਣ ਉਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਹੀ ਦੱਸੇਗਾ, ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਾਫ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਆਮ ਆਦਮੀ ਸਮਝ ਕੇ ਮਰਜ਼ੀ ਮੁਤਾਬਕ ਹੱਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮਸਲਾ ਇਸ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਲੜਾਈ ਵਿੱਢਣ ਦਾ ਹੈ। ਅਜੇ ਵੀ ਲੋਕ ਆਸ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹਰਨ ਵਾਲਾ ਆਵੇ! ਬੀਤੇ ਤੋਂ ਸਬਕ ਸਿੱਖ ਕੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਅਗਲਾ ਵਰਕਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਲਟਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਭ ਹੁਣ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਨੇਕ ਨੀਅਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਇਸ ਦਾ ਅਰੰਭ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ

-ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਭਾਨਮਤੀ ਦਾ ਕੀ ਕਸੂਰ?

ਗੱਲ ਕਿੱਥੋਂ ਕਿੱਥੇ ਹੈ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ, ਦੇਖ ਸੋਚ ਕੇ ਹੋਣ ਹੈਰਾਨੀਆਂ ਜੀ। ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤਾਂ ਹੁੰਦੀ ਐ ਏਕਤਾ ਤੋਂ, ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਫੇਰ ਮਨਮਾਨੀਆਂ ਜੀ। ਕਾਮਯਾਬੀ ਨੇੜੇ ਵੀ ਪਹੁੰਚਿਆਂ ਨੂੰ, ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ ਕਰ ਦੇਣ ਨਾਦਾਨੀਆਂ ਜੀ। ਬੀਬੇ ਬਣ ਬਣ ਕੇ ਦੱਸਦੇ ਲੱਖ ਭਾਵੇਂ, ਦਿਲ 'ਚੋਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨਾ ਸ਼ੈਤਾਨੀਆਂ ਜੀ। ਉਹ ਮਿਸ਼ਨ ਅਧੂਰਾ ਹੀ ਰਹਿਣ ਲੱਗਾ, ਲੋਕਾਂ ਅੱਕੇ ਹੋਇਆਂ ਜੋ ਲੋੜਿਆਂ ਸੀ। ਕਿਤਿਓਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਇੱਟ ਤੇ ਕਿਤੋਂ ਰੋੜਾ, ਭਾਨਮਤੀ ਨੇ ਕੁਨਬਾ ਜੋ ਜੋੜਿਆ ਸੀ।

ਹਿੰਦ-ਪਾਕਿ ਹਕੀਕਤ

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਤਣਾਅ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚਲੇ ਕਈ ਸੰਜੀਦਾ ਵਿਦਵਾਨ ਤੇ ਲਿਖਾਰੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ-ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਉਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸਵਾਲ ਉਠਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਵਿਚ ਰਾਜਦੂਤ ਰਹਿ ਚੁਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰਾਜਦੂਤ ਅਸ਼ਰਫ ਜਹਾਂਗੀਰ ਕਾਜ਼ੀ ਨੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਸਵਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਅੱਗੇ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਇਸ ਪੱਖ ਤੋਂ ਇਹ ਲੇਖ ਬੜਾ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ। ਲਿਖਾਰੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਅਮਰੀਕੀ ਲੇਖਕ ਮਾਰਕ ਟਵੈਨ ਤਿੰਨ ਤੋਹਫਿਆਂ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰਦਾ ਹੈ: ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਕਦੇ ਵੀ ਅਮਲ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਆਣਪ। ਅਮਰੀਕੀ ਫਿਲਾਸਫਰ ਨੌਮ ਚੌਮਸਕੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਅੱਗੇ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਚ ਦਾ ਪਤਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਕੋਲ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ

ਅਸ਼ਰਫ ਜਹਾਂਗੀਰ ਕਾਜ਼ੀ

ਲੋੜ ਹੈ। ਫਿਰ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਸੱਚ ਵੱਲ ਜਾਂਦਾ ਮਾਰਗ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ- ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਅਮਰੀਕੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਆਈ.ਐਫ. ਸਟੋਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ: ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਝੂਠ ਬੋਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਬਿਆਨ ਝੂਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦ, ਸੂਝ ਭਰੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰੀ ਗਈ ਜਨਤਕ ਰਾਇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਵਿਤੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਪੱਖੋਂ ਕੁਲੀਨ ਵਰਗ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕਾਂ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਤਬਾ-ਕਥਿਤ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ। ਉਹ ਲੋਕਤੰਤਰ ਜਿਹੜਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਬਖਸ਼ਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਮਾਰੂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਜਿਹੜੇ ਝੂਠੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਆਸਰੇ ਟਿਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਾਰਜ ਔਰਵੈਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਮਹਿੰਗੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੀਆਂ ਰਾਵਾਂ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾਂਦੀਆਂ।

ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਇਹ ਪਤਾ ਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਅੰਦਰ ਅੱਜ ਕਿਸ ਮੁਕਾਮ ਉਪਰ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਬਲਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ- ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਸਰਕਾਰ ਜਿਹੜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਅਰਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹੈ; ਫੌਜ ਜਿਹੜੀ ਆਪਣੀ ਕਾਰਜ ਸ਼ਕਤੀ ਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ; ਤੇ ਸਰਵੋਤਮ ਰਹੱਸਮਈ ਫੈਸਲੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੰਬਲਭੁਸਿਆਂ ਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਉਲਝਾਈ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਸਾਧਾਰਨ ਲੋਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਸਪਸ਼ਟ ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਆਸ ਅਹਿਮਕਾਂ ਵਾਂਗ ਲਾਈ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਨਮੋਸ਼ੀ ਹੀ ਝੱਲਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

‘ਡਾਅਨ ਲੀਕਸ’ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਹਿਤਾਂ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪ ਵੰਡ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਤਮਾਸ਼ਬੀਨ, ਪੱਤਰਕਾਰ ਸਾਇਰਿਲ ਅਲਮੇਡਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਸਚਾਈ ਜਾਣਨ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਸਨ, ਜਦੋਂਕਿ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਵਾਕਿਫ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਇਹ ਜਾਣਨ ਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਸਚਾਈ ਬਾਹਰ ਆਈ। ਜਿਹੜੇ ਕਥਿਤ ਦੇਸ਼ ਧੌਰ ਦਾ ਰੋਲਾ ਪਾਇਆ

ਗਿਆ, ਉਹ ਕਿਸ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁੱਜਾ, ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਸਚਾਈ ਨਾਲ ਨਹੀਂ!

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਿੰਨ ਬਲਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਅਸੰਗਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਆ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਗੁਆਂਢੀ ਚਾਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਿੰਨ ਨਾਲ ਮਤਭੇਦ 'ਹੱਲ' ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਗੁਆਂਢੀ ਭਰਾ ਦੇਸ਼ ਇਰਾਨ ਇਹ ਸਮਝਦਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਇਰਾਨ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਫੌਜੀ ਗੱਠਜੋੜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਉਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸਲਾਹ ਦੇਣਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਦੇਸ਼ਤੀ ਵਾਲਾ ਕਦਮ ਹੈ। ਕੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਫੌਜੀ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਭਰਾ ਵਰਗੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਦੁਸ਼ਮਣ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ ਹੇਠ ਹੋਣੀ ਪਸੰਦ ਕਰੇਗਾ? ਪਰ ਸਾਡੇ ਇਰਾਨੀ ਮਿੱਤਰ ਸੰਸਦੀ ਮਤਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਸੰਗਤ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀਆਂ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਉਹ ਸਾਡੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਪਰੋਂ ਇਰਾਨੀ ਫੌਜੀਆਂ ਉਪਰ ਕੀਤੇ

ਜਾ ਰਹੇ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਗੈਰ-ਦੋਸਤਾਨਾ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣਾ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਗੁਆਂਢੀ ਉਪਰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਾਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਹੈ ਹੀ ਕੀ?

ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਸਾਡੀ ਅਣਦੱਸੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮਨਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅੱਜ ਵੀ ਅਫ਼ਗਾਨਾਂ ਦਾ ਮਿੱਤਰ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਦੁਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਫ਼ਸੋਸ ਕਿ ਅਫ਼ਗਾਨ ਇਸ ਤੋਂ ਬੇਖ਼ਬਰ ਹਨ। ਅਫ਼ਗਾਨ ਆਗੂ ਵੀ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਗ਼ਲਤ ਅਰਥ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਵਤਨ ਮੋੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਫ਼ਗਾਨ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਹੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਅਕਸ ਸੁਧਾਰਨ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ।

ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਇਹ ਹਰ ਕੋਈ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਚੰਗੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਦਾ ਰਵੱਈਆ, ਨੀਤੀਆਂ, ਭਤਕਾਹਟਾਂ ਆਦਿ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਮੁੱਦੇ ਵੀ ਹਨ ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵੀ। ਇਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸੂਝ ਭਰਿਆ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹਿਤ ਵਿਚ

ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਰੁਖ਼ ਵੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸੁਆਰਥੀ ਅਨਸਰ ਹਨ ਜੋ ਬੜੀਆਂ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਦੁਵੱਲੀ ਸਾਂਝ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਾਉਣਾ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਦਲੀਲਾਂ ਇੰਨੀਆਂ ਕੱਚੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝਟ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਅਨਸਰ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕੌਮੀ ਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁੱਠੇ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬੇਬਵੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਈ ਇਹ ਝੱਲਣਾ ਔਖਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਭੁੱਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਸਟੈਂਡ ਬਦਲ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਝੁਕ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਬਾਰੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮਤਿਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ? ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਕਰ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ? ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੈ, ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ;

ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਤੱਤਫੱਟ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਕੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਹੱਲ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਯਥਾ-ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਆਪਸੀ ਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਸਮਾਂ ਲੱਭੇਗਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਇੰਜ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੇ ਅਤਿਵਾਦ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਐਲਾਨ ਕੇ ਸਮਾਂ-ਬੱਧ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਪਰ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਨਿਰਾਰਥਕ ਹਨ। ਚੀਨ ਅਤੇ ਸੀ.ਪੀ.ਈ.ਸੀ. ਮੁੰਦਿਆਂ ਉਪਰ ਕਦੇ ਕੁਝ ਵੀ ਗ਼ਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸੀ.ਪੀ.ਈ.ਸੀ. ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਏਗਾ। ਸਾਡੀ ਰਣਨੀਤਕ ਸਥਿਤੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਾਸਤੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਤੇ ਫੌਜੀ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਸੀ.ਪੀ.ਈ.ਸੀ. ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਲਾਗਤ ਸਮੇਤ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਪੂੰਜੀਕਰਣ, ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਵਟਾਂਦਰਾ, ਗਵਾਦਰ ਬੰਦਰਗਾਹ ਅਤੇ ਢਾਂਚਾਗਤ ਤੇ ਬੌਧਿਕ ਬਦਲਾਅ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਮੇਤ ਆਪਣਾ ਭਵਿੱਖ ਪਲੇਟ ਉਪਰ ਰੱਖ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ।

ਕੀ ਚੀਨੀ ਇਸ ਮਿਥ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਗੇ? ਕੀ ਉਹ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਹੱਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰਨਗੇ? ਕੀ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਵਿਚ ਹਿਸੇਦਾਰ ਬਣਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨਗੇ? ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ! ਉਹ ਇਮਾਨਦਾਰ ਹਨ। ਚੀਨ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਨੀਤੀ ਲੋੜਾਂ ਹਨ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸੇਗੀ? ਜੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ? ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਜਮਾਤੀ ਜੰਗ ਲੜ ਰਹੀ ਹੈ।

ਭਗਵੇਂ ਖਿਲਾਫ ਭੀਮ ਸੈਨਾ ਦੀ ਦਲਿਤ ਲਲਕਾਰ

ਸੰਘ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦੀ ਫਿਰਕੂ ਪਾਲਾਬੰਦੀ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਇਸ ਵਕਤ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਰੰਗ ਦਿਖਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਯੂ.ਪੀ. ਦੇ ਬਾਕੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਜਦੋਂ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੁਣ ਸਮੇਂ ਵੀ ਇਥੇ ਫਿਰਕੂ ਫ਼ਸਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ, ਪਰ ਭਗਵੇਂ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਘੁਸਪੈਠ ਨੇ ਹੁਣ ਇਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਵੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸਮਾਜੀ ਤਣਾਓ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਹੀ ਇਥੇ 'ਭੀਮ ਆਰਮੀ ਭਾਰਤ ਏਕਤਾ ਮਿਸ਼ਨ' ਵਰਤਾਰੇ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਫੜਿਆ ਹੈ। ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸੈਨਾ ਚੰਦਰਸ਼ੇਖਰ ਨਾਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦਲਿਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਇਹ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਯੂ.ਪੀ. ਸਮੇਤ ਸੱਤ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ 40000 ਮੈਂਬਰ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਥੂਟਾ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ: +91-94634-74342

ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਸੰਘ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਸੱਤਾ ਉਪਰ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਫੜਨ ਨਾਲ ਦਲਿਤ ਅਤੇ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਹੋਰ ਵੀ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਭੈਅ ਅਤੇ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਇਸ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਦਲਿਤਾਂ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਘ ਖਿਲਾਫ ਜੁੜਨ ਦਾ ਮੰਚ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮੋਦੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ 'ਕਾਂਗਰਸ ਮੁਕਤ ਭਾਰਤ' ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਭਾਜਪਾ ਮੁਖੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ 'ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਤੋਂ ਮੁਕਤ' ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਨੂੰ ਨੇਸਤੋਨਾਬੂਦ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਤਪਰ ਹਨ। ਯੂ.ਪੀ. ਵਿਚ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ-ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵੋਟ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਲਈ ਦਲਿਤਾਂ, ਪੱਛਤੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਚੋਣ ਗੱਠਜੋੜ ਵਿਚ ਸੰਨ੍ਹ ਲਾਈ ਗਈ। ਜਾਟ ਬੇਚੈਨੀ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਨਫ਼ਰਤ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਥੋਕ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ। ਅਜਿਹੇ ਹੱਥਕੰਡੇ ਅਪਣਾ ਕੇ ਯੂ.ਪੀ. ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾ

ਲਈ ਗਈ। ਹੁਣ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ- ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ, ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀਆਂ ਆਦਿ ਉਪਰ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਫਿਰਕੂ ਅਤੇ ਜਾਤਪਾਤੀ ਨਫ਼ਰਤ ਨੂੰ ਭੜਕਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਸੰਘੀਆਂ ਨੂੰ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨਾਲ ਹੇਜ ਜਾਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਸੰਘ ਦੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਵਾਕਫ਼ ਲੋਕ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਦਿਹਾੜੇ ਮਨਾਉਣ ਪਿੱਛੇ ਸੰਘ ਦੀ ਇਕੋ ਇਕ ਮਨਸ਼ਾ ਦਲਿਤ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਬਟੋਰਨ ਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਮਹਿਜ਼ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਮੁਹੱਲੇ ਵਿਚੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਖੌਤੀ ਜਯੰਤੀ ਮਾਰਚਾਂ ਦੇ ਗੁਜ਼ਰਨ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਸੰਘ ਦੇ ਭੜਕਾਏ ਹਜ਼ੂਮ ਦਲਿਤ ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮ

ਵਾਲੇ ਹੋਰਡਿੰਗ ਉਪਰ 'ਦਿ ਗਰੇਟ ਚਮਾਰ' ਲਿਖਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਰਾ ਨਹੀਂ।

20 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਜਪਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਰਾਘਵ ਲਖਨਪਾਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸੜਕ ਦੁਪਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਅੰਬੇਡਕਰ ਜਯੰਤੀ ਮਾਰਚ ਕੱਢਣ ਦਾ ਦਲਿਤ ਸਮਾਜ ਵਲੋਂ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਜ੍ਹਾ ਸਪਸ਼ਟ ਸੀ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਵਾਂਗ 14 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਜਯੰਤੀ ਮਨਾਈ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਘ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤਾਕਤ ਦੇ ਹੋਛੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਖਾਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸੋਭਾ ਯਾਤਰਾ ਕੱਢਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਮੁਹੱਲਿਆਂ ਨੂੰ 'ਦੁਸ਼ਮਣ' ਇਲਾਕੇ ਮੰਨ ਕੇ ਇਥੇ ਜੇਤੂ ਮਾਰਚ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭੜਕਾਹਟ ਪੈਦਾ ਕਰ ਕੇ ਫ਼ਸਾਦ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਹਾਲੀਆ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਉਘੜਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ।

ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਜਿੱਤ ਨਾਲ ਯੂ.ਪੀ. ਦੇ ਠਾਕੁਰ, ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਹੈਂਕੜ ਵਧ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਹ ਦਲਿਤਾਂ ਉਪਰ ਪੁਰਾਣਾ 'ਸੁਨਹਿਰੀ ਯੁਗ' ਵਾਲਾ ਦਾਬਾ ਮੁੜ ਥੋਪਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਦਲਿਤ ਵੋਟ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਅੰਦਰ ਖੌਲ ਰਹੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਖਾਹਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਦਬਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਬਾਬੂ ਕਾਂਸ਼ੀਰਾਮ ਦੀ 'ਵੋਟ ਹਮਾਰਾ', ਰਾਜ ਤੁਮਾਰਾ ਨਹੀਂ ਚਲੇਗਾ' ਦੀ ਚੋਣਵਾਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੇ ਦਲਿਤ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਐਨਾ ਕੁ ਸਵੈਮਾਣ ਤਾਂ ਜਗਾ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਉਚ ਜਾਤੀ ਦਾਬੇ ਨੂੰ ਦੜ ਵੱਟ ਕੇ ਸਹਿਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਥੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦੁਆਰ ਉਪਰ ਦਲਿਤਾਂ ਵਲੋਂ 'ਦਿ ਗਰੇਟ ਚਮਾਰ' ਦਾ ਹੋਰਡਿੰਗ ਲਗਾਉਣ 'ਤੇ ਅਖੌਤੀ ਉਚ ਜਾਤਾਂ ਭੜਕ ਉੱਠੀਆਂ ਸਨ। ਵੋਟ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਵਿਅੰਗ ਦੇਖੋ: ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਠਾਕੁਰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਜਯੰਤੀ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੀ ਤਸਵੀਰ

ਇਸ 'ਤੇ ਸੰਘ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਵਲੋਂ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਮਾਰਚ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਭਗਵੇਂ ਗਰੋਹ ਨੇ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਉਪਰ ਹਮਲਾ ਕਰ ਕੇ ਅਤਿੰਕਾ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਣਾਉਣੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ 5 ਮਈ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਣਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਉਪਰ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਚ ਜਾਤੀ ਤਾਕਤ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੇ ਠਾਕੁਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ਬੀਰਪੁਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਦਲਿਤਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਓ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਦਲਿਤਾਂ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਯੰਤੀ ਮਾਰਚ ਵਾਲੇ ਉਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਹੱਲੇ ਵਿਚੋਂ ਨਾ ਗੁਜ਼ਰਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਭੜਕੇ ਠਾਕੁਰਾਂ ਦੇ ਹਜ਼ੂਮ ਨੇ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ 55 ਘਰ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਾਹਨ ਅੱਗ ਲਗਾ ਕੇ ਸਾੜ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਇਕ ਰਾਜਪੂਤ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਸੰਘ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਅਤੇ ਅਖੌਤੀ ਉਚ ਜਾਤਾਂ ਦੀ ਧੌਂਸਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਦਲਿਤਾਂ ਦਾ 'ਹਿੰਸਕ' ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਭੀਮ ਸੈਨਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

5 ਮਈ ਦੀ ਸਾੜ-ਫੂਕ ਖਿਲਾਫ 9 ਮਈ ਨੂੰ ਭੀਮ ਸੈਨਾ ਵਲੋਂ ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਦੇ ਰਵਿਦਾਸ

ਹੋਸਟਲ ਵਿਚ ਦਲਿਤ ਮਹਾਂਪੰਚਾਇਤ ਬੁਲਾਈ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸ਼ਬੀਰਪੁਰ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਇਸ ਬਹਾਨੇ ਪਿੱਛਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਦਲਿਤ ਹਜ਼ੂਮ ਪਿੱਛਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਗਾਂਧੀ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਮੁੜ ਜੁੜ ਗਿਆ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਖ਼ਬਰ ਫੈਲਣ ਨਾਲ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਲੋਕ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭੰਨਤੋੜ ਕੀਤੀ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵੀ ਹੋਈਆਂ। ਇਹ ਅਖੌਤੀ ਉਚ ਜਾਤਾਂ ਦੀਆਂ ਮਨਮਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਘ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦੀ

ਉਚ ਜਾਤੀ ਧੌਂਸ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇ ਰਹੇ ਪੁਲਿਸ-ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਖਿਲਾਫ ਆਪਮੁਹਾਰਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਸੀ, ਪਰ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਮੀਡੀਆ ਆਦਤ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਅਤੇ ਹਉਆ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐਸਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾ ਕੇ ਵੱਡੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜਕੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਨਾਲ ਦਲਿਤ ਲਾਮਬੰਦੀ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਇਹ ਉਹ ਮੀਡੀਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਯੋਗੀ ਅਦਿਤਿਆਨਾਥ ਦੀ ਹਿੰਦੂ ਯੁਵਾ ਵਾਹਨੀ, ਬਜਰੰਗ ਦਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਗਰੋਹਾਂ ਵਲੋਂ ਫੈਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਯੋਜਨਾਬਧ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਪਰ ਭੀਮ ਸੈਨਾ ਪਿੱਛੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਇਕ ਹਿੱਸੇ ਨੇ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਤਕ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭੀਮ ਸੈਨਾ ਵਲੋਂ ਪੂਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਕੇ ਸਾੜ ਦੇਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਘੜੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ! ਦਰਅਸਲ, ਸੰਘ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਅਤੇ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਜਥੇਬੰਦ ਮੁਜਰਿਮ ਗਰੋਹਾਂ ਦੀ ਜੀ-ਹਜ਼ੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ-ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਐਸੇ ਤਿੱਖੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ

ਦਲਿਤ ਸਮਾਜ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਭੰਨਤੋੜ ਬਹੁਤ ਚੁਭੀ ਹੈ, ਪਰ ਮੁਜ਼ੱਫ਼ਰ ਨਗਰ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਗਰੋਹਾਂ ਵਲੋਂ ਮਚਾਈ ਸਾੜਸੜੀ ਦੌਰਾਨ ਸੱਤ ਮੁਸਲਿਮ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਮੂਹਿਕ ਬਲਾਤਕਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਦਾਦਰੀ ਵਿਚ ਗਊ ਮਾਸ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਮੁਹੰਮਦ ਅਖ਼ਲਾਕ ਦਾ ਕਤਲ, ਗਊ ਹੱਤਿਆ-ਲਵ ਜਹਾਦ-ਰਾਸ਼ਟਰਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਥੋਕ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਜਹਾਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਫਿਕਰਮੰਦੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਬਣੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਹ ਮਹਿਜ਼ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹਨ।

ਇਹ ਟਕਰਾਅ ਵਧਾਉਣ ਵਿਚ ਬਸਪਾ, ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵਰਗੇ ਸਾਬਕਾ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਗੁੱਟਾਂ ਦੇ ਸੌਤੇ ਹਿਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣਗੇ, ਪਰ ਭੀਮ ਸੈਨਾ ਦੇ ਦਲਿਤ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਮਕਬੂਲ ਹੋਣ ਦੀ ਮੂਲ ਵਜ੍ਹਾ ਉਚ ਜਾਤੀ ਹੈਂਕੜਬਾਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਧੌਂਕਸ਼ਾਹੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਦਲਿਤ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਵੈਮਾਣ ਹੈ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਟਕਰਾਓ ਤਿੱਖਾ ਹੋਣ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਦਿਤਿਆਨਾਥ ਦੇ ਰਾਜ ਹੇਠ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਭਗਵਾਂਕਰਨ ਜੱਗ ਜਾਹਰ ਹਕੀਕਤ ਹੈ। ਇਹ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਨਹੀਂ, ਜੇ ਅੱਜ ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਬਾਕੀ ਰਾਜ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਸੰਘ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ, ਪੱਛਤੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਅਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਉਪਰ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਅਤੇ ਉਚ ਜਾਤੀ ਧੌਂਕਸ਼ਾਹੀਆਂ ਹੋਰ ਵਧਣਗੀਆਂ। ਬੇਗਾਨਗੀ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਆਲਮ ਵਿਚ ਸਵੈਰਾਖੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੋਰ ਵੀ ਸ਼ਿੰਦਤ ਨਾਲ ਉਭਰੇਗਾ। ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਵਜੋਂ ਦਬਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਇਹ ਹਿੱਸੇ ਜਥੇਬੰਦ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਰਾਹ ਵੀ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਨਗੇ, ਪਰ ਜੇ ਇਸ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਮੰਚ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਗੂ ਇਸ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਜਾਤ ਅਤੇ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਸੀਮਤ ਦਾਇਰਿਆਂ ਵਿਚ ਲੜਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਇਹ ਲੜਾਈ ਸੰਘ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਪਿਛਾਂਹਖਿੱਚੂ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਟੱਕਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਇਸ ਦੇ ਤੰਗ ਦਾਇਰੇ ਵਾਲੇ ਜਾਤਪਾਤੀ ਟਕਰਾਓ ਵਿਚ ਉਲਝ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਹੁਣ ਦੇਖਣਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਅਗਵਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੈਦੀਦਰੀਆਂ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ।

ਢਾਈ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਨਵੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਅਵਾਮ ਦੇ ਚਿੰਤ-ਚੇਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਬੁਰਫ਼ਾਗਰਦ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਨਿਕਲਣਾ ਹੈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸੰਜੀਦਾ ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਇਕੋ-ਇਕ ਦਰਸਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹੱਲ ਬਾਬਤ ਚੇਤਨ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਦੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਕਿਆਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜਗਤ ਦੀਆਂ ਵਾਗਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਨਾਲ ਮੁਲਕ ਦੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਢਾਂਚੇ ਨੇ ਇਉਂ ਅਤੇ ਇੰਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਰਸਾਤਲ ਵੱਲ ਰਿੜ੍ਹ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜਗਤ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਫੜਦਾ ਗਿਆ, ਤਿਵੇਂ ਤਿਵੇਂ ਕੱਟਤਪੰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਕੜ ਵੀ ਪੀਡੀ ਹੁੰਦੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹ ਜੁਗਲਬੰਦੀ ਕੁਝ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਅੰਦਰ ਹੀ ਅਮਰ ਵੇਲ ਵਾਂਗ ਫੈਲ ਗਈ। ਧਨਾਢਾਂ ਅਤੇ ਕੱਟਤਪੰਥੀਆਂ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਤੇ ਜੁਗਲਬੰਦੀ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਫਰੋਲਣੀਆਂ ਹੋਣ ਤਾਂ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵਕਤ ਉਤੇ ਉਡਦੀ ਜਿਹੀ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰ ਲੈਣੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਜਮਾਤਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਜੂਝ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਸਨਅਤਕਾਰ, ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਤਬਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਭਾਵਾਂ ਬਣਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਕੱਟਤਵਾਦ ਨੂੰ ਹਵਾ ਦੇ ਕੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਸੰਨ੍ਹ ਲਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤਕ ਕਾਮਯਾਬ ਵੀ ਰਹੇ ਸਨ।

ਫਿਰ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਤਿੱਖੀ ਹੋਈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੱਟਤਵਾਦ ਦਾ ਜਾਲ ਵਿਛਦਾ ਰਿਹਾ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੱਟਤਵਾਦ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰ ਫੈਲਣ ਦਾ

ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਧੀਮਾ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਆਰੰਭ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜਗਤ ਦੀਆਂ ਪੰਜੇ ਉਗਲਾਂ ਘਿਉ ਵਿਚ ਪੈ ਗਈਆਂ। ਜੇ ਸਿਆਸੀ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਵੀ ਪੁਣ-ਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਨਿਤਾਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਮ ਰਬ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਉਤੇ ਸਵਾਰ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਇਹ ਨੀਤੀਆਂ ਆਉਣ (1991) ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਹੀ ਸਾਲ (1992) ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਿਚ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤੇ ਫਿਰ ਅਗਲੇ ਮਹਿਜ਼ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੁੱਖ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 2002 ਵਾਲਾ ਗੁਜਰਾਤ ਕਤਲੇਆਮ ਇਸ ਲੜੀ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਕੜੀ ਵਜੋਂ ਜੁੜਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਸ ਅਖੌਤੀ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਉਛਾੜ ਦਾ ਅਸਲ ਰੰਗ ਦਿਸਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਵਕਫ਼ੇ ਬਾਅਦ ਪੂਰਨ ਬਹੁਮਤ ਵਾਲੀ ਸੱਜੀ ਸਰਕਾਰ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਕੱਟਤਪੰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜਗਤ ਦੀ ਜੁਗਲਬੰਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਦੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੰਨ 2014 ਵਾਲੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਚਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜਗਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤੇ ਨਸ਼ਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਪੂਰਾ ਇਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 'ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਬਨਾਮ ਦੇਸ਼ ਧੌਰ' ਬਾਬਤ ਚਰਚਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕੱਟਤਪੰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਭਿਅੰਕਰ ਬਣ ਰਹੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀ ਸਨਾਖ਼ਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਬੁਰਫ਼ਾਗਰਦ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਸਕਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਸਕਣ,

ਪਰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਆਏ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਖ਼ਦਸ਼ੇ ਸੱਚ ਕਰ ਦਿਖਾਏ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਾਂਗ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵੀ ਭਾਵੇਂ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਓਹਲੇ ਹੇਠ ਲੜੀਆਂ, ਪਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੋਗੀ ਅਦਿਤਿਆਨਾਥ ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਾਪਿਆ ਜਾਂ ਬੋਪਿਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਨੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਸਲ ਦਾਈਏ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਪਿਰ ਵੱਲੋਂ ਕੱਲ੍ਹ ਤਕ ਕਬਿਤ ਨਕਲੀ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਬਾਰੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਚਰਚਾ, ਹੁਣ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਉਤੇ ਆਣ ਟਿਕੀ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ

ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ ਕਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਤੌਖਲਾ ਹੁਣ ਇਸ ਪਿਰ ਲਈ ਬੇਮਾਇਨਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲ ਇਸ ਨੇ ਨਕਲੀ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦਾ ਮਸਲਾ ਉਭਾਰ ਕੇ ਲੋਕ ਰਾਏ ਨੂੰ ਮੋਢੇ ਲਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਹੁਣ ਮੋਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯੋਗੀ ਨੇ ਵੀ ਠੋਕ ਵਜਾ ਕੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਵੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਹੋਣਾ ਕੋਈ ਮਿਹਣਾ ਨਹੀਂ। ਇਤਿਹਾਸ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਉਂ ਲਿਖਣ-ਲਿਖਵਾਉਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤਾਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰ ਬਣਦਿਆਂ ਹੀ ਚੱਲ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਕੀ ਰਾਜਪਾਲ, ਕੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਤੇ ਕੀ ਮੈਂਬਰ; ਸਭ ਭੁਗਤਾਣ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਇਕ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਨੁਕਤਾ ਹੋਰ ਜੁੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੱਟਤਵਾਦ ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਤਬਕਿਆਂ ਅੰਦਰ ਜਿਹੜਾ ਖੋਛ ਘਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਰਾਹ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਕੱਟਤਵਾਦ ਵੱਲ ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਕੱਟਤ ਜਮਾਤ ਕਿਸੇ ਦੂਜੀ ਕੱਟਤ ਜਮਾਤ ਦੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਮੁਖ਼ਾਲਿਫ਼ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਸਦਾ ਹੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਪੂਰਕ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਰਾਹ ਹੁਣ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਕਿਸ ਪਾਸੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਭੁਲੇਖਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਹੁਣ ਮਸਲਾ ਇਸ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਰਵਾਇਤੀ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਹੁਣ

ਸਿਆਸੀ ਏਕੇ ਉਤੇ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਮੋਰੀ ਮੁੰਦੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਥੇ ਹੀ ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਖੜਾ ਖਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੀ ਤਾਰੀਖ਼ ਵਿਚ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਧਾਰਾ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਪਿੜ ਅੰਦਰ ਉਹ ਥਾਂ ਹਥਿਆ ਲਈ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਥੇ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਤੱਤ ਡਟ ਕੇ ਪਹਿਰਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੇ। ਹੁਣ ਮਸਲਾ ਮੋਦੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਕਤੀ ਮੁਖ਼ਾਲਫ਼ਤ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਨੱਕਾ ਲਾਉਣ ਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨੱਕਾ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਉਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਅਤੇ ਉਸ ਉਰਜਾ ਨਾਲ ਹੀ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਜਲੌਅ ਲੋਕ ਅਕਸਰ ਸਿਆਸੀ ਪਿੜਾਂ ਅੰਦਰ ਦੇਖਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਅਜਿਹੀ ਸਿਆਸੀ ਉਰਜਾ ਫਿਲਹਾਲ ਕਿਧਰੇ ਨਜ਼ਰੀ ਨਹੀਂ ਪੈ ਰਹੀ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਸਾਹਿਤਕ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਕਾਮਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰਜ ਵੀ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਔਖਾ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਬੁਲੰਦੀ ਦਾ ਨਾਤੂਆ, ਸਿਆਸੀ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਖੈਰ! ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਗਲੋਬਲੀ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਵਟਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਭਾਵ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਹਰ ਜੀਅ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੰਡੀ ਚਲਾ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਕਾਸ ਰਾਹੀਂ ਸੱਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਜੋ ਭਰਮ ਸਿਰਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ? ਅੱਜ ਜੋ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਹਨ, ਇਸ ਮਰਜ਼ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਤੇ ਸੂਝਵਾਨਾਂ ਉਤੇ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਮਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜਮਾਤ ਵੀ ਇਸ ਵਰਗ ਵਿਚ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ, ਕਾਫਲੇ ਦਾ ਰੂਪ ਕਦੋਂ ਵਟਾਉਂਦੇ ਹਨ। (**ਤ੍ਰੈਮਾਸਕ 'ਸਿਰਜਣਾ'-184 ਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ, ਧੰਨਵਾਦ ਸਹਿਤ**)

ਦੌੜਾਂ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬਾਬੇ

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਚਿਲਡਰਨਜ਼ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ 21 ਮਈ 2017 ਨੂੰ ਟੋਰਾਂਟੋ ਵਿਚ ਚੈਰਿਟੀ ਮੈਰਾਥਨ ਵਾਕ ਤੇ ਮੈਰਾਥਨ ਦੌੜ ਲਗਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਰਾਥਨ ਦੌੜਾਂ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ 'ਬਾਬਿਆਂ' ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਹੋਰ ਬਾਬੇ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੋਣ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੈਰਾਥਨਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੀ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਜੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਤਕ ਫਿੱਟ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਬਾਬਾ ਫੌਜਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੌੜਾਂ ਵੱਲ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਬਾਬੇ ਹੋਰ ਵੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਦੂਜੇ ਦਾ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੌੜ-ਦੌੜ ਕੇ ਗਲਾਸਗੋ ਦੇ ਪਾਰਕ ਘੁਸਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਜੇ ਉਹ ਧਰਤੀ ਦੁਆਲੇ ਦੌੜਨ ਲੱਗਦੇ ਤਾਂ ਹੁਣ ਨੂੰ ਚੌਥਾ ਪੰਜਵਾਂ ਗੇੜਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਉਹ 1970 ਤੋਂ ਦੌੜ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ 1985 ਤੋਂ ਲੰਡਨ ਦੀਆਂ ਮੈਰਾਥਨ ਦੌੜਾਂ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਲੰਡਨ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ, ਬਰਲਿਨ, ਟੋਰਾਂਟੋ, ਲਾਹੌਰ, ਬੈਲਜੀਅਮ, ਹਾਲੈਂਡ, ਫਰਾਂਸ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਦੌੜ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਫੌਜਾ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਦੌੜਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਦਾ ਨਾਂ 'ਸਿਖਸ ਇਨ ਸਿਟੀ' ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟੋਰਾਂਟੋ ਦੀ ਸਕੋਸ਼ੀਆ ਬੈਂਕ ਵਾਟਰਫਰੰਟ ਮੈਰਾਥਨ ਵੀ ਲਾਈ ਹੋਈ ਹੈ।

2005 ਵਿਚ ਉਹ ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਸਟੈਂਡਰਡ ਚਾਰਟਰਡ ਮੈਰਾਥਨ ਦੌੜ ਕੇ ਇੰਡੀਆ ਆਏ ਤੇ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਅਮਰਦੀਪ ਮੋਮੋਰੀਅਲ ਕਾਲਜ ਮੁਕੰਦਪੁਰ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਮੇਰੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ

ਪ੍ਰਿ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 905-799-1661

ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਉਹ ਲੱਖ ਮੀਲ ਤੋਂ ਉਪਰ ਦੌੜ ਚੁਕੇ ਸਨ ਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਅਜੇ ਕਿੰਨੇ ਮੀਲ ਹੋਰ ਦੌੜੀ ਜਾਣਾ ਸੀ? ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਦੌੜਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਮੈਂ ਲਿਖ ਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਸਕਾਂ। ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਦੱਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੁੱਤੇ ਨਾਲ ਦੌੜਨ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਪਰ ਕੁੱਤੇ ਨਾਲ ਦੌੜ ਕੇ ਉਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣਦੀ ਜਿਹੜੀ 'ਕੱਲਿਆਂ ਦੌੜ ਕੇ ਬਣਦੀ ਸੀ। ਕੁੱਤਾ ਤਾਂ ਦਸ ਮੀਲ ਦੌੜ ਕੇ ਹੀ ਬਹਿ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਦ ਕਿ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀਹ ਮੀਲ ਦੌੜਨ ਦੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਵੀ ਕੁੱਤਾ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦੌੜਨ ਤੋਂ ਕੰਨੀ ਕਤਰਾਉਂਦਾ ਸੀ ਜਦ ਕਿ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਕਤ ਈ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦੌੜਨ ਦਾ ਮਿਲਦਾ ਸੀ।

ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਅਮਲੀ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਅਮਲ ਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਇਕ ਦਿਨ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੱਭ ਲਿਆ। ਫਿਰ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਅਮਲ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਵਡਉਮਰੇ ਬੰਦੇ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਇਹ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਹੰਭਾਅ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬਾਬੇ ਬਣੇ ਕਿਸ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਹਨ? ਹੋ ਸਕਦੇ ਫਿਰ ਉਹ ਵੀ ਲੇਫਾਂ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਦੁੜਕੀ ਚਾਲੇ ਪੈ ਜਾਣ ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਕਰਾਉਣ ਲੱਗ ਪੈਣ। ਜਿਵੇਂ ਫੌਜਾ ਸਿੰਘ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਇਆ, ਉਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਬੱਲੇ-ਬੱਲੇ ਹੋ ਜਾਣੇ!

ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਬੁਢਾਪੇ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੇ ਬੰਦਿਆਂ ਲਈ ਰੋਲ ਮਾਡਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਨੇ। ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੀ. ਏ. ਬੀ. ਟੀ. ਹੈ ਤੇ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਤੀਜੀ 'ਚ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ। ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਰ ਚਲਾਉਣੀ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਲੱਤਾਂ ਹੀ ਉਸ

ਨੇ ਕਾਰ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਰ ਦਾ ਲਸੰਸ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਹੈ। ਉਹੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੂਰ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੌੜਾਂ ਵਿਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਇਕ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਨ ਤੇ ਦੋਹਾਂ 'ਚ ਬਣਦੀ ਵੀ ਬੜੀ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਹਨ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਹੈਪੀ ਬੁਦਰਜ਼' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਦੌੜਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਬੁਲਾ ਕੇ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਦੋਵੇਂ 1964 ਵਿਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਇਕ ਕਦਮ ਨਾਲ 'ਵਾਹਿ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਦੂਜੇ ਨਾਲ 'ਗੁਰੂ'। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਾਧ ਖੁਰਾਕ ਦੁੱਧ/ਚਾਹ ਦਾ ਕੱਪ, ਅਲਸੀ ਦੀ ਪਿੰਨੀ, ਕੁਝ ਫਲ, ਦਾਲ ਫੁਲਕਾ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਦੇਗ ਹੈ। ਮੀਟ ਸੁਰਾਬ ਤੋਂ ਉਹ ਲਾਂਭੇ ਹਨ। ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਭਾਰ ਪੰਜਾਹ ਕਿਲੋਗਰਾਮ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕੱਦ ਕਾਨ ਵੀ ਸਾਢੇ ਪੰਜ ਫੁੱਟ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਹੈ। ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਉਹ ਮਾਡਚੂ ਜਿਹੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਪਰ ਹੇਠੋ ਫੋਲਾਦੀ ਬਾਬੇ। ਚੈਰਿਟੀ ਦੀਆਂ ਦੌੜਾਂ 'ਚੋਂ ਜਿਹੜਾ ਪੈਸਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ਮੰਗਦੇ ਹਨ। ਆਏ ਗਏ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਰੱਬ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸੱਚੇ ਸੁੱਚੇ ਗੁਰਸਿੱਖ ਹਨ, ਇਹ ਦੋੜਾਕ ਬਾਬੇ।

ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ 25 ਮਾਰਚ 1931 ਨੂੰ ਮੁੱਲਾਂਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ ਪੰਨਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਮਾਤਾ ਮਾਨ ਕੌਰ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਗੁਰੂਸਰ ਸੁਧਾਰ ਤੋਂ ਦਸਵੀਂ ਤੇ ਮੋਗੇ ਤੋਂ ਬੀ. ਏ. ਬੀ. ਟੀ. ਕੀਤੀ। ਫਿਰ ਉਹ ਮੋਹੀ, ਫੇਰੂ ਸ਼ਹਿਰ ਤੇ ਕੱਸੋਆਣੇ ਦੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਹਿਸਾਬ ਦਾ ਮਾਸਟਰ ਲੱਗਾ ਰਿਹਾ। ਮੁੱਲਾਂਪੁਰ ਤੋਂ ਸੁਧਾਰ ਤਕ ਉਹ ਦੌੜ ਕੇ ਹੀ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਂਦਾ। 1956 ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਮਾਂਗੇਵਾਲ ਦੀ ਬੀਬੀ ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਿਹੜੇ ਸੰਨ ਤੇ ਕਿੰਨੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ? ਬੱਸ ਏਨਾ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਨਾਲ ਈ ਉਹਦੇ ਵੀ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਹੋ ਗਏ। ਚੇਤੇ ਉਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾ ਕੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸੱਠ ਕੁ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣਗੇ!

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਆਪਣਾ ਕੱਦ ਪੰਜ ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਉਤੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਉਤੇ ਕਿੰਨੇ ਇੰਚ ਹਨ, ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਦੇ ਮਿਣਿਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕੱਦ ਪੰਜ ਫੁੱਟ ਛੇ ਇੰਚ ਲਿਖਾਇਆ ਤੇ ਭਾਰ ਸੰਤਾਲੀ ਕਿਲੋਗਰਾਮ। ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ,

“ਭਾਰ ਤੋਲ ਕੇ ਈ ਲਿਖਾਵਾਂਗਾ ਹੋਰ ਨਾ ਕਿਤੇ ਗਲਤ ਹੋ ਜੇ? ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪੰਜਾਹ ਕਿੱਲੋ ਸੀ। ਜੇ ਲਿਖਣਾ ਈ ਐਂ ਤਾਂ ਫੇਰ ਮੇਰਾ ਵੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜਿੰਨਾ ਈ ਲਿਖ ਲੇ।”

ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਦੋ ਵਾਰ ਮਿਲੇ। ਦੋਵੇਂ ਵਾਰ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਖਾਣ ਪੀਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਖਾਧਾ ਪੀਤਾ। ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ, “ਬੱਸ ਦਰਸ਼ਨ ਮੇਲੇ ਨਾਲ ਈ ਖੁਸ਼ ਐਂ!” ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ, ਪਈ ਇਹ ਬਾਬੇ ਦੌੜਦੇ ਕਾਹਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹਨ? ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਾਣ ਪੀਣ

ਬੜਾ ਬੰਧੇਜ ਵਿਚ ਹੈ। ਖੁਰਾਕ ਦਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਈ ਨਹੀਂ, ਖਰਚਾ ਤਾਂ ਬੱਸ ਦੌੜਨ ਵਾਲੇ ਬੂਟਾਂ ਦਾ ਹੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਲ 'ਚ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਜੋੜੇ ਤਾਂ ਘਸ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਸਵੰਧ ਉਹ ਪਿੰਗਲਵਾਤੇ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਬਰ ਸੰਤੋਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰਮਾਇਆ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ 16 ਜਨਵਰੀ 1931 ਨੂੰ ਪੱਦੀ ਖਾਲਸਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਪਿਤਾ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਦੇ ਘਰ ਮਾਤਾ ਨਾਮੀ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਜੌੜੇ ਉਪਲੀ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਲੜਕੇ ਤੇ ਪੰਜ ਲੜਕੀਆਂ ਹਨ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਫਾਊਂਡਰੀ 'ਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਫਿਰ ਬਿਲਡਿੰਗ 'ਚ ਪਿਆ ਤੇ ਅਖੀਰ ਗਰੋਸਰੀ ਦਾ ਬਿਜਨਸ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਹ ਸਵੇਰੇ ਸੱਤ ਵਜੇ ਦੁਕਾਨ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਤੇ ਰਾਤ ਦਸ ਵਜੇ ਬੰਦ ਕਰਦੇ। ਚਾਰ ਕੁ ਘੰਟੇ ਸੌਂ ਕੇ ਵੱਡੇ ਤੜਕੇ ਈ

ਉਹ ਖੜ੍ਹਦੇ ਤੇ ਦੌੜਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ। ਦੌੜ ਕੇ ਈ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਖੜ੍ਹੀ ਲੱਤ ਦਾਲਾਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ। ਬਕਾਵਟ ਨੂੰ ਉਹ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਢੁੱਕਣ ਦਿੰਦਾ। ਉਸ ਦੇ ਗਾਤਰੇ ਉਤੇ 'ਸਤਿਨਾਮ ਵਾਹਿਗੁਰੂ' ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦੀ ਫਿਫਟੀ ਕੇਸਰੀ ਸੀ ਤੇ ਪਗੜੀ ਕਾਲੀ। ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਫਿਫਟੀ ਲਾਲ ਸੀ। ਮੈਂ ਕੇਸਰੀ ਤੇ ਲਾਲ ਫਿਫਟੀ ਦੇ ਵਖਰੇਵੇਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ, ਆਪੋ ਆਪਣਾ ਸ਼ੌਂਕ ਐ! ਦੋਵੇਂ ਦਾੜੀਆਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਰੱਖਦੇ ਨੇ ਤੇ ਪੱਗਾਂ ਕਾਲੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਨੇ। ਪੈਰੀਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਦੌੜਨ ਵਾਲੇ ਬੂਟ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਕੀ ਪਤਾ ਕਿਹੜੇ ਵੇਲੇ ਦੌੜਨ ਦਾ ਦਾਅ ਲੱਗ ਜਾਵੇ?

ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਦਾ ਅਧਿਆਪਕ ਸੀ। ਉਹ ਇੰਪਲਾਏਮੈਂਟ ਵਾਊਚਰ ਉਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਹੀਥਰੋ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਉਤਰਿਆ ਤਾਂ ਉਹਦੀ ਜ਼ੋਬ 'ਚ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਪੌਂਡ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜਾਣਕਾਰ ਦੇ ਘਰ ਪੁੱਜਾ। ਰਸਤੇ ਦਾ ਭੇਤੀ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਦੌੜ ਕੇ ਈ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਟੈਕਸੀ ਦਾ

ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਹੋ ਗਿਆ। ਦੋ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਇਆ ਕਿ ਹੱਥ ਵੀ ਉਹਦਾ ਖੱਬਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸੁਣਦਾ ਵੀ ਖੱਬੇ ਕੰਨੋਂ ਹੀ ਹੋਣੈ! ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਗੱਲ ਸਹੀ ਨਿਕਲੀ। ਸੱਜੇ ਕੰਨੋਂ ਘੱਟ ਸੁਣਦਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਉਹ ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ ਕੰਨ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਕਈ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਧੰਨ ਸੀ ਉਹਦਾ ਜੁੱਸਾ ਜੋ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਪਿਆ ਵੀ ਦੌੜਨ ਲਈ ਅਹੁਲਦਾ ਰਿਹਾ। 'ਕੋਰਾਂ ਡਾਕਟਰ ਉਹਦਾ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਆਖੀ ਜਾਵੇ, "ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਮੈਰਾਥਨ ਲਾ ਆਉਣ ਦਿਓ। ਜਾਣ ਆਉਣ ਈ ਐਂ।" ਬੱਸ ਗਿਆ ਤੇ ਆਇਆ। ਫੇਰ ਕਰ ਲਿਓ ਜੋ ਚੀਰ ਫਾੜ ਕਰਨੀ ਐਂ!"

ਜਦੋਂ ਉਹਦਾ ਗੋਡੇ ਦਾ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਉਹਦਾ ਦੌੜਨਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਸਮਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾ ਕੇ ਮਸਾਂ ਲੰਘਾਇਆ। ਪਰ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਣ 'ਚ ਪੈਰੀਂ ਦੌੜਨ ਵਰਗਾ ਅਨੰਦ ਕਿਥੇ! ਉਹਨੂੰ ਦੌੜ ਦੇ ਇਸ਼ਕ ਨੇ ਟਿਕਣ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਹ ਮੁੜ ਦੌੜਨ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ, ਫੌਜਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਹਦਾ ਕੋਚ ਹਰਮੰਦਰ ਸਿੰਘ-ਚਾਰੇ ਜਣੇ ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਮੈਰਾਥਨ ਦੌੜੇ। ਲਾਹੌਰੀਆਂ ਨੇ ਸਿੰਘਾਂ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਤਾੜੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ ਤੇ ਉਹ ਦੌੜਾਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਵਿਚ ਖਾਸ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਗਾਂ ਤੇ ਬੁਲਦੀਆਂ ਦਾੜੀਆਂ ਨੇ ਕੰਮਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਸ਼ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਭੁਆਈ ਰੱਖੀਆਂ।

ਸ਼ਾਇਦ ਕੋਈ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੇ ਕਿ ਅੱਸੀਆਂ ਤੋਂ ਟੱਪੇ ਇਹ ਬਾਬੇ ਦੌੜਦੇ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਤੇਜ਼ ਨੇ? ਬੁੱਢਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦੌੜਾਂ ਤੇਜ਼ ਦੌੜਨ ਦੀ ਥਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਦੌੜਨੀਆਂ ਵਧੇਰੇ ਅਹਿਮ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਦੌੜ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਦੌੜਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ। ਦੌੜ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਭਾਵੇਂ ਪਿੱਛੇ ਹੀ ਰਵੇ ਫਿਰ ਵੀ ਜੇਤੂ ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸੈਂਕੜੇ ਦੌੜਾਂ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਪਰ ਕੋਈ ਦੌੜ ਵਿਚਾਲੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਉਸ ਉਹ 42 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਮੈਰਾਥਨ 3 ਘੰਟੇ 18 ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਕਰ ਚੁਕਾ ਹੈ ਤੇ ਅੱਧੀ ਮੈਰਾਥਨ ਇਕ ਘੰਟਾ 27 ਮਿੰਟ ਵਿਚ।

ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੁੱਸੇ ਵਿਚ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਜਾਦੂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਰੇਕ ਹਾਦਸੇ ਪਿੱਛੋਂ ਵਧੇਰੇ ਫਿੱਟ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਹਾਦਸੇ ਵੀ ਕਈ ਹੋਏ। ਇਹੋ ਹਾਲ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹੈ। 'ਫਿੱਟਨੈਸ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਬਰ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੀਸੇ ਦੌੜਦੇ ਹਨ। ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ 'ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਕੇ ਹਡਰਸਫੀਲਡ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਕੋਲ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ ਜੋ ਡਾਕਟਰ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਵੀ ਚੰਗੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਓਲੰਪਿਕ ਸੰਸਥਾ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਲੋੜਵੰਦ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਵਡੇਰੀ ਉਮਰ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਵਿਚ ਦੌੜੀ ਜਾਣ ਦਾ ਅਮੁੱਕ ਜਜ਼ਬਾ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ-ਪਰਦੇਸ ਉਡਾਈ ਫਿਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਤਾਂ ਉਹ ਮੈਡਲਾਂ ਦੀਆਂ ਝੋਲੀਆਂ ਭਰੀ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸੂਰਬੀਰ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਣ ਦਾ ਸ਼ਾਇਦ ਅਜੇ ਚੇਤਾ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਧੰਨ ਹਨ ਇਹ ਬਾਬੇ ਜੋ ਮਾਨਾਂ ਸਨਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਲੇਪ ਆਪਣੀ ਧੁਨ 'ਚ ਦੌੜੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਿੱਖ ਸਰੂਪ ਦੀ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਵੀ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੀਦੇ ਰਹਿਣ ਮੈਰਾਥਨ ਦੌੜਾਂ ਦੇ ਮਹਾਰਬੀ!

ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਬਾਰੇ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀਆਂ ਨਮੋਸ਼ੀ ਵਾਲੀ ਰਣਨੀਤੀਆਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਭਾਵੇਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਹਕੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਪੌਦ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਝਿਜਕਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਣ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਉਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਜਮਾਤ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲਿਆਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਲਈ ਬੜੀ ਨਮੋਸ਼ੀ ਭਰੇ ਹਨ।

ਸਾਲ 2010-11 ਤੋਂ ਸਾਲ 2016-17 ਤੱਕ ਦੇ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਦਾ ਪੁਖਤਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲ 2010-11 ਦੌਰਾਨ

ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਜਮਾਤ ਵਿਚ 2,78,296 ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਦਾਖਲੇ ਲਏ ਸਨ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਜਮਾਤ 'ਚ ਸਿਰਫ 43,048 ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਦਾਖਲੇ ਲਏ ਸਨ।

ਸਾਲ 2016-17 ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਵੱਡੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਜਮਾਤ 'ਚ ਸਿਰਫ 1,75,206 ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਦਾਖਲੇ ਲਏ ਸਨ ਜਦਕਿ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 1,29,090 ਸੀ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ 200 ਫੀਸਦੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਉਲਟਾ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 37 ਫੀਸਦੀ ਘਟੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਸਾਲ 2014-15 ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲੀ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 1,33,664 ਦਾਖਲੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਾਰਵੀਂ ਜਮਾਤਾਂ ਤੱਕ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਦਾਖਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਚਹਿਲ-ਪਹਿਲ ਨਿਰੰਤਰ ਘਟਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲ 2010-11 ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ 10+2 ਜਮਾਤਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ 25,36,918 ਦਾਖਲੇ ਹੋਏ ਸਨ ਜਦਕਿ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ 27,09,638 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾਖਲ ਸਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਸਾਲ 2016-17 ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਮਾਤਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ

ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਖੁਰ ਕੇ ਮਹਿਜ਼ 23,79,136 'ਤੇ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਸਾਲ 2016-17 ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਮਾਤਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ 31,14,478 ਦਾਖਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 10+2 ਜਮਾਤ ਦੇ

ਨਸ਼ੇੜੀ ਪਿਉ ਨੇ ਸੱਤ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਧੀ ਨਹਿਰ ਵਿਚ ਸੁੱਟੀ

ਕਾਹਨੂਵਾਨ: ਪਿੰਡ ਭੱਟੀਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਨਸ਼ੇੜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ 7 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਨੇੜਿਉਂ ਲੰਘਦੀ ਨਹਿਰ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਪਿੰਡ ਭੱਟੀਆਂ ਦੇ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਮਿੱਠੂ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵਾਸੀ ਛੇਹਰਟਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਤਿੰਨ ਧੀਆਂ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵਿਚਾਲੇ ਕਲੇਸ਼ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਿਆ, ਜਿਸ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਕੁੱਟ ਮਾਰ ਕਰ ਕੇ ਪੇਕੇ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕੋਲ ਹੀ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਸਮੇਤ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਆਈ ਸੀ, ਨਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਧੁੱਤ ਹੋਏ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ 7 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਧੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਘਰੋਂ ਚੱਲਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ।

ਨਿਕਲੇ ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੁੱਲ 62.36 ਫੀਸਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਾਸ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 54.42 ਫੀਸਦੀ ਲੜਕੇ ਅਤੇ 72.59 ਫੀਸਦੀ ਲੜਕੀਆਂ ਪਾਸ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਈਸਾਈ ਜੂਲੀਓ ਰਿਬੋਰੋ

(ਜੂਲੀਓ ਰਿਬੋਰੋ ਅੱਸੀਵਿਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਰਿਹਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਬੰਬਈ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦਾ। ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਰੋਮਾਨੀਆ ਦੇ ਰਾਜਦੂਤ ਵਜੋਂ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਈ। ਉਸ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਬੁਲਿਟ ਫਾਰ ਬੁਲਿਟ' ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਵੀ ਗਾਹੇ ਬਗਾਹੇ ਉਹ ਪੁਰਾਣੇ ਦਿਨਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਟਿੱਪਣੀ ਦਿੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਲਿਖਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਛਪੀ ਪੜ੍ਹੀ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਤਰਜਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮਨ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਟੇਟ ਦੇ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਕ ਜੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕੌਮ ਵਿਚੋਂ ਹਨ, ਉਹ ਕੀ ਸੋਚਦੇ ਹਨ। -ਅਨੁਵਾਦਕ)

“ਬਹੁਤਾ ਲੰਮਾ ਅਰਸਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਤੀਹ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖਾੜਕੂਆਂ ਵਿਰੁਧ ਲੜਨ ਲਈ ਇਕ ਈਸਾਈ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਉਹ ਵੱਖਵਾਦੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਜੰਗ ਕਿਹਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਦੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਿਚ ਸਕੱਤਰ ਸਾਂ। ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਪਦਵੀ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਦੀ ਆਸਾਮੀ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਉਂ ਸਮਝੋ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਡਿਮੋਟ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ
ਫੋਨ: 91-94642-51454

ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਨਿਜੀ ਸੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਨਾਂਹ ਨਾ ਕੀਤੀ।

ਉਦੋਂ ਦੇ ਹੋਮ ਸਕੱਤਰ ਰਾਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਸਿੱਤਰ ਬੀ.ਡੀ. ਦੇਸ਼ਮੁਖ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਚੀਫ ਸਕੱਤਰ ਸਨ, ਦੋਵੇਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋਏ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁਛਿਆ, ਤੂੰ ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਹੀ ਕਿਉਂ? ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭਵਨ ਵਿਚੋਂ ਫੋਨ ਆਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਵਾਲ ਇਹੋ ਸੀ! ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਛੱਡਣ ਵਾਸਤੇ ਆਪ ਆਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਸੂਖ ਦਾ ਸਾਹ ਲੈਣਗੇ, ਖੁਸ਼ ਹੋਣਗੇ। ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿਚ

ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਵਰਕਰ ਵੀ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੇ ਖੁੰਜੇ ਵਿਚ ਤੁੰਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਇਕ ਸਵੇਰ ਪਰੇਡ ਕਰਦਿਆਂ 25 ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਵਰਕਰ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਭੁੰਨ ਦਿਤੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਐਸ.ਐਸ. ਰੇਅ ਨਾਲ ਮਿਤਕਾਂ ਦੇ ਦੁਖੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਰਵਾਸ ਦੇਣ ਮੈਂ ਵੀ ਗਿਆ। ਗਵਰਨਰ ਬਾਰਾਂ ਘੰਟੇ ਵਿਚ ਗਿਆ, ਮੈਂ ਤੇਰਾਂ ਵਿਚ। ਗਵਰਨਰ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਮੈਥੋਂ ਵੱਖਰਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਫਿਟ ਲਾਹਨਤਾਂ ਪਈਆਂ, ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਪਈਆਂ। ਮੈਨੂੰ ਲੋਕ ਠਰਮੇ ਨਾਲ ਮਿਲੇ।

ਅੱਜ ਮੈਂ 86 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਖੋਫ਼ਜ਼ਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹੁਣ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਅਜਨਬੀ ਹਾਂ। ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਉਹੋ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਸਖਤ ਖਤਰੇ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ, ਹੁਣ ਮੇਰੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰਾ ਧਰਮ ਹੋਰ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੋਰ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਭਾਰਤੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮੁੱਦਈਆਂ ਲਈ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ।

ਇਹ ਸੁਣੇ ਸਿਧ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਵਿਉਂਤ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਮਨ ਪਸੰਦ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਬਾਅਦ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕ ਨਾਹਰਾ ਘੜ ਲਿਆ ਹੈ-ਘਰ ਵਾਪਸੀ। ਕ੍ਰਿਸਮਸ ਦੇ ਦਿਨ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਈਸਾਈ ਚਰਚਾਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਉਪਰ ਹਮਲੇ ਕਰਕੇ 'ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਿਵਸ' ਮਨਾਇਆ। ਅਮਨ ਪਸੰਦ ਈਸਾਈਆਂ ਨੂੰ ਘਿਰ ਜਾਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬਹੁਤ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ

ਈਸਾਈਆਂ ਨੇ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉਥੇ ਮਰਤਬੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ। ਪਾਰਸੀਆਂ ਜਿੰਨੀ ਤਰੱਕੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਫਿਰ ਵੀ ਚੜ੍ਹਤ ਵਿਚ ਦਿਸਦੇ ਜ਼ਰੂਰ ਹਨ। ਈਸਾਈਆਂ ਨੇ ਵਿਦਿਆ ਵਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਈਸਾਈਆਂ ਨੇ ਖੂਬ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦਿਖਾਈ ਹੈ। ਈਸਾਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਪਾਸੋਂ ਗੈਰ ਈਸਾਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ/ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਕੱਟੜ ਹਿੰਦੂ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਈਸਾਈ ਵਿਦਿਆਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾ ਕੇ ਈਸਾਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਲਿਆਕਤ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਈਸਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਬੱਚਾ ਈਸਾਈ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਉੱਚੀਆਂ ਈਸਾਈ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਜਰੂਰ ਸਿਖੀਆਂ ਤੇ ਫਰਜ਼ੀ ਧਰਮ ਨਿਰਪੇਖ ਵੀ ਬਣੇ।

ਈਸਾਈ ਧਰਮੀ ਮੱਠਾਂ ਨੇ ਹਸਪਤਾਲ, ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਅਤੇ ਕੈਂਸਰ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਸੁਖ-ਆਰਾਮ ਬਣਾਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅਨਪੜ੍ਹ ਈਸਾਈ ਸੇਵਕ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਪੁੰਨ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਈਸਾਈ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਇਸ ਡਰੋਂ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੋਕੀ ਵਲ ਦੇਖ ਕੇ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਈਸਾਈ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ? ਦੁਖੀਆਂ ਦਾ ਦਰਦ ਵੰਡਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਕੀ ਕੇਵਲ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਹੈ?

ਭਾਰਤੀ ਬਲ ਸੈਨਾ ਦਾ ਚੀਫ ਈਸਾਈ ਰਿਹਾ। ਨੇਵੀ ਅਤੇ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਦੇ ਚੀਫ ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਈਸਾਈ ਬਣੇ। ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸੈਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅਨੇਕ ਈਸਾਈ ਮਰਦ-ਔਰਤਾਂ ਵਰਦੀਧਾਰੀ ਹਨ। ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਿਰ ਫਿਰੇ ਲੀਡਰ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਾਸਤੇ ਈਸਾਈਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰ ਭਾਰਤੀ ਕਿਵੇਂ ਐਲਾਨ ਸਕਦੇ ਹਨ?

ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਹੌਸਲੇ ਹੱਦ ਟੱਪ ਗਏ ਹਨ। ਘ੍ਰਿਣਾ ਅਤੇ ਬੇਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਵਸੋਂ ਵਿਚੋਂ

ਈਸਾਈ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਵਿਉਂਤਬੰਦ ਹਿੰਸਕ ਹਮਲੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਹੋ ਅਤਿਵਾਦੀ ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਲੈ ਆਏ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਭਵ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਤਦ ਖੋਫਨਾਕ ਨਤੀਜੇ ਹੋਣਗੇ।

ਮੈਂ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਲਿਆ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦਿੱਲੀ ਈਸਾਈ ਸਕੂਲ ਦੇ ਇਕ

ਜੂਲੀਓ ਰਿਬੋਰੋ

ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਕੇ ਆਇਆ। ਪਰ ਉਸ ਪਿਛੋਂ ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਨੇ ਨਿਰਵਿਵਾਦਿਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੰਤ ਮਦਰ ਟੋਰੇਸਾ ਵਿਰੁਧ ਆਪਣੀ ਭੜਾਸ ਕੱਢੀ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਮੁੜ ਹਿੰਟ ਲਿਸਟ ਉਤੇ ਆ ਗਿਆ ਹੋਵਾਂ। ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਹੱਦ ਹੀ ਹੋ ਗਈ ਜਦੋਂ ਮੀਨਾਕਸੀ ਲੇਖੀ ਵਰਗੇ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੀਫ ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਦੇ ਖਿਆਲਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ।

ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਾਂ? ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਮੁੜ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਇਸੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜੰਮਿਆ ਹਾਂ ਮੈਂ। ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਪੁਰਖੇ ਇਥੋਂ ਦੇ ਹੀ ਬਾਸਿੰਦੇ ਸਨ। ਮੇਰਾ ਡੀ.ਐਨ.ਏ. ਟੈਸਟ ਕਰਕੇ ਪਰਖੋ, ਯਕੀਨਨ ਇਹ

ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇਗਾ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਡੀ.ਐਨ.ਏ. ਵੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਵਡੇਰੇ ਸੰਤ ਪਰਸੁਰਾਮ ਨਾਲ ਗੋਆ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਉਤਰੇ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਕੁਰਸੀਨਾਮੇ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਸਭ ਦਾ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਵਡੇਰਾ ਇਕੋ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਇਹ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰ ਗਈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਈਸਾਈ ਹੋ ਗਏ, ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਇਹ ਕਿਉਂ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ, ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਨਾ ਕਦੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇਗਾ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿਮਟਿਮਾਉਂਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਧਰਵਾਸ ਦਿੱਤਾ, ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਹਿੰਦੂ ਵਰਗ ਵਿਚ ਅਜੇ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਾਤ ਭੂਮੀ ਦੇ ਭਲੇ ਹਿਤ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬੰਬੇ ਮਦਰਜ਼ ਐਂਡ ਚਿਲਡਰਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਨਾ ਦਾ ਇਕ ਪਿੰਡ ਰਾਜਗੁਰੂ ਗੋਦ ਲਿਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਉਥੇ ਇਕ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਮਿਲਿਆ। ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਲੋਨਾਵਲਾ ਕਸਬੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਪੀਣ, ਇਡਲੀ ਖਾਣ ਲਈ ਰੁਕਿਆ। ਮੈਥੋਂ ਅਗਲੇ ਮੇਜ਼ ਦੁਆਲੇ ਬੈਠੇ ਅਧਕਤ ਉਮਰ ਦੇ ਮਰਾਠਿਆਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਨ ਤੇ ਹਾਲਚਾਲ ਪੁਛਣ ਮੇਰੇ ਲਾਗੇ ਆ ਗਏ। ਇਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਜੋੜਾ ਕੁਵੈਤ ਤੋਂ ਪਰਤਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ਤੁਸੀਂ ਉਹੋ ਹੋ ਨਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ? ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਫੋਟੋਆਂ ਖਿਚਵਾਈਆਂ।

ਮੈਂ ਡੂੰਘਾ ਹਉਕਾ ਲਿਆ, ਸਾਰੀ ਉਲਝਣ, ਤਣਾਉ ਖਤਮ। ਅਜਿਹੇ ਆਮ ਹਿੰਦੂ ਵੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਪਰ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ 25 ਸਾਲ ਪਿਛੋਂ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਨਿਘ ਨਾਲ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਦੇਸ਼ਤੀ ਦੇ ਇਛੁਕ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਜੀ ਫਾਇਦਾ ਮੈਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਗੁਮਰਾਹ ਹੋ ਕੇ ਨਫਰਤ ਦੀ, ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੋਂ ਆਮ ਹਿੰਦੂ ਮਰਦ-ਔਰਤਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ, ਮੇਰੀ ਕਾਮਨਾ ਹੈ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਪੈਲਾਟਾਈਨ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੀਰਤਨ ਸਮਾਗਮ

ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ ਅਤੇ ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਜਥਾ ਭਾਈ ਮਹਿਲ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

22 ਤੇ 23 ਮਈ 2017

ਕੀਰਤਨ ਸ਼ਾਮ 6:30 ਤੋਂ 7:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ
ਕਵੀਸ਼ਰੀ 7:30 ਤੋਂ 8:45 ਵਜੇ ਤੱਕ ਭਾਈ ਮਹਿਲ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

24 ਮਈ (ਬੁੱਧਵਾਰ)

ਸ਼ਾਮ 7:00 ਤੋਂ 8:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ

25 ਮਈ (ਵੀਰਵਾਰ) ਅਤੇ 26 ਮਈ (ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ)

ਸ਼ਾਮ 6:30 ਤੋਂ 7:45 ਵਜੇ ਤੱਕ ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ

ਸ਼ਾਮ 7:45 ਤੋਂ 9:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਰੈਣਸਬਾਈ ਕੀਰਤਨ

27 ਮਈ (ਸਨਿਚਰਵਾਰ)

ਸਵੇਰੇ 5 ਵਜੇ ਤੋਂ ਦੁਪਹਿਰ 12 ਵਜੇ ਤੱਕ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ

ਅਤੇ ਅਖੰਡ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਿਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਰਤਨ

ਸ਼ਾਮ 7 ਵਜੇ ਤੋਂ ਐਤਵਾਰ ਸਵੇਰ 6 ਵਜੇ ਤੱਕ ਰੈਣਸਬਾਈ ਕੀਰਤਨ

ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ
ਸਾਬਕਾ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ

ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਜਥਾ ਭਾਈ ਮਹਿਲ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਾਲੇ

ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੋ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਕੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਜੀ

SIKH Religious Society
PALATINE GURDWARA

Sikh Religious Society
1280 Winnetka St., Palatine IL 60067 Phone: (847) 358-1117
www.srschicago.org e-mail:contactus@srschicago.org

ਖੂਬ ਰਿਹਾ ਪੰਜਾਬੀ ਹੈਰੀਟੇਜ ਸੁਸਾਇਟੀ ਕੈਲਮਜੂ ਦਾ ਯੂਥ ਫੈਸਟੀਵਲ

ਕੈਲਮਜੂ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ (ਬਿਊਰੋ): ਸਥਾਨਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਸੰਸਥਾ ਪੰਜਾਬੀ ਹੈਰੀਟੇਜ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਥੇ ਰੀਨੋਸੈਂਸ ਬੈਂਕੁਇਟ ਹਾਲ ਵਿਚ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਾਲਾਨਾ ਯੂਥ ਫੈਸਟੀਵਲ ਨੇ ਖੂਬ ਰੰਗ ਬੰਨ੍ਹਿਆ। ਇਸ ਫੈਸਟੀਵਲ ਵਿਚ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗੱਭਰੂ-ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਗਿੱਧਾ, ਭੰਗੜਾ, ਕਾਮੇਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਈਟਮਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ। ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ 20 ਆਈਟਮਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿਖਾਏ ਅਤੇ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਤੇ ਗੱਭਰੂਆਂ ਨੇ ਨੱਚ-ਨੱਚ ਧਮਾਲਾ ਪਾਇਆ। ਇਸ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਹਰਜਸ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਗੀਤ 'ਜੁੱਤੀ ਪਟਿਆਲੇ ਦੀ' ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਜਪਨਾਮ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ 'ਮੈਨੂੰ ਗਿੱਧੇ ਵਿਚ ਨੱਚਦੀ ਨੂੰ ਰੋਕੀ ਨਾ' ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਫੋਰਟਵੇਨ ਤੋਂ ਹਰਨੂਰ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ 'ਫੁਲਕਾਰੀ' ਗੀਤ 'ਤੇ ਭਾਂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕੋਰੀਓਗ੍ਰਾਫਰ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਈਟਮ 'ਕੈਲਮਜੂ ਸਿਸਟਰਜ਼ ਪਟਾਕੇ' ਵਿਚ ਉਸ ਦੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਸਿਮਰ ਅਤੇ ਸਾਨਾ ਨੇ ਕਲਾ ਦੇ ਖੂਬ ਰੰਗ ਦਿਖਾਏ। ਡਿਟਰਾਇਟ ਤੋਂ ਡਾਕਟਰ ਸੈਣੀ ਵੱਲੋਂ ਨੰਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ 'ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰੇਮ' ਗੀਤ ਉੱਤੇ

ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਖੂਬ ਸਲਾਹਿਆ। ਰਾਜਵੰਤ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ 'ਧਮਾਕਾ ਪੰਜਾਬਣਾ ਦਾ' ਹਰਲੀਨ ਕੌਰ, ਖੁਸ਼ੀ ਮਾਧੂਰ, ਗੁਰਲੀਨ ਕੌਰ, ਖੁਸ਼ੀ ਕੌਰ ਦੀ ਭੰਗੜਾ ਟੀਮ ਨੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਬੱਲੇ-ਬੱਲੇ ਕਰਵਾਏ।

ਗਿੱਕੀ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਹਰਮਿਸਰ ਸੋਹੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਆਈਟਮ 'ਕੈਲਮਜੂ ਬੈਟਲ ਕਰੀਕ ਵਿਰਸਾ' ਵਿਚ ਹਰਮਨ ਸੋਹੀ, ਹਰਮਿਸਰ ਸੋਹੀ, ਗੁਨੀਵ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਜਪਨਾਮ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਭੰਗੜਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਖੂਬ ਵਾਹ-ਵਾਹ ਖੱਟੀ। ਉਪਰੰਤ ਡੌਲੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਂਸ ਦੀ ਆਈਟਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਕਾਮੇਡੀਅਨ, ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ ਤੇ ਅਦਾਕਾਰ ਬੌਬ ਖਹਿਰਾ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਹੇਠ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਈਟਮ 'ਬਾਬੇ ਸ਼ਹੀਦ' ਵਿਚ ਬੌਬ ਖਹਿਰਾ, ਲਵਲੀਨ ਸਾਹਨੀ ਅਤੇ ਨੰਨੀ ਬੱਚੀ ਆਹਰਾ

ਹਰ ਆਈਟਮ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਮਗਰੋਂ ਹਾਲ ਵਿਚ ਤਾਤੀਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀ।

ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਨੇ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਜ਼ਰੀਏ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ,

ਕਰੀਕ ਗੱਭਰੂ' ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਖੂਬ ਸਲਾਹਿਆ। ਡਿਟਰਾਇਟ ਤੋਂ ਕੋਰੀਓਗ੍ਰਾਫਰ ਬੋਨੀ ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਤਿਆਰ ਟੀਮ 'ਪਹਿਚਾਣ' ਵਿਚ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਬੈਂਸ, ਪੁਨੀਤ ਭੁੱਲਰ, ਪ੍ਰਭਨੂਰ

ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਲਈ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣੀ ਇਸ ਆਈਟਮ ਵਿਚ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਪਵਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਮੇਲੇ ਦਾ ਸਿਖਰ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਆਈਟਮ ਰਹੀ।

ਇਹ ਮੇਲਾ ਪਿਛਲੇ 12 ਸਾਲ ਤੋਂ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਲਗਾਓ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ-ਅਮਰੀਕੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੈਕਟਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਯੋਗਦਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮੇਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗੀਤ ਅਤੇ 'ਦੇਹਿ ਸ਼ਿਵਾ ਬਰਿ ਮੋਹਿ ਇਹੈ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਗਾਇਨ ਨਾਲ ਹੋਈ। ਕਰੀਬ 4 ਘੰਟੇ ਚੱਲੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਗਿੱਧਾ, ਭੰਗੜਾ, ਬੋਲੀਆਂ, ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਭਾਂਤ-ਭਾਂਤ ਦੀਆਂ ਆਈਟਮਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ 500 ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨਾਲ ਹਾਲ ਖਚਾ-ਖਚ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਭ ਨੇ ਮੇਲੇ ਦਾ ਖੂਬ ਅਨੰਦ ਮਾਣਿਆ।

ਕੋਰੀਓਗ੍ਰਾਫੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ਼ਿਵ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਅਰਜੁਨ ਸੈਣੀ, ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ ਵੈਦ, ਅਵੀਰ ਜੈਨ, ਰੀਆ ਸੈਣੀ, ਸਰਾਅ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਹਿਕ ਵਰਮਾ, ਆਸ਼ਾ ਪਟੇਲ, ਨਾਜ਼ ਗਿੱਲ, ਨਿਕੀ ਰੋਮਾਤਰੋ, ਸ਼ਿਵਾਨੀ ਵੈਦ ਅਤੇ ਸਾਹਨੀ ਸ਼ੁਕਲਾ

ਰਾਜਾ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਭੰਗੜਾ ਟੀਮ 'ਜੁਨੀਅਰ ਭੰਗੜਾ ਸਟਾਰਜ਼ ਆਫ ਬੈਟਲ ਕਰੀਕ-ਕੈਲਮਜੂ' ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਨੇ ਸਭ ਦਾ ਮਨ ਮੋਹ ਲਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਪਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪਰਨੀਤ ਕੌਰ, ਲਵਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਸੀਨਾ, ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ, ਮਿਸਤੂ ਸਿੰਘ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਨਾ, ਹਰਵੀਨ ਕੌਰ ਸੀਨਾ, ਸੁਖਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਵਿਸਾਖੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਅਮਰੀਕਾ ਆਏ ਉਭਰਦੇ ਕਲਾਕਾਰ ਸਿਮਰਨਜੋਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭੰਗੜੇ ਦੀ ਟੀਮ 'ਕੈਲਮਜੂ-ਬੈਟਲ

ਘਰਈਅਲ, ਅਨੁਸ਼ਕਾ ਗੁਲਾਟੀ, ਮੰਨਤ ਜਗਦੇਵ, ਜੰਨਤ ਰਿਆਤ ਅਤੇ ਅਨੀਆ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰੰਗ-ਬਰੰਗੀਆਂ ਡਰੈਸਾਂ ਵਿਚ ਭੰਗੜਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਨੱਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਟੈਲੈਂਟ ਐਵਾਰਡ ਤਹਿਤ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਨਵੀਤ ਕੌਰ ਔਜਲਾ (ਆਰਟ), ਦੀਆ ਸਿੰਘ (ਫੋਰੈਸਿਕ ਰਿਸਰਚ), ਲਵਲੀਨ ਸਾਹਨੀ (ਕਲਚਰ ਐਂਡ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ), ਸਿਮਰਜੋਤ ਸਿੰਘ

(ਕਲਚਰ ਐਂਡ ਸਪੋਰਟਸ), ਗੁਰਮੇਜ ਸਿੰਘ (ਗਿੰਨੀਜ਼ ਵਰਲਡ ਬੁੱਕ) ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਹ ਇਨਾਮ ਰਤਨ ਸੇਖੋਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਅਗਲੀ ਆਈਟਮ 'ਕੈਲਮਜੂ-ਬੈਟਲ ਕਰੀਕ ਪੰਜਾਬਣਾ ਦਾ ਗਿੱਧਾ' ਟੀਮ ਨੇ ਤਾਂ ਬੱਸ ਮੇਲੇ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੰਨੂ ਲਾ ਦਿੱਤੇ। ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਨੇ ਗੀਤਾਂ ਤੇ ਬੋਲੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਬੋਲੀਆਂ ਅਤੇ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਪੰਜਾਬੀ ਹੈਰੀਟੇਜ ਸੁਸਾਇਟੀ ਕੈਲਮਜੂ

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਗਿੱਧਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਦਰਸ਼ਕ ਵਾਹ-ਵਾਹ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਸਨ- ਨਵਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਨਵਦੀਪ ਸੇਖੋਂ, ਪਲਵਿੰਦਰ ਗਰੇਵਾਲ, ਅਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ, ਕਰਮਜੀਤ ਸੋਹੀ (ਗੁੱਡ), ਹਨੀ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਲਵਲੀਨ ਸਾਹਨੀ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ

ਬਲਰਾਜ ਧਨੋਆ, ਰਾਜ ਬਰਮਾਲੇ, ਧਰੁਵ ਵਿਸ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਫੁਰਤੀਲੇ ਐਕਸ਼ਨ ਦਿਖਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਨੱਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਟੀਮ ਨੂੰ ਮਿਸਿਜ਼ ਰਤਨ ਸੇਖੋਂ ਅਤੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸਿਆਨ ਨੇ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤੇ। ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਰਾਈਜ਼ ਮਨੀ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਆਖਰੀ ਆਈਟਮ 'ਜੈਨਕੋ ਮਲਵਈ ਗਿੱਧਾ' ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਦੇਵ ਬਡਵਾਲ, ਜਸਵੰਤ ਢਿੱਲੋਂ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਢਿੱਲੋਂ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਗਿੱਲ, ਗੁਰਸੇਵਕ ਗਿੱਲ,

ਤੇ ਬੱਚੇ। ਸ਼ਿਕਾਰੋ ਤੋਂ ਐਮ.ਓ.ਡੀ. ਗਰੁਪ ਨੇ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ਵਰਦੀ ਵਿਚ ਸਜ ਕੇ ਅਲੱਗ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਭੰਗੜਾ ਆਈਟਮਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਵਾਹ-ਵਾਹ ਖੱਟੀ। ਡਿਟਰਾਇਟ ਤੋਂ ਜੇਤੂ ਟੀਮ 'ਫੁਰਤੀਲੇ ਗੱਭਰੂ' ਸ਼ੌਕੀਨ ਦੀ ਭੰਗੜਾ ਟੀਮ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ੀ ਕੁਮਾਰ, ਅਰਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ,

ਜਗਨਪ੍ਰੀਤ ਸੰਧੂ, ਸਿਮਰਨ ਰਾਏ, ਦਿਲਰਾਜ ਸਿੰਘ (ਢੋਲੀ) ਨੇ ਮਲਵਈ ਗਿੱਧਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਐਸਾ ਰੰਗ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਕਿ ਸਭ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਹੀ ਟਿਕੀਆਂ ਰਹੀਆਂ।

ਕਲਚਰਲ ਆਈਟਮਾਂ ਖਤਮ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਉਭਰਦੇ ਕਲਾਕਾਰ ਰਾਜਨ ਸੰਧੂ ਨੇ ਜਿਥੇ ਆਪਣੇ

ਪੇਂਡੂ ਪਹਿਰਾਵੇ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਵਾਏ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਝੜੀ ਲਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਖੱਟੀ, ਉਥੇ ਮਿਡਵੈਸਟ ਦੇ ਗਾਇਕ ਤਾਰਾ ਮੁਲਤਾਨੀ ਨੇ ਵੀ ਸੂਫੀ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਰੰਗ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਰੰਗਿਆ ਕਿ ਸਭ ਨੂੰ ਨੱਚਣ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਸਟੇਜ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸੁਖਬੀਰ ਸੋਹੀ ਅਤੇ ਡੀ.ਐਸ. ਮਾਂਗਟ ਨੇ ਨਿਭਾਈ।

ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਗੈਸਟ ਆਫ ਆਨਰ-ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੱਤੀ) ਭੱਠਲ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਰਾਏ, ਰਤਨ ਸੇਖੋਂ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਰਾਂ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਦਿਲਸ਼ੇਰ ਗਿੱਲ, ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ ਅਤੇ ਰਸਤੀ ਸੇਖੋਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਚੀਫ਼ਸ ਬ੍ਰਦਰਜ਼-ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਲੇਕ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ।

ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਮੇਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਚੀਫ਼ਸ ਬ੍ਰਦਰਜ਼-ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ ਦਾ ਉਚੇਚਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ। ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੋਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜਿੰਦਰ ਬੈਂਸ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਰਾਏ, ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ, ਸਤੀਸ਼ ਖਟਾਣਾ, ਪਾਲ ਖਲੀਲ, ਸਰਬਜੀਤ ਬਾਜਵਾ, ਜੋਗੀ ਗਿੱਲ ਅਤੇ

ਰਾਣਾ ਵਿਰਕ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਮੇਲੇ ਦੇ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਪਲੇਕ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੱਠਾ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਜੱਸੀ ਗਿੱਲ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਵਾਲੀਆ, ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਰਿੱਪੀ ਤੇ ਧਰਮਿੰਦਰ ਖਟਤਾ, ਦੀਦਾਰ ਧਨੋਆ, ਜਗਜੀਤ ਬਾਜਵਾ, ਜੈ ਸ਼ਰਮਾ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਦੀਪ ਲੱਗ, ਹਰਭਜਨ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਰਾਵਿੰਦਰ ਸੋਠੀ, ਨਰੇਸ਼ ਖਟਾਣਾ, ਕਰਨ ਗਿੱਲ, ਪਰਮੇਸ਼ਵਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੋਦਾਰਾ, ਹੈਪੀ ਹੀਰ, ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਸ਼ਿਕਾਰੋ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲੈਨਸਿੰਗ, ਨਿਧਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਸਵੰਤ

ਹੈਰੀ; ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਜੈਕਸਨ ਤੋਂ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ, ਰਿੱਕੂ ਤੇ ਸਾਬੀ; ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਕੈਲਮਜੂ ਤੋਂ ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਹਰਭਜਨ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੱਬੀ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ, ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੰਗ; ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ ਤੋਂ ਸੁਰਜੀਤ ਮਾਵੀ, ਚਰਨਜੀਤ ਬਰਾੜ, ਅਮਰੀਕ ਟਿਵਾਣਾ ਤੇ ਸਾਬੀ; ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ ਸ਼ਿਕਾਰੋ ਅਤੇ ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ ਸ਼ਿਕਾਰੋ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ-ਸਿੰਘ ਬਿਲਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ (ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ), ਚੈਨ ਸਿੰਘ, ਇੰਡਸਟਰੀਅਲਿਸਟ, ਪੈਰਾਡਾਈਜ਼ ਇੰਸੋਰੈਂਸ (ਗੁਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਡਿੱਪਲ), ਹੋਲੋਸੀਨ ਅਰਵਾਰਮੈਟਲ ਕੰਪਨੀ, ਟ੍ਰਾਈਲੋਕ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ, ਮਰਸਰ ਕੰਪਨੀ, ਇਬੀ ਬਰੋਨ, ਮਾਸਟਰ ਫੂਡ, ਗਾਰੇ ਆਇਲ ਕੰਪਨੀ, ਸੈਮਜ਼ ਕਲੱਬ, ਪਰਾਈ-ਮਰ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ, ਹੈਕਨੀ, ਐਂਪਾਇਰ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ, ਯੂਨਾਈਟਡ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ, ਕਾਸਕੋ, ਪਾ-ਪਾ ਆਇਲ ਕੰਪਨੀ, ਜੇ. ਐਫ ਐਚ. ਆਇਲ ਕੰਪਨੀ, ਯੂ.ਐਸ. ਆਇਲ, ਲਾਰਸਨ, ਐਸ.ਏ.ਐਸ. ਐਬਰਬਮ ਅਤੇ ਮੇਰਾਥਨ ਫਲਿੰਟ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਖਾਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਖਾਸ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ: ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿਆਨ- ਸਿਆਨ ਵੀਡੀਓ, ਸਈਅਦ ਹਸਨ- ਬੈਂਕੁਇਟ ਹਾਲ, ਜਿਮੀ ਤੇ ਅਜੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ- ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੇਵਾ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ- ਗਰਿਲ ਆਫ ਫਲਿੰਟ ਅਤੇ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਕੋਮਲਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਅਨੁਰੀਤ ਸੇਖੋਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗਰਚਾ, ਰੀਆ ਖਟਾਣਾ ਅਤੇ ਸਾਨੂ ਖਟਾਣਾ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਖੇਡ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨ ਯੂਥ ਕਲੱਬ ਇੰਡੀਆਨਾ ਤੋਂ ਜੱਸੀ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਸਤਵਿੰਦਰ ਸੱਤਾ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ (ਪ੍ਰਧਾਨ)

ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਆਏ ਸਾਰੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ, ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਅਤੇ ਟੀਮਾਂ ਲਈ ਖਾਣੇ ਦਾ ਵਧੀਆ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ-ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਗਿੱਲ, ਮਨਜਿੰਦਰ ਬੈਨੀਪਾਲ, ਦਰਸ਼ਨ ਗਿੱਲ, ਖੇਮ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ, ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸਿਕੰਦਰ ਔਜਲਾ, ਜਸਪਾਲ ਜੱਸੀ, ਤੇਜਿੰਦਰਬੀਰ

ਸਿੰਘ, ਰਾਣਾ ਸੇਖੋਂ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਗਿਲਜੀਆਂ, ਪਾਲੀ ਗੁਰਦੀਪ, ਲਾਲੀ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਭਲਿੰਦਰ ਗਿੱਲ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਵਿਕਰਾਂਤ ਬਾਵਾ, ਸੁਖਬੀਰ ਸੋਹੀ, ਗੋਖੀ ਸੇਖੋਂ, ਹੈਪੀ ਪਟਵਾਰੀ, ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਪੱਬਾ ਭਾਰ ਖੜ੍ਹੇ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਹਿਮਾਨਾਂ, ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਅਤੇ ਟੀਮਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਤਸਵੀਰਾਂ: ਸਿਆਨ ਵੀਡੀਓ, ਫੋਨ: 734-261-0936

ਲੈਨਸਿੰਗ ਦੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ 'ਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੁਆਈ

ਲੈਨਸਿੰਗ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ (ਬਿਊਰੋ): ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਉਦਮ ਨਾਲ ਇਥੇ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾਤੇ ਸਬੰਧੀ ਮਹਾਨ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਲੰਘੀ 6 ਮਈ, ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸਜਾਇਆ

ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਗਏ। ਉਪਰੰਤ ਸੰਗਤਾਂ ਅਡੈਡੇ ਰਿਵਰਫਰੰਟ ਪਾਰਕ (300 ਨਾਰਥ ਗਰੈਂਡ ਐਵੇਨਿਊ) ਵਿਖੇ ਇਕੱਤਰ ਹੋਈਆਂ। ਇਸੇ ਪਾਰਕ ਤੋਂ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ (ਸਿੱਖ ਪਰੇਡ) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਛਤਰ ਛਾਇਆ

ਕਰੀਕ, ਮਸਕੀਗਨ, ਕੈਲਮਜੂ, ਜੈਕਸਨ, ਗਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਜ਼, ਫਲਿੰਟ, ਡਿਟਰਾਇਟ ਏਰੀਏ ਦੇ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਫਲੋਟ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਰੰਗ-ਬਰੰਗੀਆਂ ਦਸਤਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੁਪੱਟਿਆਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਆਇਆ ਜਾਪ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਤੋਂ ਸੈਨੇਟਰ ਰਿਕ ਜੌਹਨਸਨ ਨੇ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਸਟੇਟ ਦਾ ਝੰਡਾ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਇਸ ਮੌਕੇ ਲਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਟੇਟ ਆਫ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਵਲੋਂ ਸੈਨੇਟਰ ਹਰਟਲ ਨੇ ਪਰੇਡ ਸਬੰਧੀ ਰੈਕੋਗਨੀਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਉਤੇ ਚਾਰ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨਵੀਂ ਬਣ ਰਹੀ ਇਮਾਰਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 8 ਏਕੜ ਵਿਚ 13,000 ਵਰਗ ਫੁੱਟ ਦੀ ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਜਲਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਿਡਵੈਸਟ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਕਰਾਊਨ ਪੁਆਇੰਟ, ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ, ਸਾਉਥਬੈਂਡ, ਮਿਲਵਾਕੀ, ਡਿਟਰਾਇਟ, ਗਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਜ਼, ਮਸਕੀਗਨ, ਜੈਕਸਨ, ਫਲਿੰਟ, ਸੈਗੀਨਾਅ, ਕੈਲਮਜੂ, ਬੈਟਲ

ਅਤੇ ਰਵਾਇਤੀ ਅਸਤਰ-ਬਸਤਰ ਵਿਚ ਸਜੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਨੀ ਹੇਠ ਜੋ ਬੋਲੇ ਸੋ ਨਿਹਾਲ ਦੇ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਅਰੰਭ ਹੋਇਆ।

ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਪੁਲਿਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦਾ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਸਕੂਐਡ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ

ਕੈਂਟਨ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਲੋਂ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੈਲ ਗੱਡੀ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੋ ਬੱਚੇ ਚਲਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਗੱਡੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਉਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਫੋਟੋ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਕ ਖੰਡਾ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਥਾਨਕ ਮੂਲ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੜਕਾਂ ਕੰਢੇ ਖੜ੍ਹੇ ਬੜੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਪਰੇਡ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ।

ਪਰੇਡ ਆਪਣੇ ਰੂਟ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ ਵਾਪਸ ਉਸੇ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਹੀ ਆ ਕੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਈ

ਸੈਨੇਟਰਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਸਨ।

ਲੈਨਸਿੰਗ ਦੇ ਮੇਅਰ ਵਰਜ ਬਰਨੇਰੋ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾਤੇ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਉਦਮੀ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਾਰੀਫ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੁਲਿਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਲੋਂ

ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਭਾਂਤ ਸੁਭਾਤੇ ਲੰਗਰਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੀ। ਗਰਮ ਗਰਮ ਜਲੇਬੀਆਂ ਤੇ ਪਕੌੜਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੀ। ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਗਰਿੱਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਫਲਿੰਟ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਲੋਂ ਸੀ। ਗੰਨੇ ਦੇ ਰਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜੈਕਸਨ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਲੋਂ ਅਤੇ ਫ਼ੋਲੋ-

ਕਰੀਕ, ਬੈਟਨ ਹਾਰਬਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੂਰ-ਨੇੜੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਹੁਮ ਹੁਮ ਕੇ ਪਹੁੰਚੀਆਂ।

ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਸਬੰਧੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ

ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਦੇ ਪਿਛੇ ਸੰਗਤਾਂ ਸਤਿਨਾਮ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਦੀਆਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ-ਸੈਗੀਨਾਅ, ਬੈਟਲ

ਜਿਥੋਂ ਅਰੰਭ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਟੇਜ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਿਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਲੈਨਸਿੰਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫਲਿੰਟ ਦੇ ਜਥਿਆਂ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਭਾਈ ਦੇਸ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਢਾਡੀ ਜਥੇ ਨੇ ਢਾਡੀ ਵਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ। ਗਾਇਕ ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੁਆਈ।

ਕੈਪਟਨ ਡੈਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਿਟੀ ਅਤੇ ਸਟੇਟ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲਖਾਨੇ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੌਂਸਲ ਓ.ਪੀ. ਮੀਨਾ ਵੀ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਟੇਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਤੋਂ ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ। ਕਈ ਲੋਕ ਆਏ ਸਟੇਟ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਤਸਵੀਰਾਂ ਖਿਚਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਲੈਨਸਿੰਗ ਵਿਚ

ਭੂਰਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਡਿਟਰਾਇਟ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਲੋਂ ਸੀ। ਪੀਜ਼ੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ (ਗਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਜ਼) ਅਤੇ ਆਈਸ ਕਰੀਮ ਤੇ ਕਾਟਨ ਕੈਂਡੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਜੇ ਬਡਵਾਲ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਧਾਰਮਿਕ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਪੇਂਟਿੰਗ ਦਾ ਸਟਾਲ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਵਾਰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸੰਗਤ ਦੋਗੁਣਾ ਸੀ। ਜੱਸ ਪੰਜਾਬੀ ਟੀ.ਵੀ. ਨੇ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਲੈਨਸਿੰਗ ਵਿਚ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਤੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ 'ਮੁੱਦਾ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਚ ਇਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਲਾਡੀ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਭੱਦਾਸ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ।

ਤਸਵੀਰਾਂ: ਬੰਬੇ ਵੈਡਿੰਗ ਈਵੈਂਟਸ
ਫੋਨ: 586-604-6881

ਅਨਾਜ ਘੁਟਾਲਾ: ਪਰਤਾਂ ਖੁਲ੍ਹਣ ਲੱਗੀਆਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਪਰਤ-ਦਰ-ਪਰਤ ਘਪਲੇ ਉਜਾਗਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿਆਸੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗੁਦਾਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅਨਾਜ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਘੱਟ ਤੋਲਣ ਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਘਪਲੇ ਹੋਣ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਪੱਧਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਖਿੱਤੇ 'ਚ 150 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡੇ ਘਪਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਚੱਲ ਰਹੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਰੋਚਕ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਘਪਲੇ ਦਾ ਕਰਤਾ-ਧਰਤਾ ਵੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਕ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਚੰਮ ਦੀਆਂ ਚਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵੀ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ 31 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਗੜਬੜੀਆਂ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਦੇ 10 ਸਾਲਾ ਸ਼ਾਸਨ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੁਕੰਮਲ ਕੰਟਰੋਲ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਜਵਾਈ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਦੇ ਹੱਥ ਸੀ। ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ਼ਿਵਦੁਲਾਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਮਾਣਾ ਵਿਚ ਪਨਗਰੇਨ ਦੇ ਸਟਾਕ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਕਮੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਰਨਾਲਾ ਵਿਚ ਵੀ ਕਣਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਘਪਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਮੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਅਰੁਣ ਖੋਸਲਾ ਨਾਮੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਣਕ ਘੱਟ ਤੋਲਦਾ ਫੜਿਆ ਗਿਆ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਹਰਮਨ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਨਾਮੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਿਰੁੱਧ ਬੋਕ 'ਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਆਉਣ ਬਾਅਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟੀਮ ਭੇਜ ਕੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕੈਰੋਂ ਨੇ ਚੰਮ ਦੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਹੇਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਬਾਅਦ 'ਭਰਤੀ' ਕਰ ਕੇ ਅਹਿਮ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸੌਂਪੀਆਂ ਸਨ। ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਬਾਅਦ ਪਨਗਰੇਨ ਦੇ ਐਮ.ਡੀ. ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਸਿੰਧ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਐਮ.ਐਸ. ਸਾਰੰਗ, ਜੋ ਸਲਾਹਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਸਨ, ਦੀ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਛੁੱਟੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ 'ਚ ਹੁੰਦਿਆਂ ਇਸ ਵਿਭਾਗ 'ਚ 31 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਘੁਟਾਲੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਸਨ।

ਘੁਟਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ: ਸਿੱਧੂ

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਘੁਟਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸਤਿਹਾਰੀ ਬੋਰਡਾਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਠੱਗੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੁਦ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਪੱਛੜੇ ਹੋਣ ਲਈ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ 1400 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਪਰ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਪੈਸੇ ਤਾਂ ਕੀ ਪੈਣੇ ਸੀ ਉਸ ਨੇ 1400 ਕਰੋੜ ਵੀ ਰੁਪਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਖਰਚ ਲਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਤਾਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਦਾ ਕੰਮ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਡੇਢ ਸਾਲ ਬੀਤਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਥਾਂ ਸਿਰਫ 32 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਭੇਜੇ ਸਨ।

ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੇ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਘਪਲੇ ਹੋਣ ਦੇ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਟਾ-ਦਾਲ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਫਰਜ਼ੀ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ

ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਕਣਕ ਦੀ ਖਰੀਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭੰਡਾਰ ਲਈ ਲੱਕੜ ਦੇ ਕਰੋਟ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਵਿਚ ਵੀ ਬੇਨੋਮੀਆਂ ਹੋਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ।

ਗਿਆਨ ਸਾਗਰ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਦਾਅ ਉੱਤੇ ਲੱਗਾ

ਬਨੂੜ: ਗਿਆਨ ਸਾਗਰ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਰੋਸ ਹੈ। ਕਾਲਜ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟਾਫ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ 1200 ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਸਾਗਰ ਮੈਡੀਕਲ, ਡੈਂਟਲ ਕਾਲਜ, ਨਰਸਿੰਗ ਕਾਲਜ ਤੇ ਫਿਜ਼ੀਓਥੈਰੇਪੀ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੇ ਰਹੇ 1500 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਕਾਲਜ 'ਚ ਭੇਜਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਗਿਆਨ ਸਾਗਰ ਨੂੰ ਬੰਦ ਹੋਣ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ, ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਸਾਡਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਵਧ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਗਿਆਨ ਸਾਗਰ ਟਰੱਸਟ ਅਧੀਨ ਚੱਲ ਰਹੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰੇ ਕਾਲਜਾਂ 'ਚ ਐਮ.ਬੀ.ਬੀ.ਐਸ. ਦੀਆਂ 100, ਬੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਦੀਆਂ 100, ਐਮ.ਡੀ./ਐਮ.ਐਸ. ਦੀਆਂ 13, ਐਮ.ਡੀ.ਐਸ. ਦੀਆਂ 15, ਨਰਸਿੰਗ ਦੀਆਂ 125, ਬੈਚੂਲਰ ਆਫ ਫਿਜ਼ੀਓਥੈਰੇਪੀ ਦੀਆਂ 50 ਤੇ ਮਾਸਟਰ ਆਫ ਫਿਜ਼ੀਓਥੈਰੇਪੀ ਦੀਆਂ 30 ਸੀਟਾਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ 250 ਦੇ ਕਰੀਬ ਡਾਕਟਰਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। 625 ਬਿਸਤਰਿਆਂ ਵਾਲੇ ਇਸ ਹਸਪਤਾਲ ਤੇ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਕੈਂਸਰ ਸੈਂਟਰ ਤੇ ਅਤਿ ਆਧੁਨਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਾਲਾ ਨਸ਼ਾ ਛਡਾਊ ਕੇਂਦਰ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ 1.5 ਟੇਸਲਾ ਵਾਲੀ ਐਮ.ਆਰ.ਆਈ. ਮਸ਼ੀਨ ਅਤੇ 128 ਸਲਾਈਟ ਵਾਲੀ ਸਿਟੀ ਸਕੈਨ ਮਸ਼ੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲਾ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮੈਡੀਕਲ

ਕਾਲਜ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਾਲਵਾ ਬੈਲਟ ਸਮੇਤ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਕਾਲਜ ਵਿਚ 2014-15 ਦੌਰਾਨ 1500 ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਓ.ਪੀ.ਡੀ. ਤੇ 250 ਦੇ ਕਰੀਬ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਦਾਖਲ ਰਹਿਣਾ ਦੂਜੇ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ

ਮੁਕਾਬਲੇ ਚੰਗਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਫੀਸਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਆਮਦਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ ਅੱਜ ਕਾਲਜ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਨੋਬਤ ਆਈ ਹੈ। ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਦੂਜੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰ ਕੇ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਘੜੀ ਹੈ। ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚਿੰਤਪੂਰਨੀ ਤੇ ਗਿਆਨ ਸਾਗਰ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਘਟਣ ਮਗਰੋਂ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸਿਰਫ 1000 ਸੀਟਾਂ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਹਲਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਕੰਬੋਜ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਗਿਆਨ ਸਾਗਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਮਿਆਰੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਮਹੰਤਾਂ ਦੇ ਡੇਰੇ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਦੋ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚ ਝੜਪ, ਦੋ ਹਲਾਕ

ਤਪਾ ਮੰਡੀ: ਡੇਰਾ ਮਹੰਤ ਪਰਮਾਨੰਦ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਤਪਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚਲੇ ਠਾਕੁਰਦੁਆਰੇ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਗੋਲੀ ਚੱਲਣ ਕਾਰਨ ਦੋ ਜਣੇ

ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਜਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਠਾਕੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਮਹੰਤ ਪਰਮਾਨੰਦ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਭਾਣਜੇ ਹਰਦੇਵ ਦਾਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮਹੰਤ ਪਰਮਾਨੰਦ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਕਾ ਭਰਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਭਾਣਜੇ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਗੋਪਾਲ ਦਾਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਗੱਦੀਨਸ਼ੀਨ ਬਾਪ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮਹੰਤ ਪਰਮਾਨੰਦ ਦੇ ਦੇਹਾਂਤ ਮਗਰੋਂ ਸ਼ਰੀਕੇ ਵਿਚੋਂ ਲੱਗਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾਸ ਨੇ ਵੀ ਡੇਰੇ 'ਤੇ ਹੱਕ ਜਤਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਾਲ 2007 ਵਿਚ ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾਸ ਆਪਣਾ ਸਿਆਸੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਰਤ ਕੇ ਡੇਰੇ ਉੱਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਹੁਣ 30 ਮਾਰਚ 2017 ਨੂੰ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਬਰਨਾਲਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚੋਂ ਗੋਪਾਲ ਦਾਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਹੰਤ ਗੋਪਾਲ ਦਾਸ ਦੇ ਭਰਾ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਾਰਾਇਣ ਦਾਸ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨਾਲ ਡੇਰੇ ਦੇ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਆਰਤੀ ਕਰਨ ਗਏ ਤਾਂ ਮਹੰਤ ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾਸ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਭਵਨੇਸ਼ਵਰ ਦਾਸ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਚਚੇਰੇ ਭਰਾ ਹੇਮੰਤ ਦਾਸ ਉਰਫ ਮਾਧੋ ਦਾਸ ਨੇ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਾਰਾਇਣ, ਗੁਲਾਬ ਦਾਸ ਅਤੇ ਰਾਮ ਦਿਆਲ ਉੱਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਾਰਾਇਣ ਅਤੇ ਗੁਲਾਬ ਦਾਸ ਦੀ ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਰਾਮ ਦਿਆਲ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਇਕ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਇੱਟਾਂ ਰੋੜੇ ਵੀ ਵਰ੍ਹਾਏ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ।

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮਹੰਤ ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾਸ, ਰਘੂਨੰਦਨ ਲਾਲ, ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਹੇਮੰਤ ਕੁਮਾਰ ਉਰਫ ਮਾਧੋ, ਭਵਨੇਸ਼ਵਰ ਦਾਸ ਉਰਫ ਸੁਦਾਮਾ, ਦਿਆਲ ਦਾਸ ਮਹੰਤ, ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਕਪਿਲ ਕੁਮਾਰ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਥਾਣਾ ਮੁਖੀ ਸੰਜੀਵ ਸਿੰਗਲਾ ਨੂੰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

'ਆਪ' ਵੱਲੋਂ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਵਫਦ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਐਡਵੋਕੇਟ ਐਚ.ਐਸ. ਫੂਲਕਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਵੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਬਦਨੌਰ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਵਫਦ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਬੱਚਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਮੋਟੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਵਸੂਲਣ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਮੁਆਫ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ, ਪਰਲ, ਕਰਾਊਨ ਆਦਿ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਠੱਗੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਨਿੱਘਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਰਗੇ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਏ।

ਸ. ਫੂਲਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਭਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਦਾਖਲਾ, ਮੁੜ ਦਾਖਲਾ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੇ ਵਰਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਮੋਟੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਲੁੱਟ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਕੂਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਤੈਅ ਮਾਪ ਦੰਡਾ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ-ਪਰਖੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੇ ਵਰਦੀਆਂ ਮੁਫਤ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਇਹ ਕਦਮ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਤੇ ਰਾਈਟ ਟੂ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਮਰ ਰਹੀ ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਫੂਲਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੰਦੇ ਆਰਥਿਕ ਦੌਰ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕਈ ਕਿਸਾਨ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਵਿਚ

ਗਰੁਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਕੈਪਟਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ 'ਆਪ' ਵਾਲੇ ਔਖੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਐਚ.ਐਸ. ਫੂਲਕਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਸੂਬੇ ਭਰ ਦੀਆਂ ਗਰੁਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਸ. ਫੂਲਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਗਰੁਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨਾਲ ਬਿਨਾ ਸਲਾਹ ਕੀਤੇ ਹੀ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਮੁਆਫ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਨਿਆਂ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਨਿੱਘਰਦੀ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਫੂਲਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਬਦ ਤੋਂ ਬਦਤਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਗੜਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਧੰਦੇ ਤੇ ਗੁੰਡਾ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਹਥਿਆ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਜ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਥਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ।

ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦਾ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਲਟੀਮੇਟਮ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕਮਾਨ ਸੰਭਾਲਦਿਆਂ ਹੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਮੋਰਚਾ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗਹਾਲੀ ਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਬੋਝ ਕਾਰਨ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ

ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਚੋਣ ਵਾਅਦਾ ਤੁਰਤ ਪੂਰਾ ਕਰੇ ਨਹੀਂ ਫੇਰ ਤਿੱਖੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹੇ। 'ਆਪ' ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਮੁਆਫੀ ਦਾ ਵੀ ਮੁੱਦਾ ਚੁੱਕਿਆ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 56 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ 40 ਕਿਸਾਨ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ੴ
ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਪੈਲਾਟਾਈਨ

ਆਪਣੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਓ ਰਲ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧੀਏ

ਗੁਰੂ ਪਿਆਰੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਓ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਿਹ॥

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਮਿਹਰ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸਹਾਰੇ ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਦੇ ਐਨ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਇਕ ਚਰਚ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ (1050 North Deer Ave, Palatine, IL 60067) ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਅਮਲ (ਪ੍ਰਾਸੈਸ) ਵਿਚ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਕੀਮਤ \$630,000 ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਟਰੱਸਟੀ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਵਿਚਾਲੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਉਤੇ ਦਸਤਖਤ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ।

ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਟਰੱਸਟੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਉਪਰੰਤ 2016 ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈਣ ਲਈ ਰੈਫਰੈਂਡਮ ਕਰਵਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਹਾਜ਼ਰ ਅਤੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਮਤੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਦੇਵੇ।

ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ \$450,000 ਤੱਕ ਦਾ ਬੈਂਕ ਲੋਨ ਲੈਣ ਲਈ ਤੁਹਾਡੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਰੈਫਰੈਂਡਮ 28 ਮਈ 2017, ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਤੱਕ ਹੋਵੇਗਾ।
ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਕਰਕੇ ਇਸ ਰੈਫਰੈਂਡਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੋ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਸੁਪੋਰਟ ਕਰੋ।

ਚੋਣ ਸਾਡੀ ਹੈ, ਹੁਣ ਜਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ

ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਲਾ ਘਰ ਨਾ ਖਰੀਦ ਕੇ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਕ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ ਗਵਾ ਚੁਕੇ ਹਾਂ, ਫਿਰ ਅਜਿਹਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ ਜਾਂ ਨਾ।

ਇਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਈ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ:

- *ਸੰਗਤ ਦੀਆਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਕਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਢੁਕਵੀਂ ਥਾਂ ਹੈ।
- *ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਗੁਰਮਤਿ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਕੈਂਪ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ।
- *ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਢੁਕਵੀਂ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ।
- *ਦਿਨ ਦਿਹਾਰ ਮੌਕੇ ਪਾਰਕਿੰਗ ਦੀਆਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਸਟੋਰੇਜ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੁਤਾਬਕ ਟਰੱਸਟੀ ਬੋਰਡ ਵਲੋਂ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁਕੀ ਹੈ।
ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਕਮ ਸੰਗਤ ਤੋਂ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਲੋਨ ਲੈਣ ਲਈ 2016 ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
ਸੰਗਤ 14 ਮਈ 2017 ਤੱਕ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਖਾਤਰ \$231,053 ਦਾ ਦਸਵੰਧ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੱਢ ਚੁਕੀ ਹੈ
ਅਤੇ \$75,000 ਹੋਰ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰ ਚੁਕੀ ਹੈ।

ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਕਿਰਤ ਕਮਾਈ ਵਿਚੋਂ ਦਸਵੰਧ ਕੱਢੋ ਜੀ ਤਾਂ ਜੋ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸੌਦਾ ਹੱਥੋਂ ਨਾ ਜਾਵੇ।

SIKH Religious Society
PALATINE GURDWARA

Sikh Religious Society

1280 Winnetka Street, Palatine, IL 60067 Ph: (847) 358-1117
Website: www.srschicago.org Email: contactus@srschicago.org
501 (c) (3) Non-Profit organization IRS Tax ID# 36-4048422R05

ਬੀਬਰ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹ

**ਕੈਨੇਡੀਅਨ
ਗਵੱਈਏ ਨੇ
ਇੰਜ
ਦਿਖਾਇਆ
ਰੰਗ...**

**ਕਲਾ
ਪਰਿਕਰਮਾ**

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੌਪ ਸਟਾਰ ਜਸਟਿਨ ਬੀਬਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੌਥੇ ਸੰਸਾਰ ਟੂਰ ਤਹਿਤ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਗੇੜਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਪਾਰਕ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਜੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸ਼ਹਿਰ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਚਹੇਤੇ ਸਰੋਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਸੁਣਨ ਗਏ, ਪਰ ਇਹ ਚਹੇਤੇ ਉਸ ਵਕਤ ਹੱਕੇ ਬੱਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੌਪ ਸਟਾਰ ਤਾਂ ਕੁਝ ਗੀਤਾਂ ਉਤੇ ਸਿਰਫ ਬੁੱਲ੍ਹ ਹੀ ਹਿਲਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ; ਸ਼ੋਅ ਦੌਰਾਨ ਆਰਕੈਸਟਰਾ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਉਹ ਬੱਸ ਬੁੱਲ੍ਹ ਹਿਲਾਉਂਦਾ, ਸਟੇਜ ਉਤੇ ਗੇੜੇ ਕੱਢਦਾ ਰਿਹਾ। 23 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਇਸ ਗਾਇਕ ਦੀ ਇਸ ਖੁਨਾਮੀ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਦੁਰ ਦੁਰ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਜ ਕੇ ਭੰਡਿਆ। ਦੂਜੇ ਬੰਨੇ, ਪਹਿਲੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਇਸ ਪੌਪ ਸਟਾਰ ਨੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, ਜੈਪੁਰ ਅਤੇ ਆਗਰਾ ਦਾ ਦੌਰਾ ਵੀ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਅਗਲੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਲਈ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਗਿਆ। ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਡੀ.ਵਾਈ. ਪਾਟਿਲ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਚ ਪੌਪ ਸਟਾਰ ਬੀਬਰ ਦੀ ਇਕ ਝਲਕ ਪਾਉਣ ਲਈ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਵਿਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਅਨੁਰਾਗ ਬਾਸੂ ਜੋ ਬੀਬਰ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨਾਲ ਪੁੱਜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਨੇ ਬੀਬਰ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਫ ਬੁੱਲ੍ਹ ਹਿਲਾ ਕੇ ਸਾਰ ਦੇਣ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕਰਨਾ ਸੀ ਤਾਂ ਦੱਸ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਲੋਕ ਘਰ ਬੈਠ ਕੇ ਐਲਬਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਦੇ ਗੀਤ ਸੁਣੀ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਲਾਈਵ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਹਰ ਹਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਗੀਤ ਲਾਈਵ ਹੀ ਗਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਹ ਚੋਟੀ ਦਾ ਗਾਇਕ ਸ਼ਾਇਦ ਤਿਆਰੀ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਹੀ ਭਾਰਤ ਆਣ ਵੜਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਰਾਰੇ ਹੱਥੀਂ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰੀ ਬੇਈਮਾਨੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇਖਣ ਆਏ ਇਕ ਹੋਰ ਚਹੇਤੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮੈਂ ਬੀਬਰ ਦਾ ਕੋਲਡਪਲੇਅਜ਼ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤੇ ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਬਿਹਤਰ ਸੀ।” ਬੀਬਰ ਦੀ

ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ

ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿਚ ਉਰਜਾ ਦੀ ਵੀ ਘਾਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੁਣੇ ਤੋਂ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪਾਸ 36 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੇ ਆਏ ਇਕ ਜੋੜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੀਬਰ ਨੇ ਖੁਦ ਹੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਸਾਰਾ ਮਜ਼ਾ ਕਿਰਕਿਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਾਰੇ ਇਕ ਟਵੀਟ ਇਹ ਵੀ ਹੋਇਆ: “ਬੀਬਰ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਮਾੜੀ ਸੀ। ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਖਿਚੜੀ ਵਾਂਗ ਜਾਪ ਰਹੀ ਸੀ। ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਮੁਫਤ ਵਾਲੀਆਂ ਸਨ।” ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਬੀਬਰ ਨੇ ਡੇਢ ਘੰਟਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ‘ਬੇਬੀ’, ‘ਸੋਰੀ’, ‘ਨੋ ਸੈਸ’, ‘ਕੰਪਨੀ’, ‘ਨੋ ਪ੍ਰੈਸਰ’ ਤੇ ‘ਹੋਲਡ ਟਾਈਟ’ ਵਰਗੇ ਆਪਣੇ ਹਿਟ ਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਸ਼੍ਰੀਦੇਵੀ, ਬੋਨੀ ਕਪੂਰ, ਸ਼ਵੇਤ ਬੱਚਨ ਨੰਦਾ, ਮਲਾਇਕਾ ਅਰੋੜਾ, ਅਰਬਾਜ਼ ਖਾਨ, ਰਵੀਨਾ ਟੰਡਨ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਬੀਬਰ ਦਾ ਜਨਮ ਓਟਾਰੀਓ (ਕੈਨਡਾ) ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਮਾਰਚ 1994 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਅਸਲ ਨਾਂ ਜਸਟਿਨ ਡ੍ਰੀਊ ਬੀਬਰ ਹੈ। ਉਹ ਯੂ-ਟਿਊਬ ਉਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਪਾਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਹੀ ਰੇਅਮੰਡ ਬਰੌਨ ਮੀਡੀਆ ਗਰੁੱਪ (ਆਰ.ਬੀ.ਐਮ.ਜੀ.) ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਸਾਧਿਆ। ਇਹ 2008 ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ। ਬੀਬਰ ਵੀ ਨਵਾਂ ਨਵਾਂ ਸੰਗੀਤ ਜਗਤ ਵਿਚ ਕੁੱਦਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਰ.ਬੀ.ਐਮ.ਜੀ. ਵੀ 2008 ਵਿਚ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਹੀ ਸਾਲ ਦੇਵਾਂ ਨੇ ‘ਮਾਈ ਵਰਲਡ’ ਗੀਤ ਨਾਲ ਆਗਾਜ਼ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਪਹਿਲਾ ਅਜਿਹਾ ਕਲਾਕਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਹੀ ਆਮਦ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸੱਤ ਗੀਤ ‘ਬਿਲਬੋਰਡ ਹੋਟ 100’ ਵਿਚ ਛਾ ਗਏ। ਫਿਰ ਬੀਬਰ ਨੇ 2010 ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਮੁਕੰਮਲ ਸਟੂਡੀਓ ਐਲਬਮ ‘ਮਾਈ ਵਰਲਡ 2.0’ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਧੁੰਮਾਂ ਪੈ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 2011 ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਐਲਬਮ ‘ਐਂਡਰ ਦਿ ਮਿਸਟਲੇਟੋਅ’, 2012 ਵਿਚ ‘ਬਿਲੀਵ’ ਅਤੇ 2015 ਵਿਚ ‘ਪਰਪੇਜ਼’ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈਆਂ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਹ ਚਾਰ ਸੰਸਾਰ ਦੌਰੇ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਬਾਰੇ ਤਕਰੀਬਨ 6 ਫਿਲਮਾਂ ਬਣ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਐਲਬਮਾਂ ਦੀਆਂ 10 ਕਰੋੜ ਕਾਪੀਆਂ ਵਿਕ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਕਣ ਵਾਲਾ ਗਾਇਕ ਹੈ। ਬੀਬਰ ਆਪਣੇ ਗੀਤ ਆਪ ਹੀ ਲਿਖਦਾ ਹੈ।

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ ‘ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ’ ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਇਕ-ਦੋ ਸਤਰਾਂ ‘ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਭੇਜੇ। ‘ਗਾਗਰ ਵਿਚ ਸਾਗਰ’ ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਮਿਲੇਗੀ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਤਸਵੀਰ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਕਾਲਮ ਲਈ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਵਾਰ **ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 27 ਮਈ 2017** ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-274

**ਮਾਪੇ ਨਿਗਲ ਲਏ ਸਾਡੇ ਸਿਆਸਤਾਂ ਨੇ,
ਹੰਝੂ ਸਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ‘ਚੋਂ ਮੁੱਕਣੇ ਨਾ।
ਜਿਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਗੁਜ਼ਾਰਾਂਗੇ ਜ਼ਿੰਦਗਾਨੀ,
ਜ਼ਖਮ ਦਿਲਾਂ ‘ਤੇ ਲੱਗੇ ਉਹ ਸੁੱਕਣੇ ਨਾ।**

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-272

ਪੇਂਡੂ ਮੇਲਾ ਆਣ ਹੈ ਭਰਿਆ
ਦੇਖੋ ਥਾਂ ਥਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਫੜੀਆਂ।
ਵੇਚਦਾ ਲਾਲ-ਪੀਲੀਆਂ ਵੰਗਾਂ
ਕੋਈ ਵੇਚੇ ਸੀਟੀਆਂ ਤੇ ਘੜੀਆਂ।
ਹੁਨਰ ਪਰਖ ਦੀ ਹੱਟੀ ‘ਤੇ ਸਿੰਘ
ਦੱਸੇ ਕਿਵੇਂ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਕਰੀਦਾ।
ਖਾਲੀ ਨਾ ਜਾਵੇ ਵਾਰ ਓਏ ਕਾਕਾ
ਜਦੋਂ ਅੱਖ ਮੀਟ ਘੋੜੇ ‘ਤੇ ਹੱਥ ਧਰੀਦਾ।
-ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ, ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ

ਕਰ ਇਕਾਗਰ ਮਨ ਆਪਣੇ ਨੂੰ
ਸਿੰਧੀ ਕਰ ਲੈ ਨਾਲੀ।
ਸਿੰਨ੍ਹ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ ‘ਤੇ
ਆਵੇ ‘ਵਾਜ਼ ਪਟਾਕੇ ਵਾਲੀ।
ਜੀਵਨ ਦਾ ਵੀ ਇਹੋ ਮੰਤਰ
ਜੇ ਰੱਖਣੀ ਜੂਨ ਸੁਖਾਲੀ।
-ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ

ਵੰਨ ਸੁਵੰਨੇ ਖੇਡ-ਖਿਡੌਣੇ
ਮੇਲੇ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ।
ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਮਨ ਪਰਚਾਵਾ
ਵੱਡਿਆਂ ਦਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ।
ਖਿਡੌਣਾ ਬੰਦੂਕ ਹੱਥ ਫੜਾ ਕੇ
ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ।
ਖੇਡ ਖੇਡ ਵਿਚ ਹੀ
ਫੁੰਡਣਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸਿਖਾ ਦਿੰਦੇ ਨੇ।
-ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ

ਗਲੀ ਗਲੀ ਵਣਜਾਰੇ ਸੀ ਫਿਰਦੇ
ਲਾਉਂਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਦਿਲਕਸ਼ ਫੇਰੀਆਂ।
ਗੁਬਾਰਿਆਂ ਦਾ ਬੋਰਡ, ਪਟਾਕੇ ਬੰਦੂਕ ਦੇ
ਕੋਈ ਲਾਉਂਦਾ ਸੀ ਟੌਂਕੀ ਦੀਆਂ ਗੋੜੀਆਂ।

ਹੋਕਾ ਦਿੰਦਾ, ਬਾਰਾਂ ਮਣ ਦੀ ਧੋਬਣ ਦੇਖੋ
ਮਾਤਾ ਸ਼ੇਰਾਂ ਵਾਲੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ,
ਤਾਜ ਮਹੱਲ ਤੇ ਹੋਰ ਫੋਟੋਆਂ ਬਬੇਰੀਆਂ।
ਹੁਣ ਦੇ ਬੱਚੇ ਤਾਂ ਘਰਾਂ ‘ਚ ਹੋਏ ਕੈਦ
ਮੋਬਾਈਲਾਂ, ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ, ਟੈਬਲੇਟਾਂ
ਤੇ ਗੇਮਾਂ ਦੀਆਂ ਆਈਆਂ ਹਨੇਰੀਆਂ।
-ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੂਰ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

ਮੇਲੇ ਜਾਂ ਗਲੀਆਂ ‘ਚ
ਸਾਈਕਲਾਂ ‘ਤੇ ਲਈ ਫਿਰਦੇ
ਆਓ ਲਾਓ ਨਿਸ਼ਾਨਾ, ਜਿੱਤੋ ਕੁਝ ਸ਼ੈਅ।
ਸੋਖਾ ਹੈ ਇਹ ਮਾਰਨਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ
ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਤਾਂ ਉਹ ਹੁੰਦਾ
ਜੋ ਵੈਰੀ ਨੇ ਲਲਕਾਰ ਦਿੱਤਾ
ਵੱਜੇ ਸਿੱਧਾ ਵੈਰੀ ਦੀ ਹਿੱਕ ‘ਤੇ
ਹੋ ਜਾਵੇ ਚਿੱਤ ਇਕੋ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਨਾਲ
ਹੁਣ ਬਾਕੀ ਸਭ ਸਰਕਸਾਂ ਡਰਾਮੇ।
-ਦਰਸ਼ਨਪਾਲ ਦੇਸਾਂਝ

ਦਿੰਦਾ ਆਇਆ ਏ ਹੋਕਾ
ਲਾ ਕੇ ਤੰਬੂ ਵਿਚ ਭੁਕਾਨੇ।
ਬਣੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇਬਾਜ਼, ਲਾਓ ਨਿਸ਼ਾਨੇ।
ਮੇਲੇ-ਛਿੱਜਾਂ ਉਪਰ ਮਿਲ ਜਾਣਗੇ
ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਕਰਦੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰੀ।
ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਕੇ ਖਾਂਦੇ ਨਾਲ ਇਮਾਨਦਾਰੀ।
ਪਾਇਆ ਗਾਤਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ
ਕਾਇਮ ਰੱਖੀ ਏ ਸਰਦਾਰੀ।
ਬੱਚਾ, ਬੁੱਢਾ ਕੀ ਜੁਆਨ, ਲਾਉਂਦੇ ਸੀ
ਮੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਾਨੇ।
ਬੱਚੇ ਤੇ ਜਵਾਨ ਹੁਣ ਖੇਡਦੇ ਵੀਡੀਓ ਗੇਮਾਂ
ਲਾਉਂਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਾਨੇ।
ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਮਿੱਤਰੇ
ਅਹੁ ਨਾ ਰਹੇ ਭਲੇ ਜ਼ਮਾਨੇ।
-ਗੋਰਾ ਪ੍ਰਜਾਪਤ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ

ਹੋਲ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਸੁਰਤ ਸੰਭਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਅੱਲ੍ਹਤਪੁਣੇ ‘ਚ ਪਟਾਖੇ ਦਿੰਦੇ ਸੀ ਸਰੂਰ।
ਜਵਾਨੀ ‘ਚ ਸ਼ਰਾਰਤ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਗਰੂਰ
ਹੁਣ ਉਤਰਿਆ ਪਟਾਕਿਆਂ ਦਾ ਫਤੂਰ।
ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੌਰ ਤੋਂ
ਬੁਢਾਪੇ ‘ਚ ਰਹੀਏ ਦੂਰ ਦੂਰ।
-ਜਗਜੀਤ ਕੌਰ ਤੂਰ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

ਬੇਅਦਬੀ ਦਾ ਮਸਲਾ: ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਆਸਤ?

ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ ਸਿਆਸੀ ਤਣਾਅ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈਆਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਬਹੁ-ਰੰਗੀ ਸਮਾਜਿਕਤਾ ਵੰਗਾਰੀ ਗਈ ਹੈ। ਖੇਤਰੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸਭ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਦੇ ਚੁਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਮਸਲੇ ਵਲ ਸੋਧਤ ਮਾਹੌਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਚਲਿਤ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਸਨ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਸਲਾ

ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ (ਪ੍ਰੋ.)
ਫੋਨ: 91-93163-01328

ਸਮਝ ਕੇ ਇੰਨਾ ਵਿਗਾੜ ਲਿਆ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵੀ ਸੁਲਘ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਤੱਥ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੁਲਝਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਰਾਹੀਂ ਸੁਲਝਾਉਣ ਵਾਲੇ ਰਾਹ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਾਹ ਲੈਣ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਮਸਲਾ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਚਲਿਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਹਥਿਆਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਅਜੇ ਵੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਇਹ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਮਸਲਾ ਜਿਵੇਂ ਬਾਦਲਕਿਆਂ ਦੇ ਗਲ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਲ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਸੋਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਬੇਅਦਬੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਨਤਕ ਉਬਾਲ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਸਿਆਸਤ ਖਿਲਾਫ ਵਰਤਿਆ ਤਾਂ ਜਾ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਵੱਖਰੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਵਾਏ ਹਨ। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦੀਆਂ ਤਹਿਆਂ ਫਰੋਲਦਿਆਂ ਕੁਝ ਅਹਿਮ ਪੱਖ ਵਿਚਾਰੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਥਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਖਾਨੇ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਦੱਸ ਪਾਈ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੱਤਾ ਤਬਦੀਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਉਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਗਲਬਾ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦੀ ਨਜ਼ਾਕਤ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੇ ਜੇ ਅਕਾਲੀ ਹਰਾਏ ਹਨ ਤਾਂ ਨਾਲ 'ਆਪ' ਵਾਲੇ ਵੀ ਤਾਂ ਹਰਾਏ ਹਨ।

ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸੀ ਤੇ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪੈਰੋਂ ਹੀ ਇਹ ਮਸਲਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਜਿਵੇਂ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਅਪਹਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਹੀ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ। ਜੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਮਲਾ ਸਮਝ ਕੇ ਕਦੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕੋਲੋਂ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੰਗਦੀ ਫਿਰੇਗੀ, ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਮੰਗਦੀ ਫਿਰੇਗੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ।

ਅਕਾਲੀਆਂ ਵਲੋਂ ਲਾਇਆ ਜੱਜ ਫੇਲੂ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਲਾਇਆ ਦੂਜਾ ਜੱਜ ਕੀ ਕਰੇਗਾ, ਇਹ ਤਾਂ ਸਮਾਂ ਹੀ ਦੱਸੇਗਾ; ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕੋਈ ਬਹਾਨਾ ਪੈਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਵਹਿ ਤੁਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਸਮਕਾਲ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੰਗ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਭੜਕਾਹਟ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਣੀ ਦੇ ਪੱਤਰਿਆਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹੋ ਜਿਹੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ, ਜਿਹੋ ਜਿਹੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿਗਰਟਾਂ ਅਤੇ ਮੰਦਿਰਾਂ ਵਿਚ ਪੂਛਾਂ ਸੁੱਟਣ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਤਾਂ ਇਹੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੋ ਜਿਹੇ ਸੰਤਾਪ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਲੰਘਣਾ ਪਿਆ ਸੀ, ਉਹੋ ਜਿਹੇ ਸੰਤਾਪ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲੰਘਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਜਨਤਕ ਉਬਾਲ

ਭਖਦੇ ਮਸਲੇ

ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਣਾ ਬੰਦ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਇਸ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕਣ ਦੇ ਪੈਂਤੜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ।

ਜੇ ਜਨਤਕ ਉਬਾਲ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਰਾਹੀਂ ਦਬਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਘਿਰ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜੰਮਿਆ-ਪਲਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਸਵਾਲ ਇਹ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਸੀ ਕਿ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕੀ ਹੋਣਾ ਸੀ? ਪੁੱਛਿਆ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਕੋਲੋਂ ਇਹ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਪਾਗਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਮਸਲੇ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਐਸੀ ਘੜਮੱਸ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਸਤੇ ਚੋਰ ਮੋਰੀਆਂ ਲੱਭਣੀਆਂ ਪੈ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਸਤੇ ਹੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਸਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਦ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਇਹ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਰੁਕਣ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੀਆਂ, ਉਹ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਵਰਤਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮਸਲਾ ਤਤਕਾਲੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਲ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ 2015-16 ਵਿਚ ਬੇਅਦਬੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ, ਉਹ ਨਾ ਹੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਵਿਚ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਸੋਚ ਦੀਆਂ ਸੂਚਕ ਸਨ। ਇਉਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਕੀਤਾ ਨਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਸਗੋਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਗਿਆ

ਹੋਵੇ! ਜਿਹੜੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਅਜੇ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਪਿੱਛੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸੋਚ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜੇ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਾਂਗੇ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਕਿਸ ਨੂੰ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਇਸ ਮਸਲੇ ਦੇ ਪੁਲਾਂ ਹੇਠੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਪਾਣੀ ਲੰਘ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕ ਪਾਗਲ ਸਨ ਜਾਂ ਪਾਂਡੀ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਗੁਟਕਿਆਂ ਤੱਕ ਫੈਲੀਆਂ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਿਆਸੀ-ਸੱਥ (ਪਾਲਿਟਿਕਸ ਆਫ ਸੋਫਟ ਟਾਰਗੇਟ) ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਕਾਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਕਾਰਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਭੜਕ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਹੋ ਗਏ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ, ਸਿਆਸੀ-ਸੱਥ ਦਾ ਪਰਤ-ਦਰ-ਪਰਤ ਵਰਤਾਰਾ ਹੀ ਤਾਂ ਹਨ ਤੇ ਸਨ। ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਚੁੱਕੇ ਕਦਮਾਂ ਨੇ ਸੁਆਰਿਆਂ ਘੱਟ ਅਤੇ ਵਿਗਾੜਿਆਂ ਬਹੁਤਾ ਸੀ। ਪਹਿਲ ਪੁਲਿਸ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਨਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਵਿੰਗ ਬਣ ਕੇ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜਥੇਦਾਰੀ ਦਾ ਅਪਹਰਨ ਕਰ ਕੇ ਬੇਅਦਬੀ ਵਰਗੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਪੰਥਕ ਹੱਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਾਹ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਪੰਥਕ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੁਲਝਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਸਲਾ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਸੀ।

ਇਸ ਮਸਲੇ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪਰਤਾਂ ਹਨ-ਪਹਿਲਾ, ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ, ਬੇਅਦਬੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਭੜਕਾਉ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ, ਸਿਆਸਤ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਰਲ ਕੇ ਤੁਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰਸੰਗਕ ਹੋਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸਿਆਸੀ ਸ਼ੈਲੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਗਕ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਨੈਤਿਕ ਤਰੀਕਾ ਵੀ

ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵੀ ਆਮ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਹਰ ਸਿੱਖ ਆਪਣੇ ਹੀ ਗੁਰਭਾਈ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਨਿਗੂ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਯੂ-ਟਿਊਬ 'ਤੇ ਜਾਉ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਏਗਾ ਕਿ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਸਮੂਹ ਦੇ ਮੱਥੇ ਮੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਦਾ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ, ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ? ਉਹ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ 'ਆਪ' ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਕਿਵੇਂ, ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਥੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ? ਇਹ ਕੌਣ ਪੁੱਛੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ, ਸਿੱਖ ਦਾ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਥੱਲੇ ਲੱਗਣਾ ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ? ਬਿਨਾ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਸ਼ੇਰੀਲੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਕੇ ਹੀ ਰਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ! ਇਹੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਬਰਗਾੜੀ ਵਰਗੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਨਿਕਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਢਾਡੀ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚੋਂ ਲਈ ਹੋਈ ਇਸ ਟੂਕ ਰਾਹੀਂ ਸੋਖਿਆਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਤੁਰੀਆਂ ਸੰਗ ਕਲਜੋਗਣਾਂ ਲੈ ਖੱਪਰ ਖਾਲੀ।
ਹੋਵੇਗਾ ਅਸਮੇਧ ਜੱਗ ਰੱਜ ਖਾਣ ਸਵਾਲੀ।
ਇਹ ਮਸਲਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਪੈਰੋਂ ਵਿਗਾੜਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਸੁਝਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਤੱਕ ਸਿੱਖ ਸੁਰ ਵਿਚ ਹੀ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਘਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਸਮਝ ਕੇ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲੀਆਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਉਛਾਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸਿਆਸਤ ਬਹੁਤ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਸਲਾ ਸਿੱਖ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਵਿਧੀ 'ਚ ਹੀ ਸੁਲਝਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਦਖਲ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਦਖਲ ਵੱਲ ਭੱਜਣ ਦੇ ਪੱਕੇ ਗਏ ਸੁਭਾ ਦੀ ਥਾਂ, ਪੰਥਕ ਸੁਰ ਵਿਚ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਰਾਹ ਤੁਰ ਪੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਸਤੇ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਤਾਂ ਚੁੱਕਣਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ।

ਅਲਗੋਜ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਰਸੀਲਾ

ਸਾਡੇ ਗਾਇਕ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਵਾਇਤੀ ਗਾਇਕੀ 'ਚ ਅਲਗੋਜ਼ਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੁਰਾਂ 'ਤੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਨੇਕਾਂ ਗਾਇਕ ਹੋਏ ਹਨ। ਪੁਰਾਤਨ ਲੋਕ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਵਾਰਿਸਾਂ 'ਚੋਂ ਗੁਰਮੀਤ ਬਾਵਾ, ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਜੱਗਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਫਨਕਾਰਾਂ ਦੇ ਗੀਤ ਅਲਗੋਜ਼ੇ-ਤੁੰਬੇ ਨਾਲ ਪੱਥਰ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ 'ਤੇ ਦਰਜ ਪਏ ਹਨ। ਮਾਲਵੇ ਦਾ ਗਾਇਕ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਰਸੀਲਾ ਵੀ ਇਸ ਰਵਾਇਤੀ ਸਾਜਾਂ ਵਾਲੀ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੇ

ਸੁਰਜੀਤ ਜੱਸਲ

ਫੋਨ: 91-98146-07737

ਗੀਤ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਪੋਟਿਆਂ 'ਤੇ ਗਿਣੇ ਜਾਣ ਜੋਗੇ ਹੀ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਾਂ ਨੇ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਤੱਕ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਮਾਛੀਵਾੜਾ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ 'ਚ ਅਰਾਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਲਗੀਆਂ ਵਾਲੇ ਦਸਮ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਬਾਰੇ ਰਚਨਾਕਾਰ ਮਥਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਚਨਾ 'ਜੰਗਲ ਦੇ ਜਾਨਵਰੋਂ, ਸੁੱਤਾ ਜਾਗ ਪਵੇ ਨਾ ਮਾਰੀ' ਅਤੇ 'ਇੱਕ ਦਿਨ ਕਲਗੀਵਾਲੇ ਸਤਿਗੁਰ ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਦੇ ਸਾਈ' ਆਦਿ ਨਾਲ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਬਰਨਾਲਾ ਨੇਤਲੇ ਪਿੰਡ ਫਰਵਾਹੀ ਦਾ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਰਸੀਲਾ ਅੱਜ ਵੀ ਚਿੱਤ-ਚੇਤਿਆਂ 'ਚ ਵਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਰਸੀਲਾ ਦਾ ਜਨਮ ਲਾਇਲਪੁਰ (ਪਕਿਸਤਾਨ) ਦਾ ਹੈ, ਬਚਪਨ ਅਤੇ ਜਵਾਨੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਪਿੰਡ ਫਰਵਾਹੀ ਵਿਚ ਗੁਜ਼ਰਿਆ।

ਉਸ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਬਹੁਤ ਲੰਮੀ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚੋਂ ਉਜੜ ਕੇ ਆਉਣ ਦਾ ਦਰਦ ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਨਿੱਕੀ ਉਮਰੇ ਹੀ ਚੰਢਾਇਆ। ਸਰਨਾਰਥੀ ਕੈਪਾਂ 'ਚ ਰੁਲਦਿਆਂ ਪਿਤਾ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮਾਤਾ ਚਿੱਤ ਕੌਰ ਬਾਲ 'ਰਸੀਲੇ' ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਿੰਡ ਗਗੜਾ ਚੀਮਾ (ਨੇੜੇ ਮੋਗਾ) 'ਚ ਆ ਵਸੇ। ਉਹ ਅਜੇ ਛੋਟਾ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਬਿਮਾਰੀ-ਵੱਸ ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ, ਵੱਡਾ ਭਾਈ ਅਤੇ ਤਾਇਆ ਚੱਲ ਵਸੇ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਨਾਲ ਨਾਨਕੇ ਪਿੰਡ ਫਰਵਾਹੀ ਆ ਗਿਆ। ਇਥੇ ਹੀ ਉਹ ਪੰਜ ਜਮਾਤਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅੱਖਰਾਂ ਦਾ ਸਿਆਣੂ ਹੋਇਆ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਸੁਰਤ ਸੰਭਲੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਹਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਕੱਦੂ 'ਚ ਡੰਡਾ ਪਾ ਕੇ ਤੁੰਬੀ ਬਣਾ ਲਈ ਤੇ ਗਾਉਣ ਦਾ ਭੁਸ ਪਾਲ ਲਿਆ। ਉਦੋਂ ਕਵੀਸਰੀ ਦਾ ਦੌਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮੇਲਿਆਂ-ਮਜ਼ਾਰਾਂ 'ਤੇ ਗੌਣ ਸੁਣਦਿਆਂ ਆਖਿਰ ਪਿੰਡ ਗੁੜੇ ਦੇ ਨਾਮੀ ਕਵੀਸਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਪਈ ਤਾਂ ਰਸੀਲੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸਤਾਦ ਧਾਰ ਲਿਆ ਤੇ ਇੱਕ ਮਨ ਹੋ ਕੇ ਗੌਣ ਕਲਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋ ਗਿਆ।

ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਸਾਲ ਗਾਇਆ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਰਸੀਲੇ ਦਾ ਮੇਲ ਸੁਨਾਮ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਲਗੋਜ਼ਾ ਮਾਸਟਰ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਢੋਲੀ ਭਾਨਾ ਰਾਮ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਦਕਾ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਭੰਗੜਾ ਪਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਨੋਹਰ ਦੀਪਕ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਦੀ ਫਿਲਮ ਨਗਰੀ 'ਚ ਨਾਮੀ ਫਿਲਮ ਹਸਤੀਆਂ ਅੱਗੇ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ।

ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਰਸੀਲਾ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਧਾਰਮਿਕ ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ ਕਰਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ, ਸੂਰਮਿਆਂ, ਸੱਸੀ, ਸੋਹਣੀ, ਹੀਰ-ਰਾਵਾਂ,

ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਰਸੀਲਾ

ਮਿਰਜਾ-ਸਾਹਿਬਾ ਆਦਿ ਨਾਲ ਗਾਇਕੀ ਦੀ ਸਿਖਰ ਨੂੰ ਜਾ ਛੂੰਹਦਾ।

ਐੱਚ.ਐੱਮ.ਬੀ. ਕੰਪਨੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ

1980 ਵਿਚ ਕਈ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਐਲ.ਪੀ. ਰਿਕਾਰਡ 'ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਰਾਹ ਨਿਰਾਲਾ' ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਲਗੋਜ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਗਾਇਆ ਰਸੀਲੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਗੀਤ 'ਇਕ ਦਿਨ ਕਲਗੀ ਵਾਲੇ ਸਤਿਗੁਰ ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਦੇ ਸਾਈ' ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਣਿਆ।

ਰਸੀਲੇ ਦੇ ਇਸ ਗੀਤ ਦੀ ਮਕਬੂਲੀਅਤ ਵੇਖਦਿਆਂ ਐਚ.ਐਮ.ਬੀ. ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਨਰੂਲਾ ਦੇ ਸੰਗੀਤ 'ਚ ਉਸ ਦੇ ਚਾਰ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਉਸਤਾਦ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਅਤੇ ਮਧਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲਿਖੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਾਂ ਲਈ ਅਲਗੋਜ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਸਾਥ ਸੇਖ ਗੁਰਮੇਲ ਨੇ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ 'ਈ.ਪੀ. ਡਿਸਕ' ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਗੀਤ 'ਜੰਗਲ ਦੇ ਜਾਨਵਰੋਂ...' ਸਪੀਕਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵਜਾਇਆ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਕੀ ਗੀਤ 'ਰਵੀਦਾਸ ਭਗਤ ਦੀ ਕਹਾਣੀ', 'ਸੱਚਖੰਡ ਦਾ ਰਾਸਤਾ' ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਾਰ 'ਛੋਤੀ ਆਗਿਆ ਦੇਵੇ ਪਿਤਾ ਜੀ' ਵੀ ਕਾਫੀ ਮਕਬੂਲ ਹੋਏ।

ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਰਸੀਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਧਾਰਮਿਕ ਬਿਰਤੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸੰਤ ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ 'ਚ ਰਹੇ। ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਮਰੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਸੇਵਾ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਨਾਲ 'ਰਸੀਲਾ' ਉਪਨਾਮ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਮਿਹਰ ਸਦਕਾ ਰਸੀਲਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਤੇ ਆਮ ਗਾਇਕੀ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉਠਦਿਆਂ

ਹੱਕ-ਸੱਚ ਦੇ ਮਾਰਗ ਦਾ ਪਾਥੀ ਬਣਿਆ। ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ 1983 ਵਿਚ ਰਸੀਲਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਸੰਤ ਸਾਲ ਵੱਖ ਵੱਖ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ। ਫਿਰ 1993 'ਚ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤੇ ਉਥੋਂ ਦਾ ਪੱਕਾ ਵਾਸੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚੋਂ ਦੋ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ-ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਉਸ ਕੋਲ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਛੋਟਾ ਪੁੱਤਰ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥਣ ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਬ ਨੂੰ ਪਿਆਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਯਾਦਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਨਾਲ ਡਾਢਾ ਮੋਹ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਅਕਸਰ ਪਿੰਡ ਗੋਤਾ ਮਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਰਸੀਲਾ ਦੇ ਪੰਜ ਗੀਤ ਐਚ.ਐਮ.ਬੀ. ਦੇ ਤਵਿਆਂ 'ਤੇ ਆਏ ਜਦਕਿ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਕੈਸਿਟ 'ਜਨ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੀ' ਇੰਗਲੈਂਡ 'ਚ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਈ। ਬੇਸ਼ਕ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਰਸੀਲਾ ਅੱਜ ਇੱਕ ਕੀਰਤਨੀਏ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਪੁਰਾਤਨ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਰਸੀਲੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅੱਜ 'ਜੰਗਲ ਦੇ ਜਾਨਵਰੋਂ ਸੁੱਤਾ ਜਾਗ ਪਵੇ ਨਾ ਮਾਰੀ' ਵਜੋਂ ਹੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਅੱਜ ਕਲ ਉਹ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਐਂਟੀਓਕ 'ਚ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਫੋਨ: 925-354-9025 ਰਾਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ: ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ

ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਤੱਕ ਸਿੱਖ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਗੂੜ੍ਹੀ ਰਹੀ ਏ। ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਨ ਸਮੇਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਦੀਦਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਔਰਤ ਦਾਈ ਦੌਲਤਾਂ ਸੀ।

ਰਾਏ ਬੁਲਾਰ: ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੂੰ ਵਲੀ ਪੀਰ

ਗੁਲਾਮ ਮੁਸਤਫਾ ਡੋਗਰ (ਯੂ.ਕੇ.)
ਤਰਜਮਾ: ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਤਰਾਨਾ
ਫੋਨ: +91-94173-43431

ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਨਾਮ ਬੁਲਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਬਚਪਨ ਸਮੇਂ ਫਾਰਸੀ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਬਾਨ ਸੀ। ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਫਾਰਸੀ ਜ਼ਬਾਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਇਰਾਨ ਵਿਚ ਅਜੇ ਵੀ ਲੋਕ ਫਾਰਸੀ ਜ਼ਬਾਨ ਵਿਚ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਨਾਮ ਬਲੌਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਫਾਰਸੀ ਵਿਚ ਬਲੌਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ- ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਸੀਸਾ ਜਾਂ ਕੱਚ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਾਗ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਫ਼। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪਠਾਣਾਂ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪੈਬਰ ਪਖਤੂਨਖਵਾ ਵਿਚ ਅੱਜ ਵੀ ਬਲੌਰ ਨਾਮ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ। ਪਸ਼ੋਰ (ਪਿਸ਼ਾਵਰ) ਦੇ ਇਕ ਕੌਮੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਨਾਮ ਗੁਲਾਮ ਅਹਿਮਦ ਬਲੌਰ ਹੈ। ਬਾਟਿਆਂ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿਚ ਖੇਡੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੀਸੇ ਵਾਂਗ ਸਾਫ਼ ਬਾਟਿਆਂ ਨੂੰ ਬਲੌਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ: ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਮਰਾਸੀ ਮਰਦਾਨਾ ਨੂੰ ਭਾਈ ਕਹਿ ਪੂਰੀ ਹਯਾਤੀ (ਉਮਰ) ਆਪਣੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਰੱਖਿਆ। ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਅਹਿਜ਼ਾਦ ਵੀ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਰਬਾਬ ਵਜਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਅੱਜ ਵੀ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨੇ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਲੋਕ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਸਾਈਂ ਮੀਆਂ ਮੀਰ: ਸਿੱਖ ਮਜ਼ਹਬ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਸਭ ਮਜ਼ਹਬਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਵੰਡਣ ਵਾਲੇ ਰੱਬ ਦਾ ਘਰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਚੌਥੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰ ਸਾਈਂ ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਪਾਸੋਂ ਰਖਵਾ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਮਾਣ ਬਖਸ਼ਿਆ।

ਭਾਈ ਨਬੀ ਖਾਂ-ਗਾਨੀ ਖਾਂ: ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਭਾਈ ਨਬੀ ਖਾਂ ਤੇ ਗਾਨੀ ਖਾਂ, ਪੀਰ ਭਾਈ ਬੁਧੂ ਸ਼ਾਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੰਜ ਪੁੱਤਰਾਂ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਚੇਲੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਫੌਜ ਵਿਚ

ਇੰਗਲੈਂਡ ਵੱਸਦੇ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲਿਖਾਰੀ ਗੁਲਾਮ ਮੁਸਤਫਾ ਡੋਗਰ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪਿੰਡਾਂ ਬਾਰੇ ਵਾਹਵਾ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਂਝ ਬਾਰੇ ਨਿਵੇਕਲੀ ਸਾਂਝ ਪੁਆਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਾਏ ਗਏ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਆਪਣੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਇਕ ਖਾਸ ਵਰਕੇ ਉਤੇ ਵੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਪੈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਲਚਸਪ ਲੇਖ ਦਾ ਤਰਜਮਾ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਤਰਾਨਾ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਮੁਗਲ ਹਾਕਮਾਂ ਨਾਲ ਲੜਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਅਮਰ ਹੋ ਗਏ, ਨੂੰ ਮਾਣ ਬਖਸ਼ਿਆ।

ਨਵਾਬ ਮਲੇਰ ਕੋਟਲਾ ਸ਼ੇਰ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਨ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਬਾਬਾ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬਾਬਾ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਨ ਮੌਕੇ ਸੂਬਾ ਸਰਹੰਦ ਦੀ ਭਰੀ ਕਚਿਹਰੀ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੇ ਘੋਰ ਪਾਪ ਖਿਲਾਫ ਹਾਅ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਮਾਰ ਕੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਦੇ ਨਵਾਬ ਸ਼ੇਰ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਕਾਇਨਾਤ ਅੱਜ ਵੀ ਯਾਦ ਕਰਦੀ ਏ।

(ਇਤਿਹਾਸ) ਵਿਚ ਸੰਭਾਲੀਆਂ ਪਈਆਂ ਨੇ। ਰੱਬ ਸੱਚਾ ਕਰੇ, ਸਿੱਖ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਇਹ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੱਕ ਬਣੀ ਰਹੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਕਲਾਮ (ਗੁਰਬਾਣੀ) ਸਾਡਾ ਰਾਹ ਰੁਸਨਾਉਂਦੀ ਰਹੇ:

ਸੱਭੇ ਸਾਂਝੀਵਾਲ ਸਦਾਇਨ
ਕੋਇ ਨਾ ਦੀਸੈ ਬਾਹਰਾ ਜੀਓ

ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ
ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੂਰ-ਅੰਦੇਸ਼ੀ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਤੇ ਹਰ ਮਜ਼ਹਬ ਨੂੰ

ਕਰ ਛਡਿਆ। ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੇ ਰਾਜ ਭਾਗ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਭੁਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਹਾਲ ਸਾਡੀ ਸਭ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸਾਡੇ ਪਾਸੇ ਲਿਖਣ ਵਿਚ ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿਚ ਵੰਡੀ ਗਈ ਹੈ।

ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਮਰਾਸੀ ਮਰਦਾਨਾ ਨੂੰ ਭਾਈ ਕਹਿ ਪੂਰੀ ਹਯਾਤੀ (ਉਮਰ) ਆਪਣੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਰੱਖਿਆ। ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਅਹਿਜ਼ਾਦ ਵੀ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਰਬਾਬ ਵਜਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਅੱਜ ਵੀ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨੇ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਲੋਕ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਇਕ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਤੇ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ।

ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵੀ ਅਨੇਕਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਪੀਰ, ਫਕੀਰ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਮੁਰੀਦ ਸਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਥਾਹ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਵਲੋਂ ਪਾਏ ਪੂਰਨਿਆਂ ਅਤੇ ਦੱਸੇ ਨਿਯਮਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵੀ ਸਿੱਖ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਾਂਝ ਨਿਭ ਰਹੀ ਏ। 1947 ਵਾਲੀ ਕੁਲਹਿਣੀ ਭਾਰਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੰਡ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਦੋ ਮੁਲਕ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਸ ਸਥਾਨ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੀ ਜੰਮਣ ਭੋਇ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ (ਨਾਰੋਵਾਲ) ਸਮੇਤ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਅਣਮੁੱਲਾ ਸਰਮਾਇਆ, ਧਰਮ ਸਥਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਹਿ ਗਏ।

ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਨੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਦਰਿਆ ਬਿਆਸ ਕਿਨਾਰੇ ਪਿੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਵਸਾ ਕੇ ਉਥੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਔਲਾ ਦੀ ਇਬਾਦਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸੁੰਦਰ ਮਸਜਿਦ ਬਣਵਾਈ ਸੀ। ਇਸ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤਾਈਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਲੀ ਮਸਜਿਦ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ।

ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਪੀਡੀ ਸਾਂਝ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਮਿਸਾਲਾਂ ਤਵਾਰੀਖ

ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਤੀਖਣ ਬੁੱਧੀ ਤੇ ਯੁੱਧ ਕਲਾ ਵਿਚ ਨਿਪੁੰਨਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਕੇ ਜੰਗਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ ਖਾਲਸਈ ਰਾਜ ਭਾਗ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਅਗਾਂਹ ਵਧਾਇਆ। ਮਜ਼ਹਬੀ ਨਫਰਤ ਦਾ ਦੌਰ ਭਾਵੇਂ ਆਦਿ ਕਾਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚਲ ਰਿਹਾ ਏ, ਪਰ ਸਿੱਖ ਜਰਨੈਲ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਕਾਲ ਸਮੇਂ ਸਾਰੇ ਮਜ਼ਹਬਾਂ ਨੂੰ ਇਕਸਾਰ ਸਨਮਾਨ, ਪਿਆਰ ਦੇਣ, ਆਪਣੇ ਖਾਲਸਈ ਰਾਜ ਵਿਚ ਉਚ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਹਿਮ ਫੌਜੀ ਤੇ ਰਾਜਸੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰ ਕੇ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮਜ਼ਹਬਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਗੁਲਦਸਤਾ ਜਗਤ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਇਆ।

ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਾਬਲ ਕੰਧਾਰ ਤੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਈਆਂ ਜੰਗਾਂ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਆ ਜਿਹੇ ਸਿੱਖ ਜਰਨੈਲਾਂ ਨੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਕਰ ਵਿਖਾਏ ਤੇ ਜੰਗੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਧਾਂਕ ਜਮਾਈ, ਉਥੇ ਇਸ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਤੇ ਸਲਾਮਤੀ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਨੇਹ ਤੇ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਬਹੁਤਾ ਕੁਝ ਜੱਗ ਜਾਹਿਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਸੰਨ 1839 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਮਗਰੋਂ ਸ਼ੈਤਾਨ ਡੋਗਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਖੇਰੂ ਖੇਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਜਾਨੀ ਤੇ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਕਦੇ ਵੀ ਹਾਰ ਦਾ ਮੂੰਹ ਨਾ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਬਹਾਦਰ ਸਿੱਖ ਫੌਜ ਦੀ ਸਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਆਖਰੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਹਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ੀ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਾਕਮ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਬ ਉਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਗਏ।

ਕਰੀਬ ਪੂਰੀ ਸਦੀ ਲੰਮੀ ਜਦੋਂਜਹਿਦ ਮਗਰੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਮੇਂ 1947 ਦੀ ਚੰਦਰੀ ਭਾਰਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਘੁੱਗ ਵਸਦਾ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਲਹਿੰਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੰਡੇ ਗਏ। ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੁਫਨਿਆਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੋਫਾਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਧਰਲੇ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਤੇ ਉਧਰਲੇ (ਭਾਰਤੀ) ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਹਕੂਮਤੀ ਨੀਤੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬੋਣਾ (ਛੋਟਾ)

ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਰੀਬ 19 ਸਾਲ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਉਮਰੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਜਿਸਮਾਨੀ ਤਾਕਤਵਾਰ ਫੌਜ ਅਤੇ ਯੁੱਧ ਕਲਾ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਤੱਕ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਭਾਗ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਸਾਹੀ ਕਿਲ੍ਹੇ ਉਪਰ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਫੌਜਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕਰ ਸਕਣਾ ਅਸੰਭਵ ਸੀ, ਲਾਹੌਰ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈਣ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸਿੱਖ ਫੌਜਾਂ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਮੁਗਲ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਸਲਤਨਤ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਸਥਾਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਸਾਹੀ ਕਿਲ੍ਹੇ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਤੇ ਕੇਵਲ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਹੀ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਸੀ। ਲਾਹੌਰ ਕਬਜ਼ੇ ਹੋਣ ਆਉਣ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਫੌਜ ਦਾ ਰਾਜ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਉਸ ਵਕਤ ਲਾਹੌਰ ਉਤੇ ਤਿੰਨ ਤੇਜ਼-ਤਰਾਰ ਸਿੱਖ- ਲਹਿਣਾ ਸਿੰਘ, ਗੁਜਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ, ਕਾਬਜ਼ ਸਨ ਜੋ ਬੜੇ ਅੱਯਾਸ, ਜ਼ਾਲਮ ਤੇ ਨਿਰਦਈ ਸਨ। ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਂਦੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵਧੀਕੀਆਂ ਕਰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਾਹੌਰ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਡਾਢਾ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਭੋਲੀ ਭਾਲੀ ਜਨਤਾ ਤੋਂ ਸ਼ਾਦੀ ਟੈਕਸ, ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਟੈਕਸ, ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਹਰ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਟੈਕਸ, 500 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਕਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਟੈਕਸ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ 17 ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਸਭ ਕਾਸੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਏ ਲੋਕ ਲਾਹੌਰ ਛੱਡ ਕੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਾਹੌਰ ਦੇ 10 ਮੁੱਖ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਚਾੜ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਕੇਵਲ ਦੋ- ਦਿੱਲੀ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਤੇ ਲਾਹੌਰੀ ਦਰਵਾਜ਼ਾ, ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰੱਖੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਬੰਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਂਦਾ, ਉਸ ਤੋਂ ਜਬਰੀ ਰਕਮ ਵਸੂਲੀ ਜਾਂਦੀ। ਉਦੋਂ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਸੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸੀ।

ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਆਗੂ ਸਨ- ਮੀਆਂ ਮੁਹੰਮਦ ਆਸ਼ਿਕ, ਮੀਆਂ ਮੋਹਕਮਦੀਨ ਤੇ ਮੀਆਂ ਬਦਰੂਦੀਨ। ਹੋਇਆ ਇਹ ਕਿ ਮੀਆਂ ਮੁਹੰਮਦ ਆਸ਼ਿਕ ਦੀ ਧੀ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਮੀਆਂ ਬਦਰੂਦੀਨ ਦੇ ਬੇਟੇ ਨਾਲ ਹੋ ਗਈ। ਸ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰ ਕੇ

ਉਸ ਦੇ ਲੜਕੇ ਦਾ ਝਗੜਾ ਲਾਹੌਰ ਵਾਸੀ ਕਿਸੇ ਖੱਤਰੀ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਖੱਤਰੀ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣਾ ਰੋਹਬ ਜਮਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਹਿਣਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬੇਟੇ ਚੇਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਬੂਠ ਦਾ ਪੁਲੰਦਾ ਬੰਨ੍ਹਦਿਆਂ ਚੌਧਰੀ ਬਦਰੂਦੀਨ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਖਿਲਾਫ ਭੜਕਾਇਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਹੌਰ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਲਹਿਣਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਚੇਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਜਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ, ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਸੀ। ਖੱਤਰੀਆਂ ਨੇ ਚੇਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਇਆ ਕਿ ਚੌਧਰੀ ਮੀਆਂ ਬਦਰੂਦੀਨ ਨੇ ਹਕੂਮਤ ਖਿਲਾਫ ਕਾਬੂਲ ਦੇ ਹਕੂਮਰਾਨ ਪਠਾਣਾਂ ਨਾਲ ਅੰਦਰੋਂ-ਅੰਦਰ ਰਾਬਤਾ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਖਿਲਾਫ ਪਠਾਣਾਂ ਨਾਲ ਚਿੱਠੀ-ਪੱਤਰ ਵੀ ਕਰਦਾ ਏ। ਬਦਰੂਦੀਨ ਹੀ ਤੁਹਾਡੀ ਹਰ ਸੂਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਦਾ ਏ। ਉਸ ਵਕਤ ਚੇਤ ਸਿੰਘ ਇਕੱਲਾ ਸ਼ਾਹੀ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸੀਸ ਮਹਿਲ ਦੇ ਬਣੇ ਸੁੰਮਨ ਬੁਰਜ 'ਚ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਖੱਤਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਲਗਾਏ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਲਾਕੀ ਨੂੰ ਉਹ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਚੌਧਰੀ ਮੀਆਂ ਬਦਰੂਦੀਨ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਸੱਚ ਨਿਤਾਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਪਣੇ ਅਹਿਲਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਚੌਧਰੀ ਬਦਰੂਦੀਨ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਕਾਬੂ ਕਰ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਸੁਟਿਆ ਜਾਵੇ। ਬਦਰੂਦੀਨ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਅਜੇ ਨਵੀਂ ਨਵੀਂ ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਦੂਜਾ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਉ ਨਾਲ ਹੋਈ ਬੇਵਜ੍ਹਾ ਵਧੀਕੀ ਤੋਂ ਡਾਢਾ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਦੋ ਹੋਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਮੋਹਤਬਰਾਂ ਚੌਧਰੀ ਕੱਕਾ ਤੇ ਚੌਧਰੀ ਅਸ਼ਰਫ ਖਾਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੇਤ ਸਿੰਘ ਅੱਗੇ ਜਾ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ। ਚੇਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਅਰਜ਼ ਸੁਣਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਵਾ-ਤਵਾ ਬੋਲਿਆ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਜਬਰੀ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ। ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਚੌਧਰੀ ਕਰੀਬ ਮਹੀਨਾ ਭਰ ਮੀਆਂ ਬਦਰੂਦੀਨ ਨੂੰ ਬੇਕਸੂਰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਤੇ ਜੇਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਢਵਾਉਣ ਲਈ ਚਾਰਾਜੇਈ ਕਰਦੇ ਰਹੇ।

ਉਧਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਲਾਹੌਰ ਵਾਸੀ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਚੇਤ ਸਿੰਘ, ਲਹਿਣਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਤੋਂ ਖਫਾ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮੋਹਤਬਰਾਂ ਨੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰ ਕੇ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕ ਸ਼ੁਕਰਚਕੀਆ ਮਿਸਲ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਆਗੂ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਖਤ ਲਿਖਿਆ ਜਿਸ ਉਤੇ

ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਮਹਿਤਾਬ ਕੌਰ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਬੀਬੀ ਗੁਰਚਰਨ ਕੌਰ ਅਠਵਾਲ। ਗੌਰ ਕਰਨਾ, ਕਿੰਨੇ ਨੈਣ-ਨਕਸ਼ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਮਹਾਰਾਣੀ ਨਾਲ

ਮੀਆਂ ਮੁਹੰਮਦ ਆਸ਼ਿਕ, ਚੌਧਰੀ ਮੋਹਕਮਦੀਨ ਮੁਹੰਮਦ ਤਾਹਿਰ, ਮੁਫਤੀ ਮੁਹੰਮਦ, ਮੁਹੰਮਦ ਬਜ਼ੀਰ, ਮੁਕੱਰਮ ਮੀਰ ਸਾਦੀ, ਹਿੰਦੂ ਹਕੀਮ ਰਾਏ ਤੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਨੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ। ਖਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਹਾਕਮ ਚੇਤ ਸਿੰਘ, ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਅੱਯਾਸ ਨੇ, ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਦੇ ਨੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਦੁਖੀ ਹਨ। ਨਾਲੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਾਂ ਦੇ ਪੇਕੇ ਪਿੰਡ ਓਡਰ ਦਾ ਖੂਹ

ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਬਹੁਤੀ ਤੇਜ਼-ਤਰਾਰ ਤੇ ਜੰਗੀ ਫੌਜ ਨਾਂ-ਮਾਤਰ ਹੀ ਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਾਹੌਰ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਖਤ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੱਸ ਸਦਾ ਕੌਰ ਨੂੰ ਵੀ ਭਿਜਵਾ ਦਿੱਤਾ।

ਲਾਹੌਰ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈਣ ਦੀ ਦਾਅਵਤ ਵਾਲਾ ਖਤ ਜਦੋਂ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਉਸ ਵਕਤ ਉਹ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਰਸੂਲ ਨਗਰ ਠਹਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ (ਇਸੇ ਰਸੂਲ ਨਗਰ ਦਾ ਨਾਮ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਬਦਲ ਕੇ ਰਾਮਗੜ੍ਹ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ)। ਖਤ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਹ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਆਈ ਸਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਬਾਰੇ ਜਾਨਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਬਹੁ-ਪਤੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਕਾਜ਼ੀ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਨੂੰ ਖਤ ਦੇ ਕੇ ਲਾਹੌਰ ਭੇਜਿਆ ਅਤੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਲਾਹੌਰ ਜਾ ਕੇ ਚੌਧਰੀ ਮੀਆਂ ਮੁਹੰਮਦ ਆਸ਼ਿਕ, ਚੌਧਰੀ ਮੀਆਂ ਮੋਹਕਮਦੀਨ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਮੋਹਤਬਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਮਿਲ ਕੇ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇ। ਲਾਹੌਰ ਪੁਜਦੇ ਹੀ ਕਾਜ਼ੀ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਚੌਧਰੀਆਂ ਨਾਲ ਗੁਪਤ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ।

ਆਖਿਰ ਤੈਅ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜਿਉਂ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਫੌਜ ਲੈ ਕੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ, ਫੌਜ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਕਿਲ੍ਹਾਬੰਦੀ ਦਾ ਇਕ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਹਿੰਮਤ ਕਰ ਕੇ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਣਗੇ। ਸਾਰੀ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਸੂਲ ਨਗਰ ਤੋਂ ਸਿੰਧਾ ਆਪਣੀ ਦਲੇਰ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਸੂਝਵਾਨ ਸੱਸ ਸਦਾ ਕੌਰ ਕੋਲ ਬਣਾਵਾ ਪੁੱਜਿਆ। ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ ਬਾਰੇ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਹੌਰ ਉਤੇ ਹਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਵਿਉਂਤਬੰਧੀ ਤੈਅ ਕਰ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੱਸ ਸਦਾ ਕੌਰ ਫੌਜ ਸਮੇਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਚੱਲ ਪਏ। ਗੁਪਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਾਹੌਰ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੀ ਇਸ ਫੌਜ ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਜੇ ਨਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹੋਰ ਰਲਦੇ ਗਏ ਅਤੇ ਕਰੀਬ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਨਫਰੀ ਵਿਚ ਇਸ ਸ਼ਾਹੀ ਫੌਜ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਬਾਰਾਂਦਰੀ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਵਿਖੇ ਆਣ ਡੇਰਾ ਲਾਇਆ। ਇਹ ਅਨਾਰਕਲੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਐਨ ਲਾਗੇ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਇਸ ਥਾਂ ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਥਾਵਾਂ ਉਸ ਵਕਤ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰਵਾਰ ਸਨ।

ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਵੀ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੀ ਫੌਜ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਲਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਹੀ ਕਿਲ੍ਹੇ ਤੱਕ ਪੁੱਜਣ ਲਈ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵੱਡ-ਅਕਾਰੀ ਲਾਹੌਰੀ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਅਤੇ ਰੁਸ਼ਨਾਈ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਤਾਲੇ ਲਗਵਾ ਦਿੱਤੇ। ਉਧਰ ਚੌਧਰੀ ਮੀਆਂ ਮੁਹੰਮਦ ਆਸ਼ਿਕ ਤੇ ਚੌਧਰੀ ਮੀਆਂ ਮੋਹਕਮਦੀਨ ਨੇ ਅੰਦਰੋਂ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਿੰਮਤ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਹਿਜਰੀ ਤੇ ਯੱਕੀ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਕੰਧ ਪਾਤ ਕੇ ਰਾਹ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਮਹਾਰਾਜੇ ਨੂੰ ਖਦਸ਼ਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋ ਜਾਏ ਕਿ ਸਿੱਖ ਫੌਜ ਅੰਦਰ ਵੜੇ ਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਧੋਖਾ ਹੋ ਜਾਏ। ਉਧਰ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਚੇਤ ਸਿੰਘ, ਲਹਿਣਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ 200 ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ ਗਰੁਪ ਬਾਹਰ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੀ ਫੌਜ ਨਾਲ ਲੜਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ 1799 ਦੀ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਿਆਰ-ਬਰ-ਤਿਆਰ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜ ਬੰਦੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਬਾਕੀ ਭੱਜ ਕੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਅੰਦਰ ਆਣ ਵੜੇ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਚੌਧਰੀਆਂ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਤੱਕ ਫਿਰ ਗੁਪਤ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜ ਕੇ ਤੈਅ ਸਮੇਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਲਾਹੌਰੀ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਫੌਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੜਨ ਦੀ ਸੂਹ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਚੌਧਰੀਆਂ ਨੇ ਵਿਉਂਤ ਗੁੰਦ ਕੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਕਾਬਜ਼ ਮੁਖੀ ਚੇਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਖਬਰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੀ ਫੌਜ ਬੰਦ ਪਏ ਦਿੱਲੀ

ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਅੰਦਰ ਲੰਘ ਆਈ ਏ। ਇਹ ਦਿੱਲੀ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਐਨ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਅਤੇ ਦੂਰ ਵੀ ਸੀ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਚੌਧਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਹਾਕਮ ਚੇਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਖੇਡੀ ਇਸ ਚਾਲ ਨਾਲ ਜਿਥੇ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵੱਲ ਆਪਣੇ 500 ਘੋੜ ਸਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਤੁਰ ਗਿਆ। ਉਧਰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਫੌਜੀ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਅੰਦਰ ਆਣ ਵੜੇ। ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੇ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵੀ ਤੋੜ ਦਿੱਤੇ।

ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਅਤੇ ਚੁਫੇਰਿਉਂ ਘਿਰਿਆ ਵੇਖ ਚੇਤ ਸਿੰਘ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਣੇ ਇਕ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਿਲ੍ਹਾਨੁਮਾ ਇਮਾਰਤ ਅੰਦਰ ਬਾਕੀ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਵੜ ਗਿਆ। ਇਧਰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਤੋਪਾਂ ਨਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਉਤੇ ਗੋਲਾਬਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਚੇਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਸਿਪਾਹੀ ਬੰਦੂਕ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ।

ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੀ ਸੱਸ ਸਦਾ ਕੌਰ ਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਤੋਪਾਂ ਦੇ ਗੋਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਸਖਤ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਅੰਦਰ ਦਾਣਾ-ਪਾਣੀ ਤੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰਸਦ ਨਾ ਜਾਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਹੀ ਚੇਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਚੁਫੇਰਿਉਂ ਘਿਰਿਆ ਵੇਖ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਵਾਸੀਆਂ ਵਲੋਂ ਫਰੇਬ ਕਰ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬੇਵਸ ਹੋ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਕੋਲ ਆਪਣਾ ਏਲਚੀ ਭੇਜਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕਿਲ੍ਹਾ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਵਜ਼

ਖੂਹ ਵਿਚ ਲੱਗਾ ਸਿਲ-ਲੇਖ

ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਸਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਜ਼ੀਫਾ ਦੇ ਦਿਉ। ਮਹਾਰਾਜੇ ਨੇ ਚੇਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਨਰਮਾਈ ਵਾਲਾ ਵਤੀਰਾ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਦਿਆਂ ਇਕ ਵੱਡਾ ਪਿੰਡ ਉਸ ਨੂੰ ਜਗੀਰ ਵਿਚ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਸ਼ਾਹੀ ਕਿਲ੍ਹੇ ਉਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਜ਼ਹਬ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਦਾ ਜਾਨੀ ਜਾਂ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਦ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਿੱਖ ਫੌਜ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਉਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਕਬਜ਼ਾ ਜਮਾ ਲਿਆ। ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੀ ਫੌਜ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਵਾਸੀਆਂ, ਸਮੇਤ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਵਾਲਾ ਵਰਤਾਓ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੇ ਦਿਲ ਅੰਦਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਲਈ ਸਨੇਹ ਹੋਰ ਪਕੇਰਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੀ ਅਗਲੀ ਮਿਸਾਲ ਲਾਹੌਰ ਵਾਸੀ ਫਕੀਰ ਖਾਨਦਾਨ ਵਿਚੋਂ ਬੁਖਾਰੀ ਸਈਅਦ ਦੀ ਬਣੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਪੜ੍ਹਨ ਲਿਖਣ ਵਿਚ ਮਾਹਿਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਨਾਮਵਰ ਹਕੀਮ ਵੀ ਸੀ। ਉਹ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਫਕੀਰ ਮਹੀਉਦੀਨ ਬੁਖਾਰੀ, ਫਕੀਰ ਅਜੀਜ਼ੁਦੀਨ ਬੁਖਾਰੀ, ਫਕੀਰ ਫਕਰੂਦੀਨ

ਬੁਖਾਰੀ, ਫਕੀਰ ਇਮਾਨੂਦੀਨ ਬੁਖਾਰੀ, ਫਕੀਰ ਇਮਾਨੂਦੀਨ ਬੁਖਾਰੀ ਆਦਿ ਸਨ।

ਮਹਾਰਾਜ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਿਪਾਹੀ, ਲੜਾਕੂ ਫੌਜ ਵਿਚ ਕਮਾਂਡਰ ਸ਼ੇਖ ਇਲਾਹੀ ਬਖਸ਼, ਸ਼ੇਖ ਅਬਦੁਲਾ ਤੇ ਰੌਸ਼ਨ ਖਾਂ,

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੀਰ ਕਹਿ ਕੇ ਮੁਗਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਲਿਜਾ ਰਹੇ ਨਬੀ ਖਾਨ ਅਤੇ ਗਨੀ ਖਾਨ।

ਤੋਪਾਂ ਦਾ ਮੁਖੀ ਚੌਧਰੀ ਗੌਸ ਖਾਨ ਅਤੇ ਇਸੇ ਚੌਧਰੀ ਗੌਸ ਖਾਨ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਚੌਧਰੀ ਸੁਲਤਾਨ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਹੁਤ ਸਿੱਕੇ ਦਾ ਮਾਹਿਰ ਅਜ਼ਹਰ ਅਲੀ ਖਾਂ ਆਦਿ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਫੌਜ ਤੇ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਲਈ ਜੰਗਾਂ ਲੜ ਕੇ ਜਾਨਾਂ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਸਿੱਖ ਫੌਜ ਨੇ ਕਾਬਲ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਵਕਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਿਪਾਹੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹੀ ਫੌਜ ਦਾ ਕਮਾਂਡਰ ਕਰਨਲ ਸ਼ੇਖ ਸਬਾਵਨ ਸੀ।

ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਦਾ ਸ਼ਾਹੀ ਗਵੱਈਆ ਕਾਇਮ ਅਲੀ ਸੀ। ਉਹ ਰੰਗ ਦਾ ਕਾਲਾ ਅਤੇ ਮਰਾਸੀ ਘਰਾਣੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਗਾਇਨ ਤੇ ਰਾਗ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਮਾਹਿਰ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕੀ ਖਾਨ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਸੜਕ ਤੋਂ ਮੁਰੀਦ ਕੇ ਰੋਡ ਉਤੇ ਵੱਸੇ ਪਿੰਡ ਦਾਤੇਵਾਲ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਸੀ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਉਸ ਦੇ ਕੁਨਬੇ ਦੇ ਲੋਕ ਦਾਤੇਵਾਲ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਰਾਜ ਗਵੱਈਏ ਦੇ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੇ ਸ਼ਿਅਰ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਇਨਾਮ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੱਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ ਉਤੇ ਉਕਰੀ ਰਹੇਗੀ।

ਬਾਲ ਉਮਰੇ ਚੇਚਕ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੀ ਇਕ ਅੱਖ ਬੰਦ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਇਕੋ ਹੀ ਅੱਖ ਸੀ। ਉਸ ਵਕਤ ਕੁਝ ਦਰਬਾਰੀਆਂ ਤੇ ਮੋਹਤਬਰਾਂ ਵਿਚ ਬਹਿਸ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਕੋਈ ਮਹਾਰਾਜੇ ਨੂੰ ਕਾਣਾ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਸ਼ਰਤ ਲੱਗ ਗਈ ਕਿ ਭਰੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਜੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਣਾ ਕਹਿ ਕੇ ਵਿਖਾਏ! ਕਾਇਮ ਅਲੀ ਨੇ ਭਰੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਚੁਕਵਾਂ ਸਮਾਂ ਵੇਖ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਨੂੰ ਸ਼ਿਅਰ ਜੋਤ ਸੁਣਾਇਆ:

ਤੇਰੀ ਇਕੋ ਅੱਖ ਸੁਲੱਖਣੀ

ਪਈ ਟੀਪਾਂ ਢਾਲੇ।

ਤੈਨੂੰ ਝੁਕ ਝੁਕ ਕਰਨ ਸਲਾਮਾਂ

ਦੇ ਅੱਖੀਆਂ ਵਾਲੇ।

ਇਹ ਸੁਣ ਮਹਾਰਾਜਾ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ। ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਜੇ ਨੇ ਇਨਾਮ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਚਹੇਤੇ ਰਾਜ ਗਾਇਕ ਕਾਇਮ ਅਲੀ ਨੂੰ ਮਾਲਾ-ਮਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਪਰੋਂ ਉਹ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਨੂੰ ਕਾਣਾ ਕਹਿ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵੀ ਜਿੱਤ ਗਿਆ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੰਨਿਆਂ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਕਾਇਮ ਅਲੀ ਉਰਫ ਮੁਸ਼ਕੀ ਖਾਨ ਸਿੱਖ ਜਰਨੈਲ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਆ ਨਾਲ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਹੋਈ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ।

ਕਾਇਮ ਅਲੀ ਦੇ ਵਾਰਿਸ ਅੱਜ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਡਿੱਕੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਦੇ ਨੇ ਕਿ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਅੰਦਰ ਇਕ ਕਬਰਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਗਵੱਈਏ ਉਰਫ ਮੁਸ਼ਕੀ ਖਾਨ ਦੀ ਕਬਰ ਮੌਜੂਦ ਏ। ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਾਇਮ ਅਲੀ ਜਿਥੋਂ ਦਾ ਬਸ਼ਿਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਪਿੰਡ ਦਾਤੇਵਾਲ ਭਿੰਡਰ ਜੱਟਾਂ ਦਾ ਪਿੰਡ ਸੀ। ਉਥੇ ਭਿੰਡਰ ਜੱਟ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵੀ ਸਨ ਤੇ ਸਿੱਖ ਵੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਾਲ ਲਗਦੇ 15-16 ਪਿੰਡ

ਵੀ ਭਿੰਡਰ ਜੱਟਾਂ ਦੇ ਹੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਲਾਲਾ ਸੈਦਾਂ, ਕੰਗ, ਭੱਟੀ, ਹਰੇਲੇ, ਹੱਲੇਵਾਲ, ਜੀਵਨ ਭਿੰਡਰਾਂ, ਜੀਜੇਵਾਲੀ, ਬਾਠਾਵਾਲੀ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਜੀਜੇਵਾਲੀ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਸ਼ੌਕਤ ਅਜ਼ੀਜ਼, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਰਨਲ ਮੁਸ਼ੱਰਫ ਦੇ ਰਾਜ ਸਮੇਂ

ਸੀ, ਵਿਚੋਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਹੋਇਆ। ਮੰਨਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਧੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਪਿੰਡ ਚੱਚਰ (ਨੇੜੇ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ) ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਭਰਾ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਕ ਮਹਿਤਾਬ ਕੌਰ ਹੋਰ ਵੀ ਰਾਣੀ ਸੀ। ਇਹ ਪਿੰਡ ਭਾਬੜਾ (ਨੇੜੇ ਮੱਲਾ, ਸ਼ਕਤਗੜ੍ਹ) ਦੇ ਅਠਵਾਲ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੀ ਧੀ ਸੀ। ਇਹ ਲੋਕ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਕਾਹਨੂੰਵਾਨ ਨੇੜੇ ਪਿੰਡ ਗਿੱਲ-ਮੰਜ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਨੇ। ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲਾਘੇ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਲੀਡਰ ਭਬੀਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗੁਰਾਇਆ ਦੇ ਨਾਨਕੇ ਇਸੇ ਟੱਬਰ ਵਿਚੋਂ ਹਨ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਆਪ ਕਦੀ ਇਸ ਪਿੰਡ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵੜਿਆ। ਵਿਆਹ ਮੌਕੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੁੰਡੀ ਪਿੰਡ ਭੇਜੀ ਸੀ। ਅਠਵਾਲ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਸਮਝੀ ਅਤੇ ਕਦੀ ਵੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ। ਮੱਲੇ ਦਾ ਇਕ ਝਿਉਰ ਹੀ ਮਹਿਤਾਬ ਕੌਰ ਨੂੰ ਰਾਜੇ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ। ਵਕਤ ਪਾ ਕੇ ਝਿਉਰ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਜੇ ਨੇ ਜਗੀਰ ਬਖਸ਼ ਦਿਤੀ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੀ ਇਕ ਪਹਾੜਨ ਬੀਵੀ ਰਾਜ ਦੇਵੀ ਸੀ। ਉਹ ਪਿੰਡ ਦੁਨੇਰਾ ਕਾਂਗੜਾ ਤੋਂ ਪਠਾਣੀਏ ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਦੀ ਧੀ ਸੀ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿਤਾ ਕਿ ਜੇ ਤੂੰ ਸਲਹਿਰ ਇਲਾਕੇ (ਸ਼ਕਤਗੜ੍ਹ) ਵਿਚੋਂ ਪੰਜ ਰਾਣੀਆਂ ਲਵੇਂ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਸੁਭ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਨੇ ਤਿੰਨ ਬੀਵੀਆਂ ਹੋਰ ਲੈ ਆਂਦੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸੀ ਰਾਣੀ ਦੇਵਕੀ ਪਿੰਡ ਅੰਤੋਵਾਲੀ ਖੁਰਦ ਨੇੜੇ ਸ਼ਕਤਗੜ੍ਹ; ਇਕ ਸੀ ਹਾੜ੍ਹ ਦੇਵੀ ਪਿੰਡ ਚੰਦੋਵਾਲੀ ਦੀ ਅਤੇ ਇਕ ਸੀ ਬੀਬੀ ਸਦਾਨਾ।

ਫਕੀਰ ਖਾਨਦਾਨ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ: ਮਹਾਰਾਜਾ ਆਪ ਭਾਵੇਂ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਲਿਖਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੜ੍ਹਨ-ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਢਾਂਚਾ ਈਜਾਦ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕਿਆ; ਐਪਰ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੀ ਦੂਰ-ਅੰਦੇਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖਲਕਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖ ਸਕਣ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਫਕੀਰ ਖਾਨਦਾਨ ਦੇ ਵਡਿੱਕਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖਰੀ ਗਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਇਦਾ 'ਕਾਇਦਾ ਨੂਰ' ਲਿਖਿਆ ਜਿਹੜਾ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਜਮਾਂ-ਖਰਚ, ਤਕਸੀਮ ਤੇ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਫਾਰਸੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸੇ 'ਕਾਇਦਾ ਨੂਰ' ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਕਾਪੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਨੰਬਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੰਬਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ-ਪੰਜ ਕਾਪੀਆਂ ਹੋਰ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਖਲਕਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਭੇਜਣ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੁਰਾਨ ਮਜੀਦ ਦਾ ਤਰਜਮਾ ਫਾਰਸੀ ਵਿਚ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੀ ਹਕੂਮਤ

ਮਹਾਰਾਣੀ ਦੇ ਪੇਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਅਠਵਾਲ ਪਰਿਵਾਰ।

ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣ ਗਏ ਸਨ, ਦਾ ਪਿੰਡ ਬਾਹਰਵਾਲ, ਪੱਤੇ ਕੀ ਲਾਹੌਰ ਨੇੜੇ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਡਿੱਕੇ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨਕਈ ਨੇ ਨਕਈ ਮਿਸਲ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚੋਂ ਰਣ ਸਿੰਘ ਨਕਈ ਦੀ ਧੀ ਬੀਬੀ ਰਾਜ ਕੌਰ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਣੀ ਦਾਤਰ ਕੌਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜੋ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ 1798 ਵਿਚ ਵਿਆਹੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਇਸ ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਮਾਈ ਨਕੈਣ ਕਹਿ ਕੇ ਵੀ ਸੱਦਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜਿੰਦ ਕੌਰ ਜੋ ਲਾਹੌਰ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਓਡਰ (ਨੇੜੇ ਵਣੀਏ ਕੇ) ਤੋਂ ਔਲਖ ਸਰਦਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ

ਵਿਚ ਕੁਰਾਨ ਦਾ ਤਰਜਮਾ ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕਿਆ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਡਾ. ਲੋਗਨ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ, ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ 87 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਬਸ਼ਿੰਦੇ ਪੰਜ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ- ਫਾਰਸੀ, ਅਰਬੀ, ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਬੋਲ ਤੇ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਲੋਕ ਬਾਹਰੋਂ ਆ ਕੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਅਰਮੀਨੀਆ ਦਾ ਇਕ ਹਕੀਮ ਇਥੇ 35 ਸਾਲ ਰਿਹਾ ਜਿਸ ਦੀ ਲਿਖੀ 'ਲਾਹੌਰ ਮੇਂ 35 ਸਾਲ' ਕਿਤਾਬ ਅੱਜ ਵੀ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਲਾਹੌਰ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈਣ ਦੀ ਦਾਅਵਤ ਵਾਲਾ ਖਤ ਜਦੋਂ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਉਸ ਵਕਤ ਉਹ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਰਸੂਲ ਨਗਰ ਠਹਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ (ਇਸੇ ਰਸੂਲ ਨਗਰ ਦਾ ਨਾਮ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਬਦਲ ਕੇ ਰਾਮਗੜ੍ਹ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ)। ਖਤ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਹ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਆਈ ਸਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਬਾਰੇ ਜਾਨਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਬਹੁ-ਪਤੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਕਾਜ਼ੀ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਨੂੰ ਖਤ ਦੇ ਕੇ ਲਾਹੌਰ ਭੇਜਿਆ ਅਤੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਲਾਹੌਰ ਜਾ ਕੇ ਚੌਧਰੀ ਮੀਆਂ ਮੁਹੰਮਦ ਆਸ਼ਿਕ, ਚੌਧਰੀ ਮੀਆਂ ਮੋਹਕਮਦੀਨ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਮੋਹਤਬਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਮਿਲ ਕੇ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇ। ਲਾਹੌਰ ਪੁਜਦੇ ਹੀ ਕਾਜ਼ੀ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਚੌਧਰੀਆਂ ਨਾਲ ਗੁਪਤ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੱਸੀ।

ਗੱਲ ਕਿੱਥੋਂ ਟੁਰਦੀ ਏ ਅਤੇ ਵਲ-ਵਲੇਵੇਂ ਖਾਂਦੀ ਕਿੱਥੋਂ ਜਾ ਚੁੱਕਦੀ ਏ। ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਗੱਲ ਐ, ਮੈਂ ਐਵੇਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਅਲਮਾਰੀ ਵਿਚ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਫੋਲਾ-ਫਾਲੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਕਿ ਇਕ ਮੋਟੀ ਜਿਹੀ ਜਿਲਦ ਵਾਲੀ ਕਿਤਾਬ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਆਈ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਇਕ ਪਿਆਰੇ ਬੇਲੀ ਨੇ ਕੁਝ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਕਿਤਾਬ ਵੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਬੜੀ ਕੌਤੁਹਲ ਆਈ ਕਿ ਐਡੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਮੈਂ ਅੱਖੋਂ ਓਹਲੇ ਕਰ ਛੱਡਿਆ ਏ। ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਛੱਡ-ਛੱਡ ਕੇ ਓਸ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਫੋਲਾ-ਫਾਲੀ ਛੋਹ ਦਿੱਤੀ। ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਕਰਤੋਂ ਗੱਤੇ ਦੀ ਜਿਲਦ ਸੀ ਓਸ ਕਿਤਾਬ ਦੀ, ਜਿਵੇਂ ਸਾਡੇ ਬਾਲਪੁਣੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਬਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ, ਗਲੀ-ਮੁਹੱਲੇ ਜਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਬੁਹਿਆਂ ਅੱਗੇ ਬੈਠੇ, ਸਕੂਲੀ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਲਮ, ਦਵਾਤ, ਸਿਆਹੀ, ਕਾਪੀਆਂ, ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਕਾਗਜ਼, ਹੋਲਡਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿੱਬਾਂ,

ਜਾਵੇਦ ਬੂਟਾ

ਸਲੇਟਾਂ, ਚਾਕ, ਫੱਟੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਮਲਣ ਵਾਲੀ ਗਾਚਣੀ ਆਦਿ ਸ਼ੈਲੀ ਵੇਚਣ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਲਦ-ਸਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਜਿਲਦਾਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਤਾਬ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਕ ਵਰ੍ਹੇ ਤਾਈਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਲਾਇਕ ਤਾਂ ਰਹੇ।

ਥੇਰ! ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਜਿਲਦ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਪੁਰਾਣੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੇਰੇ ਗੱਤੇ ਦੀ ਓਸ ਜਿਲਦ ਅੰਦਰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਪੁਰਾਣੇ ਖਸਤਾ ਹੋਏ ਕਾਗਜ਼, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਰੰਗ ਹਾਲੇ ਤਾਈਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਵਿਚ ਛਪੇ ਹੋਏ ਤਿੰਨਾਂ ਕਿੱਸਿਆਂ ਦੇ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਸਿਆਹੀ ਨਾਲੋਂ ਭੋਰਾ ਗੋਰਾ-ਚਿੱਟਾ ਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਏਸ ਟੋਹ ਵਿਚ ਫੋਲਾ-ਫਾਲੀ ਛੋਹ ਦਿੱਤੀ ਬਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛਪਣ ਤਰੀਕ ਕੀ ਐ? ਛਪਣ ਵਾਲੇ ਕਿਹੜੇ ਨੇ? ਸੋਧਣ ਵਾਲੇ ਸੂਝਵਾਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਤਾ-ਪਤਾ ਮਿਲ ਜਾਏ।

ਪਹਿਲਾ ਕਿੱਸਾ ਫਜ਼ਲ ਸ਼ਾਹ ਹੋਰਾਂ ਦਾ 'ਸੋਹਣੀ ਮਹੀਵਾਲ'। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ: ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ 'ਜਾਲੀ' ਮੈਨੇਜਰ ਸਾਬਕਾ, ਹਰਬੰਸ ਹਰੀ ਪ੍ਰੈਸ, ਚੌਕ ਕਰੋੜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ। ਛਪਾਈ ਦੀ ਕੋਈ ਤਰੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਭਦੀ।

ਦੂਸਰਾ ਕਿੱਸਾ 'ਹੀਰ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ', ਜਿਹਦਾ ਹਾਲ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਏ। ਪੰਨੇ ਬਹੁਤ ਖਸਤਾ ਨੇ, ਪਰਤਾਉਂਦਿਆਂ ਡਰ ਲਗਦਾ ਏ ਟੁੱਟ ਨਾ ਜਾਣ। ਅੱਗਾ-ਪਿੱਛਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਬਸ ਅਖੀਰਲੇ ਪੰਨੇ ਦੀ ਅਖੀਰੀ ਸਤਰ ਉਤੇ 'ਵਿਗਿਆਪਕ-ਮੁਹੰਮਦ ਬਾਕਰ ਭਾਈ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਲਾਹੌਰ' ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਏ। ਮੇਰੀ ਜਾਚੇ ਇਹ ਅਖੀਰਲਾ ਪੰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਪਦਾ। ਨਾ ਕੋਈ ਛਪਣ ਤਰੀਕ ਦਾ ਪਤਾ-ਬਹੁ

ਖੱਤਰੀ ਦੇ ਨੈਣ-ਨਕਸ਼

ਅਤੇ ਨਾ ਛਪਣ ਵਾਲੇ ਦਾ।

ਤੀਸਰਾ ਕਿੱਸਾ ਸੀ, ਮੌਲਵੀ ਗੁਲਾਮ ਰਸੂਲ ਦਾ 'ਯੂਸਫ ਜ਼ੁਲੈਖਾ'। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ: ਭਾਈ ਚਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ, ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਾਲੇ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ। ਛਪਣ ਤਰੀਕ ਦਾ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਏਸ ਕਿੱਸੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪੰਨੇ ਉਤੇ ਇਕ ਚਿੱਤਰ ਏ, ਜਿਹਦੇ ਉਤੇ 'ਯੂਸਫ ਵਾਲਾ ਖੂਹ' ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਏ। ਇਕ ਨੁੱਕਰੇ 'ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ' ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਬੱਲੇ ਬੜੀ ਨੀਝ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਜਾਏ ਤਾਂ ਝੁਲਾ ਜਿਹਾ ਪੈਂਦਾ ਐ ਜਿਵੇਂ '1926' ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇ।

ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਸੁਣਿਆ ਤਾਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਢੁਕਵੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਿਆਂ ਹੋਣ ਪਾਰੋਂ ਮੈਨੂੰ ਨਮੋਸ਼ੀ ਵੀ ਸੀ। ਥੇਰ! ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਨਮੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਨਿਉ ਯਾਰਕ ਆਪਣੇ ਇਕ ਸੂਝਵਾਨ ਸੱਜਣ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ ਦੇ ਫੋਨ ਦੀ ਟੱਲੀ ਖੜਕਾ ਦਿੱਤੀ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਈ ਵਧੀਆ ਕਵੀ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਵੀ ਨੇ। ਮੁਹਾਲੀ ਤੋਂ ਛਪਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਸਾਲੇ 'ਹੁਣ' ਨਾਲ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਐ। ਪੂਰੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੁਰਿੰਦਰ ਹੋਰਾਂ ਮੈਨੂੰ ਬਾਬੇ 'ਗੁਗਲ' ਵੱਲ ਟੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਬਾਬੇ 'ਗੁਗਲ' ਦਾ ਬੁਹਾ ਜਾ ਖੜਕਾਇਆ। ਬੁਹਾ ਖੁੱਲ੍ਹਦਿਆਂ ਈ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਜਾ ਵੱਡਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਨਾਲ ਮਨ ਨਿਹਾਲ ਹੋ ਗਿਆ।

ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ, "ਮੈਨੂੰ ਪੱਕਾ ਐ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਾਬੇ 'ਗੁਗਲ' ਤੋਂ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤਾਂ ਮਿਲ ਈ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਇਤਫਾਕ ਨਾਲ ਮੈਂ ਇਕ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾਂ, ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਇਕ ਥਾਂ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਐ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਨਾ।"

ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੋ ਕੁਝ ਮੈਨੂੰ ਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਸੁਣਾਇਆ, ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਅਚੰਭਾ ਹੋਇਆ। ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਪਾਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚੋਂ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜ਼ਿਕਰ ਵਾਲਾ ਪੰਨਾ ਨਕਲ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਟੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਲਿਪੀ ਉਤਾਰਾ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਐ:

ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਨਾਂ: 'ਆਰਟ ਤੋਂ ਬੰਦਗੀ ਤੱਕ' (ਦੂਸਰਾ ਐਡੀਸ਼ਨ 2013)

ਆਰਟੀਕਲ ਦਾ ਨਾਂ: ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਆਰਟਿਸਟ

ਲਿਖਾਰੀ: ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ: ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਦਿੱਲੀ, ਮਿਹਰਬਾਨ ਸਿੰਘ ਧੂਪੀਏ ਦੇ ਘਰ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਠਹਿਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਥੇ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੇਂਟਿੰਗ 'ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ' ਲੈ ਕੇ ਆ ਗਏ। ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮੌਜੂਦ

ਸਨ। ਪ੍ਰੈਸ ਦਾ ਵੀ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਪੇਂਟਿੰਗ ਦਾ ਘੁੰਡ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਚੁੱਕਣ ਤੇ ਫਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਕਹਿਣ। ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵੱਡਾ ਨਾਮ ਹੈ, ਸੋ ਪੇਂਟਿੰਗ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਂਟਿੰਗ ਉਪਰੋਂ ਰੋਸ਼ਮੀ ਪਰਦਾ ਪਰ੍ਹੇ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ। ਪੇਂਟਿੰਗ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬੋਲੇ-ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਮੇਰੇ ਮਹਾਰਾਜ। ਤੇ ਪਰ੍ਹੇ ਮੂੰਹ ਕਰ ਲਿਆ।

ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੇਂਟਿੰਗ ਲਪੇਟ ਲਈ ਤੇ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ। ਇਕ ਕਲਾਕਾਰ ਉਦਾਸ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵੀ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗਏ। ਹਵੇਲੀਓਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਇਸ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਭੋਰਾ ਅਕਲ ਨੀਂ। ਆਰਟ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਚੀਜ਼ ਐ, ਇਸ ਜਾਹਲ ਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਇਹ ਮੈਂ ਕੀ ਬਣਾਇਐ। ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਆਰਟ ਕੀ ਹੁੰਦੈ। ਮੈਂ ਜਾਣਦਾਂ ਤੂੰ ਕੀ ਬਣਾਇਐ। ਤੂੰ ਇਕ ਚਿਹਰਾ ਉਲੀਕ ਕੇ ਉਸ ਉਪਰ ਅੱਖਾਂ ਨਰਗਸ ਦੀਆਂ ਚਿਪਕਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤੇ ਹੋਂਟ ਮਧੁਬਾਲਾ ਦੇ ਧਰ ਕੇ ਦਾਹੜੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਐ ਤੇਰੀ ਪੇਂਟਿੰਗ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ।

ਇਹ ਗੱਲ ਮੈਂ (ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ) ਪ੍ਰੋ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕਾ ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ ਦੇ ਪਤੀ) ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਤਾਂ ਹੱਸ ਪਏ, ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਡਾ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀਵਾਨਾ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ-ਇਹ ਹੋ ਇਕੋ-ਇਕ ਪੇਂਟਿੰਗ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ। ਪੈਰੀਬਰ ਦਾ ਅਕਸ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਤਾਂ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਖੱਤਰੀ ਦੇ ਨੈਣ ਨਕਸ਼, ਚਿਹਰਾ-ਮੁਹਰਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ, ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ? ਉਹ (ਪ੍ਰੋ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ) ਬੋਲੇ, ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਦਰਮਿਆਨਾ ਹੁਨਰ ਈ ਪਾਪੂਲਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੇਖੋ, ਜਿਹੜਾ ਬੰਦਾ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਡਰਾਇੰਗ ਕਰਦਾ ਰਹੇ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਵਿਚ ਸਮਤੋਲ ਤਾਂ ਹੋ ਈ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਚੰਗਾ ਡਰਾਇੰਗ ਮਾਸਟਰ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਆਰਟ ਨਹੀਂ। ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵੀ ਇਸੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜਿਹੜਾ ਸ਼ਾਹਾਨਾ ਲਿਬਾਸ ਪਹਿਨਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਉਹੀ ਲਿਬਾਸ ਹੋ ਜੋ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦਾ ਸੀ। ਤੁਸੀਂ ਮਾਈਕਲ ਐਂਜਲੋ ਦੀਆਂ ਪੇਂਟਿੰਗਾਂ ਦੇਖੋ। ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲੋਂ ਪੁਰਾਤਨ ਸਭਿਅਤਾ, ਇਤਿਹਾਸ, ਯਹੂਦੀ, ਈਸਾਈ ਪੈਰੀਬਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ, ਵਾਚਿਆ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਬੁਰਜ ਚਲਾਇਆ। ਗੁਰੂ-ਕਾਲ ਤੱਕ ਲੋਕ

ਅਣਸੀਤੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸੀਣਾ-ਪਰੋਣਾ ਤਾਂ ਮੁਗਲਾਂ ਨੇ ਸਿਖਾਇਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਸੀਤਾ ਹੋਇਆ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪਹਿਨਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਵਸਤਰ ਕਛਹਿਰਾ ਸੀ। ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਆਰਟ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਇਆ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਿੱਖ, ਪੰਜਾਬੀ ਚਿੱਤਰਕਾਰ, ਮੁਗਲ ਆਰਟ ਅਤੇ ਕਾਂਗੜਾ ਮਿਨੀਏਚਰ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਵਰਤਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਰਾ

ਕੁਝ ਉਹੋ, ਬਸ ਚਿਹਰੇ ਸਿੱਖ ਨਾਇਕਾਂ ਦੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ। ਕਾਰ-ਸੇਵਾ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਉਪਰ ਕੁਚੀ ਫੇਰ ਦਿੱਤੀ। ਸਿੱਖ ਚੇਤਨ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਹਾਹਾਕਾਰ ਨਾ ਮਚ ਜਾਂਦੀ? ਇਟਲੀ ਵਿਚ ਸੰਤ ਫਰਾਂਸਿਸ ਅਸੀਸੀ ਦਾ ਗਿਰਜਾ ਦੇਖੋ। ਹੇਠ ਉਹੀ ਅਸਲ ਘਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੰਤ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਕੇ ਉਪਰ ਗਿਰਜਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਰੋਮ ਦੀ ਹਰੇਕ ਗਲੀ ਵਿਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੁਰਾਤਨ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਸਤਾਂ ਸੋਭਾਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਦਿਸ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਪਟਿਆਲੇ ਦੇ ਮੋਤੀ ਮਹਿਲ ਵਿਚ 'ਮਿਨੀਏਚਰ' ਟਰੰਕਾਂ ਵਿਚ ਪਏ ਗਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ...।

ਡਾਕਟਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀਵਾਨਾ ਹੋਰਾਂ ਪੈਰੀਬਰ ਦੇ ਅਕਸ, ਖੱਤਰੀ ਦੇ ਨੈਣ-ਨਕਸ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਏ। ਪ੍ਰੋ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਾਈਕਲ ਐਂਜਲੋ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਆਖਿਆ, "ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਦਰਮਿਆਨਾ ਹੁਨਰ ਈ ਪਾਪੂਲਰ ਹੋਵੇਗਾ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਖੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮੰਣੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਉਚ-ਪੱਧਰ ਤੇ ਢੁੱਕਵਾਂ ਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਖੀਆਂ

ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਛਤਰ-ਛਾਵੇਂ ਬਥੇਰਾ ਕੁਝ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਏ, ਪਰ ਮੈਂ ਇਕ ਦੋ ਮੋਟੀਆਂ-ਮੋਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਈ ਕਰਾਂਗਾ।

ਹਜ਼ਰਤ ਈਸਾ ਦੀ ਅੱਜ ਜਿਹੜੀ ਛਬੀ ਅਸੀਂ ਗਿਰਜਿਆਂ ਵਿਚ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂ ਕਿਧਰੇ ਵੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪੇਂਟਿੰਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋਵੇ, ਘੱਤੇ ਹੋਏ ਬੁੱਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਾਂ ਸੂਲੀ ਉਤੇ ਟੰਗੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋਵੇ, ਮਤਲਬ ਕੋਈ ਵੀ ਰੂਪ ਹੋਵੇ, ਜੇ ਬੰਦਾ ਓਸ ਰੂਪ, ਓਹ ਅਕਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਾਪਰੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੰਢੀ-ਵਰਤੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੇਖੇ ਤਾਂ ਇਕ ਪਲ ਵੀ ਢਿੱਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾ, ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ-ਸ਼ੁੱਧ ਬਿਨਾ, ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਝਿਜਕ ਦੇ ਆਖੇਗਾ ਕਿ ਏਸ ਰੂਪ ਨੇ ਈ ਇਹ ਹਯਾਤੀ ਹੰਢਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਈ ਏਹਦੇ ਉਲਟ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਯਾਤੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਰੂਪ ਬਾਦੋਂ ਵੇਖੇ ਤਾਂ ਫੇਰ ਵੀ ਉਹ ਓਵੇਂ ਈ ਇਕ ਪਲ ਵੀ ਢਿੱਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾ, ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ-ਸ਼ੁੱਧ, ਬਿਨਾ ਝਿਜਕ ਪੱਕ ਨਾਲ ਆਖੇਗਾ ਏਸ ਹਯਾਤੀ ਦਾ ਇਹ ਈ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਏ। ਇਹੋ ਈ ਕਲਾਕਾਰ ਤੇ ਕਲਾ ਦਾ ਕਮਾਲ ਏ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਾਲਾ ਚਿੱਤਰ ਜਾਂ ਚਿੱਤਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਘਿਉ-ਸ਼ੱਕਰ ਵਾਂਗ ਇਕ-ਮਿਕ ਹੋਵੇ।

ਇਹਦਾ ਸਿਹਰਾ ਤਾਂ ਮਾਈਕਲ ਐਂਜਲੋ ਦੇ ਮੱਥੇ ਈ ਬੱਝਦਾ ਏ। ਥੇਰ! ਇਹ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀ ਰੀਤ ਅਜੋਕੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਵਿਚ ਅੱਜ ਵੀ ਸੱਜਰੀ ਏ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਈ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿਚ ਤੇ ਮਨਭਾਉਂਦੀ ਫਿਲਮੀ ਕਲਾ ਦਾ ਇਕ ਬੜਾ ਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਖੇਤਰ ਏ। ਮੂਸਾ, ਈਸਾ ਜਾਂ ਨੂਹ ਦੀ ਹਯਾਤੀ ਬਾਰੇ ਬਣੀ ਫਿਲਮ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਦੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਈ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਸ਼ੱਕ-ਸ਼ੁੱਧਾ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੂਹਰੇ ਫਿਲਮੀ ਪਰਦੇ ਉਤੇ ਟੁਰਦੇ-ਫਿਰਦੇ ਗੱਲਾਂ-ਬਾਤਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਕਟਰ ਨੇ। ਵੰਨਗੀਆਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਨੇ ਪਰ ਮੇਰੀ ਜਾਚੇ ਲੀਹ ਤੋਂ ਲਹਿਣਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਹੀਂ।

ਕੁਝ ਕਲਾਕਾਰ ਖੋਟ ਰਲਾਏ ਬਿਨਾ ਆਪਣੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਵਿਚ ਖਰਾ ਖਰਾ ਸੱਚ ਲੋਕਾਂ ਮੂਹਰੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਟਿੱਲ ਮਾਰਦੇ ਨੇ ਤੇ ਕੁਝ ਓਹ ਸਭ ਕੁਝ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਲੋਕ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਜਿਵੇਂ 'ਹੀਰੋ' ਦਸਾਂ ਗੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਡਾਂਗੋ-ਡਾਂਗੀ ਹੋਣ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਹੀਰੋਇਨ ਕੋਲ ਆਉਂਦਾ ਏ ਤਾਂ ਨਾ ਈ ਉਹਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਇਸਤਰੀ ਖਰਾਬ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਐ ਤੇ ਨਾ ਈ ਉਹਦੇ ਬੋਧੇ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਹਿੱਲੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਜਾਪਦਾ ਏ ਹੁਣੇ ਬਿਉਟੀ-ਪਾਰਲਰ ਤੋਂ ਲਾੜਾ ਸਜ-ਬਣ ਕੇ ਕੇ ਆਇਆ ਏ। ਖਬਰੇ ਇਹਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਏ!

ਪਰ ਮਾਈਕਲ ਐਂਜਲੋ ਵੀ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸੀ, ਉਹਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਵਿਚ ਸੈਂਕੜੇ ਵਰ੍ਹੇ ਬੀਤਣ ਬਾਅਦ ਵੀ ਵਾਲ ਬਰਾਬਰ ਘਾਟਾ ਨਹੀਂ ਪਿਆ, ਵਾਧਾ ਈ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਏ।

ਓਹੋ ਈ ਹੋਇਆ, ਗੱਲ ਕਿੱਥੋਂ ਟੁਰੀ ਅਤੇ ਵਲ-ਵਲੇਵੇਂ ਖਾਂਦੀ ਕਿੱਥੋਂ ਆ ਢੁਕੀ।

ਕਾਵਿ-ਜਗਤ

ਮਾਂ ਅਤੇ ਬੀਚ

ਮਾਂ ਸੀ ਜਦ ਅਮਰੀਕਾ ਆਈ।
ਡਾਢੀ ਦਿਲ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਈ।
ਸੋਚਿਆ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸੈਰ ਕਰਾਵਾਂ।
ਸੈਂਟਾ ਕਰੂਜ਼ ਦੀ ਬੀਚ ਦਿਖਾਵਾਂ।
ਕੰਮ ਕਾਰ ਤੋਂ ਵਿਹਲ ਬਣਾ ਕੇ।
ਖੁਸ਼ ਸਾਂ ਮਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾ ਕੇ।
ਪੈਸੇਫਿਕ ਸਮੁੰਦਰ ਕੰਢੇ।
ਬੁੱਲੇ ਆਉਣ ਹਵਾ ਦੇ ਠੰਢੇ।

ਲੋਕੀਂ ਮੇਲੇ ਵਾਂਗੂੰ ਮੇਲਣ।
ਬੱਚੇ ਆਰਕੇਡਾਂ ਵਿਚ ਖੇਲਣ।
ਰਾਈਡਾਂ ਘੁੰਮ ਘੁਮਾਈ ਖਾਵਣ।
ਅੰਬਰ ਛੂਹ ਕੇ ਝੱਟ ਮੁੜ ਆਵਣ।
ਬੱਚੇ ਬੂਟੇ ਮਾਣ ਰਹੇ ਸੀ।
ਜੰਕ ਫੂਡ ਵੀ ਖਾਣ ਡਹੇ ਸੀ।
ਲੋਕਾਂ ਰੋਲੀ ਪਾਈ ਹੋਈ ਸੀ।
ਚਕਾਚੋਧ ਜਿਹੀ ਛਾਈ ਹੋਈ ਸੀ।

ਮੈਂ ਡਿੱਠਾ ਮਾਂ ਬੱਕੀ ਲੱਗੀ।
ਭੀੜ ਸੋਰ ਤੋਂ ਅੱਕੀ ਲੱਗੀ।
ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਚੱਲ ਮਾਂ ਓਧਰ ਮੁੜੀਏ।

ਨਰਮ ਨਰਮ ਰੇਤੇ 'ਤੇ ਤੁਰੀਏ।
ਸਾਗਰ ਦੀਆਂ ਜਦ ਛੱਲਾਂ ਆਵਣ।
ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਛੂਹ ਕੇ ਜਾਵਣ।
ਰੇਤੇ ਉਪਰ, ਛੱਲਾਂ ਕੋਲੇ।
ਤੁਰਦੇ ਤੁਰਦੇ ਹੋ ਗਏ ਹੋਲੇ।
ਸਾਹਵੇਂ 'ਬੀਚ-ਬਾਲ' ਦੇ ਪੰਗੇ।
ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਸੀ ਅਧਨੰਗੇ।
ਪਾ ਉਚੀ ਉਹ ਖੱਪ ਰਹੇ ਸੀ।
ਬੇ-ਫਿਕਰੀ ਵਿਚ ਟੱਪ ਰਹੇ ਸੀ।
ਅੰਦਰ ਵਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾਈ।
ਖੇਡਣ ਸਾਰੇ ਚਾਈਂ ਚਾਈਂ।

ਕੁਝ ਦੇਸੀ ਵੀ ਸਿਆਣ ਲਈਆਂ ਸੀ।
ਨਕਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਚਾਣ ਲਈਆਂ ਸੀ।
ਬੀਚ-ਬਾਲ ਉਹ ਖੇਡਣ 'ਕੱਠੇ।
ਪਰ ਮਾਂ ਮੈਨੂੰ ਘੂਰੀਆਂ ਵੱਟੇ।
ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਪਿਆ ਏ।
ਆਪਾਂ ਕਿਹੜਾ ਠੋਕਾ ਲਿਆ ਏ।
ਏਥੇ ਲੋਕੀਂ ਇੰਜ ਨਾ ਤੱਕਦੇ।
ਆਪਣਾ ਹੀ ਬਸ ਮਤਲਬ ਰੱਖਦੇ।
ਹਰ ਕੋਈ ਏਥੇ ਰੁੱਝਿਆ ਰਹਿੰਦਾ।
ਅੱਖਾਂ ਪਾੜ ਨਾ ਕੋਈ ਵੇਹਦਾ।
ਆਪਾਂ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਜਾਈਏ।
ਕਿਉਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਅੱਖ ਮਿਲਾਈਏ।
ਉਲਟਾ ਮਾਂ ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਚੜਿਆ।
ਕਹਿੰਦੀ ਕੀ ਇਸ ਬੀਚੋਂ ਬੁਝਿਆ।

ਮਾਂ ਆਖੇ ਇਹ ਨੰਗ-ਧੜੰਗੇ।
ਕਾਹਤੋਂ ਸਾਤੋਂ ਵੀ ਨਾ ਸੰਗੇ।
ਲਗਦਾ ਏਥੇ ਸ਼ਰਮ ਦਾ ਘਾਟਾ।
ਇਹ ਨਾ ਦੇਖਣ ਧੌਲਾ ਝਾਟਾ।
ਆਹ ਮੈਨੂੰ ਦਿਖਾਵਣ ਲਿਆਇਆਂ।
ਬੁੱਢੇ ਵਾਰ ਪੜ੍ਹਾਵਣ ਲਿਆਇਆਂ।

ਚੱਲ ਏਥੋਂ ਹੀ ਮੁੜ ਪਓ ਘਰ ਨੂੰ।
ਦਿਲ ਵਿਚ ਰੱਖੀਂ ਰੱਬ ਦੇ ਡਰ ਨੂੰ।
ਸੁਣ ਕੇ ਮਾਂ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਘੂਰੀ।
ਛੱਡਣੀ ਪੈ ਗਈ ਬੀਚ ਅਧੂਰੀ।
ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਸੱਤ ਬਚਨ ਮਾਂ ਮੇਰੀ।
ਗਲਤੀ ਹੋ ਗਈ ਬੜੀ ਘਨੇਰੀ।
ਗਲਤੀ ਹੋ ਗਈ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸਾਂ।
ਅੰਦਰ ਖਾਤੇ ਹੱਸ ਰਿਹਾ ਸਾਂ।
ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਮਾਂ ਜੀ ਅਗਲੇ ਹਫ਼ਤੇ।
ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਪਵਾਗੇ ਰਸਤੇ।

—
ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਸਾਲ

ਦੌਰ

ਇਹ ਕੈਸਾ ਯਾਰੇ ਦੌਰ ਸਮੇਂ ਦਾ ਆਇਆ ਹੈ
ਬੰਦਾ ਬੰਦਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੱਥੋਂ ਸਤਾਇਆ ਹੈ।

ਧੜਕਣ ਵਾਂਗ ਜੋ ਦਿਲ ਦੇ ਬਹੁਤ ਕਰੀਬ ਹੋਵੇ
ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹੀ ਹੁੰਦਾ ਪਰਾਇਆ ਹੈ।

ਬੇਹਿਸਾਬ ਕਲੇਸ਼, ਦਰਾਰਾਂ, ਪਖੰਡ ਵਧੇ
ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇਹ ਕਿਸ ਦਾ ਕੀਤਾ ਕਰਾਇਆ ਹੈ।

ਹਵਾ, ਪਾਣੀ, ਭੋਜਨ ਦੁਸ਼ਿਤ ਹੋਏ ਨੇ
ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਚ ਕਿਸ ਨੇ ਜ਼ਹਿਰ ਫੈਲਾਇਆ ਹੈ।

ਹਿਸਾਬ ਸਾਰਾ ਏਥੇ ਹੀ ਦੇਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ
ਲੁੱਟਾ ਖੋਹਾਂ ਕਰਕੇ ਜੋ ਵੀ ਕਮਾਇਆ ਹੈ।

ਸਵਰਗ-ਨਰਕ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਨੇ ਧਰਤੀ 'ਤੇ
ਪਏਗਾ ਰੋਣਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰੁਆਇਆ ਹੈ।

ਪਿਉ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜ਼ਮੀਨ ਪਿੱਛੇ
ਇਲਜ਼ਾਮ ਸਾਰਾ ਹੀ ਮਾਂ ਜਾਏ 'ਤੇ ਆਇਆ ਹੈ।

ਉਸ ਸ਼ਖਸ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਮੁਕੱਰਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈ
ਵਿਚ ਪੇਟ ਦੇ ਜਿਨ੍ਹੇ ਧੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਾਇਆ ਹੈ।

ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਚ ਮੋਤੀ ਕਿੱਦਾਂ ਉਗ ਪਏ
ਕਿਸ ਪੈਰੀਬਰ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚ ਹਲ ਚਲਾਇਆ ਹੈ।

ਦੇਣਾ ਕਦੇ ਨੂੰ ਦੇ ਸਕਦਾ 'ਭੱਟੀ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਵਿਚ ਅੱਕੜਾਂ ਜਿਨ੍ਹੇ ਜਿਨ੍ਹੇ ਸਾਥ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ।

—
ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ
ਫੋਨ: 91-98729-89193

ਗਜ਼ਲ

ਸੱਚੀ ਨੀਅਤ, ਸੂਝ ਵਿਚਾਰ
ਓਹੀ ਪਾਏਦਾਰ ਏ ਬਾਬਾ।
ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਜੋ ਪ੍ਰਚਾਰਕ
ਓਹੀ ਹੋਏ ਖੁਆਰ ਏ ਬਾਬਾ।
ਪ੍ਰੈਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਜੋ ਵੀ ਕਰਦਾ
ਉਹ ਨਹੀਂ ਸਿਰਦਾਰ ਏ ਬਾਬਾ।
ਬਲੈਕਮੇਲਰ ਜੋ ਅਖਵਾਵੇ
ਅ-ਨਾਮਾਨਿਗਾਰ ਏ ਬਾਬਾ।
ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਰਾਮ, ਬਗਲ ਕਟਾਰੀ
ਇਹ ਕਾਹਤੋਂ ਹਥਿਆਰ ਏ ਬਾਬਾ।
ਹਵਾ ਵੇਖ ਕੇ ਨੇਤਾ ਬਦਲੀ
ਇਹ ਕੋਹੀ ਦਸਤਾਰ ਏ ਬਾਬਾ।
ਸੁੰਦਰ ਨੱਢੀ ਚੋਲੀ ਪਾਲੀ
ਸੰਤ ਨਹੀਂ, ਬਦਕਾਰ ਏ ਬਾਬਾ।
ਰਾਤ ਸ਼ਰਾਬੀ, ਦਿਨ ਨੂੰ ਸੋਫੀ
ਬੂਠਾ ਠੇਕੇਦਾਰ ਏ ਬਾਬਾ।
ਰਾਜ ਨਹੀਂ, ਸੇਵਾ ਹੈ ਕਰਨੀ
ਇਹ ਬੂਠਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਏ ਬਾਬਾ।
ਤਨ ਦਾ ਸੁੰਦਰ, ਮਨ ਦਾ ਕਾਲਾ
ਇਹ ਘਟੀਆ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਏ ਬਾਬਾ।
'ਗਿੱਲ' ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਟਿੱਚ ਸਮਝਿਆ
ਅਮਰੀਕਾ ਸਤਿਕਾਰ ਏ ਬਾਬਾ।

—ਜੁਗਰਾਜ ਗਿੱਲ, ਅਬੋਹਰਵੀ
ਫੋਨ: 704-257-6693

ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥਣ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਰ ਕੇ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਰਿਹਾ ਸ਼ਖਸ। ਵਿਛੜਨ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਮਿੱਠੀ ਕਸਕ। ਇਕੱਲੇ ਦਾ ਡਰ? ਸਾਹਾਂ ਵਰਗੇ ਸਾਥ ਦਾ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਖੁੱਸਿਆ ਸਾਥ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਇਕੱਲਿਆਂ ਤੋਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੰਭਲਾ। ਆਪਣੀ ਸਾਥਣ ਉਪਰ ਸੰਪੂਰਨ ਨਿਰਭਰਤਾ ਵਾਲੀ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ। ਸਫਰ ਦੀ ਉਦਾਸੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੰਘਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਬੱਸ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਉਪਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਫਿਲਮ 'ਬਾਗਬਾਨ'। "ਬੱਚਿਆਂ ਵਲੋਂ ਜੀਵਨ ਦੀ ਢਲਦੀ ਦੁਪਹਿਰੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਵੰਡ ਵੰਡਾਰਾ। ਬੀਵੀ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ, ਮੀਆਂ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ। ਉਮਰਾਂ ਲੰਮੇਰੇ ਨਿੱਘ 'ਚ ਬਰਫ ਦੀ ਸਿਲ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼। ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਮਰਪਣ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਚਾਕ ਹੋਣਾ। ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ

ਡਾ. ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ
ਫੋਨ: 216-556-2080

ਫਿੱਕੇ ਪੈ ਗਏ ਰੰਗ। ਮੀਆਂ-ਬੀਵੀ ਦੇ ਵਿਛੜਨ ਵੇਲੇ ਬੜਾ ਕੁਝ ਅਣ ਕਿਹਾ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਨਮ ਅੱਖਾਂ। ਮਨ ਦੀ ਵੇਦਨਾ ਦੀ ਗੂੰਗੀ ਜੁਧਾਨ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਲਈ ਅੰਤਰੀਵੀ ਖਿੱਚ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਮਜ਼ਬੂਰੀਵੱਸ ਪਿਆ ਵਿਛੋੜਾ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ਾਮ 'ਚ ਘੁਲ ਰਹੇ ਉਦਾਸ ਰੰਗ। ਆਖਰ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜ 'ਚੋਂ ਉਪਜਿਆ ਸਾਹਸ, ਪੁਨਰ ਮਿਲਣ ਦੇ ਪਲਾਂ ਨਾਲ ਪੁਰ ਸਕੂਨ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ।" ਅਤੇ ਉਹ ਨਮ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਬੱਸ ਤੋਂ ਉਤਰ ਘਰ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਿਆ, ਜਿਥੇ ਇਕੱਲੇ ਉਸ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ।

ਆਪਣਿਆਂ ਦਾ ਆਪਣਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾਣਾ। ਸਾਹਾਂ ਦਾ ਮਹਿਕ ਵਿਹੁਣਾ ਹੋ ਜਾਣਾ। ਪਹਿਲੇ ਦੇ ਪਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੋਈ ਪਰਵਾਜ਼, ਦਰਾਂ ਦੀ ਦਸਤਕ ਦਾ ਖਾਮੋਸ਼ ਹੋ ਜਾਣਾ। ਘਰ 'ਚ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਲਈ ਤਰਸਣਾ। ਦੀਦਿਆਂ 'ਚ ਤਰਦੀ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰਨਾ ਅਤੇ ਚਮਨ ਦੀ ਉਦਾਸੀ ਦੀ ਆਰਤੀ ਉਤਾਰਨਾ, ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹੀ।

ਵਿਛੜਨਾ ਤੇ ਮਿਲਣਾ ਜੱਗ ਦੀ ਰੀਤ। ਉਮਰਾਂ ਦੀ ਤਵਾਰੀਖ। ਅਸੀਂ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਤੋਂ ਵਿਛੜਦੇ ਹਾਂ। ਘਰੋਂ ਤੁਰ ਰਹੇ ਨੌਕਰ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਰੋਟੀ ਖਾਤਰ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਉਜਲ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਆਪਣਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਣ ਦੀ। ਨਵੇਂ ਥਾਂਵਾਂ ਤੇ ਨਵੇਂ ਹਾਲਾਤ 'ਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਢਾਲਣਾ ਅਤੇ ਇਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਗਾਣੇ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਤਲੀ 'ਤੇ ਧਰਨਾ, "ਵਿਛੜਨ ਵਿਛੜਨ ਕਰਦਾ ਏ", ਜਦ ਵਿਛੋੜੇਗਾ ਪਤਾ ਲੱਗਜ਼ਗਾ।"

ਬੜਾ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਏ, ਸਮਾਜਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ ਧੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਵਿਦਾ ਕਰਨਾ। ਦਿਲ 'ਚ ਡੋਬੂ ਪਾਉਂਦਾ ਏ, ਉਮਰਾਂ ਜੋਡ ਵਿਛੋੜਾ। 'ਕੇਰਾਂ ਮੇਰਾ ਡਾਕਟਰ ਮਿੱਤਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ,

ਕਿਰਨ ਵਿਹੁਣਾ ਸੂਰਜ

ਡਾ. ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ ਆਪਣੀ ਨਿਵੇਕਲੀ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਫਰੋਲਦੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਨਾਦ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪਾਠਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਵੇਕਲੀ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਸੁਦਾਈ ਵੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਡਾ. ਭੰਡਾਲ ਇਸ ਕਾਲਮ ਹੇਠ ਘਰ ਦੀਆਂ ਨਿਆਮਤਾਂ ਦੀ ਵਾਰਤਾ ਸੁਣਾ ਚੁਕੇ ਹਨ ਕਿ ਘਰ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਮਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਬੁਢਾਪਾ ਉਹ ਅਵਸਥਾ ਏ ਜਦੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਸਰੀਰਕ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਆਤਮਿਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਸਕੂਨ ਦੇ ਸਫਰ ਦੀ ਹਮਰਾਜ਼ ਬਣਦੀ ਏ। ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਬੋਝ ਸਮਝਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਡਾ. ਭੰਡਾਲ ਨੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਧੀਆਂ ਨਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਕੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸੰਭਵ ਹੁੰਦੀ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੋਹ-ਪਿਆਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਹੱਬਤ ਅਮੁੱਲ ਏ, ਇਹ ਤਾਂ ਦਿਲਾਂ ਦਾ ਸੌਦਾ ਏ, ਜੋ ਨਫੇ/ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਤੱਕੜੀ 'ਚ ਨਹੀਂ ਤੁੱਲਦਾ। ਪਿਛਲੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਵਾਰਤਾ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਮਨਾਂ 'ਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਦੀਵੇ ਜਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਚਮਨ ਦਾ ਫੁੱਲ ਕਮਰੇ 'ਚ ਜਾਂਦਿਆਂ ਹੀ ਮੁਰਝਾ ਜਾਂਦਾ ਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਸੀਹਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਫੁੱਲ ਨਾ ਤੌੜੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੁਲਜ਼ਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭਾਗ ਲਗਣ ਦਿਉ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਚਮਨ ਦੀ ਆਰਤੀ ਉਤਾਰਨ ਦਿਉ। ਹਥਲੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਵਾਰਤਾ ਦੱਸਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਛੋੜਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਵਿਛੋੜਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਏ। 'ਕੱਲੀ ਕੁੰਜ ਵਿਛੜ ਗਈ ਡਾਰੋ' ਦਾ ਦਰਦ। ਸਾਹ ਸੂਤਵੇਂ ਪਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਏ ਉਸ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਹਰ ਪਲ ਦੀ, ਹਰ ਗੱਲ ਦੀ, ਹਰ ਹੱਲ ਦੀ ਸਾਂਝ ਹੋਵੇ। -ਸੰਪਾਦਕ

"ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਧੀਆਂ, ਹੋਰ ਦੋ-ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੀਕ ਵਿਆਹ ਕੇ ਘਰੋਂ ਤੋਰਨੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਹੀ ਕੁਝ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਏ। ਕਿਵੇਂ ਸਹਾਰਾਂਗਾ ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਹਾਂ ਤੋਂ ਕੀਮਤੀ ਧੀਆਂ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ? ਤੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਵੇਂ ਧੀਆਂ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜ 'ਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਏ?" ਕਿੰਜ ਦੱਸਦਾ ਕਿ ਧਰਤ ਵਰਗੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦਾ ਮੋਹ ਦੂਰ ਜਾ ਕੇ, ਹੋਰ ਵੀ ਤੀਖਣ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਏ।

ਜਦ ਕੁੱਖੋਂ ਜਾਏ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰਕੇ, ਉਚੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀ ਕਾਰਨ ਵਿਛੜਦੇ ਨੇ

ਕਰਦਾ ਏ।

ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਮੀਆਂ-ਬੀਵੀ ਵਿਛੜਦੇ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮਜ਼ਬੂਰੀਆਂ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਬੋਝ ਹੋਵੇ। ਬਿਮਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਦਾ ਖਿਆਲ ਹੋਵੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਮੀਆਂ ਬੀਵੀ, ਆਰਥਿਕ ਸਾਧਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦੇ ਨਾਂਵੇਂ ਹੀ ਇਕਲਾਪਾ ਲਿਖਵਾ ਛੱਡਦੇ ਨੇ। ਚੋਰੀ ਛੁਪੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਗਏ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਹੋਣ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਹੀ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਏ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਛੋੜੇ 'ਚ ਫਿੱਕਾ

ਦੀ ਗਾਥਾ। ਦੂਰ ਤੁਰ ਗਿਆਂ ਦਾ ਫਿਕਰ। ਦਰਾਂ 'ਚ ਤੇਲ ਚੋਂਦੀ ਤੇ ਪਾਣੀ ਡੋਲਦੀ ਮਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਪੈਂਦੇ ਹੋਲ। ਦਾਦੀ ਦੀ ਡੰਗੋਰੀ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ ਆਖਰੀ ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਘੜੀ। ਬਾਪੂ ਦੇ ਪੋਲਿਆਂ 'ਚ ਹੰਝੂਆਂ ਦੇ ਤੁੱਲ-ਤੁਪਕੇ ਅਤੇ ਦੂਰ ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਅੱਖੋਂ ਓਹਲੇ ਹੋ ਸਭ ਦੀ ਤਲੀ 'ਤੇ ਇਕ ਉਡੀਕ ਧਰ ਗਿਆ। ਹਰ ਇਕ ਦੇ ਮਸਤਕ 'ਤੇ ਉਕਰੀ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਲੰਮੀ ਲਕੀਰ, ਵੇਦਨਾ।

ਵਿਛੋੜਾ ਕਈ ਰੂਪਾਂ 'ਚ ਸਾਡੇ ਸੰਗ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਂਦਾ ਏ, ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਜਗਾਉਂਦਾ ਏ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਜੀਵਨ-ਜੁਗਤ ਨੂੰ ਇਮਤਿਹਾਨ 'ਚ ਪਾਉਂਦਾ ਏ। ਜਦ ਮਾਂ-ਪਿਓ ਸਾਥੋਂ ਵਿਛੜਦੇ ਨੇ ਤਾਂ ਇਕ ਛਾਂ ਤੋਂ ਮਹਿਰੂਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਇਕ ਨਿੱਘ ਤੋਂ ਵਿਰਵੇ, ਉਮਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਆਣਪਾਂ ਤੋਂ ਵਿਹੁਣੇ, ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਨਿਭਾਅ ਤੋਂ ਸੱਖਣੇ, ਸਮਾਜਕ ਸੋਝੀ ਤੋਂ ਕੋਰੇ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸਿਰ 'ਤੇ ਪੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ। ਹਰ ਫੈਸਲਾ ਖੁਦ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਏ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਹੀ-ਗਲਤ ਦੇ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ। ਸਭ ਤੋਂ ਨਿਰਪੱਖ ਸਲਾਹਕਾਰ ਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਲੋਚਾ ਮਨ 'ਚ ਪਾਲਣ ਵਾਲੇ ਤੁਰ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਫਿਰ ਕੰਧ 'ਤੇ ਲਟਕਦੀ, ਮਾਂ-ਪਿਓ ਦੀ ਉਦਾਸ ਜਿਹੀ ਤਸਵੀਰ ਹੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬਣਦੀ ਏ ਅਸੀਸ, ਸੰਵੇਦਨਾ।

ਹੱਥੀਂ ਪਾਲ ਪੋਸ ਕੇ, ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਰ ਜਦੋਂ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਪੈਰ ਰੱਖਦੇ ਨੇ ਤਾਂ ਵਿਛੋੜੇ 'ਚ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਕਾਲਜੇ 'ਚ ਪੈਂਦੀ ਖੋਹ, ਘਰ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਨੂੰ ਰੁਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਘਰ ਉਪਰਾਮਤਾ ਦੀ ਜੂਨ ਹੰਢਾਉਂਦਾ ਏ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਚੋਚਲੇ ਤੇ ਚਹਿਕਦੇ ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨ ਦੀ ਤੰਦੀ 'ਤੇ ਟਿਕਾਉਂਦਾ ਏ। ਘਰ, ਘਰ ਦੇ ਆਰਥਾਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣਾ ਹੋਇਆ, ਦੂਰ ਤੁਰ ਗਿਆਂ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਪਰਤ ਆਉਣ ਲਈ

ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਮੀਆਂ-ਬੀਵੀ ਵਿਛੜਦੇ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮਜ਼ਬੂਰੀਆਂ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਬੋਝ ਹੋਵੇ। ਬਿਮਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਦਾ ਖਿਆਲ ਹੋਵੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਮੀਆਂ ਬੀਵੀ, ਆਰਥਿਕ ਸਾਧਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦੇ ਨਾਂਵੇਂ ਹੀ ਇਕਲਾਪਾ ਲਿਖਵਾ ਛੱਡਦੇ ਨੇ। ਚੋਰੀ ਛੁਪੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਗਏ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਹੋਣ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਹੀ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਏ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਛੋੜੇ 'ਚ ਫਿੱਕਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਏ ਸੁਹਾਗ ਦਾ ਸੂਹਾ ਰੰਗ, ਰੁੱਸ ਜਾਂਦੀ ਏ ਉਮੰਗ ਅਤੇ ਉਦਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਏ ਜੀਵਨ-ਤਰੰਗ।

ਤਾਂ ਘਰ 'ਚੋਂ ਗੁੰਮ ਜਾਂਦੀ ਏ ਆਪਸੀ ਲੜਾਈ, ਜਿੰਦ ਪੁਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਖਿਝਾਉਣਾ। ਭੈਣ ਦੀ ਰੱਖੜੀ ਤੇ ਵੀਰੇ ਦਾ ਗੁੱਟ ਦੂਰੀਆਂ 'ਚ ਨਪੀੜੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਆਪਣਿਆਂ ਦੀ ਆਮਦ ਉਪਰਾਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਏ। ਭੈਣਾਂ-ਭਰਾਵਾਂ 'ਚ ਪਨਪਦਾ ਮੋਹ, ਖੜਾਂ ਤੇ ਸੁਨੇਹਿਆਂ ਦੀ ਮੁਹਤਾਜੀ ਹੰਢਾਉਂਦਾ ਏ। ਤੁਤ ਦੇ ਮੋਢੇ ਵਰਗੀ ਸਾਂਝ ਹਉਕਾ ਭਰਦੀ ਏ। ਸਾਹਾਂ ਵਰਗਾ ਸਾਜ ਆਪਣੀ ਅਉਧ ਲਈ ਅਰਦਾਸ

ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਏ ਸੁਹਾਗ ਦਾ ਸੂਹਾ ਰੰਗ, ਰੁੱਸ ਜਾਂਦੀ ਏ ਉਮੰਗ ਅਤੇ ਉਦਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਏ ਜੀਵਨ-ਤਰੰਗ।

ਉਚੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾ ਰਿਹਾ ਲਾਡਲਾ। ਵਿਹੜੇ 'ਚ ਜੁੜਿਆ ਪਰਿਵਾਰ। ਜਿਥੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ 'ਚ ਚੰਗੇਰੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਆਸ ਦਾ ਜਗਦਾ ਦੀਪਕ, ਉਥੇ ਆਪਣੀ ਆਂਦਰ ਦੇ ਵਿਛੜਨ ਦਾ ਦਰਦ ਵੀ। ਕੰਧ ਉਹਲੇ ਪਰਦੇਸ

ਕਾਵਿ ਜਗਤ

ਮਦਰ'ਜ਼ ਡੇਅ

ਅੱਜ ਦਿਨ ਮਾਂਵਾਂ ਦਾ ਆਇਆ,
ਮੁਬਾਰਕ ਮਾਂਵਾਂ ਨੂੰ
ਅਸਾਂ ਰੱਬ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਮਨਾਇਆ,
ਮੁਬਾਰਕ ਮਾਂਵਾਂ ਨੂੰ।

ਜੁਗ ਜੁਗ ਜੀਵਣ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਾਣਨ
ਸਭ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮਾਂਵਾਂ
ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ
ਬਣ ਕੇ ਠੰਢੀਆਂ ਛਾਂਵਾਂ।
ਰੱਬ ਮਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਵਟਾਇਆ,
ਮੁਬਾਰਕ ਮਾਂਵਾਂ ਨੂੰ।

ਮਾਂ ਹੀ ਈਸ਼ਵਰ, ਮਾਂ ਹੀ ਅੱਲਾ,
ਮਾਂ ਹੀ ਪਿਆਰ ਤੇ ਪੂਜਾ
ਮਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਰੱਬ ਹੀ ਬੋਲੇ,
ਹੋਰ ਨਾ ਰੱਬ ਕੋਈ ਦੂਜਾ।
ਰੱਬ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਮਾਂ ਬਣ ਆਇਆ,
ਮੁਬਾਰਕ ਮਾਂਵਾਂ ਨੂੰ।

ਬੱਚਿਓ ਮਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰੋ,

ਇਹ ਮਾਂ ਹੈ ਜਗ ਦੀ ਜਨਨੀ
ਮਾਂ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਦੂਜੀ ਮੁਰਤ
ਰੱਬ ਤੋਂ ਹੋਰ ਨਾ ਬਣਨੀ।
ਇਹਨੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਵੀ ਗੋਦ 'ਚ ਖਿਡਾਇਆ,
ਮੁਬਾਰਕ ਮਾਂਵਾਂ ਨੂੰ।

ਨੌਂ ਮਹੀਨੇ ਢਿੱਡ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ
ਜਨਮ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਹੈ ਦਿੰਦੀ
ਸਾਨੂੰ ਦੇਵੇ ਹਰ ਪਲ ਖੁਸ਼ੀਆਂ,
ਆਪ ਹੈ ਪੀੜਾਂ ਸਹਿੰਦੀ।
ਇਹਦਾ ਕਰਜਾ ਨਾ ਮੁਕਣਾ ਮੁਕਾਇਆਂ,
ਮੁਬਾਰਕ ਮਾਂਵਾਂ ਨੂੰ।

ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਗਿਫਟ ਲਿਆ ਕੇ
ਮਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਪਰਚਾਈਏ
ਸੱਚਾ ਪਿਆਰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਮਾਂ ਦੀ,
ਮਾਂ ਨੂੰ ਗਲ ਨਾਲ ਲਾਈਏ।
ਮਾਂ ਹੈ ਮਮਤਾ ਦੀ ਸੰਘਣੀ ਛਾਇਆ,
ਮੁਬਾਰਕ ਮਾਂਵਾਂ ਨੂੰ।

ਕਹਿੰਦੀ ਏ 'ਸੁਰਜੀਤ' ਵੇ ਲੋਕੋ,
ਮਾਂ ਨੂੰ ਗਲ ਨਾਲ ਲਾਓ
ਮਾਂ ਤੋਂ ਰਜ ਰਜ ਲਵੋ ਅਸੀਸਾਂ
ਤੇ ਉਚੇ ਰੁਤਬੇ ਪਾਓ।

ਸਦਾ ਸਿਰ 'ਤੇ ਰਵ੍ਹੇ ਉਹਦਾ ਸਾਇਆ,
ਮੁਬਾਰਕ ਮਾਂਵਾਂ ਨੂੰ।
-ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ

ਮਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ

ਮਾਂ ਸਾਡੀ ਨੇ ਬੜਾ ਭੱਠ ਝੋਕਿਆ
ਉਨ ਵੱਡੇ ਤਤਕੇ
ਪਾ ਮਧਾਣੀ ਅਧਰਿਤਕਾ
ਰਿਤਕ ਰਿਤਕ ਮੱਖਣ
ਲੱਸੀ ਦਹੀਂ ਬਹੁਲਤਾ।
ਕਰ ਗੋਹਾ-ਕੂੜਾ
ਆਹਰ ਰੋਟੀ-ਟੁੱਕ ਦਾ ਕਰ
ਕੁੱਟ ਕੁੱਟ ਬਣਾ ਘੁੰਦੁ ਘੀ 'ਚ
ਪੜ੍ਹਨ ਸਕੂਲੇ ਤੋਰ ਦਿੰਦੀ।

ਚਰਖਾ ਕੱਤ ਪੂਣੀ ਪੂਣੀ
ਲਾਹ ਗਲੇਟਾ ਦਰੀਆਂ ਸੀ ਬੁਣਦੀ
ਬਾਕੀ ਦਿਨ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਪੌਣੇ ਪਾ
ਪਾਣੀ ਪਿਲਾ, ਨੁਹਾ-ਧੁਆ
ਧੁੱਪ ਆ ਗਈ ਛਾਵੇਂ ਬੰਨ।
ਪਰਛਾਵਾਂ ਪਹੁੰਚਦਾ ਜਦ ਖੁਰੇ 'ਤੇ
ਮਾਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹੁਣ ਬਾਰਾਂ ਵੱਜ ਗਏ।
ਜਦੋਂ ਪਰਛਾਵਾਂ ਚੜ੍ਹਨ ਲੱਗਦਾ

ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੀ ਕੰਧ 'ਤੇ
ਹੁਣ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਉਪਰ ਹੋ ਗਏ।
ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਰੋਲਾ ਪਾਉਣ
ਜਾਓ ਪੱਠਾ-ਦੱਬਾ ਲੈ ਆਓ
ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕਰ-ਘੀ ਨਾਲ ਰੋਟੀ ਦੇਉ।
ਆ ਜਾਵਣ ਜੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਰਾਤ ਬਰਾਤੇ
ਕਦੇ ਮੂੰਹ ਨਾ ਵੱਟਦੀ
ਰੁੱਖੀ ਮਿੱਸੀ ਦੇ ਦਿੰਦੀ।

ਮਾਂ ਸਾਡੀ ਮਰ ਗਈ
ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਫੂਕਾਂ ਮਾਰ ਮਾਰ
ਗਿੱਲਾ ਔਕ ਧੁਬਦਾ
ਧੂਆਂ ਦਿੰਦਾ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕੁੜਿਤਣ
ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਅੱਜ।
ਗੋਟੇ ਗਿੱਲੇ ਸਿਰ ਦਰਦ ਹੋਣ ਲੱਗਾ
ਮਾਂ ਪੁੜ੍ਹਪੁੜ੍ਹ 'ਤੇ ਟਿੱਕੀ ਆਟਾ ਲਾ ਲੈਂਦੀ।

ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਮੈਂ ਅੱਜ ਕਈ ਵਾਰ
ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਦੋਂ
ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਹਦਾ!
ਅੱਜ ਨਾ ਲੋੜ ਫੂਕਾਂ ਮਾਰਨ ਦੀ
ਨਾ ਲੋੜ ਹੈ ਭੂਕਨਿਆਂ ਦੀ।
ਨਾ ਗੋਟੇ ਗਿੱਲੇ, ਨਾ ਸਿਰ ਦਰਦੀ।
ਬਸ ਤਾਰ ਲਾ ਦਿੱਤੀ

ਰੋਟੀ ਰੜ੍ਹ ਗਈ ਤਵੇ 'ਤੇ।
ਕਿਵੇਂ ਭੁੱਲ ਸਕਦਾਂ ਉਸ ਮਾਂ ਨੂੰ
ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਕੁਰਬਾਨੀ ਸਾਡੇ ਲਈ।

-ਦਰਸ਼ਨਪਾਲ ਦੇਸਾਂਝ

ਨੇਕ ਸਲਾਹ

ਐਵੇਂ ਨਾ ਦੰਦ ਭਨਾ ਕੇ ਬਹਿ ਜਾਈਂ।
ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਲਾਹਨਤ ਲੈ ਕੇ ਬਹਿ ਜਾਈਂ।
ਨੇਕ ਸਲਾਹ ਜੇ ਮੰਨ ਲਵੋਂ ਮੇਰੀ,
ਏਸੇ ਵਿਚ ਹੈ ਭਲਾਈ ਤੇਰੀ।
ਗਿੱਦੜਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਖਗਰਾਂ ਨਾ ਖਹਿਣਾ,
ਯੁੱਧ ਲੜਾਈਆਂ 'ਚੋਂ ਕੀ ਲੈਣਾ।
ਛੱਡ ਦੇ ਬਦੀਆਂ ਮੰਨ ਲੈ ਕਹਿਣਾ,
ਕੁੱਟ ਕੁੱਟ ਖਾ ਕੇ ਫਿਰ ਵੀ ਬਹਿਣਾ।
ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਜੋ ਤੂੰ ਚਾਹੁੰਨਾ,
ਪੁੱਤ ਮਾਂਵਾਂ ਦੇ ਕਿਉਂ ਮਰਵਾਉਂਨਾ।
ਘ੍ਰਿਣਾ ਦੇ ਨਾਂ ਮਸਲਾ ਕੋਈ
ਨਜ਼ਿਠ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ।
ਚਨਾ ਲੋਹੇ ਦਾ 'ਨੁਰਪੁਰੀ'
ਤੈਥੋਂ ਚਿੱਥ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ।
ਨਾ ਲੈ ਪੰਗਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ
ਇੰਡੀਆ ਤੈਥੋਂ ਜਿੱਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ।

-ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ
ਫੋਨ: 408-659-5880

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਨਾਦ

ਵਾਸਤਾ ਪਾਉਂਦਾ ਏ। ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਦਾ ਆਸਰਾ ਬਣੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਜੋਤੀ ਲਈ, ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ ਵੀ ਯੁੱਗਾਂ ਤੀਕਰ ਫੈਲ ਜਾਂਦਾ ਏ। ਦਰਅਸਲ, ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਭਰ ਦੀ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਉਪਰ ਇੰਨੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਇਕੱਲਿਆਂ ਲੰਘਾਉਣਾ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਏ।

ਵਿਛੋੜਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਵਿਛੋੜਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਏ। 'ਕੱਲੀ ਕੁੰਜ ਵਿਛੜ ਗਈ ਡਾਰੋ' ਦਾ ਦਰਦ। ਸਾਹ ਸੂਤਵੇਂ ਪਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਏ ਉਸ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਹਰ ਪਲ ਦੀ, ਹਰ ਗੱਲ ਦੀ, ਹਰ ਹੱਲ ਦੀ ਸਾਂਝ ਹੋਵੇ। ਤੁਹਾਡਾ ਹਰਦਮ, ਤੁਹਾਡਾ ਹਮਰਾਜ ਤੇ ਜ਼ਰਾ-ਨਿਵਾਜ਼। 'ਹੱਥੀਂ ਤੋਰੇ ਸੱਜਣਾ' ਨੂੰ, ਨਾਲੇ ਯਾਦ ਕਰਾਂ ਨਾਲੇ ਰੋਵਾਂ' ਦੀ ਜੂਨ, ਸਲਾਬੀ ਹੋਈ 'ਵਾ।

ਵਿਛੋੜਾ, ਵਿਹਲੇ ਪਲਾਂ ਦੀ ਤਲੀ 'ਤੇ ਸੂਖਮ ਸੋਚ ਦੀ ਅੰਬਰੀ ਉਡਾਣ ਦਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ, ਵਿਛੋੜਾ ਆਤਮ ਚਿੰਤਨ ਦਾ ਸਬੱਬ, ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰਚਾਇਆ ਸੰਵਾਦ, ਚੇਤੇ 'ਚ ਸੰਗੀਤ ਘੋਲਦੀ ਮਨ ਦੀ ਰਬਾਬ, ਯਾਦ 'ਚ ਅੰਗਤਾਈਆਂ ਲੈਂਦੀ ਨਿੱਘੀ ਯਾਦ ਅਤੇ ਉਡੀਕ ਦੀ ਤੰਦੀ 'ਤੇ ਪੁਨਰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਵਿਸਮਾਦ।

ਵਿਛੋੜਾ ਜੇ ਨਵੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਦੀ ਰਹਿਤਲ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਦਰੀ ਤੇਲ ਚੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਾਥ ਦੀ ਸੁੱਚਮਤਾ ਜੱਗ-ਜਾਹਰ ਹੋਵੇ, ਚਮਨ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਬਹਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਉਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਪੀੜਾ ਧੋਵੇ ਅਤੇ ਨਰੋਈਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਕਤਾਰ 'ਚ ਖਲੋਵੇ ਤਾਂ ਵਿਛੋੜਾ ਸਾਰਥਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਹਾਣੀ ਹੋਵੇ।

ਜਦ ਮਸਤਕ ਨਾਲੋਂ ਸੋਚ ਵਿਛੜ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜਹਾਲਤ ਫੈਲਦੀ ਏ। ਜੇ ਜੀਵਨ 'ਚੋਂ ਅਦਬ ਦੂਰ ਤੁਰ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੀਵਨ-ਜੁਗਤ ਡਗਮਗਾ ਜਾਂਦੀ ਏ। ਜੇ ਸਾਹ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਵਿਛੜ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਮਿੱਟੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਏ। ਸਾਰੀ ਧਾਰਮਕ ਵਿਦਿਆ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੋਂ ਵਿਛੜੀ ਆਤਮਾ ਦੀ ਵੇਦਨਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਨਰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਤੇ ਮਿਲਣ ਚਾਹਤ ਲਈ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਰਸਤਿਆਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ। ਸਭ ਧਰਮ ਆਤਮਾ ਦੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਦੇ ਤਰਜਮਾਨ ਅਤੇ ਮਿਲਾਪ 'ਚੋਂ ਉਪਜਦੇ ਆਤਮਿਕ ਸੁੱਖ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਦਾ ਆਲੇਖ।

ਵਿਛੋੜਾ ਇਕ ਇਮਤਿਹਾਨ ਏ, ਤੁਹਾਡੇ ਇਤਮਿਨਾਨ ਦਾ, ਗਿਆਨ ਦਾ। ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਤਲਖ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਲਿਆਂ ਹੰਢਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਆਪਣਾ ਅਰਘ, ਆਪ ਰੁਸ਼ਨਾਉਣਾ। ਵਿਛੋੜਾ ਇਕ ਵਕਤ ਹੈ, ਤੁਹਾਡੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ 'ਚ ਆਏ ਨਿਖਾਰ ਦਾ, ਬਦਲਦੇ ਹਾਲਾਤ 'ਚ ਆਪਣੇ ਨੂੰ ਢਾਲਣ ਦੀ ਜੁਗਤ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਪਲ ਨੂੰ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਮਾਣਨ ਦੀ ਜੁਰਅਤ। ਵਿਛੋੜਾ, ਜੀਵਨ ਕਸ਼ੁੱਭ ਤੋਂ ਸਹੀ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਸਮਝਣ, ਸੰਵਾਰਨ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰਨ ਦਾ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਵਿਸਥਾਰ।

#

ਐਸ.ਐਸ. ਮੀਸ਼ਾ-3

ਮੀਸ਼ੇ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼

ਸ਼ਾਇਰ ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ ਮੀਸ਼ਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ-ਜਗਤ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਰੰਗ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ‘ਚੁਰਸਤਾਂ’, ‘ਚੀਕ ਬੁਲਬੁਲੀ’ ਅਤੇ ‘ਲੀਕ’ ਵਰਗੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਭੁਲਾਇਆਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭੁਲਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਬੰਦੇ ਦੀ ਬਾਤ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਖੁਦ ਨਾਲ ਬੜੀ ਭਿਅੰਕਰ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲੜਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਤਰਦੀ ਬੇਵਸੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਫੜਿਆ ਹੈ। ਇੰਨੀ ਹੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਇਸ ਸ਼ਾਇਰ ਬਾਰੇ ਸਾਡੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬੱਲ ਨੇ ਇਸ ਲੰਮੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸਿਆਸਤ ਬਾਰੇ ਗੁਫਤਾਰਾ ਰਚਾਈ ਹੈ। ਬੱਲ ਵੱਲੋਂ ਛੇਤੀਆਂ ਰਮਜ਼ਾਂ ਦੇ ਭੇਤ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਖੁੱਲ੍ਹਦੇ ਹਨ, ਸੱਚ ਸਿਰ ਭਾਰ ਹੁੰਦਾ ਜਾਪਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਤਰਤੀਬਾਂ ਦੀ ਜੁਗਲਬੰਦੀ ਸਿਰਜਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਫਾਥੇ ਬੰਦੇ ਦੇ ਨਕਸ਼ ਉਘੜਨ ਲਗਦੇ ਹਨ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਮੀਸ਼ਾ, ਦਾਸਤੋਵਸਕੀ, ਅਲਬੇਅਰ ਕਾਮੂ, ਬੋਰਿਸ ਪਾਸਤਰਨਾਕ, ਨੰਦੀ ਬੱਲ ਅਤੇ ਐਸ.ਕੇ. ਨਿਝਾਵਨ ਕਿਸੇ ਇਕ ਕੇਂਦਰੀ ਨੁਕਤੇ ‘ਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਰੂਹਾਨੀ ਭਰਾ ਹੀ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਭ ਇਨਸਾਨੀ ਸਵੈਮਾਣ ਅਤੇ ਹਰ ਹਾਲ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਅਸੂਲ ਦੇ ਮੁਦਈ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਉਮਰੇ ਰੈਡੀਕਲ ਪਾਲਿਟਿਕਸ ਅਪਣਾਈ, ਪਰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਆਪਣੀ ਸੁਹਿਰਦ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਰਾਹੀਂ ਉਚੀ ਸੁਰ ਵਾਲੀ ਹਰ ਸੁਪਨਸਾਜ਼ ਪਾਲਿਟਿਕਸ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਸਾਫ਼ਗੋਈ ਨਾਲ ਅਗਾਊਂ ਵੇਖ ਲਿਆ। ਦਾਸਤੋਵਸਕੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਅੰਦਰ ਕਾਦਰ ਦੇ ਸਮਾਨੰਤਰ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਦੇ ਜਗਤ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪ ਗਲਪ ਜਗਤ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਨਿੱਕੇ ਵੱਡੇ ਹਰ ਪਾਤਰ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਸ਼ਖਸੀਅਤ

ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬੱਲ
ਫੋਨ: 647-982-6091

ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪਾਤਰ ਸਿਰੇ ਦੇ ਖੁਦਦਾਰ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਵਾਲੀ ਟੱਕਰ ਹੈ; ਇਹ ਲੋਕ ਬਰਬਾਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਗਰਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਕਦਰਾਂ ਤੋਂ ਝਕਦਾ ਨਹੀਂ।

ਉਂਜ, ਸਿਰੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦਾਸਤੋਵਸਕੀ ਖੁਦ ਅਲੈਗਜੈਂਡਰ ਹਰਜ਼ਨ, ਬੈਲਿੰਸਕੀ, ਚਰਨੀਸ਼ੇਵਸਕੀ ਅਤੇ ਮਾਈਕਲ ਬਾਕੂਨਿਨ ਨੂੰ ਪੱਛਮ ਦੇ ਪਿਛਲਾ ਦੱਸ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਬੇਕਿਰਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸੰਗਰਾਮ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹੱਸਮਈ ਆਭਾ ਵਾਲੇ, ਦਮਘੋਟ ਇਕਹਿਰੇ ਤਰਕ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਮੱਕੜ ਜਾਲ ਨੂੰ ਓੜ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਾਰ ਪਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਿਰਜਣਾਤਮਿਕ ਕੰਮ ਵਿਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਭਿੜਦੀਆਂ ਅਲੌਕਿਕ ਆਭਾ ਵਾਲੀਆਂ ਅਨੰਤ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਉਸ ਨੇ ਮੇਲਾ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਬਾਬੇ ਦਾ ਬਾਬਾ ਆਦਮ ਨਿਰਾਲਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਲੜਾਈ ਇਕੱਲੇ ਪੱਛਮ ਦੀ ਗਿਆਨਵਾਦੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਚਿੰਤਕਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਦਾ ਇਤਕਾਦ ਹੈ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਸਭਿਅਤਾ ਦੇ ਬੇਹ ਹੋਣ ਦਾ ਮੁੱਢ ਪੈਗੰਬਰ ਈਸਾ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੋਮਨ ਕੈਥੋਲਿਕ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਅਪਣਾ ਲੈਣ ਨਾਲ ਹੀ ਬੜ ਗਿਆ ਸੀ।

ਦਾਸਤੋਵਸਕੀ ਨੇ ਸਿਰਜਣਾਤਮਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਟਰੈਕਟਨੁਮਾ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵੀ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਕਿ ‘ਨਵੀਂ ਅੰਜੀਲ’ ਦੀ ਰੂਸੀ ਆਰਥੋਡੋਕਸ ਚਰਚ ਵਾਲੀ ਪੜ੍ਹਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਏ ਬਿਨਾ ਰੂਸੀਆਂ ਦਾ ਤਾਂ ਕੀ, ਪੂਰੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਹੀ ਕਲਿਆਣ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਾਮੂ, ਨਿਝਾਵਨ, ਐਸ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਨੰਦੀ ਬੱਲ, ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਕਿ ਦਾਸਤੋਵਸਕੀ ਦੇ ਸਿਰਜਣਾਤਮਿਕ ਕੰਮ ਦਾ ਕੋਈ ਤੋੜ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਦੀਆਂ ‘ਜੁਰਮ ਤੇ ਸਜ਼ਾ’ ਅਤੇ ‘ਡੈਵਿਲਜ਼’ ਵਰਗੀਆਂ ਮਹਾਨ ਕਥਾਵਾਂ ਅੰਦਰਲੀਆਂ ਅੰਤਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ ਅਤੇ ਲੁਪਤ ਚਿਤਾਵਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਆਦਮ ਜਾਤ ਲਈ ਖਤਰੇ

ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਵਖਰੇਵੇਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮੁਦਈ ਉਤਰ-ਆਧੁਨਿਕ ਚਿੰਤਨ ਦਾ ਡੰਕਾ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜ਼ਰਾ ਚਿਰਕਾ ਵੱਜਿਆ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੱਜਣਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਉਸ ਸਪਿਰਿਟ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤੱਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਤਮਸਾਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੁਲਝੇ ਹੋਏ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ, ਬਰੀਕ ਬੁੱਧ ਲੋਕ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੱਚ-ਘਰਤ ਬੇਰਤੇ ਚਿੰਤਨ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੂਰ ਦਾ ਵੀ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਚਿੰਤਨ ਡਾ. ਗੁਰਭਗਤ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਐਜਰਾਪਾਉਡ, ਜਾਰਜ ਬਤਾਈ, ਲਿਓਤਾਰ ਜਾਂ ਫੂਕੋ ਦੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਅੰਤਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ ਨਾਲ ਖਾਹ-ਮਖਾਹ ਕਰਿਘੜੀ ਪਵਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚਾਰ ਜਗਤ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਚਲਤ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸਭ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਧੀਮੇ ਬੋਲਾਂ ਵਾਲੇ ‘ਸ਼ਾਇਰ’ ਲੋਕ ਸਨ, ਸ਼ਾਇਰਾਨਾ ਤਰਜ਼ੇ-ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਇਛੁਕ ਸਨ।

ਵੀਹ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਨੰਦੀ ਬੱਲ ਦੇ ਬੈਚਮੇਟ ਐਸ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਦੇ ਘਰੇ ਉਸ ਦੀ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਲੰਮੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਕਿ ਉਹਨੇ ‘ਦਿ ਡੈਵਿਲਜ਼’ ਜਗ੍ਹਾ ਜਗ੍ਹਾ ਲਕੀਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹੋ ਹਾਲ ਦਾਸਤੋਵਸਕੀ ਦੀ ‘ਏ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਡਾਇਰੀ’ ਦੀਆਂ ਹਜ਼ਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਪੰਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦੋਹਾਂ ਜਿਲਦਾਂ ਦਾ ਸੀ। ਐਮ.ਐਨ. ਰਾਏ, ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਅਤੇ ‘ਜ਼ੋਰਬਾ ਦੀ ਗਰੀਕ’ ਸਮੇਤ ਨਿਕੋਸ ਕਜਾਂਤਜੈਕਿਸ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੀ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਵਿਚ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਮੰਡਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਿਕਲੇ, ਜਾਤ-ਪਾਤੀ ਦੰਭ ਦੀ ਮਾਰ ਕੁਤਿਕੀ ਵਿਚ ਫਸੇ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਜ਼ਰਾ ਰੈਲਾ ਕਰਨ ਖਾਤਰ ਸਮਾਜਿਕ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਸੱਚੇ ਤਕਾਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹ ਰਿਪੋਰਟ ਇਕੱਲੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਐਸ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਨੇ ਹੀ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਪਿੱਛੋਂ ਮੰਡਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਉਹੀ ਸਨ।

ਇਸ ਮੁਲਾਕਾਤ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਨਹਿਰੂ ਖਾਨਦਾਨ ਦੀਆਂ ਹਕੂਮਤਾਂ ਦੇ ਅਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਲੇਖੇ ਜੋਥੇ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੀ ਕਰੀਬ 600 ਪੰਨਿਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ‘ਡਾਇਨਾਸਟੀ’ ਛਪ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੀਆਂ ਹਕੂਮਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੜੇ ਨੇਤਿਓਂ ਵਾਚਿਆ ਸੀ; ਮਸਲਨ, 1982 ਦੀਆਂ ਏਸ਼ਿਆਈ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ‘ਡਾਇਰੈਕਟਰ’ ਹੀ ਸਨ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਨਹਿਰੂ, ਇੰਦਰਾ ਜਾਂ ਰਾਜੀਵ, ਤਿੰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤੀ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵੱਡਾ ਗਿਲਾ ਨਹਿਰੂ ‘ਤੇ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਨਾ ਰਿਹਾ, ਜ਼ਮੀਨੀ ਸੁਧਾਰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕੀਤੇ; ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਵਿਰੁਧ ਕਦੀ ਡਟ ਕੇ ਸਟੈਂਡ ਨਾ ਲਿਆ! ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਲਈ ਉਹ ਮੁਖ ਦੋਸ਼ੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਸੀ। ਰਾਏ ਉਹਦੀ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀ.ਕੇ. ਨਿਝਾਵਨ ਵਾਲੀ ਹੀ ਸੀ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਨਿਝਾਵਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਦੇਸ਼, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬੇਹੱਦ ਦੁਖੀ ਸਨ। ਨਿਝਾਵਨ ਨੇ 1980 ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਆਪਣੇ ਸਨਾਤਨੀ ਹਿੰਦੂ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਤ ਕਰਦਿਆਂ ‘ਸੋਲ ਟੂ ਸੋਲ: ਐਨ ਈਸਟ-ਵੈਸਟ ਐਨਕਾਊਂਟਰ’ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖੀ, ਉਸ ਵਿਚ ਪੱਛਮ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਤਾਂ ਹੈ, ਪਰ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਸਵਾਮੀ ਦਇਆ ਨੰਦ ਦੇ ਦਿੱਗ-ਵਿਜਈ ਅੰਦਾਜ਼ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ.

ਵਾਲੀ ਸੁਰ ਨੂੰ ਉਹਨੇ ਤਿੱਖੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਬਾਇਸ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹਦਾ ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਜੰਗਨਾਮਾ ‘ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਲੰਮਾ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਹਿਬਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਮੁਹੱਬਤ ਦੀ ਇੱਤਹਾ ‘ਤੇ ਰਸ਼ਕ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲੇਖ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਂਦਿਆਂ ਸਾਡੀ ਸਿਮਰਤੀ ਵਿਚ ਸ. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਿਖੀ ਕਿਤਾਬ ‘ਸਿੱਖ ਇਨਕਲਾਬ’ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਸੂਰਾਂ ਉਭਰ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਮੁਜਾਹਿਦਾਂ ਵਾਲੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਹਿਬਾਨ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੁਲ ਜਹਾਨ ਦੇ ਅੱਜ ਤਕ ਹੋਏ ਸਭ ਰਹਿਨੁਮਾਵਾਂ ਅਤੇ ਚਿੰਤਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਉਚੀ ਸ਼੍ਰੇਣਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਿਆਂ ਲੇਖਕ ਨੇ ਭਾਰਤੀ-ਹਿੰਦੂ ਸਨਾਤਨੀ ਵਿਰਸੇ ਵਿਚ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਕੋਹੜ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ

ਹੈ। ਫਿਰ ਬੁੱਤ ਪੂਜਾ ਖਿਲਾਫ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਹਿਤ-ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਜਮਾਤ ਦੇ ਹਰ ਪਖੰਡ ਖਿਲਾਫ਼ ਉਹਨੇ ਪਰਸਰਾਮ ਵਾਲਾ ਕੁਹਾਤਾ ਚੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਐਨ ਇਹੋ ਹਾਲ ਵਿਵੇਕਾ ਨੰਦ ਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਇਕ ਵੀ ਲਿਖਤ ਕਦੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਤਾਂ ਦੇਖੇ ਕਿ ਪ੍ਰੋਹਿਤ-ਪੁਜਾਰੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਉਹ ਵਾਰ ਵਾਰ ਕਹਿੰਦਾ ਕੀ ਹੈ, ਪੈਂਦਾ ਕਿਵੇਂ ਹੈ! ਵੀਰ ਸਾਵਰਕਰ ਨੂੰ ਹੀ ਲੈ ਲਓ। ਪੂਰੇ 25 ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਨਜੈ ਕੀਰ ਦੀ ਲਿਖੀ ਉਸ ਦੀ ਜੀਵਨ ਕਹਾਣੀ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਉਸ ਦੀ ਹਿੰਦੂਤਵ ਵਾਲੀ ਘਾਤਤ ਤਾਂ ਉਲ-ਜਲੂਲ ਲਗੀ ਸੀ, ਪਰ ਅੰਡੇਮਾਨ ਤੋਂ ਪਰਤ ਕੇ, ਆਪਣੇ ਅਮਰਾਵਤੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਪੂਰੇ 10 ਵਰ੍ਹੇ ਜੁਹਬੰਦ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਖਿਲਾਫ਼ ਜਹਾਦ ਜਿਸ ਇਤਕਾਦ ਨਾਲ ਕੀਤਾ, ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਬੰਦਾ ਪੰਨ ਪੰਨ ਕਰ ਉਠਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਬੰਨੇ, ਨਿਝਾਵਨ ਸਾਹਿਬ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜੀਆਂ ਦੇ ਰਹਿਨੁਮਾਵਾਂ ਦੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਸੰਕੀਰਨਤਾ

ਖੱਬਿਓ... ਅਵਤਾਰ ਸਾਦਿਕ, ਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਮੀਸ਼ਾ।

ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੀਅ ਦਾ ਭਲਾ ਕੀ ਰੋਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਪਰ ਇਸ ਕੋਹੜ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਦਿਆਂ ਬਿਰਤਾਂਤ ਅੰਦਰ ਭੇਰਾ ਭਰ ਵੀ ਗਹਿਰਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਦਵਤਾਂ ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਦਾ ਕਿਧਰੇ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਉਪ ਮਹਾਂਦੀਪ ਅੰਦਰ ਕਰੀਬ ਹਜ਼ਾਰ ਵਰ੍ਹਾ ਪੂਰਾ ਤਪ ਤੇਜ਼ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸ਼ਾਸਕ ਆ ਗਏ। ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਦਬੇਲ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਪ੍ਰੋਹਿਤ ਜਮਾਤ ਦੀ ਰਾਜਪੂਤ-ਕਸ਼ੱਤਰੀ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਕਰਿਘੜੀ ਕਿਵੇਂ ਪਈ, ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪੁੱਟ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ, ਪਰ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ‘ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਾਲੇ ਫੋੜੇ’ ਦਾ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਇਲਾਜ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਇਆ? ਇਸ ਪਹੇਲੀ ਦਾ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ।

ਸਵਾਮੀ ਦਇਆ ਨੰਦ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਕੋਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਇਹੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਸਿਰੇ ਦੀ ਲਾਅਣਤ ਹੈ; ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਦਾਂ ਅੰਦਰ ਉਕਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸਵੀਕਿਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਔਰਤ-ਮਰਦ ਅਤੇ ਹਰ ਵਰਣ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਨਮ ਜਾਤ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਗੱਲ, ਨਾਲ ਹੀ ਹਰ ਇਕ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਾਵੇਂ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਜਜ਼ਬੇ ਦੀ ਜਿਸ ਸ਼ਿਦਤ ਨਾਲ ਉਹ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰੂਸੇ ਵੀ ਕੇਰਾਂ ਉਹਦੇ ਮੂਹਰੇ ਫਿਕਾ ਲੱਗਦਾ

ਕਾਰਨ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਨ। ਵੀਰ ਸਾਵਰਕਰ ਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਨਾ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਵੀ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਖੈਰ! ਹੁਣ ਜ਼ਰਾ ਮੀਸ਼ੇ ਵੱਲ ਪਰਤਦੇ ਹਾਂ। 000

ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਮੀਸ਼ਾ ਨਾਲ ਸਾਲ 1971 ਵਿਚ ਕੁਲਬੀਰ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਕਰੀਬ 14 ਵਰ੍ਹੇ ਪਿੱਛੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਮੇਜਰ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਪੀ.ਕੇ. ਨਿਝਾਵਨ ਦੀ ਸੰਗਤ ‘ਚ ਹੋਈਆਂ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਸਾਲ 1977-78 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਜਵਾਬ ਮਹਿਮਾਨ ਨਿਵਾਜ਼ੀ ਮਾਨਣ ਦਾ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਉਹ ਆਦਰਸ਼ ਨਗਰ ਲਾਗੇ ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਹਮਦਰਦ) ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਕੋਠੀ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਕੇਰਾਂ ਛੁੱਟੀ ਦਾ ਦਿਨ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਡੇਰੀ ਉਮਰ ਦੇ ਮਿੱਤਰ ਅਤੇ ਗਰਾਈਂ ਰਣਜੀਤ ਬੱਲ ਨਾਲ ਸਵੇਰੇ 10-11 ਵਜੇ ਹੀ ਮੀਸ਼ੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਦੋਂ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਅਗਾਂਹ ਉਹ ਤੇ ਅਲਬੇਲ ਸਿੰਘ ਵੇਦਕਾ ਦੀ ਬੋਤਲ ਖੋਲ੍ਹੀ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਇਹ ਉਹ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਾ ਨਕਸਲੀ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਸੀ, ਨਾ ਕੋਈ ਮੋਗਾ ਅੰਦੋਲਨ ਸੀ, ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵੀ ਚੁੱਕੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਕਾਂਡ ਅਜੇ ਵਾਪਰਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੀਸ਼ਾ ਪੂਰਾ ਰੰਗ ਵਿਚ ਸੀ।

ਆਰਥਿਕਤਾ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕਤਾ, ਦੋਵੇਂ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਸਨ। ਕੋਈ ਦਵੰਦ ਜਾਂ ਦੁਬਿਧਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਇਖਲਾਕੀ ਤਣਾਓ ਤੋਂ ਵੀ ਮੁਕਤ ਉਹ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਅੱਜ ਵੀ ਯਾਦ ਹੈ, ਮੀਸ਼ੇ ਨੇ ਅਲਬੇਲ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਬ ਹੋ ਕੇ

ਮਿਰਜਾ ਗਾਲਿਬ ਦਾ ਸ਼ਿਅਰ ‘ਫਿਰ ਦੇਖੀਏ ਅੰਦਾਜ਼-ਏ-ਗੁਲ-ਅਫਸਾਨੀਏ-ਏ-ਗੁਫਤਾਰ, ਰਖ ਦੇ ਕੋਈ ਪਿਆਲਾ/ਪੈਮਾਨਾ-ਏ-ਸਾਹਿਬਾ ਮੇਰੇ ਆਗੇ’ ਸੁਣਾਇਆ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਟੇਪ ਰਿਕਾਰਡਰ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡਰ ਪਲੇਅਰ ਉਪਰ ਬੋਗਮ ਅਖਤਰ ਦਾ ‘ਯੇ ਨਾ ਬੀ ਹਮਾਰੀ ਕਿਸਮਤ ਕਿ ਵਿਸਾਲੇ ਯਾਰ ਹੋਤਾ’ ਵਾਲਾ ‘ਤਵਾ’ ਚਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਗਜ਼ਲ ਖਤਮ ਅਜੇ ਹੋਈ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਰੀਦਾ ਖਾਨਮ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਵਿਚ ‘ਹੈ ਜਹਾਂ ਨਾਮ ਇਸ਼ਕ ਕਾ ਲੇਨਾ, ਆਪਣੇ ਪੀਛੇ ਬਲਾਅ ਲਗਾ ਲੇਨਾ’ ਦੇ ਪੁਰਸੋਜ਼ ਬੋਲਾਂ ਵਾਲੀ ਇਕ ਹੋਰ ਦਿਲਕਸ਼ ਗਜ਼ਲ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਮੈਡਮ ਸੁਰਿੰਦਰ ਮੀਸ਼ਾ ਨੇ ਪਿਆਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਹਰੀਆਂ ਮਿਰਚਾਂ ਵਾਲੇ ਪਕੌੜੇ ਸਾਨੂੰ ਭਿਜਵਾ ਦਿੱਤੇ। ਬਹੁਤ ਵਿਲਖਣ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਾਦਗੀ ਅਤੇ ਸਹਿਜ ਸੁਰਿੰਦਰ ਮੀਸ਼ਾ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵਿਚ ਸੀ। ਮੀਸ਼ੇ ਨਾਲੋਂ ਮੂਲੋਂ ਹੀ ਵਖਰੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਤਤਾਈ ਵਿਹਿਦਿਆਂ ਹੀ ਮੈਡਮ ਮੀਸ਼ਾ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੋਂ ਝਰਦੀ ਸਾਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ। ਮੈਡਮ ਸੁਰਿੰਦਰ ਅਤੇ ਮੀਸ਼ੇ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਮਾਹੌਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਕਸ਼ਮੀਰ ਪੰਨੂ ਨੇ ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਦੇ ‘ਨਾਗਮਣੀ’ ਦੇ ਜ਼ਿਕਰ-ਇ-ਖੈਰ ਕਾਲਮ ਲਈ ਲਿਖੇ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰਾਂ ‘ਤੇ ਆਧਾਰਤ ‘ਇਸਤਿਹਾਰ ਧੁੱਪ ਛਾਂ ਦੇ’ ਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਮਲ ‘ਸੁਰਿੰਦਰ ਮੀਸ਼ਾ’ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠਲੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਜਿਵੇਂ ਪਾਈ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਜ਼ਰਾ ਵੇਖੋ:

ਕੋਸੀ ਕੋਸੀ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਜਦ ਮੈਂ ਕੋਠੀ ਪੁੱਜਾ ਤਾਂ ਲਾਅਨ ਵਿਚ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਤੇ ਫੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਜ ਰਹੀ ਸੀ। ਗੱਦੀਦਾਰ ਘਾਹ ‘ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਉਘੜਦੇ ਤੇ ਫਿਰ ਮਿਟ ਜਾਂਦੇ। ਰਾਤ ਰਾਣੀ ਦੇ ਟੁੱਟੇ ਮੂਰਝਾਏ ਫੁੱਲ ਖਿਲਰੇ ਪਏ ਸਨ। ਗਲਦਾਉਦੀ ਤੇ ਗੁਲਾਬ ਦੇ ਅੱਧ ਖਿੜੇ ਫੁੱਲਾਂ ਵਿਚ ਗੁੱਟੇ ਦੇ ਜਵਾਨ ਫੁੱਲ ਧੌਣ ਸੁੱਟੀ ਮਸਤੀ ਵਿਚ ਝੂਮ ਰਹੇ ਸਨ। ਤੁਲਸੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋ ਮਨ ਨੂੰ ਸਕੂਨ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ।

“ਉਂਜ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਸਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਵੇਖ ਲਓ, ਘਰੇਲੂ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਸਭ ਕੁਝ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ- ਮਰਦ ਤਾਂ ਹੱਥ ਹਿਲਾ ਕੇ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ।” ਰਸਮੀ ਸੁੱਖ-ਸਾਂਦ ਕਹਿਦਿਆਂ ਉਹ ਹੱਸ ਪਈ। ਬਰਾਡੇ ਵਿਚ ਕੁਰਸੀ ਡਾਹੀ ਮੀਸ਼ਾ ਅਖਬਾਰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਮਸਰੂਫ਼ ਸੀ। ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਮੈਡਮ ਕੋਲ ਬਹਿੰਦਿਆਂ ਹੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਪੰਨੂ ਮੀਸ਼ੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣਦਿਆਂ ਪਰ੍ਹਾਂ ਬੈਠੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੱਸ ਕੋਲੇ ਆ ਕੇ ਪੁੱਛਦੀ ਹੈ:

“ਵੇ ਪੁੱਤਰ! ਤੂੰ ਕੀਹਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਏ?”

“ਸੋਹਣੂ ਦੀ?... ਪੁੱਤ ਇਹ ਤਾਂ ਬੜਾ ਅਵੈਤਾ ਸੀ। ਕੀ ਦੱਸਾਂ- ਤਿੰਨ ਮੰਗਾਂ ਛੱਡੀਆਂ, ਤਿੰਨ... ਬਸ ਮੰਨੇ ਹੀ ਨਾ... ਆਖੋ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਵਿਆਹ ਕਲਮ ਨਾਲ ਕਰਾਇਆ। ਝੱਲਾ ਨਾ ਹੋਵੇ... ਜਦ ਮੇਰੀ ਇਹ ਧੀ ਘਰ ਆਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਬੂਹੇ ਦੀ ਹਰ ਚੋਗਾਨ ‘ਤੇ ਤੇਲ ਚੋਅ ਅੰਦਰ ਲੰਘਾਇਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਤੀਰ ਆਂਗ ਸਿੱਧਾ ਹੋਇਆ ਪਿਆ।” ਉਸ ਸੁਰਿੰਦਰ ਦੇ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਹੱਥ ਫੇਰਦਿਆਂ ਬੜੀ ਅਪਣੱਤ ਨਾਲ ਉਸ ਵੰਨੀ ਵੇਖਿਆ... ਉਹ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਮੁਸਕਰਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਮੀਸ਼ਾ ਜੀ ਸਾਨੂੰ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਕੇ ਅਛਪਲੇ ਜਿਹੇ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਤੇ ਫਿਰ ਮੈਡਮ ਸੁਰਿੰਦਰ ਅਗਾਂਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ- “(ਬਚਪਨ ਤੇ ਜਵਾਨੀ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਗੁਜਰਨ ਕਰ ਕੇ) ਸ਼ੁਰੂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਏਧਰ ਦਾ ਮਹੌਲ ਰਾਸ ਨਾ ਆਇਆ, ਸਾਡਾ ਨਵਾਂ ਨਵਾਂ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਛੜੇ ਛੜਾਂਗ ਦੋਸਤ ਆ ਕੇ ਛਕਦੇ ਛਕਾਉਂਦੇ ਤੇ ‘ਚੀਕ ਬੁਲਬੁਲੀਆਂ’ ਮਾਰਦੇ, ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਦੇ, ਕਵਿਤਾ ਸੁਣਾਂਦੇ। ਨਾ ਰੋਟੀ ਨਾ ਪਾਣੀ। ਉਡੀਕ ਉਡੀਕ ਮੈਂ ਰਹਿਰਾਸ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ। ਮੇਰੇ ਪਾਠ ਦਾ ਤਾਂ ਭੋਗ ਪੈ ਜਾਂਦਾ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਵਿਤਾ ਪਾਠ... !”

ਇਸ ਪ੍ਰਥਾਏ ਪੰਨੂ ਵਲੋਂ ਮੀਸ਼ੇ ਦੀ ਇਕ ਨਜ਼ਮ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਤਰਾਂ ਦਰਜ ਹਨ: ਰੋਜ਼ ਤਿਕਾਲੀਂ ਮੇਰੀ ਬੀਵੀ ਗੋਰੇ ਰੰਗ ਦੀ ਸੰਗਮਰਮਰ ਦੀ ਮੂਰਤ ਬਣ ਕੇ ਪੂਜਾ ਪਾਠ ‘ਚ ਗੁੰਮ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਰੱਬ ਸੱਚੇ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੀ ਮੈਥੋਂ ਦੂਰ ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰ ਤਰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਪ੍ਰਚਲਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਮੈਡਮ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਵਿਚ ਨਾ ਲਿਖਣ ਦੀ

ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਤਿਤਲੀਆਂ ਵੇਖਣ ਦੇ ਅਵੱਲਤੇ ਸ਼ੌਂਕ ਬਾਰੇ ਬੜੇ ਹੀ ਧੀਮੇ ਸੁਰ ਵਿਚ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਖੇ- “ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸਤ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਿਤਲੀਆਂ ਮਗਰ ਲਗਣ ਦੀ ਆਦਤ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਉਈਂ ਇਤਬਾਰ ਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ... ਪਰ ਹੁਣ ਵੀ ਮੈਂ ਕਿਹੜਾ ਵੇਖਣ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ। ਜਦ ਉਡਦੀ ਉਡਦੀ ਗੱਲ ਕੰਨੀ ਆ ਪਵੇ ਤਾਂ ਪੁਛਣ ‘ਤੇ ਦੱਸਣਗੇ- ਤੈਨੂੰ ਵਹਿਮ ਏ, ਮੇਰਾ ਕਿੱਤਾ ਹੀ ਇਹੋ ਜਿਹਾ, ਜਿਥੇ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਵਾਹ ਪੈਂਦਾ... ਬਸ ਮੈਂ ਚੁੱਪ ਕਰ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ। ਹੋਰ ਕਰ ਵੀ ਕੀ ਸਕਦੀ ਹਾਂ।”

ਏਨੇ ਨੂੰ ਮੀਸ਼ੇ ਨੇ ਬਰਾਂਡੇ ਦੀਆਂ ਪੌਤੀਆਂ ‘ਤੇ ਕਾਲਜੀਏ ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਾਂਗ ਸਾਈਕਲ ‘ਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਚੜ੍ਹਾਏ ਪੈਰ ਲਗਾ ਕੇ ਟੱਲੀ ਆ ਖੜਕਾਈ।

“ਅਜੇ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਸਕੂਟਰ ਲੈਣਾ। ਫਿਰ ਤਾਂ ਘਰ ਵੱਡਿਆ ਹੀ ਨਈਂ ਕਰਨਗੇ। ਮੈਨੂੰ ਸਕੂਟਰ ਦੇ ਨਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਡਰ ਲਗਦੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੂਬਸੂਰਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਟਲਣਾ ਨਹੀਂ ਤੇ...” ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਅਧੂਰੀ ਰਹਿ ਗਈ, ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਆ, ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾ, ਅੱਡੀ ਦੇ ਭਾਰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਘੁੰਮ ਕੇ ਨਜ਼ਰਾਂ ਬੋਤਲਾਂ ‘ਤੇ ਜਾ ਟਿਕਾਈਆਂ।

ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੇ ਸਾਗ ਨਾਲ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਤੇ ਮੀਸ਼ਾ ਸੈਰ ਨੂੰ ਨਿਕਲ ਗਏ।... ਅਗਲਾ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਨ ‘ਚ ਅਜੇ ਦੋ ਘੰਟੇ ਬਾਕੀ ਸਨ। ਉਹ ਦਸ ਰਿਹਾ ਸੀ- “ਮੈਂ ਘਰੇਲੂ ਜੀਵਨ ਵਲੋਂ ਬੜਾ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ- ਲਗਦੈ ਉਸ ਕੁੱਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਨਾ ਕਰਾ ਕੇ ਮੈਂ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਮੈਨੂੰ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ।”

ਵਾਪਸ ਪਰਤੇ ਤਾਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਮਿਆਨੀ ‘ਚ ਬੈਠੀ ਪਾਠ ‘ਚ ਲੀਨ ਸੀ।... ਮਿਆਨੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਲ ਗੀਤਾਂ ਤੇ ਕੁਰਾਨ ਵੀ ਪਏ ਸਨ।... ਇਹ ਸੀ ਮੀਸ਼ੇ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਸਵਰਗੀ ਮਾਹੌਲ ਜੋ ਕਸ਼ਮੀਰ ਪੰਨੂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਲਈ ਸਾਦਾ ਅਤੇ ਮੋਹ ਭਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

1978 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮੁਕਾਬਲਾਤਨ ਸਹਿਜ ਮਨੋਅਵਸਥਾ ਦੇ ਸਿਗਨੇਚਰ ਵਜੋਂ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਦੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਦਰਜ ਉਸ ਦਾ ਖਤ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

“ਮੈਂ ਦਿੱਲੀ ਗਿਆ ਸਾਂ, ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਸੋਮ ਆਨੰਦ ਨਾਲ ਵੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਸੀ। ਜ਼ਫਰ ਪਿਆਮੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਜਰਨਲਿਸਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ‘ਪ੍ਰੈਸ ਏਸ਼ੀਆ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ’ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਬੜੇ ਵਧੀਆ ਲੇਖ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮਨੋਰਮਾ ਦੀਵਾਨ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੈ। ਨੰਦੀ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦਿੱਲੀ ਹੈ। ਬੰਬੀ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਜਬਲਪੁਰ। ਜੀਤ ਭੰਗੋ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਚਾਚੇ, ਸੈਸਨ ਰਿਟਾਇਰਡ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਲੜਕੇ ਦਾ ਵਿਆਹ ਸੀ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹੋਰੀਂ ਸਮੇਤ ਸੱਜ ਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਦੇ ਅੱਜ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਗਏ ਹਨ। ਰਾਤੀਂ ਕਪੂਰਥਲੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਨ।”

ਸੋ 1977 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਚੁੱਕੀ ਗਈ, ਮਾਹੌਲ ਖੁਲ੍ਹ ਗਿਆ, ਮੀਸ਼ਾ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿਚ ਸੀ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਲਾਇਲਪੁਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਬੇਟਾ ਅਮਰਦੀਪ ਛੇਵੀਂ ਵਿਚ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਚੁਸਤ ਸੀ, ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਅਵਲ ਆਉਂਦਾ ਸੀ।

ਜੋਗਿੰਦਰ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ- 1978 ਵਿਚ ਉਹ ਇੰਗਲੈਂਡ ਆਇਆ। ਦਿੱਲੀ ਵਾਲੀ ਅਜੀਤ ਕੌਰ ਵੀ ਆਈ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹਿਲ-ਜੁਲ ਹੋਈ। ਮੀਸ਼ਾ ਇਕ ਅਤੇ ਚਾਹਵਾਨ ਅਨੇਕਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਹਲ ਨਾ ਲਗੇ। ਕਵੈਂਟਰੀ ਵਿਚ ਮੀਸ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਸਤਕ ਛਾਪੀ ਗਈ। ਲਾਰਡ ਮੇਅਰ ਕੌਂਸਲਰ ਬੈਨਫੀਲਡ ਨੇ ਮੀਸ਼ੇ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪਾਰਲਰ ਵਿਚ ਸੁਆਗਤ ਕੀਤਾ। ਇਥੋਂ ਮੀਸ਼ਾ ਟੋਰਾਂਟੋ ਗਿਆ। 10 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਪਰਤਿਆ ਅਤੇ 12 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਉਡੀਕ ਰਹੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾ ਮਿਲਣ ਲਈ ਵਤਨ ਵਲ ਵਾਪਸ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਗਿਆ।...

ਜਨਵਰੀ 1979 ਵਿਚ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਮੀਸ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਸੰਬਰ ‘ਚ ਆਉਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਉਦੋਂ ਹਰਵੱਲਭ ਸੰਗੀਤ ਮੇਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਕਲਾਸੀਕਲ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਂਜ, ਸਾਨੂੰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਅਵਸਥਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਰਹਿਣੀ ਨਹੀਂ। ਐਨ ਇਹੋ ਸਮਾਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਅਤਿ ਪਿਆਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੰਦੀ ਬੱਲ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜੀਤ ਭੰਗੋ, ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਅਚਾਨਕ ਦਿਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਭਰੇ ਮੇਲੇ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਜਾਣੀ ਹੈ।

18 ਦਸੰਬਰ, 1978 ਨੂੰ ਮੀਸ਼ਾ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਨੂੰ ਲਿਖਦਾ ਹੈ: “ਮੈਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਅਜੇ ਤਕ ਉਖੜਿਆ ਉਖੜਿਆ ਹਾਂ। ਦਫਤਰ, ਘਰ, ਕਿਤੇ ਵੀ ਸਿਲਸਿਲਾ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਖਾਸ ਕਾਰਨ ਵੀ ਕੋਈ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਪਰ ਜੀਅ ਬੇਹੱਦ ਉਦਾਸ ਜਿਹਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਨੰਦੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਦੁਖਦਾਈ ਖਬਰ ਤੈਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਹੋਈ ਹੈ, ਕੀ ਕਰੀਏ।”

ਖੈਰ! ਜੋਗਿੰਦਰ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ; ਮੀਸ਼ੇ ਕੋਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਤ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪਰੈਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਜੀਤ ਭੰਗੋ ਇੰਗਲੈਂਡ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਕੋਲ ਹੈ।... ਤੇ ਫਿਰ ਮਹੀਨੇ ਕੁ ਬਾਅਦ ਗੁਰਦਿਆਲ ਮੰਡੇਰ ਦਾ ਫੋਨ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: ‘ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੰਗੋ ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਦੌੜ ਲਾ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਦੁੱਧ ਦਾ ਕੱਪ ਲਿਆ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਗਈ ਪਤਨੀ ਦੀ ਫੋਨ ‘ਤੇ ਸੁਖ-ਸਾਂਦ ਪੁੱਛੀ ਤੇ ਸਦਾ ਲਈ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਚਲਾ ਗਿਆ।’

... ਤੇ 23 ਜੁਲਾਈ 1979 ਨੂੰ ਮੀਸ਼ੇ ਦੇ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਵੱਲ ਖਤ ਦੀ ਸਤਰ ਹੈ: ‘ਭੰਗੋ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਦੁਖਦਾਈ ਖਬਰ ਦਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਹੋਈ, ਪਰ ਆਪਣਾ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੋਈ ਵਸ ਨਹੀਂ।’

ਜੋਗਿੰਦਰ ਅਨੁਸਾਰ, 1981 ਦੇ ਅੱਧ ਵਿਚ ਮੀਸ਼ਾ ਇਕ ਵਾਰ ਮੁੜ ਕਾਫੀ ਖੁਸ਼ ਰੋਂਅ ਵਿਚ ਹਨ। ਲੜਕਾ ਅਮਰਦੀਪ ਡੀ.ਏ.ਵੀ. ਕਾਲਜ ਨਾਨ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੀ-ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕਾਲਜ ‘ਚ ਅਵਲ ਆਇਆ ਹੈ (ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ, ਆਖਰ ਪ੍ਰੀ-ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਨ ਮੈਡੀਕਲ ਨੇ ਹੀ ਤਾਂ ਉਹਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਨਾਂਹ ਕਰਵਾਈ ਸੀ)। ਲੜਕੀ ਰੀਨਾ ਸੇਂਟ ਜੋਸਿਫ ਕਾਨਵੈਂਟ ਵਿਖੇ 8ਵੀਂ ਵਿਚ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਟਾਮਸ ਹਾਰਡੀ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ ਨਾ- ‘ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਰਾਸਦੀਆਂ ਦਾ ਜਮਘਟਾ ਹੈ,

ਸੁਖਾਂਤ ਤਾਂ ਇਥੇ ਕਦੀ ਕਦਾਈਂ, ਐਵੇਂ ਝਲਕਾਰਾ ਜਿਹਾ ਹੀ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ।’

ਨੰਦੀ ਬੱਲ ਅਤੇ ਜੀਤ ਭੰਗੋ ਵਰਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲਜਾਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਹੀ ਵਰ੍ਹੇ ਬਾਅਦ ਨਿਰੰਤਰ ਦੁਖਾਂਤ ਦੇ ਮਨਹੂਸ ਸਾਥੇ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੂਰੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਫੈਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਥਾਏ ਜੋਗਿੰਦਰ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਿਬੰਧ ਵਿਚ ਦਰਜ ਮੀਸ਼ਾ ਜੀ ਦੇ ਖਤ ਦੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਜ਼ਰਾ ਵੇਖੋ:

“ਪੰਜਾਬ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਸੰਤਾਪ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਕਾ ਦੁੱਕਾ ਕਤਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਕਪੂਰਥਲੇ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਵਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ (ਨਿਰੰਕਾਰੀ) ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਆਦਰ ਮਾਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਲੇ ਪੁਰਸ਼ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਦਮਾ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ। ਮੀਸ਼ੇ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ “ਜਦੋਂ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਸਨ, ਤੁਹਾਡਾ ਹਾਲ ਚਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ।”... ਤੇ ਫਿਰ ਸਾਲ ਹੀ ਇਕ ਹੋਰ ਵੀ ਮਾੜੀ ਖਬਰ “ਜੀਤ ਭੰਗੋ ਦਾ ਬੇਟਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੀਨਾ ਵਿਚਾਰੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਈ, ਕੀ ਧਰਵਾਸ ਦਈਏ, ਸੋਚ ਕੇ ਕਾਲਜਾ ਕੰਥ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।”

ਸਾਲ 1983 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਉਹਦਾ ਸੰਖੇਪ

ਰਵਿੰਦਰ ਰਵੀ ਅਤੇ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਮੀਸ਼ਾ।

ਜਿਹਾ ਖਤ ਹੈ: “ਮੈਂ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਤੰਗ ਹਾਂ, ਦਮ ਘੁਟਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ।” ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਦੀ ਤਰਾਸਦੀ ਤੋਂ ਮਹੀਨਾ ਪਹਿਲਾਂ 5 ਮਈ 1984 ਨੂੰ ਉਹ ਜਗਿੰਦਰ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਦਾ ਹੈ: “ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸਚਮੁੱਚ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਵਿਗੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਭੜਕਾਹਟ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ, ਪਰ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਜੇ ਤਕ ਆਪਣਾ ਜ਼ਿਹਨੀ ਤਵਾਜ਼ਨ ਕਾਇਮ ਰਖਿਆ ਹੈ।”

ਜੋਗਿੰਦਰ ਇਸੇ ਨਿਬੰਧ ਵਿਚ ਦੱਸਦਾ ਹੈ: ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਸਿਰਫ਼ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸਿਆਸਤ ਨਿਹਾਇਤ ਘਿਨਾਉਣੀ ਸ਼ਕਲ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਕਾਫਰ ਵੀ ਰੱਬ ਤੋਂ ਮਿਹਰ ਦੀ ਦੁਆ ਮੰਗ ਰਹੇ ਸਨ। ਫੈਜ਼ ਦੇ ਕਹਿਣ ਮੁਤਾਬਕ:

“ਫਿਰ ਕੀ ਹੋਇਆ ਉਸ ਨੇ ‘ਚਾਹ-ਪਾਣੀ’ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੀਣਾ।” ਆਪਣੇ ਭੱਈਏ ਦੀ ਠੱਗੀ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਦਿਆਂ ਮੈਨੇਜਰ ਨੇ ਕਿਹਾ।

“ਕੀ ਗੱਲ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਪਿਆਉਂਦੇ?” ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਗ਼ੈਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਨਾ ਜਵਾਬ ‘ਚ ਕਿਹਾ।

“ਕਿੱਥੇ ਜੀ! ਸਗੋਂ ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਪੀਨਾਂ।” ਮੈਨੇਜਰ ਦੇ ਇਸ ਸਾਫ਼ਗੋਈ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਮੈਂ ਮਜ਼ਾਕੀਆ ਸਮਝਾਂ ਕਿ ‘ਰਲੀਆਂ ਚੁੱਗਣ’ ਵਾਲਾ, ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਹੋ ਗਿਆ।

—ਰਮੇਸ਼ ਬੱਗਾ ਚੋਹਲਾ

ਫੋਨ: 91-94631-32719

ਲਤੀਫਾ

ਇਕ ਅਮਲੀ ਆਪਣੇ ਯਾਰ ਅਮਲੀਆਂ ਦੀ ਮਹਿਫਿਲ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡੇ ‘ਤੇ ਖਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਬੋਲਿਆ, “ਲੋਕੀਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਵੇਂ ਮਹੀਨਾ ਮਹੀਨਾ ਨਹੀਂ ਨਹਾਉਂਦੇ। ਆਪਾਂ ਦੇ ਤਾਂ ਵੀਹਵੇਂ ਦਿਨ ਹੀ ਖਾਜ਼ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਆ ਬਈ।

—ਵਾਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪਰਹਾਰ

ਫੋਨ: 206-434-1155

ਆਈਏ ਹਾਥ ਉਠਾਏਂ ਹਮ ਭੀ ਹਮ ਜਿਨਹੋਂ ਰਸਮੋਂ ਦੁਆ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਹਮ ਜਿਨਹੋਂ ਸੋਜੇ ਮੁਹੱਬਤ ਕੇ ਸਿਵਾ ਕੋਈ ਬੁੱਤ, ਕੋਈ ਖੁਦਾ ਯਾਦ ਨਹੀਂ। ਮੀਸ਼ੇ ਦੀ ਇਸ ਮਨੋਅਵਸਥਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਦੀ ‘ਫਰਕ’ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠਲੀ ਪੁਰਾਣੀ, ਲੰਮੀ ਨਜ਼ਮ ਦੀਆਂ ਚੰਦ ਸਤਰਾਂ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਹੀ ਯਾਦ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ:

ਸੱਚ ਪੁੱਛੋ ਤਾਂ ਸੱਚ ਆਖਾਂ ਮੈਂ ਹੁਣ ਉਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਸੂਰਜ ਉਹ ਹੈ, ਚੰਨ ਵੀ ਉਹ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਨਾ ਉਹ ਰਾਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮਾਰੂਥਲ ਨਹੀਂ ਪਰ ਖਿੜ ਕੇ ਹੈ ਮੁਰਝਾ ਜਾਂਦੀ ਇਹ ਕੋਈ ਨਿੱਤ ਦੀ ਹਰਿਆਵਲ ਨਹੀਂ।

ਹੁਣ ਤਾਂ ਜੇ ਸੱਚ ਪੁੱਛੋ ਪਿਆਰੇ ਸੱਚ ਆਖਾਂ ਮੈਂ ਸੱਚ ਕਰ ਜਾਣੀ ਕਦੀ ਕਦਾਈਂ, ਐਵੇਂ ਤਰਸ ਜਿਹਾ ਆ ਜਾਂਦਾ ਬੁੜ ਚੁਕੇ ਹਨ ਸਭ ਅੰਗਿਆਰੇ ਹੁਣ ਤੂੰ ਐਵੇਂ ਭੁੱਬਲ ਫੋਲੋਂ

ਬੇਜੀ ਦੇ ਕਾਲਵੱਸ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ, ਖਤ ਵੀ ਲਿਖਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੇਖੋ: “ਤੁਹਾਡੇ ਖਤ ਨਾਲ ਮਨ ਨੂੰ ਬੜੀ ਢਾਹਸ ਮਿਲੀ। ਬੇਜੀ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਘਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਉਖੜ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਚਾਨਕ ਬੁੱਢਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਸਬਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ...”

ਪਰ ਹੁਣ ਸਬਰ ਬਾਬਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਤੇ ਯਾਰਾਂ ਦੇ ਯਾਰ, ਮਹਿਫਲਾਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ, ਧੀਮੇ ਬੋਲਾਂ ਅਤੇ ਦੰਤ ਕਥਾਈਂ ਸੰਜਮ ਵਾਲੇ ਸਾਡੇ ਇਸ ਪਿਆਰੇ, ਸੰਤ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਾਲ 1986 ਚੜ੍ਹਦਿਆਂ ਹੀ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਚਲਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਮੀਸ਼ਾ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸਪਤਾਹ ਅਤੇ ਪਿਆਰੇ ਮੀਸ਼ਾ ਦੀ ਯਾਦ’ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠਲੇ ਆਪਣੇ ਨਿਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਾਇਰਾਨਾ/ਹਮਦਰਦਾਨਾ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰਾਂ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੇ ਪੂਰਨ ਨਗਨ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ, ਚਟਖਾਰੇ ਲਾ ਲਾ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਬਾਖੂਬੀ ਸੁਣਾਈ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾਂ ‘ਮੀਸ਼ੇ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸਪਤਾਹ’ ਵਿਚ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਮਨੋਦਸ਼ਾ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਪਾਈ ਹੋਈ ਹੈ: 13 ਸਤੰਬਰ 1986 ਨੂੰ ਬੇਅਰਿੰਗ ਯੂਨੀਅਨ ਕ੍ਰਿਸਚੀਅਨ ਕਾਲਜ ਬਟਾਲੇ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ 3 ਵਜੇ, ਪਹੁੰਚਣ ‘ਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੇ ਕਮਰੇ ‘ਚ ਵੜਦਿਆਂ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਨਾਲ ‘ਲੜ’ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੜਨ ਦਾ ਅਤਿਅੰਤ ਖੂਬਸੂਰਤ ਮੀਸ਼ੀਆਨ ਅੰਦਾਜ਼ ਜ਼ਰਾ ਵੇਖੋ: “ਨਾ ਤੂੰ ਸਮਝਦਾ ਕੀ ਹੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ? ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਕੁਝ ਕਹਿ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਮੈਂ ਕੇਵਲ 5 ਦੋਸਤ ਬਣਾਏ ਸਨ। ਤੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ। ਚੱਢਾ ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਨੰਦੀ ਵੀ ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਵੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨ ਹਾਂ। ਮੰਡੇਰ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਮੈਂ ਮਰ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਬੈਠੇ ਰਹਿਣਾ ਪਿੱਛੋਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਚੀ ਉਚੀ ਹੱਸਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਲਗਾਤਾਰ। ਮੀਸ਼ੇ ਵਾਲਾ ਹਾਸਾ!”

ਮੀਸ਼ੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ‘ਚੀਕ ਬੁਲਬੁਲੀ’ ਦਾ ਸਮਝਣ ਲਈ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਦੇ ਨਿਬੰਧ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਵੀ ਜਾਣ ਲਾਏ ਜਾਵਣ... ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹਨੇ ਅਪਰੈਲ 1986 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਜਾਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜੋ ਸਤੰਬਰ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹੀ। 19 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ‘ਤੇ ਉਤਰਿਆ। ਗੁਰਦਿਆਲ ਮੰਡੇਰ ਉਹਨੂੰ ਲੈਣ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਘਰੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਰਾਤ ਸੁੱਤੇ। ਸਵੇਰੇ ਉਠਦੇ ਸਾਰ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਮਿੱਤਰ ਮੀਸ਼ੇ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵੀਜ਼ਾ ਨਾ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਐਤਕੀਂ ਉਹਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਫਿਰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹੋ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਹੀ ਪਰਤ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਜੋਗਿੰਦਰ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਆਵੇ ਅਤੇ ਮੀਸ਼ਾ ਉਹਨੂੰ ਮਿਲੇ ਨਾ; ਇਹ ਕਿੰਝ ਹੋ ਸਕਦੈ!

ਜੋਗਿੰਦਰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ: ਮੀਸ਼ੇ ਦਾ ਅੰਗਿਉਂ ਜਵਾਬ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 22 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਮੰਡੇਰ ਦੇ ਘਰੇ ਪਹੁੰਚ ਰਿਹੈ- ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਬਣਾਉਣ, ਪਰ 21 ਸਤੰਬਰ ਰਾਤ ਸਾਢੇ 10 ਵਜੇ ਮੈਡਮ ਮੀਸ਼ਾ ਦਾ ਮੰਡੇਰ ਨੂੰ ਫੋਨ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਕਾਂਜਲੀ ਝੀਲ ‘ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਪੂਰਨ ਸਜ ਧਜ਼ ਨਾਲ, ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਦਬਾਈ ਲੰਮੀ ‘ਚੀਕ ਬੁਲਬੁਲੀ’ ਮਾਰ ਗਏ ਹਨ।

ਜੋਗਿੰਦਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਯਾਦ ਨਿਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਮੈਡਮ ਮੀਸ਼ਾ ਦਾ 12 ਨਵੰਬਰ 1986 ਨੂੰ ਉਹਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਖਤ ਹੁ-ਬਹੁ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ: “ਤੁਸੀਂ ਦਿੱਲੀ 19 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚੇ। ਸੋਚਦੀ ਹਾਂ, ਜੇ ਤੁਹਾਡੀ ਮੀਸ਼ਾ ਜੀ ਨਾਲ 20 ਦੀ ਸਵੇਰ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਉਥੇ ਉਤਰਦਿਆਂ ਹੀ ਗੱਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸੇ ਵਕਤ ਦਿੱਲੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਿਲਣ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ ਤੇ 21 ਸਤੰਬਰ ਦੀ ਮਨਹੂਸ ਘੜੀ ਟਲ ਜਾਂਦੀ, ਪਰ ਕਿਥੇ! ਮੌਤ ਤਾਂ ਆਪ ਖਿੱਚ ਕੇ ਲੈ ਗਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ। ਘਰੋਂ ਤਾਂ ਕਾਰ ਦਾ ਨੰਬਰ ਲਗਵਾਉਣ ਲਈ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਹੀ ਕਾਂਜਲੀ ਝੀਲ ‘ਤੇ ਪਿਕਨਿਕ ਲਈ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣ ਗਿਆ ਜੋ ਜਾਨ-ਲੇਵਾ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ। 20 ਸਤੰਬਰ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੈਨੂੰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਜਾਓਗੇ ਤਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਉਥੇ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਪੈਣਾ। ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਲੰਡਨ ਜਾ ਕੇ ਬਿਏਟਰ ਵੇਖਣਾ ਨਾ ਭੁੱਲਣਾ, ਪਰ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸਭ ਕੁਝ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਣਾ ਸੀ।”

(ਚਲਦਾ)

ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ

ਚਾਹ ਪਾਣੀ

“ਗੋਰਿਆ! ਸਿਲੰਡਰ ਵਾਲਾ ਸਿਲੰਡਰ ਦੇ ਗਿਆ ਸੀ?” ਘਰ ਵੜਦਿਆਂ ਹੀ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਮੁੰਡੇ ਸੁਖਜੀਵਨ ਜਿਸ ਦਾ ਲਾਡਲਾ ਨਾਂ ਗੋਰਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ।

“ਹਾਂ ਪਾਪਾ! ਦੇ ਗਿਆ ਸੀ।” ਉਸ ਨੇ ਉਤਰ ਦਿੱਤਾ।

“ਕਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਲੈ ਗਿਆ?”

“ਛੇ ਸੌ ਸੱਠ ਰੁਪਏ।”

“ਲਿਆ ਪਰਚੀ ਤਾਂ ਦਿਖਾ।”

ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਪਰਚੀ ਦਿਖਾਈ ਤਾਂ ਉਸ ਉੱਤੇ 651 ਰੁਪਏ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੰਡਰ ਦਾ ਸਹੀ ਰੇਟ ਸੀ। ਸਿਲੰਡਰ ਵਾਲਾ ਗੋਰੇ ਨੂੰ ਨਿਆਣਾ ਮੁੰਡਾ ਦੇਖ ਕੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਨੌਂ ਰੁਪਏ ਫਾਲਤੂ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਜਾ ਪੈਣੇ ਸਨ। ਸਿਲੰਡਰ ਵਾਲੇ ਦੀ ਇਸ ਠੱਗੀ ‘ਤੇ ਸਿਲੰਡਰ ਵਾਲੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਗੁੱਸਾ ਆਪਣੇ ਮੁੰਡੇ ਗੋਰੇ ‘ਤੇ ਆਇਆ ਜਿਸ ਦੀ

ਬੇਧਿਆਨੀ-ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਸਿਲੰਡਰ ਵਾਲਾ ਭੱਈਆ ਦਾਮ ਲਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੋਰੇ ਦੀ ਇਸ ਨਾਲਾਇਕੀ ‘ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਰਾ-ਭਲਾ ਵੀ ਬਬੇਰਾ ਕਹਿ ਲਿਆ ਪਰ ਕੁਝ ਹੱਥ-ਪੱਲੇ ਨਾ ਪਿਆ। ਅੱਜ ਨੌਂ ਰੁਪਏ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ‘ਭੰਗ ਦੇ ਭਾਤੇ’ ਗਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਂ ਰੁਪਿਆਂ ਦੀ ਰੜਕ ਪੈਣੋਂ ਨਹੀਂ ਹੱਟ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਰੜਕ ਦੇ ਅਸਰ ਹੇਠ ਮੈਂ ਗੈਸ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਕੋਲ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਗੈਸ ਸਿਲੰਡਰ ਦੇ ਕੁੱਝ ਲੋਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਦੋ ਵਾਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਸ ਮੈਨੇਜਰ ਕੋਲ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸਾਂ। ਦਫਤਰ ਦੀ ਦਹਿਲੀਜ਼ ‘ਤੇ ਮੇਰਾ ਪੈਰ ਪੈਦਿਆਂ ਹੀ ਮੈਨੇਜਰ ਬੋਲਿਆ, “ਕੀ ਗੱਲ! ਪਹੁੰਚਿਆ ਨਹੀਂ ਅਜੇ ਤੁਹਾਡਾ ਸਿਲੰਡਰ?”

“ਪਹੁੰਚ ਤਾਂ ਗਿਆ ਪਰ ਸਿਲੰਡਰ ਦਾ ਰੇਟ ਕੀ ਹੈ?” ਮੈਂ ਪਰਚੀ ਉਪਰ ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਭੱਈਏ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਪੈਸਿਆਂ ਵਿਚਲੇ ਫਰਕ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪੁੱਛਿਆ।

“ਛੇ ਸੌ ਇਕਵੰਜਾ ਰੁਪਏ। ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਗਿਆ ਨਾ।” ਮੈਨੇਜਰ ਨੇ ਕਿਹਾ। “ਪਰ ਤੁਹਾਡਾ ਬੰਦਾ ਤਾਂ ਛੇ ਸੌ ਸੱਠ ਰੁਪਏ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ।” ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੋਈ ਮਾਇਕ ਵਧੀਕੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ।

ਸ਼ੇਰੂ

ਸਵੇਰੇ ਦਾ ਬੈਕ ਯਾਰਡ 'ਚ ਬੈਠਾ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਦੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦਾ ਅੱਖਰ ਅੱਖਰ ਪੜ੍ਹ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਐਨਕਾਂ ਲਾਹੀਆਂ, ਅੱਖਾਂ ਮਲੀਆਂ ਤੇ ਲੰਮੀ ਉਬਾਸੀ ਲਈ। ਸਭ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀ ਤਹਿ ਲਾਈ ਤੇ ਖਿਲਰ ਜਾਣ ਦੇ ਡਰੋਂ ਮੇਜ ਉੱਤੇ ਛੋਟੇ ਪੱਥਰ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਮੇਜ 'ਤੇ ਟਿਕਾਇਆ ਆਪਣਾ ਸੈਲ ਫੋਨ ਜੇਬ ਵਿਚ ਪਾ ਲਿਆ। ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਨੇ ਹੀ ਕੋਲ ਪਈ ਦੂਜੀ ਕੁਰਸੀ ਖਿੱਚ ਉਸ ਉੱਤੇ ਲੱਤਾਂ ਟਿੱਕਾ ਲਈਆਂ। ਸਿਰ ਹੇਠਾਂ ਦੋਵੇਂ ਬਾਹਾਂ ਰੱਖ ਟੇਡਾ ਹੋ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁਦਰਾ 'ਚ ਪੈ ਗਿਆ। ਅਚਨਚੇਤ ਉਠ ਕੇ, 'ਮਨ!' ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜਾਵੇ, ਨਾਲੇ ਪੁੰਨ ਤੇ

ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
ਫੋਨ: 317-430-6545

ਨਾਲੇ ਫਲੀਆਂ। ਉਥੇ ਨਵੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਆ ਗਈਆਂ ਹੋਣੀਆਂ, ਚੁੱਕ ਲਿਆਉਣਾਂ, ਨਾਲੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਆਉਣਾਂ। ਆਖ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਾਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਾਲੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਪਾ ਲਈ।

ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦਾ ਬੱਥਾ ਚੁੱਕ ਕਾਰ 'ਚ ਆ ਬੈਠਾ। ਇਕ ਦੋ ਅਖਬਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪੰਛੀ ਝਾਤ ਮਾਰ ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ, "ਲੱਗਰ ਛਕ ਲੈਨਾ" ਦੂਜੇ ਹੀ ਪਲ ਸੋਚ ਬਦਲੀ, "ਨਹੀਂ, ਨਹੀਂ! ਘਰ-ਬਾਹਰ ਵੀ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਈ ਖਾਨੇ ਆਂ, ਕਿਉਂ ਨਾ ਅੱਜ ਡਿਨਰ ਬਾਹਰ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।"

ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਉਹਦੇ ਨੂੰਹ-ਪੁੱਤਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਛੁੱਟੀਆਂ ਮਾਣਨ ਬਾਹਰ ਗਏ ਸਨ। ਪਤਨੀ ਦੂਜੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਸੱਦੇ 'ਤੇ ਦੂਰ ਵਾਲੀ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਕੋਲ ਸ਼ਾਮੀ ਹੀ ਤਾਂ ਜਹਾਜ਼ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਗਈ ਸੀ। ਵੈਸੇ ਦੋਵੇਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਗੱਡੀ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਟਾਇਰ ਵਾਂਗ, ਜਿਹੜੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ, ਉਥੇ ਹੀ ਫਿੱਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ।

ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆਇਆ, ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਤਾਂ ਬਾਹਰ ਖਾਣ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਮਾਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਆਂ, ਕਿਉਂ ਨਾ ਅੱਜ ਇਕੱਲੇ ਇਕ ਦਿਨ ਦਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਬਣੀਏ, ਕਿਸੇ ਚੰਗੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ 'ਚ ਡਿਨਰ ਕਰਕੇ? ਉਹਨੇ ਕਾਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵੱਲ ਤੋਰ ਲਈ। ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਘੁੰਮ ਕੇ ਉਹਨੇ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਇਟਾਲੀਅਨ-ਮੈਕਸੀਕਨ-ਅਮਰੀਕਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਹੌਲੀ ਕਰ ਲੰਘਾਈ ਪਰ ਬਰੇਕ ਲਾਉਣ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਚਿੱਤ ਨਾ ਕੀਤਾ।

ਪੁੱਤਰਾਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚੰਗਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਤੰਗੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਹਿੰਦੇ, ਡੈਡੀ ਜੇਬ 'ਚ ਕੈਸ਼ ਜਰੂਰ ਰੱਖਿਆ ਕਰੋ, ਕਿਤੇ ਲੋੜ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਏ; ਤੇ ਉਹ ਰੱਖਦਾ ਵੀ ਸੀ। ਦੋਹਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਪਿਉ ਦੇ ਵਾਲਟ ਵਿਚ ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਵੀ ਪਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਪਰ ਅੱਜ ਪਰਿਵਾਰ ਬਿਨਾ ਉਹਦੀ 'ਕੋਲੇ ਦੀ ਵੱਢੀ ਰੂਹ ਨਾ ਕੀਤੀ ਬਾਹਰ ਖਾਣ ਨੂੰ। ਫਿਰ ਉਹਨੂੰ ਯਾਦ ਆਇਆ, "ਲੈ ਮਿੱਤਰਾ, ਘਰ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਬਣਿਆ-ਵੈਜ ਵੀ ਤੇ ਨਾਨ ਵੈਜ ਵੀ। ਨੂੰਹ ਕਿੰਨੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਬਣਾ ਕੇ ਗਈ ਸੀ, ਨਾਲੇ ਕਹਿ ਗਈ ਸੀ, ਡੈਡੀ ਐਨੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਨਹੀਂ ਮੁੱਕਣਾ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੋਂ। ਬੱਸ ਗਰਮ ਈ ਤਾਂ ਕਰਨਾ! ਨਾਲੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟਾਂ ਵਾਲੇ ਬੈਰਾ ਤਰਬੈਰਾ ਪਰੋਸੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।" ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੋਚਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਾਰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਗੇਟ ਅੱਗੇ ਲਿਆ ਖੜ੍ਹੀ ਕੀਤੀ।

ਹਨੇਰਾ ਕਾਫੀ ਪਸਰ ਚੁਕਾ ਸੀ। ਬੋਤੀ ਪੁੰਦ ਪੈਣ ਨਾਲ ਗਲੀ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਗੇਟਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਲਾਈਟਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵੀ ਮੱਧਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਕਾਰ ਵਿਚ ਬੈਠਿਆਂ ਹੀ ਸੜਕ ਤੋਂ ਰੀਮੋਟ ਨਾਲ ਮਹੱਲ ਵਰਗੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦਾ ਗੇਟ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਤੇ ਕਾਰ ਡਰਾਈਵੇ 'ਚ ਲਿਆ ਖੜਾਈ। ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਚੁੱਪ ਛਾਈ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ

ਨੂੰ ਬੈਕ ਯਾਰਡ 'ਚੋਂ ਕੁੱਤੇ ਨੇ ਭੌਂਕ ਕੇ ਭੰਗ ਕੀਤਾ ਤੇ ਫੇਰ ਬੜੀ ਦੇਰ ਖੱਬੇ ਸੱਜੇ ਭੱਜ ਕੇ ਭੌਂਕਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਹੀ ਘਰ ਏਕਤ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡੇ ਸਨ।

ਉਹਨੇ ਕਾਰ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਰੀਮੋਟ ਨਾਲ ਗਰਾਜ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਫੁਰਤੀ ਨਾਲ ਕਾਰ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ, ਗਰਾਜ 'ਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਰਾਜ ਬੰਦ ਕਰ ਲਿਆ। ਏਧਰ ਉਪਰ ਵੇਖਿਆ, ਪੁੱਜੇ 'ਚ ਪਿਆ ਬੇਸ ਬਾਲ ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ ਬੈਟ ਉਹਦੀ ਨਜ਼ਰੇ ਪਿਆ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਚੁੱਕ ਲਿਆ। ਘਰ ਦਾ ਲਾਕ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਤੇ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਅਲਾਰਮ ਬੰਦ ਕੀਤਾ। ਐਡਾ ਵੱਡਾ ਘਰ ਅੱਜ ਜੀਆਂ ਬਿਨਾ ਭਾਂ ਭਾਂ ਕਰਦਾ ਤੇ ਵੱਢਣ ਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਬੋਤਾ ਭੈਅਭੀਤ ਹੁੰਦਿਆਂ ਅੰਦਰ ਬਾਹਰ ਦੀਆਂ ਲਾਈਟਾਂ ਜਗਾ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਅੱਜ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਰਮਨ ਸ਼ੈਫਰਡ ਕੁੱਤਾ ਸ਼ੇਰੂ ਹੀ ਘਰ ਸਨ। ਸ਼ੇਰੂ ਘਰ ਦੇ ਯਾਰਡ ਵਿਚ ਚਿੜੀ ਵੀ ਨਾ ਫੜਕਣ ਦਿੰਦਾ, ਪਰ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੁੱਤੇ ਨਾਲ ਇੰਡੀਆ ਵਾਂਗ ਇਥੇ ਵੀ ਘੱਟ ਹੀ ਮੋਹ ਸੀ। ਸ਼ੇਰੂ ਬਬੇਰਾ ਉਹਦੇ ਪੈਰ ਚੁੰਮਦਾ ਤੇ ਪੂਛ ਹਿਲਾਉਂਦਾ ਪਰ ਉਹ ਸ਼ੇਰੂ ਨੂੰ ਘਰ ਅੰਦਰ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ, ਗਰਾਜ ਵਿਚ ਵੀ ਨਾ ਵੜਨ ਦਿੰਦਾ। ਵਿਹਲੇ ਵੇਲੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਕੀ ਜੀਅ ਸ਼ੇਰੂ ਨਾਲ ਖੇਡਦੇ ਪਰ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਉਹਨੂੰ ਦੂਰ ਦੂਰ ਹੀ ਕਰਦਾ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਸ਼ੇਰੂ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਹੱਥ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਦਬਕਾ ਮਾਰ, 'ਹਤ! ਤੇਰੀ ਕਤੀਤ ਦੀ...' ਕਹਿ ਕੇ ਭੱਜਾ ਦਿੰਦਾ।

ਪਰ ਅੱਜ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਬੋਤਾ ਸਹਿਮਿਆ

ਤੇ ਉਖੜਿਆ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਹਦੇ ਗਵਾਂਢ ਵਾਲੇ ਘਰ ਲੁਟੇਰੇ ਚਾਕੂ-ਗੰਨਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋ ਕੇ ਆ ਵੜੇ ਸਨ। ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ ਪਰ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਤੇ ਘਰ ਦੇ ਮੋਬਰਾਂ ਦੀ ਮਾਰਕੁੱਟ ਕਰ ਗਏ ਸਨ। ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਡਰ ਨਾਲ ਐਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ, "ਲੈ ਬਈ ਮਿੱਤਰਾ, ਅੱਜ ਆ ਗਏ ਗਿੱਦੜਾਂ ਦੇ ਭੱਤੇ। ਨਾ ਜਾਣੀਏ ਜੇ ਕੋਈ ਰਾਤੀਂ ਆ ਪਵੇ ਭਾਵੇਂ 'ਸਕੂਰਟੀ ਅਲਾਰਮ' ਲਾ ਹੀ ਲੈਣਾ ਏ, ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਤਾਂ ਬਾਅਦ 'ਚ ਈ ਆਉਣਾ, ਚੋਰਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰ ਜਾਣਾ, ਨਾਲੇ ਗਵਾਂਢੀਆਂ ਵੀ ਤਾਂ ਅਲਾਰਮ ਲਾਇਆ ਸੀ।"

ਉਹਨੂੰ ਮਨ ਦਾ ਵਹਿਮ ਹੀ ਬੇਚੈਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਦੀ ਦਿਲ 'ਚ ਆਉਂਦਾ, ਯਾਰ ਤੂੰ ਬੰਦਾ ਏ, ਡਰ ਕਾਹਦਾ, ਵੇਖੀ ਜਾਊ। ਵੈਸੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਸਿਟੀ ਸ਼ੈਰਿਫ ਦਾ ਵੀ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਲਿਖਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਡੈਡੀ ਆਪਾਂ ਅਮਰਜੈਂਸੀ 'ਚ ਕਦੀ ਵੀ ਸ਼ੈਰਿਫ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਆਂ।" ਪਰ ਅੱਜ ਇਹ ਸਾਰੇ ਨੰਬਰ ਬੇਕਾਰ ਲੱਗਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੋਚਾਂ 'ਚ ਹੀ ਕਦੇ ਐਸ ਕਮਰੇ ਦੇ ਪਰਦੇ, ਕਦੀ ਦੂਜੇ ਦੇ ਹੇਠਾਂ-ਉਪਰ ਕੀਤੇ। ਹੱਥ 'ਚ ਫੜਿਆ ਬੈਟ ਆਪਣੇ ਬੈਡ ਰੂਮ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਬੈਡ ਦੇ ਸਿਰਹਾਣੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਖੜਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬੈਡ ਦੀ ਦੂਜੀ

ਸਾਈਡ 'ਤੇ ਬੈਡ ਦੇ ਹੇਠ ਪਈ ਕਿਰਪਾਨ ਕੱਢ ਟਿੱਕਾ ਦਿੱਤੀ। ਫੇਰ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਹੇਠਾਂ ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਔਧਾ ਗਲਾਸ ਵਿਸਕੀ ਦਾ ਭਰ ਲਿਆ, ਫਟਾਫਟ ਸੋਡਾ ਪਾ ਇਕੋ ਸਾਰੇ ਹਲਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਕੀਤਾ। ਮਾਈਕਰੋਵੇਵ 'ਚ ਗਰਮ ਰੱਖਿਆ ਫੂਡ ਕੱਢ ਅਜੇ ਦੇ ਚਮਚੇ ਹੀ ਖਾਧੇ ਸਨ, ਉਹਨੂੰ ਯਾਦ ਆਇਆ ਕਿ ਸ਼ੇਰੂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕੁਝ ਖਾਣ ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਈ ਨਹੀਂ। ਬੱਚੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਤਾਕੀਦ ਕਰਕੇ ਗਏ ਸਨ, "ਡੈਡੀ! ਸ਼ੇਰੂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਤੇ ਫੂਡ ਯਾਦ ਨਾਲ ਪਾ ਦਿਉ।"

ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਹ ਬੋਤਾ ਸਰੂਰ ਵਿਚ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਦਿਲ ਵੀ ਬੋਤਾ ਦਲੇਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਗੁਣਗੁਣਾਉਂਦਾ ਬਾਹਰ ਬੈਕ ਯਾਰਡ 'ਚ ਆਇਆ, ਸ਼ੇਰੂ ਡਰਦਾ ਡਰਦਾ ਉਹਦੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁੰਘਣ ਲੱਗਾ। ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੀ ਵੀ ਸ਼ੇਰੂ ਨੂੰ ਫੂਡ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਖਾਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਾਇਆ ਪਰ ਅੱਜ ਉਹਨੇ ਸ਼ੇਰੂ ਦਾ ਫੂਡ ਵਾਲਾ ਕੋਲਾ ਨੱਕੋ ਨੱਕ ਭਰ ਉਹਦੇ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਦੂਜੇ ਹੱਥ 'ਚ ਫੜਿਆ ਦੇ ਸੁੱਕੇ ਮੀਟ ਦੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਛੜਾਂ ਫੂਡ ਉੱਤੇ ਟਿੱਕਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਸ਼ੇਰੂ ਨੇ ਫੂਡ ਸੁੰਘ ਕੇ ਪੂਛ ਹਿਲਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲ ਟਿੱਕਟਿਕੀ ਲਾ ਵੇਖਣ ਲੱਗਾ। ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਸ਼ੇਰੂ ਆਖ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, "ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰ! ਮੈਂ ਹੈਗਾਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਸਰਦਾਰਾ। ਤੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋ ਕੇ ਸੌ ਜਾ।"

ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਝੁਕ ਕੇ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਸ਼ੇਰੂ ਦਾ ਸਿਰ ਤੇ ਕੰਡ ਪਲੇਸਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਦਿਲ 'ਚ ਸ਼ੇਰੂ ਲਈ ਐਨਾ ਪਿਆਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦਾ ਜੀ ਕਰਦਾ ਗਰਾਜ ਤਾਂ ਕੀ, ਅੱਜ ਇਹਦਾ ਫੂਡ ਵਾਲਾ ਕੋਲਾ ਰਸੋਈ 'ਚ ਲੈ ਜਾਵਾਂ। ਸ਼ੇਰੂ ਪਚਾਕੇ ਮਾਰ ਮਾਰ ਖਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਤੇ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਅੰਦਰ ਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬੈਡ ਤੇ ਬੇਫਿਕਰ ਹੋ ਆਣ ਡਿੱਗਾ ਤੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਹਦੇ ਘੁਰਾਤੇ ਵੱਜਣ ਲੱਗੇ।

ਸ਼ਾਇਰੀ

ਜੀਵਨ ਇਕ ਵੰਗਾਰ

ਜੀਵਨ ਰੂਪੀ ਘੋਲ ਨੂੰ,
ਇੱਕ ਵੰਗਾਰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦੈ।
ਮਿਹਨਤ, ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਸੰਗ ਇਹ,
ਘੋਲ ਲੜਨਾ ਚਾਹੀਦੈ।
ਵਕਤ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ
ਸਭ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਣਗੇ,
ਫਿਕਰਾਂ ਸੰਗ ਕਦੇ ਵਕਤ
ਨਹੀਂ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦੈ।

ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਵੰਗਾਰਾਂ ਨੂੰ
ਸਮਝੋ ਤੇ ਪਰਖ ਕਰ ਲਵੋ।
ਵੰਗਾਰ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਬਣਾ,
ਤਿਆਰ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰ ਲਵੋ।
ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਰਮਜ਼ ਜਾਣ,
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਢਾਲ ਲਓ,
ਬੇ-ਫਿਕਰ ਫਿਰ ਹੋ ਕੇ ਯਾਰੋ,
ਉਲਝਣਾਂ ਹੱਲ ਕਰ ਲਓ।

ਵਕਤ ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਪਰਖੋ,
ਹਰ ਪਲ ਰਹੇ ਸਦਾ ਸਾਵਧਾਨ!
ਹੱਲ ਲੱਭਣੇ ਪੈਣੇ ਨੇ,
ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇਕ ਇਮਤਿਹਾਨ।
ਰੱਖੋ ਭਰੋਸਾ ਰੱਬ 'ਤੇ,
ਅਤੇ ਸੱਚ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿਓ,
ਕਾਮਯਾਬੀ ਕਦਮ ਚੁੰਮ੍ਹ,
ਝੁਲਣਗੇ ਫਿਰ ਸਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ।

ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਯਾਰੋ ਵਿਚਰਨਾ,
ਧੁੱਪ ਛਾਂ ਦਾ ਹੀ ਸੁਮੇਲ ਹੈ।
ਵੰਗਾਰਾਂ ਬੀਂ ਜੋ ਝੱਲ ਗਏ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਕ ਖੇਲ ਹੈ।
ਖੁਸ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਪਲ ਦੇ ਪਲ,
ਹੈ ਗਮ ਭਰਪੂਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ,
ਜੀਵਨ ਯਾਰੋ ਇਕ ਦੀਵਾ,
ਵਿਚ ਸਿਰਤ, ਸਿਦਕ ਤੇਲ ਹੈ।

ਜੀਵਨ ਇਕ ਦਰਿਆ ਦੇ ਵਾਂਗੂੰ,

ਸਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਵਗਦੇ ਰਹਿਣਾ।
ਭੱਜ ਭੱਜ ਕੇ ਜੋ ਮੂਲ ਨ ਖੋਂਕਦੇ,
ਔਖੇ ਪੈਂਡੀਂ ਭੱਜਦੇ ਰਹਿਣਾ।
ਲੱਖ ਔਕੜਾਂ ਆਵਣ ਭਾਵੇਂ,
ਫਿਰ ਵੀ ਯਾਰੋ ਸੀ ਨਾ ਕਹਿਣਾ,
ਜੀਵਨ ਤੱਤ ਨਿਚੋੜ ਹੈ ਇਹੀਓ,
ਹੱਸਦੇ ਹੱਸਦੇ ਦੁਖੜੇ ਸਹਿਣਾ।

ਜੀਵਨ ਇਕ ਅਮੁੱਕ ਹੈ ਗਾਥਾ,
ਇਸ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ ਪਾਉਣਾ ਔਖਾ।
ਅਗੰਮ, ਅਦੁੱਤੀ, ਅਜਬ, ਨਿਰਾਲਾ,
ਇਸ ਦਾ ਭੇਦ ਨ ਪਾਉਣਾ ਸੌਖਾ।
ਹਰ ਪ੍ਰਾਣੀ ਦਾ ਕਿੱਸਾ ਇਹੀਓ,
ਵੰਗਾਰਾਂ ਬੀਂ ਕਿਵੇਂ ਸੁਲਝਾਵੇ,
ਦਰ ਮੌਕੇ ਦੇ ਸਿਜਦੇ ਕਰਦਾ,
ਲੱਭਦਾ ਫਿਰਦਾ ਚੰਗਾ ਪਾਉਖਾ।

ਜੋਗੀ, ਤਪੀ, ਤਪੀਸਵਰ ਲਦ ਗਏ,
ਵੰਗਾਰਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਸਮਝਾਂਦੇ।
ਚੇਲਿਆਂ ਤੇ ਮੂਰੀਦਾਂ ਤਾਈਂ,
ਜੀਵਨ ਦੀ ਘੁੰਡੀ ਦਰਸਾਉਂਦੇ।

ਤੱਤ ਸਾਰ ਸਭ ਇਹੀਓ ਹੱਸਣ,
ਹੱਸਲੇ ਦਾ ਸਦਾ ਪੱਲਾ ਫੜਨਾ,
ਹਰ ਵੰਗਾਰ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਸਮਝੋ,
ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਕਾਹਤੋਂ ਘਬਰਾਂਦੇ।
—ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਡਿਟਰਾਇਟ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ।
ਫੋਨ: 248-885-6680

ਤੇਰੀ ਬੇ-ਪਰਵਾਹੀ

ਕਿੰਨ ਦੀ ਤੇਰੀ ਬੇ-ਪਰਵਾਹੀ
ਰਾਹ ਨਾ ਦੱਸੀ ਸਿੱਧੀ।
ਕੱਪੜ-ਤਨ ਦੋਵੇਂ ਮਿੱਟੀਓ ਮਿੱਟੀ
ਕੱਚੇ ਰਾਹੀਂ ਡਿੱਗੀ।
ਦੇਖ ਕੇ ਮੇਰੀ ਬੇ-ਬਸੀ ਨੂੰ
ਕਈ ਪੈਰਾਂ ਨੇ ਮਿੱਧੀ।
ਝਾੜ ਕੇ ਕੱਪੜੇ ਫਿਰ ਮੈਂ ਤੁਰ ਪਈ
ਮੈਂ ਵੀ ਡਾਢੀ ਜਿੰਦੀ।

ਸਿਖਰ ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਵੇਲਾ ਹੋਇਆ
ਸੂਰਜ ਦੇ ਵੱਲ ਤੱਕਿਆ।

ਤਨ ਮਨ ਅੱਗੇ ਅੱਗੀ ਹੋਇਆ
ਤੇਰਾ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ।
ਬੂਹਾ ਘਰ ਦਾ ਢੇ ਕੇ ਬੈਠੀ
ਲਾਜ ਸ਼ਰਮ ਨੂੰ ਢੱਕਿਆ।
ਤੂੰ ਖੜਕਾਵੇਂ ਤਾਂ ਖੋਲ੍ਹਾਂਗੀ
ਚਾਹੇ ਲਖ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਧੱਕਿਆ।

ਉਮਰ ਤੋਂ ਲੰਮੀ ਮੇਰੀ ਆਸ਼ਾ
ਹਾਰ ਕੇ ਕਿੰਨ ਮੈਂ ਜਾਵਾਂ।
ਪੂਰੇ ਸਾਹ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਕਰਨੇ
ਪਹਿਲੇ ਤੈਨੂੰ ਪਾਵਾਂ।
ਬਿਨ ਹੱਦਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਾ ਜੀਵਾਂ
ਕਈ ਕਈ ਜਨਮ ਹੰਢਾਵਾਂ।
ਇੱਕ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੀ ਗੰਢ ਮੈਂ ਬੰਨੀ
ਤੂੰ ਆਵੇਂ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿਖਾਵਾਂ।

ਬਾਬੁਲ ਤੇਰਾ ਲੜ ਫੜਾਇਆ
ਹੁਣ ਨਾ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇ।
ਰੁੱਤ ਜੋਬਨ ਦੀ, ਰੁਸ ਰੁਸ ਬੈਠੇ
ਜਿੰਦਗੀ ਅੱਗ ਹੰਢਾਵੇ।
ਸੁਣ ਮੇਰੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਬਾਵੇ

ਬਿਰਹਨ ਕੁਝ ਸਮਝਾਵੇ।
ਢਲਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਧੁੱਪਾਂ ਵਰਗੀ
ਢਲ ਕੇ ਸ਼ਾਮ ਲਿਆਵੇ।
—ਦਿਲਜੋਧ ਸਿੰਘ, ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ
diljodh@yahoo.com

ਪਰਿੰਦੇ

ਸਿੱਖ ਉਡਣਾਂ ਤੂੰ ਵਾਂਗ ਪਰਿੰਦਿਆਂ ਦੇ,
ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੇਰੀਆਂ ਨੂੰ ਟਿੱਚ ਜੋ ਜਾਣਦੇ ਨੇ।
ਕਿਹੜੀ ਜਾਤ ਮੰਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿੰਦਿਆਂ ਦੀ,
ਇਹ ਮੰਦਿਰ ਮਸੀਤ ਹਰ ਦਰ ਜਾਂਵਦੇ ਨੇ।

ਅਮੀਰੀ ਤੇ ਗਰੀਬੀ-ਦੋਵੇਂ ਰੰਗ ਸਮਿਆਂ ਦੇ,
ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਬਨੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਸਿਆਣਦੇ ਨੇ।
ਜਾਤਾਂ-ਪਾਤਾਂ ਦੀਆਂ ਤੁਸੀਂ ਵੰਡੀਆਂ ਜਮਾਤਾਂ ਜੋ,
ਚੋਗਾ ਪਾਉਂਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਾਂਈਂ ਸਭੇ ਇਕੋ ਹਾਣ ਦੇ ਨੇ।
ਭੇਦ-ਭਾਵ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਉਚੀ ਮਾਰ ਉਡਾਰੀ,
ਲੈਣਾ ਅਨੰਦ ਜੇ ਉਹੀ ਜੋ ਪਰਿੰਦੇ ਮੁੱਢੇ ਮਾਣਦੇ ਨੇ।

—ਜਤਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ
ਫੋਨ: 91-95014-75400

ਆਪਾਂ ਕੀ ਲੈਣਾ

ਕੌਣ ਬਚਾਊ ਗਲਤ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮਾਰਾਂ ਤੋਂ।
ਕੁਚੱਜੇ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਨੇ ਬੜੀਆਂ ਹੀ ਖੋਟਾਂ ਜੀ
ਇਕ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਤੇ ਦੂਜਾ ਰਾਖਵਾਂ ਕੋਟਾ ਜੀ।
ਜਿਹਦੀ ਬੋਲੇ ਤੁਤੀ ਉਸ ਕਿਉਂ ਪੁੱਠੇ ਵਹਿਣੀ ਵਹਿਣਾ।
ਓ ਚੱਲ ਆਪਾਂ ਕੀ ਲੈਣਾ, ਆਪਾਂ ਦੱਸ ਕੀ ਲੈਣਾ!

ਮੁੱਛ-ਫੁੱਟ ਗੱਭਰੂ ਡੋਜ ਸਿਲਵਰ ਪੰਨੀ ਦੀ ਲਾਉਂਦਾ
ਕੋਈ ਆਖੇ ਨਸ਼ੇੜੀ, ਕਈਆਂ 'ਚ ਵੈਲੀ ਕਹਾਉਂਦਾ।
ਨਵੀਂ ਨਵੀਂ ਲੱਗੀ ਐ ਵੱਡਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਯਾਰੀ
ਭੋਰ ਭੋਰ ਵਿਕਣੀ ਐ ਹੁਣ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ।
ਚੜ੍ਹੀ ਐ ਲੋਰ ਸਿਆਸੀ, ਉਤਰਨ ਦਾ ਨਾਂ ਨਾ ਲੈਂਦੀ
ਪੁੱਤ ਬਣੁ ਮੇਰਾ ਡਿਪਟੀ ਪਿੰਡ ਮਾਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦੀ।
ਆਪੇ ਆਉ ਅਕਲ ਟਿਕਾਣੇ ਜਦ ਪੱਲੇ ਕੱਖ ਨਾ ਰਹਿਣਾ।
ਓ ਚੱਲ ਆਪਾਂ ਕੀ ਲੈਣਾ, ਆਪਾਂ ਦੱਸ ਕੀ ਲੈਣਾ!

ਦੋਵੇਂ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਲੁੱਟਦੇ ਐ ਇਹ ਸਿਆਸੀ ਬਾਣੇ

ਜਿਸ ਦੇ ਘਰ ਲੀਡਰ ਉਹਦੇ ਕਮਲੇ ਵੀ ਸਿਆਣੇ।
ਕੱਲ ਆਏ ਸੀ ਪਿੰਡ ਇਕ ਪੱਥਰ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਲਾ'ਗੇ
ਆਹ ਕਰ ਦੁੰ ਵਾਹ ਕਰ ਦੁੰ, ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਕੜਾਹ ਬਣਾ'ਗੇ।
ਕੌਣ ਲਗਾਊ ਪਾਰ ਬੋਤਾ ਇਸ ਉਲਝੀ ਤਾਣੀ ਦਾ
ਕਦ ਸਮਝਣਗੇ ਸੱਚ ਲੋਕ ਇਸ ਝੂਠੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ।
ਲੈ ਕੇ ਨੋਟ ਅਸੀਂ ਘੋੜਾ ਵੋਟ ਦਾ ਦੌੜ ਈ ਦੇਣਾ।
ਓ ਚੱਲ ਆਪਾਂ ਕੀ ਲੈਣਾ, ਆਪਾਂ ਦੱਸ ਕੀ ਲੈਣਾ!

ਬੰਦ ਕਰ ਅੱਖਾਂ ਬਿੱਲੀ ਕਦੇ ਵੀ ਭੱਜਦੀ ਹੁੰਦੀ ਨੂੰ
ਖਾ ਚੋਰੀ ਦਾ ਆਟਾ ਕਦੇ ਕੁੱਤੀ ਰੱਜਦੀ ਹੁੰਦੀ ਨੂੰ।
ਜਦ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ ਗੁਆਂਢ ਤਾਂ ਲੋਹੜੀ ਲੱਗਦੀ ਐ
ਸੇਕ ਆਦਰਾਂ ਹੋਣ ਜਦ ਘਰ ਆਪਣੇ ਮਘਦੀ ਐ।
ਹੁਣ ਤਾਂ ਨੁਕਰੇ ਲਾਉਣਾ ਪੈਣਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੋਰਾਂ ਨੂੰ
ਸਹੀ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਹੈ ਪਾਉਣਾ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਜੋਰਾਂ ਨੂੰ।
ਜਦੋਂ ਬੀਤੀ ਆਪਣੇ 'ਤੇ ਫਿਰ ਨੂੰ ਮੂੰਹੋਂ ਕਹਿਣਾ।
ਓ ਚੱਲ ਆਪਾਂ ਕੀ ਲੈਣਾ, ਆਪਾਂ ਦੱਸ ਕੀ ਲੈਣਾ!
—ਸ਼ਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ
ਪਿੰਡ ਪਿਉਰੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ
ਫੋਨ: 91-95014-59259

‘ਹੱਸਦਾ ਪੰਜਾਬ’ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲੇ ‘ਤੇ ਪਈਆਂ ਖੂਬ ਧਮਾਲਾਂ

ਡੈਲਸ, ਟੈਕਸਸ: ਸਥਾਨਕ ਪੰਜਾਬੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ‘ਹੱਸਦਾ ਪੰਜਾਬ’ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲੇ ਦਾ ਡੈਲਸ ਤੇ ਦੂਰੋਂ-

ਇੰਜ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਵਤਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਹਿਕ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਵਿਚ ਗੁਆਚ ਕੇ ਆਪਣੇ ਅਤੀਤ

ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਗੂੰਜ ਨੇ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋਈ ਨਾਲ ਮਹਿਕਾਇਆ

ਨੇੜਿਓਂ ਆਏ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਭਰਪੂਰ ਅਨੰਦ ਮਾਣਿਆ। ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਇਸ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮਾਹੌਲ ਦੌਰਾਨ ਜਿਥੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਨੱਚ-ਨੱਚ ਧਰਤ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤੀ, ਉਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਗੂੰਜ ਨੇ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋਈ ਨਾਲ ਮਹਿਕਣ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਹਰ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਠਾਠਾ ਮਾਰਦਾ ਇਕੱਠ ਅਲੌਕਿਕ ਨਜ਼ਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਡੈਲਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਰਤ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਕੀਤਾ।

ਮੇਲੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਪਲੈਨੇਟ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਵਿਚ ਤਿਲ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਵੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ‘ਹੱਸਦਾ ਪੰਜਾਬ’ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟੀਮ ਦੀ ਆਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਿਆ।

ਨੂੰ ਫਤਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣ। ਮੇਲੇ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ 3 ਵਜੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਸਟੇਜ ਦੀ ਰਾਣੀ ਕਰ ਕੇ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਕਾ ਸ਼ੈਰੀ ਦੱਤਾ ਨੇ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ‘ਜੀ ਆਇਆ’ ਆਖ ਕੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀਆਂ ਮੁਬਾਰਕਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਬੀਬੀ ਦੱਤਾ ਅਤੇ ਮਨਧੀਰ ਬੋਲ ਨੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਮੋਤੀਆਂ ਵਾਂਗ ਪਰੇ ਕੇ ਬੜੀ ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਵਾਹ-ਵਾਹ ਖੱਟੀ।

ਕਿ ਉਹ ਸਾਫ-ਸੁਥਰਾ ਸੰਗੀਤ ਹੀ ਸੁਣਿਆ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਫ-ਸੁਥਰੀ ਗਾਇਕੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਮਿਲ ਸਕੇ। ‘ਹੱਸਦਾ ਪੰਜਾਬ’ ਦੀ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਸਨਮਾਨਯੋਗ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ ਅਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸੰਘੇਤਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪਾਏ ਯੋਗਦਾਨ ਬਦਲੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਚਿੰਨ ਦਿੱਤੇ

ਗਏ। ਮੇਲੇ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇਵ

ਤੇ ਰਾਜਦੀਪ ਭੰਗੂ, ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪਲਾਟੀਨਮ ਸਪਾਂਸਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗੋਲਡੀ, ਗੋਲਡ ਸਪਾਂਸਰ-ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਸੋਨੂੰ ਢਿੱਲੋਂ, ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਰਾਉਡ ਸਪਾਂਸਰ-ਜੀਤਾ ਰੰਧਾਵਾ, ਮਨਧੀਰ ਬੋਲ ਤੇ ਹਰਜੀਤ ਰੰਧਾਵਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੇਲੇ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟ ਸਪਾਂਸਰ ਪੈਨੀ ਸਿੰਧੂ ਸਨ।

ਸਿੰਘ ਹੋਅਰ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਬਗਲੀ ਅਤੇ ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਸਭ ਕਲਾਕਾਰਾਂ, ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਤੇ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਦਾ ਮੇਲੇ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ‘ਤੀਆਂ ਦਾ ਮੇਲਾ’ ਆਉਂਦੀ 15 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 5 ਤੋਂ 10 ਵਜੇ ਤੱਕ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੱਤਰਕਾਰ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ (ਖੱਬੇ) ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਅਤੇ (ਸੱਜੇ) ਮੁਖਤਾਰ ਸਿੰਘ

ਸਦਾਬਹਾਰ ਮੁਸਕਾਨ ਵਾਲੀ ਮਾਧੁਰੀ ਦੀਕਸ਼ਿਤ

ਫਿਲਮ 'ਅਬੋਧ' ਦੀ ਮਾਸੂਮ ਜਿਹੀ ਗੋਰੀ ਅਤੇ ਫਿਲਮ 'ਤੇਜ਼ਾਬ' ਦੀ 'ਏਕੱਦੇ ਤੀਨ' ਵਾਲੀ ਔਲੂਤ ਕੁੜੀ ਫਿਲਮ 'ਬੇਟਾ' ਵਿਚ ਧਕ ਧਕ ਡਾਂਸ ਕਰਕੇ ਕਦੋਂ ਸਿਨੇਮਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ਬਣ ਗਈ, ਫਿਲਮੀ ਪੰਡਿਤਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਵੀ ਨਾ ਲੱਗਾ।

22 ਜੂਨ 1990 ਨੂੰ ਮੈਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲ ਸ਼ੀਲਾ ਵਿਚ ਫਿਲਮ 'ਦਿਲ' ਦਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਸ਼ੋ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਫਿਲਮ ਦਾ ਗਾਣਾ 'ਮੁੜੇ ਨੀਂਦ ਨਾ ਆਏ...' ਜਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਕੀ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ, ਹਾਲ 'ਚ ਬੈਠੇ ਦਰਸ਼ਕ ਡਾਂਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਕਰੀਨ 'ਤੇ ਪੈਸੇ ਸੁਟਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੇ। ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਮੰਜਰ ਮੈਨੂੰ ਫਿਲਮ

ਭੀਮ ਰਾਜ ਗਰਗ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
ਫੋਨ: 91-98765-45157

'ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਜਹਾਜ਼ ਹੈ' ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਕਾਮਯਾਬੀ ਤੋਂ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਪਿਛੋਂ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਮਾਧੁਰੀ ਦੀਕਸ਼ਿਤ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦਾ ਜਾਦੂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਮਾਧੁਰੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਅਕਸਰ ਭਾਰਤੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੀ ਇੱਕ ਬੇਹਤਰੀਨ ਫਿਲਮ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨ੍ਰਿਤਕੀ ਵਜੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 1980 ਤੋਂ 90ਵਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਮਾਧੁਰੀ ਦੇ ਨਾਚ ਅਤੇ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਜਾਦੂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਧੜਕਣ ਬਣ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਿਲਕਸ਼ ਅਦਾਵਾਂ ਨਾਲ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕੇ ਸਿਨੇਮਾ-ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ। ਮਾਧੁਰੀ ਨੇ ਹਰ ਦਿਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਅਦਾਕਾਰਾ ਮਧੂਬਾਲਾ ਦੀ ਮੁਸਕਾਨ ਨੂੰ ਚੁਰਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਦਰਸ਼ਕ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮੁਰੀਦ ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਈ। ਨੇਇਡਾ ਫਿਲਮ ਸਿਟੀ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਵੇਲੇ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ ਮਾਧੁਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਉਹ ਮਧੂਬਾਲਾ ਦੀ ਨਕਲ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਜੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ 'ਚੋਂ ਮਧੂਬਾਲਾ ਜੀ ਦੀ ਝਲਕ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਓਹਦੇ ਲਈ ਬੜੇ ਫਖਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ।"

ਮਾਧੁਰੀ ਦਾ ਜਨਮ 15 ਮਈ 1967 ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਇਕ ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਪਿਤਾ ਸ਼ਿਕਰ ਦੀਕਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਮਾਂ ਸਨੇਹਲਤਾ ਦੀਕਸ਼ਿਤ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਮਾਧੁਰੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਭੈਣਾਂ-ਰੂਪਾ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਭਰਾ ਅਜੀਜ਼ ਹੈ। ਮਾਧੁਰੀ ਨੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰੇ ਹੀ ਡਾਂਸ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਠ ਸਾਲ ਤੱਕ ਕੱਥਕ-ਨ੍ਰਿਤ ਦੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਲਈ। ਮਾਧੁਰੀ ਮੁੰਬਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 'ਚ ਮਾਈਕ੍ਰੋਬਾਇਓਲੋਜੀ ਵਿਸ਼ੇ 'ਚ ਗਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਖਲ ਹੋਈ ਪਰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਨਾ ਕਰ ਸਕੀ।

ਮਾਧੁਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਿਲਮੀ ਸਫਰ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ 1984 'ਚ ਰਾਜਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਦੇ ਬੈਨਰ ਹੇਠ ਬਣੀ ਫਿਲਮ 'ਅਬੋਧ' ਵਿਚ ਗੋਰੀ ਦਾ ਰੋਲ ਨਿਭਾ ਕੇ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਫਿਲਮ ਬਾਕਸ ਆਫਿਸ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾ ਚੱਲੀ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਨੂੰ ਫਿਲਮ ਆਲੋਚਕਾਂ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜੋ ਵੀ ਫਿਲਮ ਮਿਲੀ, ਕਰਦੀ ਗਈ। ਸਾਲ 1984 ਤੋਂ 1988 ਤੱਕ ਉਹ ਇੰਡਸਟਰੀ 'ਚ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦੀ ਰਹੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਬੀ.ਸੀ. ਗਰੇਡ ਫਿਲਮਾਂ ਜਿਵੇਂ 'ਸਵਾਤੀ', 'ਆਵਾਰਾ ਬਾਪ', 'ਜ਼ਮੀਨ', 'ਮੋਹਰੇ', 'ਹਿਫਾਜ਼ਤ' ਤੇ 'ਉਤਰ-ਦੱਖਣ' 'ਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਫਿਲਮ ਬਾਕਸ ਆਫਿਸ ਉੱਤੇ ਕਾਮਯਾਬ ਨਾ ਹੋਈ।

ਦਿਲਕਸ਼ ਅਦਾਵਾਂ ਵਾਲੀ ਮਾਧੁਰੀ ਨੇ 17 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ 'ਚ ਬਾਲੀਵੁੱਡ 'ਚ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ 21 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ 'ਚ ਉਸ ਨੇ ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਨਾਲ ਹੋਟ ਅਤੇ ਬੋਲਡ ਸੀਨ ਦਿੰਦਿਆਂ ਫਿਲਮ 'ਦਯਾਵਾਨ' 'ਚ ਮੀਂਹ ਦੀਆਂ ਬੂੰਦਾਂ 'ਚ 'ਆਜ਼ ਫਿਰ ਤੁਮ ਪੇ ਪਿਆਰ

ਆਇਆ ਹੈ' ਗਾਣਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਾਧੁਰੀ ਨੇ ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਨਾਲ ਇੰਟੀਮੇਟ ਸੀਨ ਦੇ ਕੇ ਤਹਿਲਕਾ ਮਚਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਿਛੋਂ ਮਾਧੁਰੀ ਨੇ ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਨਾਲ ਚੁੰਮਣ ਵਾਲੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਅਫਸੋਸ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਸਾਲ 1988 'ਚ ਮਾਧੁਰੀ ਤੇ ਅਨਿਲ ਕਪੂਰ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਤੇਜ਼ਾਬ' ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ। ਫਿਲਮ 'ਚ ਮਾਧੁਰੀ 'ਤੇ ਫਿਲਮਾਇਆ ਗਿਆ ਗੀਤ 'ਏਕੱਦੇ ਤੀਨ' ਕਾਫੀ ਮਕਬੂਲ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਕੈਰੀਅਰ ਨੂੰ ਇਕ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਫਿਲਮੀ ਆਸਮਾਨ ਦਾ ਚਮਕਦਾ ਸਿਤਾਰਾ ਬਣ ਗਈ। ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਮਾਧੁਰੀ ਦੀਆਂ ਸਫਲ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਇਕ ਨਵਾਂ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। 1990 'ਚ ਆਈ ਫਿਲਮ 'ਦਿਲ' ਸੁਪਰਹਿੱਟ ਹੋਈ। ਇਸ ਵਿਚ ਮਾਧੁਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਅਮੀਰ ਤੇ ਵਿਗੜੇਲ ਲੜਕੀ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਮਦਾਰ ਅਦਾਕਾਰੀ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਫਿਲਮ ਫੇਅਰ ਅਵਾਰਡ ਮਿਲਿਆ।

ਸਾਲ 1991 ਮਾਧੁਰੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਖਾਸ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਸਾਲ ਉਸ ਦੀਆਂ '100 ਡੇਜ਼', 'ਪਰਹਾਰ', 'ਸਾਜਨ' ਵਰਗੀਆਂ ਹਿੱਟ ਫਿਲਮਾਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਪਿਛੋਂ ਮਾਧੁਰੀ ਸੁਹਰਤ ਦੀਆਂ ਬੁਲੰਦੀਆਂ 'ਤੇ ਜਾ ਪਹੁੰਚੀ। 1992 'ਚ ਮਾਧੁਰੀ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਬੇਟਾ' ਅਤੇ 1994 'ਚ ਰਾਜਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਹਮ ਆਪ ਕੇ ਹੈ ਕੌਨ' ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ। ਇਸ ਫਿਲਮ 'ਚ ਮਾਧੁਰੀ ਦੀ ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀ। ਮਾਧੁਰੀ 'ਤੇ ਫਿਲਮਾਇਆ ਗਿਆ ਗੀਤ 'ਦੀਦੀ ਤੇਰਾ ਦੇਵਰ ਦੀਵਾਨਾ...' ਸਰੋਤਿਆਂ ਵਿਚ ਕ੍ਰੇਜ਼ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਾਲ 1997 ਵਿਚ ਮਾਧੁਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫਿਲਮ 'ਦਿਲ ਤੋ ਪਾਗਲ ਹੈ' ਸੁਪਰਹਿੱਟ ਹੋਈ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਖਾਨ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਜੋੜੀ ਕਾਫੀ ਜਚੀ। 2002 ਵਿਚ ਫਿਲਮ 'ਦੇਵਦਾਸ' ਵਿਚ ਚੰਦਰਮੁਖੀ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨਾਲ ਮਾਧੁਰੀ ਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਜਿੱਤ ਲਿਆ। ਦਮਦਾਰ ਅਭਿਨੇ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਵਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਸਹਾਇਕ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਦਾ ਫਿਲਮ ਫੇਅਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਮਿਲਿਆ।

ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦੌਰ 'ਚ ਫਿਲਮਸਾਜ਼/ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਉਸ ਦੀ ਮੁਸਕਾਨ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਉਡਾਉਂਦੇ ਸਨ ਕਿ ਮਾਧੁਰੀ ਜਦ ਹੱਸਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਦੰਦ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਇੱਕ ਸਮਾਂ ਅਜਿਹਾ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਉਸ ਦੀ ਮੁਸਕਾਨ ਦੇ ਕਾਇਲ ਹੋ ਗਏ।

ਮਾਧੁਰੀ ਨੇ ਰਾਜੀਵ ਰਾਏ ਦੀ ਮਲਟੀ-ਸਟਾਰ ਫਿਲਮ 'ਤ੍ਰਿਦੇਵ' ਵਿਚ ਸੰਨੀ ਦਿਓਲ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਬਣਾ ਕੇ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਮਾਧੁਰੀ ਨੇ ਫਿਲਮ 'ਪਰਿਦਾ' ਵਿਚ ਅਨਿਲ ਕਪੂਰ ਦੇ ਨਾਲ

ਪਾਰੇ ਵਰਗੀ ਛੋਟੀ ਭੂਮਿਕਾ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਜਿੱਤੇ। ਫਿਲਮ 'ਬੇਟਾ' 'ਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਔਰਤ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਇਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਅਨਪੜ੍ਹ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦਿਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਦੇਵੀ ਲਈ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਫਿਲਮ ਰਿਵੀਊਕਾਰਾਂ ਨੇ ਮਜ਼ਾਕ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਫਿਲਮ ਨੂੰ 'ਬੇਟੀ' ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 1993 ਵਿਚ ਮਾਧੁਰੀ ਨੇ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਅਤੇ ਜੈਕੀ ਸ਼ਰਾਫ ਦੀ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਸੁਪਰਹਿੱਟ ਫਿਲਮ 'ਖਲਨਾਇਕ' ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਗੰਗਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ।

ਮਾਧੁਰੀ ਦੀਆਂ ਅਹਿਮ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ 'ਰਾਮ ਲਖਨ', 'ਪਰਿਦਾ', 'ਕਿਸ਼ਨ-ਕਨੂੰਈਆ', '100 ਡੇਅਜ਼', 'ਸਾਜਨ',

'ਪਰਹਾਰ', 'ਬੇਟਾ', 'ਹਮ ਆਪ ਕੇ ਹੈ ਕੌਨ', 'ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਤਿਗਿਆ', 'ਖਲਨਾਇਕ', 'ਰਾਜਾ', 'ਮ੍ਰਿਤਯੂਦੰਡ', 'ਦਿਲ ਤੋ ਪਾਗਲ ਹੈ', 'ਪ੍ਰਕਾਰ', 'ਦਯਾਵਾਨ', 'ਲੱਜਾ', 'ਯਾਰਾਨਾ', 'ਜਮਾਈ ਰਾਜਾ' ਅਤੇ 'ਦੇਵਦਾਸ' ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਮਾਧੁਰੀ ਨੇ ਉਸ ਦੌਰ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਵੱਡੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ-ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ, ਅਨਿਲ ਕਪੂਰ, ਮਿਥੁਨ ਚੱਕਰਵਰਤੀ, ਆਮਿਰ ਖਾਨ, ਜਿਤਿੰਦਰ, ਜੈਕੀ ਸ਼ਰਾਫ, ਸੰਜੇ ਦੱਤ, ਰਜਨੀਕਾਂਤ, ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਸਨੀ ਦਿਓਲ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਾਧੁਰੀ ਤੇ ਅਨਿਲ ਕਪੂਰ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਤੇ ਰੁਮਾਂਤੀ ਸਾਂਝ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਫ-ਸਕਰੀਨ ਕੈਮਿਸਟਰੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸੀ। ਬਾਲੀਵੁੱਡ 'ਚ ਉਸ ਦੀ ਜੋੜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਨਿਲ ਕਪੂਰ ਨਾਲ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਅਨਿਲ ਕਪੂਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਧੁਰੀ ਦੀ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਨਾਲ ਗਜਬ ਦੀ ਜੋੜੀ ਬਣੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਫਿਲਮ 'ਮਹਾਨਤਾ' ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹ 'ਖਤਰੋਂ ਕੇ ਖਿਲਾਤੀ', 'ਬਾਣੇਦਾਰ' ਅਤੇ 'ਇਲਾਕਾ' ਵਰਗੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਦੇਖੇ ਗਏ। 1991 ਵਿਚ ਇਕ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਫਿਲਮ 'ਸਾਜਨ' ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਅਫਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਖੰਭ ਲਾ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਜ਼ਾਹਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਿਲਮ 'ਸਾਜਨ' ਦੇ ਸੈਟਾਂ 'ਤੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਵਧਦਾ ਗਿਆ। ਫਿਲਮ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਹੋਰ ਵੀ ਗੂੜ੍ਹੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ।

ਪਰ ਮਾਧੁਰੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸੰਜੇ ਦੀ ਰਿਚਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨਾਲ ਸ਼ਾਦੀ ਹੋ ਚੁਕੀ ਸੀ। ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਿਲਮ 'ਖਲਨਾਇਕ' (1993) ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

ਮਾਧੁਰੀ ਦੀ ਜੋੜੀ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਖਾਨ ਨਾਲ 'ਫਿਲਮ 'ਅੰਜਾਮ' ਵਿਚ ਬਣੀ। ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਯਸ਼ ਰਾਜ ਫਿਲਮਜ਼ ਦੀ ਸੁਪਰ ਹਿੱਟ ਫਿਲਮ 'ਦਿਲ ਤੋ ਪਾਗਲ ਹੈ' ਵਿਚ ਦੁਬਾਰਾ ਇਕੱਠੇ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਕਰੀਨ 'ਤੇ ਭਾਵੁਕ

ਅਤੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਰੋਮਾਂਸ ਨੂੰ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੇ ਪਿਆਰ ਆਈਕਨ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਮਾਧੁਰੀ ਨੇ ਇਕ ਜਵਾਨ ਔਰਤ ਦੀ ਨੈਤਿਕ ਦੁਬਿਧਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਇਆ। ਮਾਧੁਰੀ ਤੇ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਖਾਨ ਨੇ ਪੰਜ ਫਿਲਮਾਂ 'ਕੋਇਲਾ', 'ਅੰਜਾਮ', 'ਦਿਲ ਤੋ ਪਾਗਲ ਹੈ', 'ਹਮ ਤੁਮਹਾਰੇ ਹੈਂ ਸਨਮ' ਅਤੇ 'ਦੇਵਦਾਸ' ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਮਾਧੁਰੀ ਨੇ ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਨਾਲ 'ਦਿਲ' ਅਤੇ 'ਦੀਵਾਨਾ ਮੁਝ ਸਾ ਨਹੀਂ' ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

ਸਲਮਾਨ ਨਾਲ ਮਾਧੁਰੀ ਦੀ ਕੈਮਿਸਟਰੀ 'ਸਾਜਨ' ਅਤੇ 'ਦਿਲ ਤੇਰਾ ਆਸ਼ਿਕ' ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਪਰ ਫਿਲਮ 'ਹਮ ਆਪ ਕੇ ਹੈ ਕੌਣ' ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸਿਨੇਮਾ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਹੈਰਾਨਕੁਨ ਇਤਿਹਾਸ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਮਾਧੁਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤੀ, ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੋਚ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਲੜਕੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫਿਲਮਫੇਅਰ ਬੈਸਟ ਐਕਟ੍ਰੈਸ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੁਆਇਆ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਾਸਤੇ ਮਾਧੁਰੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦੋ ਕਰੋੜ 75 ਲੱਖ 35 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਮਿਲੇ ਸਨ।

ਮਾਧੁਰੀ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਡਾਕਟਰ ਬਣਨ ਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ ਨਾ ਬਣ ਸਕੀ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਸਾਬੀ ਸ਼ੀਰਾਮ ਨੇਨੇ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਜੋ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਡਾਕਟਰ ਸੀ। ਮਾਧੁਰੀ ਅਤੇ ਨੇਨੇ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ 17 ਅਕਤੂਬਰ 1999 ਨੂੰ ਹੋ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਬੇਟੇ-ਆਰੀਨ ਅਤੇ ਰਾਈਨ ਹਨ।

ਮਾਧੁਰੀ ਦਾ ਫਿਲਮ ਕੈਰੀਅਰ ਜਦੋਂ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਫਿਲਮ 'ਹਮ ਤੁਮਹਾਰੇ ਹੈਂ ਸਨਮ' (2002) ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾਉਣ ਲਈ ਫਿਲਮ ਜਗਤ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਪਰ ਉਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ ਤਕ ਗਲੈਮਰ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਮੋਹ ਨਾ ਛੱਡ ਸਕੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਡਾਂਸ ਰਿਐਲਿਟੀ ਸ਼ੋਅ 'ਝਲਕ ਦਿਖਲਾ ਜਾ' ਵਿਚ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੀ। ਇਸ ਸ਼ੋਅ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਹੁੰਗਾਰੇ ਨੇ ਮਾਧੁਰੀ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਇਸ ਕਦਰ ਵਧਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਡਾ. ਨੇਨੇ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਦੇਸ਼ ਪਰਤ ਆਈ।

ਸਾਲ 2007 'ਚ ਯਸ਼ਰਾਜ ਫਿਲਮਜ਼ ਦੀ 'ਆਜਾ ਨੱਚ ਲੈ' ਨਾਲ ਮਾਧੁਰੀ ਨੇ ਬਾਲੀਵੁੱਡ 'ਚ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਪਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਾਧੁਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਰੱਜ ਕੇ ਤਾਰੀਫ ਹੋਈ ਪਰ ਫਿਲਮ ਬਾਕਸ ਆਫਿਸ 'ਤੇ ਪਿਟ ਗਈ। ਮਾਧੁਰੀ ਨੇ 2013 'ਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈਆਂ ਫਿਲਮਾਂ 'ਯੇ ਜਵਾਨੀ ਹੈ ਦੀਵਾਨੀ' ਅਤੇ 'ਡੇਢ ਇਸ਼ਕੀਆ' ਕੀਤੀਆਂ। ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਿਲਮਕਾਰ ਕਰਨ ਜੋਹਰ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਯੇ ਜਵਾਨੀ ਹੈ ਦੀਵਾਨੀ' 'ਚ ਮਾਧੁਰੀ ਨੇ 'ਘੰਗਰ' ਗਾਣਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਅਫਸੋਸ! 'ਗੁਲਾਬ ਗੋਗ' ਵਰਗੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵੀ ਮਾਧੁਰੀ ਦੇ ਡਗਮਗਾਉਂਦੇ ਫਿਲਮ ਕੈਰੀਅਰ ਨੂੰ

ਬੰਨੇ ਲਾਉਣ 'ਚ ਕਾਮਯਾਬ ਨਾ ਹੋ ਸਕੀਆਂ।

ਮਾਧੁਰੀ ਨੇ ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਆਪਣੇ ਨ੍ਰਿਤ ਦੇ ਜੋਹਰ ਦਿਖਾਏ। ਮਾਧੁਰੀ ਨੂੰ 'ਬੇਟਾ' ਫਿਲਮ ਦੇ ਇਸ ਗੀਤ ਰਾਹੀਂ ਹੀ 'ਧਕ ਧਕ ਗਰਲ' ਨਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਰਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਮਾਧੁਰੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨ੍ਰਿਤ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਅਸਲੀ ਪਛਾਣ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਟੇਜ ਡਾਂਸਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਟਰੀਟ ਡਾਂਸਰ ਵੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ੋਖੀ ਭਰੇ ਗਾਣੇ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਸਰੋਜ ਖਾਨ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ 'ਚ ਅਦਾ ਤੇ ਨਜ਼ਾਕਤ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਮਾਧੁਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਡਾਂਸ ਅਕੈਡਮੀ ਵੀ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। 'ਡਾਂਸ ਵਿਚ ਮਾਧੁਰੀ' ਨਾਂ ਦੀ ਐਪ ਰਾਹੀਂ ਡਾਂਸ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਘਰ ਬੈਠੇ ਡਾਂਸ ਸਿੱਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਾਧੁਰੀ ਭਾਵੇਂ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਲਾਈਮ ਲਾਈਟ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਉਹ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਕੁਈਨ ਅਖਵਾਉਂਦੀ ਸੀ। ਮਾਧੁਰੀ 'ਸੋ ਯੂ ਥਿੰਕ ਯੂ ਕੈਨ ਡਾਂਸ' ਅਤੇ 'ਅਬ ਇੰਡੀਆ ਕੀ ਬਾਰੀ' ਸ਼ੋਅ ਵਿਚ ਜੱਜ ਵੀ ਬਣੇਗੀ।

ਮਾਧੁਰੀ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੀ ਡਾਂਸਿੰਗ ਦਿਵਾ ਅਤੇ 1000 ਵਾਟ ਮੁਸਕਾਨ ਵਾਲੀ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ 'ਨੱਬੇਵਿਆਂ ਦੀ ਮਧੂਬਾਲਾ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੀ ਮਰਲਿਨ ਮੋਨਰੋ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਾਮੀ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਐਮ.ਐਫ. ਹੁਸੈਨ ਉਸ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਤੇ ਅਭਿਨੇ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਇਸ ਕਦਰ ਕਾਇਲ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਫਿਲਮ 'ਹਮ ਆਪ ਕੇ ਹੈ ਕੌਣ' 67 ਵਾਰ ਦੇਖੀ। ਫੇਰ 2007 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਮਾਧੁਰੀ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਆਜਾ ਨੱਚ ਲੈ' ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਇਕ ਬੀਏਟਰ ਪੂਰੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਬੁੱਕ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਹੁਸੈਨ ਨੇ ਮਾਧੁਰੀ ਦੀਆਂ ਕਈ ਪੇਟਿੰਗ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ 2000 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ 'ਗਜ਼ ਗਾਮਨੀ' ਨਾਂ ਦੀ ਫਿਲਮ ਬਣਾ ਕੇ ਮਾਧੁਰੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਮਸ਼ਹੂਰ ਗਾਇਕਾ ਨੀਤੀ ਮੋਹਨ ਮਾਧੁਰੀ ਦੀ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਮੰਦਿਰ ਆਪਣੇ ਘਰ 'ਚ ਬਣਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਚਾਹਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਦਿਨ ਮਾਧੁਰੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਗਾਵੇ। ਫਿਲਮ 'ਬੇਟਾ' ਵਿਚ 'ਧਕ ਧਕ' ਗੀਤ 'ਤੇ ਮਾਧੁਰੀ ਦਾ ਡਾਂਸ ਦੇਖਣ ਪਿੱਛੋਂ ਅਦਾਕਾਰਾ ਸ਼ਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਮਾਧੁਰੀ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਅਸਲੀਲਤਾ ਦੇ ਵੀ ਬਿਹਤਰੀਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਲੈਮਰ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਮਾਧੁਰੀ ਨੇ ਕਰੀਬ 70 ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਜੋਹਰ ਵਿਖਾਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਨੇ ਫਿਲਮ 'ਦੇਵਦਾਸ' ਅਤੇ 'ਵਜੂਦ' ਲਈ ਗਾਇਆ ਵੀ ਹੈ।

ਮਾਧੁਰੀ ਨੂੰ ਚਾਰ ਵਾਰ ਫਿਲਮ 'ਦਿਲ' (1990), 'ਬੇਟਾ' (1993), 'ਹਮ ਆਪ ਕੇ ਹੈ ਕੌਣ' (1995) ਅਤੇ 'ਦਿਲ ਤੋ ਪਾਗਲ ਹੈ' (1998) ਵਿਚ ਬੇਹਤਰੀਨ ਅਦਾਕਾਰੀ ਲਈ ਫਿਲਮਫੇਅਰ ਸਰਵਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਫਿਲਮ 'ਦੇਵਦਾਸ' (2003) ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਵੋਤਮ ਸਹਾਇਕ ਅਦਾਕਾਰਾ ਦਾ ਫਿਲਮ ਫੇਅਰ ਅਵਾਰਡ ਮਿਲਿਆ। ਸਾਲ 2001 'ਚ 'ਫੋਰਬਜ਼' ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਨੇ ਮਾਧੁਰੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੇ 5 ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। 2008 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਆ। ਮਾਧੁਰੀ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਬਾਲ ਫੰਡ (ਯੂਨੀਸੇਫ) ਵਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ 'ਮਦਰ'ਜ਼ ਐਂਬੈਸੇਲਿਟਿਟ ਅਫੈਕਸ਼ਨ ਅਭਿਆਨ' (ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਮਾਂ ਦੇ ਦੁੱਧ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦੇਣ ਲਈ) ਦਾ ਬ੍ਰਾਂਡ ਐਂਬੈਸਡਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮਾਧੁਰੀ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੋਂ ਹੁਣ ਉਸ ਦੀ ਵਧਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਝਲਕਾਰਾ ਮਿਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਧੁਰੀ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਦੇ ਆਪਣਾ ਚਿਹਰਾ ਲੁਕਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਇਹ ਫੋਟੋਆਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਏ 'ਤੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਮਹਿਕਾਂ ਵੰਡਣ ਵਾਲੀ ਮਾਧੁਰੀ ਦੀ ਸਦਾਬਹਾਰ ਮੁਸਕਾਨ ਨੂੰ ਸਿਨੇਮਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਗੇ।

ਮਾਧੁਰੀ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ

1050 S. Graham Road, Greenwood, IN 46143

ਮਹਾਨ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ

19 ਮਈ ਤੋਂ 21 ਮਈ 2017 ਤੱਕ

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਿਹ॥

ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਖੇ ਤਿੰਨ ਰੋਜ਼ਾ ਮਹਾਨ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ 19 ਮਈ ਤੋਂ 21 ਮਈ ਤੱਕ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਕੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਜੀ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਵੇਰਵਾ

19 ਮਈ 2017 (ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ)

ਸ਼ਾਮ 5 ਤੋਂ ਰਾਤ 9 ਵਜੇ ਤੱਕ
ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ, ਕਥਾ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਕਵੀਸ਼ਰ ਦਰਬਾਰ

20 ਮਈ 2017 (ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ)

ਸਵੇਰੇ 6 ਵਜੇ ਤੋਂ 9 ਵਜੇ ਤੱਕ
ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ: ਜਥਾ ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ
ਸ਼ਾਮ 5 ਵਜੇ ਤੋਂ ਰਾਤ 9 ਵਜੇ ਤੱਕ
ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ, ਕਥਾ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਕਵੀਸ਼ਰ ਦਰਬਾਰ

21 ਮਈ 2017 (ਐਤਵਾਰ)

ਸਵੇਰੇ 6 ਵਜੇ ਤੋਂ 9 ਵਜੇ ਤੱਕ
ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ: ਜਥਾ ਭਾਈ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ
ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ 2 ਵਜੇ ਤੱਕ
ਕੀਰਤਨ, ਕਥਾ ਵਿਆਖਿਆ, ਕਵੀਸ਼ਰ ਦਰਬਾਰ

ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਜਥੇ:

ਭਾਈ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ
ਭਾਈ ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ ਯੂ.ਕੇ.

ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ
ਭਾਈ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੈਨੇਡਾ
ਭਾਈ ਮਹਿਲ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:

ਭਾਈ ਜਸਦੀਪ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 317-560-0019

ਭਾਈ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 317-403-8344

ਭਾਈ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 317-476-4038

Sant Baba Prem Singh Ji Society of Indiana

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੁਰਾਲੇਵਾਲਿਆਂ ਦੀ 67ਵੀਂ ਬਰਸੀ

28 ਮਈ 2017 (ਐਤਵਾਰ)

ਆਪ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪੁੰਜ, ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੁਰਾਲੇਵਾਲਿਆਂ ਦੀ 67ਵੀਂ ਬਰਸੀ 28 ਮਈ 2017 ਨੂੰ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰ ਕੇ ਜੀਵਨ ਸਫਲੇ ਕਰੋ ਜੀ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ:

26 ਮਈ 2017 (ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ)

ਅਰੰਭ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ

27 ਮਈ 2017 (ਸਨਿਚਰਵਾਰ)

ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ: ਸ਼ਾਮ 6 ਵਜੇ ਤੋਂ 8:30 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਭਾਈ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ

(ਹੈਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੰਗਲਾ ਸਾਹਿਬ, ਦਿੱਲੀ)

ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ

(ਸਾਬਕਾ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ, ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ)

28 ਮਈ 2017 (ਐਤਵਾਰ)

ਭੋਗ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ

ਉਪਰੰਤ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਥੇ: ਭਾਈ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ

(ਹੈਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੰਗਲਾ ਸਾਹਿਬ, ਦਿੱਲੀ)

ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ

(ਸਾਬਕਾ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ, ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ)

ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਰਾਊਨ ਪੁਆਇੰਟ, ਇੰਡੀਆਨਾ

ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮਿਸ਼ਵਾਕਾ, ਇੰਡੀਆਨਾ

ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਊਥਬੈਂਡ, ਇੰਡੀਆਨਾ

ਭਾਈ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ 219-775-5903

ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਿਚ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੁਰਾਲੇਵਾਲੇ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਹੋਏ ਹਨ ਜੋ ਦੈਵੀ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਅਤੇ ਪਰਉਪਕਾਰ ਦੀ ਮੂਰਤ ਸਨ। ਗੁਰਮਤਿ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਲਹਿਰ ਚਲਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਫੁਲਬਾੜੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ।

ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦੇ ਦਾਸ: ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਰਾਊਨ ਪੁਆਇੰਟ
ਐਸ. ਆਰ. ਐਸ. ਆਫ ਇੰਡੀਆਨਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਰਾਊਨ ਪੁਆਇੰਟ (ਇੰਡੀਆਨਾ)

10005 Colorado St, Crown Point, IN 46307, Ph: 219-793-9446